

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI**

**MECMÛ'A-I GAZELİYYÂT VE EŞ'ÂR
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ
NUMARA: NEKTY03296 (1B-38A)
(İNCELEME-KARŞILAŞTIRMALI METİN)**

Ömer Faruk YAZICI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Orhan KAPLAN

MAYIS - 2023

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

MECMÛ'A-İ GAZELİYYÂT VE EŞ'ÂR
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER
KÜTÜPHANESİ NUMARA: NEKTY03296 (1B-38A)
(İNCELEME-KARŞILAŞTIRMALI METİN)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ömer Faruk YAZICI

Enstitü Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı : Eski Türk Edebiyatı

“Bu tez 03/05/2023 tarihinde online olarak savunulmuş olup aşağıdaki isimleri bulunan jüri üyeleri tarafından oybirliği ile kabul edilmiştir.”

JÜRİ ÜYESİ	KANAATI
Prof. Dr. Ozan YILMAZ	Başarılı
Doç. Dr. Özgür KIYÇAK	Başarılı
Dr. Öğr. Üyesi Orhan KAPLAN	Başarılı

ETİK BEYAN FORMU

Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının benzerlik oranının herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve Etik Kurul Onayı gerektiği takdirde onay belgesini aldığımı beyan ederim.

Etik kurul onay belgesine ihtiyaç var mıdır?

Evet

Hayır

(Etik Kurul izni gerektiren araştırmalar aşağıdaki gibidir:

- Anket, mülakat, odak grup çalışması, gözlem, deney, görüşme teknikleri kullanılarak katılımcılardan veri toplanmasını gerektiren nitel ya da nicel yaklaşımlarla yürütölen her türlü araştırmalar,
- İnsan ve hayvanların (materyal/veriler dahil) deneysel ya da diğer bilimsel amaçlarla kullanılması,
- İnsanlar üzerinde yapılan klinik araştırmalar,
- Hayvanlar üzerinde yapılan araştırmalar,
- Kişisel verilerin korunması kanunu gereğince retrospektif çalışmaları.)

Ömer Faruk YAZICI

03/05/2023

ÖNSÖZ

Mecmualar ve özellikle de şiir mecmuaları, edebiyat tarihine kaynaklık etmesi bakımından büyük bir öneme sahip tarihî belge niteliğinde çalışmalardır. Tarihsel süreç incelendiği zaman görüleceği üzere atlanmış, unutulmuş, hak ettiği önemi görememiş şair ve şiirlerin tespit, tenkit ve tahlili için bu mecmualar araştırmacılar için kaynak niteliğindedir. Diğer bir önemli husus ise, günümüze değin bilinirliğini muhafaza eden ve kendi döneminde şöhret olan şairlerin divanlarında yer bulamamış şiirleri barındırması ve divan neşirleri için tamamlayıcı, açık kapatan metinler olmaları sebebiyle ayrı bir öneme sahiplerdir.

Bu çalışmanın konusu İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03296 numarada “Mecmû’a-i Gazeliyyât ve Eş’âr” ismiyle kayıtlı şiir mecmuasının “1b-38a” sayfa numaralı varaklar arasında bulunan şiirlerin incelenmesidir. Çalışmamız üç ana bölümden oluşmakta ve mecmualar hususunda genel bir açıklamayla başlamaktadır. Çalışmanın amacı, önemi, yöntemi ve konusu giriş bölümünde açıklanmıştır. Birinci bölümde mecmuanın fiziksel özellikleri, içeriği, dil ve yazım özellikleri, başlıklar, açıklamalar, eserin tanıtımı ve kimliği tespit edilen şairlerin biyografileri verilmiştir. İkinci bölümde ise metnin teşekkülünde izlenen yol, yöntem ile kriter hususları açıklanmış ve çalışmanın konusu olan mecmuanın transkripsiyonlu ve tenkitli metni verilmiştir. Dipnotlar ve kaynakça SAÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü tez yazım kılavuzunda belirtilmiş olan APA sistemine uygun şekilde oluşturulmuştur. Mecmuanın MESTAP tablosu “İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03296 Numarada Kayıtlı Mecmûa-i Gazeliyyât ve Eşâr’ın MESTAP’a Göre Tasnifi” başlığıyla TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halk Bilimi Araştırmaları Dergisi, Yıl: 2022, Sayı: 28’de yayımlanmıştır.

Hem öğrenim hem de tez aşamasında desteğini esirgemeyen, özveriyle ve öğretim arzusuyla yol gösteren saygıdeğer hocam ve danışmanım Dr. Orhan Kaplan’a çalışmam süresince göstermiş olduğu sabır, hoşgörü ve emekleri için bütün içtenliğimle teşekkür ederim. Eğitim süresince bana kattıkları bilgi ve değerlerle çalışmama yol gösteren kıymetli hocalarım Prof. Dr. Bayram Ali Kaya, Prof. Dr. Ozan Yılmaz ve Prof. Dr. Vildan Coşkun’a teşekkürlerimi arz ederim.

Ömer Faruk YAZICI

03/05/2023

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	ii
TABLO LİSTESİ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
GİRİŞ	1
BÖLÜM 1: MECMÛ'A-İ GAZELİYYÂT VE EŞ'ÂR'IN TANITIMI VE İNCELENMESİ	4
1.1. Mecmuanın Dış Özellikleri	4
1.2. Mecmuanın Muhteva Dil ve Yazım Özellikleri	5
1.3. Mecmuada Yer Alan Şairler ile Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı	7
1.4. Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Sayısı.....	11
1.5. Mecmuada Yer Alan Şairlerin Biyografileri	11
BÖLÜM 2: MECMÛ'A-İ GAZELİYYÂT VE EŞ'ÂR'IN KARŞILAŞTIRMALI METNİ	20
2.1. Metnin Kuruluşunda İzlenen Yol	20
2.2. Metnin Transkripsiyon ve İmlasında İzlenen Yol	22
2.3. Metnin..İşaretler..Sistemi.....	24
2.4. Karşılaştırmalı Metin	25
SONUÇ	214
KAYNAKÇA	217
EK	224
ÖZGEÇMİŞ	262

KISALTMALAR

a.g.e.	: Adı geçen eser
Bkz.	: Bakınız
c.	: Cilt
D.	: Dîvân/Dîvânçe
DİA	: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
G.	: Gazel
K.	: Kaside
M.	: Mecmua
MESTAP	: Şiir Mecmualarının Sistematik Tasnifi Projesi
Müf.	: Müfred
Nu.	: Numara
s.	: Sayfa
TEİS	: Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü
Th.	: Tahmis
Trb.	: Terbi'
Vb.	: Ve benzeri
Yp.	: Yaprak

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Mecmuada Yer Alan Şairler ile Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı.....	8
Tablo 2: Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Sayısı.....	11
Tablo 3: Transkripsiyon Tablosu.....	24

ÖZET

Başlık: Mecmû'a-i Gazeliyyât ve Eş'âr, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, Numara: NEKTY03296 (1b-38a) İnceleme- Karşılaştırmalı Metin

Yazar: Ömer Faruk YAZICI

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Orhan KAPLAN

Kabul Tarihi: 03/05/2023

Sayfa Sayısı: v (ön kısım) + 226 (ana kısım) +38 (ek)

Tezin konusu İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03296 numarada "Mecmû'a-i Gazeliyyât ve Eş'âr" ismiyle kayıtlı şiir mecmuasının 1b-38a arası varakların incelenmesi, transkripsiyonu ve tenkitli metnin oluşturulmasıdır.

Çalışmada öncelikle çalışmanın amacı, önemi, yöntemi ve konusu hakkında bilgi verilmiş; mecmuanın dış özellikleri, içeriği, dil ve yazım özellikleri maddeler ve tablolar halinde gösterilerek eserin tanıtımı yapılmıştır. Kimlikleri tespit edilen şairlerin biyografilerine yer verilmiştir. Mecmuada kayıtlı şiirlerin transkripsiyonu yapılmıştır. Tespit edilen şiirlerin karşılaştırmalı metni oluşturularak elde edilen bilgiler dipnotta belirtilmiştir. Mecmuada; 12 Farsça ve 182 Türkçe olmak üzere 193 şiir bulunmaktadır. Farsça şiirler çalışma konusunun dışında tutulmuş, inceleme kısmına dahil edilmemiştir. Türkçe şiirler şairin mahlası, nazım şekli/türü, vezni gibi özellikleri birer birer belirtilerek kaydedilmiştir. Mecmuada şiiri tespit edilen 70 tane şair tespit edilmiştir. Bu 70 şairin 26 tanesinin kimliği belirlenmiş ve biyografik bilgileri çalışmaya dâhil edilmiştir. Mecmua yapısı bakımından incelenerek ve eserdeki farklı kayıtlar göz önünde bulundurularak eserin farklı dönemlerde birden çok tertip edici tarafından kaleme alındığı tespit edilmiştir.

Amacımız divanı bulunmayan, adları tezkirelerde geçen ancak şiirlerine ulaşılamayan, akademik kaynaklarda ulaşamadığımız şairlerin şiirlerinin ortaya çıkmasına olanak sağlamaktır. İlâveten şöhret sahibi olup eserlerine ulaşabildiğimiz şairlerin ilinmeyen şiirlerini ortaya çıkartarak onların eserlerinin eksik yönlerini gidermekte ve bu aydınlatıcı ve tamamlayıcı çalışma ile araştırmacıların dikkatine sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Şiir Mecmuası, Klasik Türk Edebiyatı, Divan

ABSTRACT

Title of Thesis: Mecmu'a-ı Gazeliyyat And Eş'ar, Istanbul University Rare Books Library, Number: NEKTY03296 (1b-38a) Examination-Comparative Text

Author of Thesis: Ömer Faruk YAZICI

Supervisor: Assist. Prof. Orhan KAPLAN

Accepted Date: 03/05/2023

Number of Pages: v (pre text) +226 (main body) + 38 (add)

The objective of this study is to examine, transcribe, and create an edited text of the poetry anthology entitled "Mecmûa'a-i Gazeliyyât ve Eş'âr," which is recorded under the number NEKTY03296 in the Rare Books Library of Istanbul University, covering the folios 1b-38a. The introduction of the study provides an overview of the aim, significance, methodology, and scope of the research. The external characteristics, content, language, and writing features of the anthology are then presented in the form of items and tables. The transcription of the poems recorded in the anthology is carried out, and a comparative text of the identified poems is created, with the resulting information provided in footnotes. The anthology contains 194 poems, 12 of which are in Persian and 182 of which are in Turkish. The Persian poems have been excluded from the scope of the study and are not analyzed. The Turkish poems are recorded with specific characteristics such as the poet's pen name, the form/type of the poem, and the verse form indicated. Of the 70 poets whose poems were identified in the anthology, the identities of 26 have been determined and their biographical information has been included in the study. An analysis of the structure of the anthology and consideration of the various records within it reveal that the work was composed by multiple editors at different times. The goal of this study is to make the poems of poets who are not included in the divan, whose names appear in tezkires but whose poems are not accessible, and whose works are not available in academic sources, available to the public. Additionally, by bringing to light the previously unknown poems of poets who have gained fame and whose works can be accessed, this research aims to complete their oeuvre and contribute to the field of Turkish literature.

Keywords: Poetry Journal, Classical Turkish Literature, Divan

GİRİŞ

Çalışmanın Amacı

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi'nde NEKTY03296 numarada kayıtlı “Mecmû'a-i Gazeliyyât ve Eş'âr” isimli şiir mecmuasının, 1b-38a varakları arasında bulunan şiirleri çeviri yazı ile Latin alfabesine aktarmak ve bu şiirlerin şairlerini ve varsa daha önce neşredilmiş çalışmalarını tespit edip o çalışmalar ile karşılaştırarak bir karşılaştırmalı metnini oluşturmaktır. Bu karşılaştırma aşamasında, şiirlerin yalnızca divanlardan değil tezkireler, diğer mecmualar ve akademik çalışmalardan tespit edilerek biyografilerine sahip olduğumuz ancak divanlarına ulaşamadığımız şairlerin mevcut bilgilerine ve akademik çalışmalara katkı sağlamak amaçlanmaktadır.

Bu çalışmanın amaçlarından biri de hakkında çok fazla veriye ve bilgiye sahip olunmayan, eserlerine ulaşamayan, biyografi çalışmalarında kendilerine rastlanılamayan, eserleri günümüze ulaşmamış diğer bir deyişle unutulmuş şairlerin, şiirlerin ve eserlerin gün yüzüne çıkartılmasıdır.

Çalışmanın Önemi

Mecmualar, hayatın doğrudan kaynakları olmaları sebebiyle gerek tertip edilen şiirler ve gerek tarihler, tarihi birer vesika/belge olmaları sebebiyle önem kazanmaktadır. Mecmualar, edebiyat tarihini ele aldığımız ve eski edipleri incelediğimiz kaynaklarda adı geçmeyen yahut döneminde önemli bir şair olsa dahi unutulmuş şairlerin şiirlerini barındırması, tezkire gibi biyografik bilgiler içeren kitaplarda isimleri geçmesine rağmen eserleri hakkında bilgi olmayan şairlerin günümüze ulaşmayan şiirlerine ulaşmamızı sağlaması, şöhret sahibi olup birçok eseri günümüze ulaştığı halde bilinmeyen eserlerinin de gün yüzüne çıkarılabilmesi ve divanlarında tespit edilemeyen şiirlerini de barındırması yönünden edebiyat tarihini tamamlayıcı nitelikte önemli eserlerdir. Belirtildiği üzere yukarıda belirtilen önemi çerçevesinde gerçekleştirilen bu çalışma, şair ve şiirlerin tanıtımını sağlama, şiirleri tertip eden derleyicinin edebi zevki bağlamında dönemin edebi zevkini, toplumun zevk ve estetik anlayışını ortaya çıkarmaya çaba gösteren bir çalışmadır. Çalışmanın akademik çalışma gerçekleştirecek bilim insanlarına ve literatüre katkı sağlaması amaçlanmıştır.

Çalışmanın Yöntemi

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03296 numarada kayıtlı “Mecmû’a-i Gazeliyyât ve Eş’âr” isimli mecmua yazmasının tenkitli metni ve transkripsiyonu oluşturulurken öncelikle bu alanda yapılan çalışmalar incelenmiş, bu hususiyetle çalışma yöntemi ve rota belirlenmiştir.

Çalışma; üç bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde çalışmanın amacı, önemi, yöntemi ve konusu ele alınmıştır. Birinci bölümde ise çalışmanın konusu olan mecmuanın fiziksel özellikleri, ihtiva ettikleri, filolojik özellikleri ve yazım üslubu; mecmuanın dış özellikleri, muhteva ve yazım özellikleri başlıkları altında ele alınarak eser hakkında ayrıntılı bilgi verilmiştir. Bu bölümde mecmuanın hususiyetlerinin yanında şiirlerin nazım şekilleri, mecmuada yer alan şairlerin mahlasları, şiirlerin başlıklandırılmaları, mürettibin şiir seçimlerinde takip ettiği üslup tercihi, biçimsel özellikler ve kusurlar incelenmiştir. Yine aynı başlık altında ele alınan meseleler çalışmaya konu olan mecmuada ele alınan şairlerin kullandıkları nazım şekilleriyle beraber yine bu şairlerin kullanmayı tercih ettikleri vezinler, sayı değerleri üzerinden tablolarda gösterilmiştir. Mecmuada şiirleri bulunan şairlerin mahlasları, aynı mahlasa yahut tespit edilebilmişse aynı şaire ait kaç adet şiir bulunduğu ve bu şiirlerin hangi nazım şekillerine sahip oldukları konusunda incelemelerle birlikte bu verilerin sayısal değerleri üzerinden yapılan tablo çalışmasına yer verilmiştir. Akabinde farklı yüzyıllarda yaşamış, eser vermiş, kimliği tespit edilebilmiş olan şairlerin biyografilerine yer verilmiştir.

İkinci bölümde çalışmaya konu olan eserin karşılaştırmalı metni oluşturulurken hangi hususlara dikkat edildiği, çeviri yazıda hangi transkripsiyon tarzının kullanıldığı belirtilmiştir. Transkripsiyon kurallarını içeren bir tablo verilmiştir. Bu bölümün sonunda da mecmuanın çalışmamızın konusu olan kısmı yani 1b-38a varakları arasındaki metnin transkripsiyonu verilmiştir. Çalışmada tespit edilen şiirlerin şairlerinin tespit ulaşılabilen divanları incelenerek yapılan tenkit çalışmalarının neticeleri dipnotta belirtilmiştir.

Çalışmaya konu olan mecmuanın incelenmesi sonucunda elde edilen verilerin yer aldığı sonuç başlığı ve tıpkıbasım örnekler ile çalışma noktalanmıştır.

Çalışmanın Konusu

Mecmua sözcüğü, sözlükte "toplamak, dağınık şeyleri bir araya getirmek" manasını taşıyan Arapça cem' kelimesinden türetilmiş bir sözcük olup edebiyat terimi olarak "bir yahut birden fazla yazarın ya da şairin çeşitli şekillerde ve hacimde kaleme aldığı nesir yahut şiirlerden meydana gelen derleme kitaplar" anlamına gelmektedir. Zikrolunan eserlere, muhtevasında bulunan özelliklere göre "mecmû'atü'l-eş'âr, mecmû'a-i ed'iye, mecmû'atü'l-münşe'ât" gibi çeşitli isimler verilmiştir (Uzun, 2003: 265-299).

Mecmualar derlenirken çeşitli şairlerin divanlarından, biyografik eserler olan tezkirelerden ve benzer derlemeler olan mecmualardan faydalanılmaktadır. Tertip eden kişinin tamamen şahsi edebi zevki ve şiir anlayışı icabınca düzenlediği mecmualarda belli başlı bir tertip geleneği bulunmamaktadır. (Gürbüz, 2013: 316-321)

Mecmualar, birden çok şairin pek çok türde ve şekilde şiirlerin içermesi sebebiyle edebiyat tarihi açısından önem kesbilmektedir. Mecmualar divanlarda bulunmayan yahut kaynaklarda bahsedilmeyen şairlerin şiirlerini içermesi, dönemin edebi hissiyatını yansıtması ve sanat anlayışları hakkında bilgi vermesi noktasından önemli kaynaklardır. (Aydemir, 2007: 127-132)

Mecmuaların tasnif yahut sınıflandırma süreci hakkında kesin kurallara varılmış değildir. Birden fazla özelliği aynı anda barındıran mecmualar, çeşitli şekillerde sınıflandırılmış bulunmaktadır. Çalışmanın konusu, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi'nde NEKTY03296 numarada kayıtlı "Mecmû'a-i Gazeliyyât ve Eş'âr" isimli şiir mecmûasının 1b-38a arası varaklarda bulunan şiirlerin incelenmesi ve transkibe edilerek karşılaştırmalı metnin oluşturulmasıdır.

BÖLÜM 1: MECMÛ'A-İ GAZELİYYÂT VE EŞ'ÂR'IN TANITIMI VE İNCELENMESİ

1.1. Mecmuanın Dış Özellikleri*

Çalışma konusu, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03296 numarada kayıtlı olan “Mecmû'a-i Gazeliyyât ve Eş'âr ” adlı şiir mecmuasıdır. Mecmua 249x170 mm. ölçülerindedir. Mecmua vişneçürüğü renginde olup motifsiz ve sade bir cilde sahiptir. Toplam 73 varak olan eser rika hattıyla yazılmıştır. Çalışma alanı, mecmuanın ilk yarısı olan “1b-38a” arası varakları kapsamaktadır.

Mecmuanın belirli bir künyesi olmayıp derlenme tarihi net olarak belli değildir. 13b'de kayıtlı Hamdî mahlaslı şairin gazel nazım biçiminde düşürdüğü tarihinin iki satır olarak ve kırmızı mürekkeple kaleme alınan başlık ibaresinin başındaki “Li-muharririhi” ifadesi dikkate alındığı zaman mecmuanın mürettibinin “Hamdî” olduğu anlaşılmaktadır. Okçu-zâde Mehmed Şâhî'nin 1629 yılında tamamlanan “en-Nazmü'l-mübîn fi âyâtî'l-erbaîn” adlı eserine düşülen bu tarih vesilesiyle mecmuanın 17. asırda kaleme alınmaya başlandığı görülmektedir. Eserde 19. yüzyılda yaşayan ve eserleri kayıtlı olan şairlerin varlığı mecmuanın tertip sürecinin birden çok kişi tarafından ve uzun bir süre boyunca yapıldığını göstermektedir. İlk varakta “Dîvân-ı Âsım” başlığı kaydedilmesine rağmen daha sonra bu başlığın üzerinin çizildiği görülmektedir. Bu başlığın hemen altında “İsteshabü'l-fakîr Mehmed Emîn Yümnî Kâtib-zâde ‘An Hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûn” temellük kaydı bulunmaktadır. Temellük kaydının altı “Mehmed Emîn Yümnî” yazan bir mühür ile memhûrdur.

74a numaralı varak boştur. 74b numaralı varak iç kapak sayfası olup “2692” numarası ve “Halis Efendi Kütüphanesi” kaydı mevcuttur. 75a numaralı varakta, Arapça iki manzume ve “Halis Efendi Kütüphanesi” kaydı ile “İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi” mührü ve “Mecmû'a-i Gazeliyyât” başlığı kayıtlıdır. Dış kapak üzerine ise “327” numarası kaydı mevcuttur. Mecmuanın yazı stili rikadır ve metin harekesizdir. Şiirler siyah mürekkeple, mahlaslar ise kırmızı mürekkeple yazılmıştır. Ayrıca mahlasların üzerine çizgi çekilmiştir. Başlıklandırılan az sayıdaki şiirler, kırmızı mürekkeple kaydedilmiştir.

* Mecmuanın dış özelliklerine dair niteliklerinin izahı, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi Kataloğu'nda kayıtlı bulunan bilgilerden yararlanılarak oluşturulmuştur.

Şiirleri birbirinden ayıran bir işaret kayıtlı değildir. Beyitler eğik stilde ve düzenli kayıtlıdır ancak varakların sağ-sol sütun yanına nadir de olsa ilintili şiire ait beyitler ilave edilmiştir. Varaklar numarasız olup sayfa sonunda akabinde gelen varağın ilk kelimesi kayıtlıdır.

Her varakta eşit satır sayısı bulunmamaktadır. Genel olarak 16-18 aralığında olan satır sayısının en azı 14, en fazla 20 satır olup düzensizdir. Sütun sayısı daha düzenli olup iki sütun şeklinde şiirler kaydedilmiştir.

Mürettepten kaynaklı çeşitli imla hataları ve ihmaller, okunuşta çeşitli zorluklara neden olmuştur ancak mecmuanın fiziksel niteliklerinde okunuşa mâni olacak bir yıpranma mevcut değildir.

Şiirler; uyak, redif ve nazım şekli olarak herhangi bir düzen takip edilmeden kaydedilmiştir Mecmua tertibine öncelikle kasideyle başlanmış arkasından gazellere geçilmiştir.

Antoloji mahiyetindeki mecmuada; Türkçe ve Farsça şiirlerin toplam sayısı 194 olup bunların 182'si Türkçe, 12'si ise Farsçadır.

1.2. Mecmuanın Muhteva Dil ve Yazım Özellikleri

Çalışma alanımız olan mecmuanın “1b-38a” numaralı varaklar, 17-19. yüzyılda yaşamış ve eser vermiş çeşitli şairlerin şiirlerinden oluşmaktadır. Mecmuada şu şairlerin kimliği tespit edilmiştir: ‘Âsım (Ârif-zâde Mehmed), ‘Azîz Mahmûd Hüdâyî, Es’ad (Ebû İshâk-zâde), Fasîh (Dukâkîn-zâde Fasîh Ahmed Dede), Fâyiz (Edirneli), Fehîm-i Kadîm, Huldî (Mustafa Efendi), Kâmî, Leylâ Hanım, Nâ’îlî-i Kadîm, Nâbî, (Yûsuf Efendi), Nahîfi (Süleyman), Nedîm, Nef’î, Neylî (Mîrzâ-zâde Ahmed Efendi), Pertev Paşa (Seyyid Mehmed Said), Râgıb (Koca Râgıb Paşa), Râsim, Sâbit (Alâaddin/Alî), Sabrî-i Şâkir, Sâmî (Arpaemîni-zâde Mustafâ), Üsküdarlı Sırrî (İbrahim Sırrî Efendi), Taybî (Mehmed Çelebi), Yahyâ (Şeyhülislâm), Vecdî, Yüsri (Ahmed Nazif Dede) mahlaslı şairler kayıtlıdır. En az şairin bulunduğu yüzyıl Leylâ Hanım ve Pertev Paşa’ya ait bir mısralık birer tarih ile 19. yüzyıl; en çok şairin bulunduğu yüzyıl ise 17. yüzyıldır.

Mecmuada; Türkçe ve Farsça şiirlerin toplam sayısı 194 olup bunların; 182'si Türkçe, 12'si ise Farsçadır. Şiirler belli bir kronolojik sıralamayla kaydedilmemiştir.

Mecmuada kayıtlı 182 Türkçe şiirin 166'sinin mahlası bulunmakta 15'inin mahlası bulunmamaktadır.

Kullanılan nazım şekilleri gazel, kaside, müfred, tahmis, terbi', murabba' ve mesnevi olmak üzere yedi farklı şekildedir.

Şiirlerin tertibi belli bir sıraya göre yapılmamıştır. Mecmuanın başlangıcında her ne kadar kaside ile başlayıp gazelle devam ederek kısmi bir divan tertibi yapılmak istendiği tespit edilse de bu durum mecmuaya mürettibin daha sonra eklediği ve belli bir sıraya göre tertip edilmeden eklenen müfred, terbi', tahmis, murabba' ve mesnevi nazım şekilli şiirler ile bozulmuştur. Bu duruma ek olarak daha ileri dönemlerde mecmuanın başka mürettibler tarafından tarih ve sayfa altlarına beyitler eklendiği düşünülmektedir.

Farsça şiirlerin adedi 12 olup bunların tamamı gazeldir.

Şiirleri kayıtlı olan şairlerin mahlasları tespit edilebilenlerin adedi 70'tir. Bu 70 şairin 26 adetinin kimliği tespit edilebilmiş olup 44 tanesinin herhangi bir ayırt edici özelliği bulunmamaktadır. Tespit için aynı mahlasa sahip şairlerin divanlarında yapılan taramalardan bir sonuç elde edilememiştir. Mürettibin bazı şiirlerde yaptığı yanlış mahlas ile başlıklandırma gibi hatalar sebebiyle bu şiirler hakkında hangi şaire ait olduğu konusunda bir karara varılamamıştır.

Mecmuada bulunan en hacimli şiir 60 beyit ile Nef'î'ye ait bir kasidedir. Mecmuada en çok şiiri bulunan şairler 20 gazel, 1 müfred, 1 terbi' ile Nedîm, Âsım mahlaslı 29 gazel olmasına rağmen yalnızca kimliği tespit edilebilen 17 gazel ile Ârif-zâde Âsım ve 11 gazel, 1 tahmis, 1 mesnevi ve 1 müfred ile Nâbî'dir. En az eser ihtiva eden şairler 1'er gazelle Âdem, 'Âlî, 'Âtîf, Duhânî, Es'ad, Fasîh, Fâyiz, Fehîm, Feyzî, Hâdî, Hamdî, Hâşim, Hıfzî, Huldî, Hüdâyî, Kelîm, Makâlî, Nahîfî, Nâkid, Nâşid, Nâtık, Nazmî, Neylî, Nihâdî, Ra'fet, Râmî, Râşid, Râsih, Râsim, Râzî, Rûhî, Sabîh, Sâbit, Sâdık, Şâkir, Sebzî, Sırrî Taybî, Tîgî, Vefâ, Vuslatî, Yahyâ, Yüsrî ve 1'er mısra' ile Leylâ Hanım ve Pertev Paşa'dır.

Çalışmanın 15 ve 19. yüzyıllarda yaşayan şair ve şiirlerini teşkil etmesi çoğunluğun 17-18. yüzyılda kaleme alınan şiirleri kapsamı sebebiyle metin Eski Anadolu Türkçesi dil ve ses özellikleri dikkate alınarak aktarılmıştır.

Mecmuada; noktalı harflerde eksik/fazla nokta koyulması, hâl eklerinde yapılan eksiklikler, “kâf-ı nûni/nazal n” ile yazılması gereken pek çok kelimenin “n” ile yazılması, “nazal n” olmayan yerlerde “nazal n” kullanılması, çeşitli kelimelerde iki türlü imla kullanımını ve bazı kelimelerin birleşik yazılması gibi mürettip kaynaklı yazım hususiyetleri ve imla kusurları vardır. Sehven yapılan yanlışlar tarafımızca düzeltilerek metne dâhil edilmiş gerekli görülen durumlarda ise farklar dipnotta belirtilmiştir.

1.3. Mecmuada Yer Alan Şairler ile Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı

Çalışmanın konusu olan mecmuanın çalışma alanı olan 1b-38a varakları arasındaki ilk yarısında bulunan 194 şiirden 182’si Türkçe ve 12’si Farsça’dır. 182 Türkçe şiirin 70 adet şairi olduğu tespit edilmiştir. Bu şairlerden 26’sının ise kimliğine ulaşılmıştır. Kimliği tespit edilemeyen 44 şair arasında aynı mahlası taşıyan şairler de mevcuttur. Mahlası tespit edilememiş şiir sayısı 12’dir. Mahlası tespit edilemeyen şiirler mecmuada "Lâ-Edrî" başlığıyla verilmiştir. Kimlikleri tespit edilmiş olan şairlerin bir tanesi 16. yüzyıl, on üç tanesi 17. yüzyıl, on tanesi 18. yüzyıl, iki tanesi de 19. yüzyıl şairleridir. Sayıca en az şiirin bulunduğu 19. yüzyıla ait şiirler Leylâ Hanım ve Pertev Paşa’ya ait olan bir mısralık birer tarih olup aynı varağın altına sonradan eklendiği düşünülmektedir. Divan, makale ve diğer çalışmalarla kimliği tespit edilen 26 şairden mecmuada en çok şiiri bulunan şair 23 şiirle Nedîm, onu takiben Âsım mahlaslı 28 şiirin 17’sinin sahibi olduğu tespit edilen Ârif-zâde Âsım ve 11 şiir ile Nâbî’dir. Nedîm’in 23 şiirinden 1’i terbi’, 22’si gazel, Ârif-zâde Âsım’ın 17 şiirinin tamamı gazel, Nâbî’nin 14 şiirinin 11 gazel, 1 tahmis, 1 mesnevi ve 1 müfred. Kimliği tespit edilmiş olup en az şiiri bulunan şairler ise 1 gazelle Fasîh, Fâyiz, Fehîm-i Kadîm, Huldî, Nahîfî, Neylî, Râsim, Sâbit, Sabrî, Sırrî, Taybî, Şeyhülislâm Yahyâ, Yüsrî ve 1 tarihle Leylâ Hanım ve Pertev Paşa’dır.

Mecmua, mürettibinin aynı mahlaslı ve yakın dönemlerde eser vermiş şairlerin şiirlerini kaydederken bu şairleri birbirlerinden ayıracak herhangi bir yöntem izlememiş olması şairlerin kimliklerini tespit etme hususunda araştırmayı hayli zorlaştırmıştır. Bu durumda divanlarına ulaşamayan ve mahlası tespit edilip kimliği ve divanı hakkında bilgi verilemeyen şair sayısı artmıştır.

Mecmuada 12’si Farsça ve 182’i Türkçe toplam 194 şiir vardır. Bu şiirlerden Türkçelerinin nazım şekilleri ve adetleri şöyledir: gazel 162, kaside 5, müfred 7, tahmis 1, terbi’ 1, murabba’ 1, mesnevi 1. Bunlara ilaveten tarih niteliğindeki dört mısra

mevuttur. Nazım şekilleri bakımından en kalabalık tür divanlarda da olduğu gibi gazellerdir. Onu takiben kaside ve müfredler gelmektedir. Kimliği tespit edilemeyen şairlerin mahlasları: Âdem, ‘Âlî, ‘Ârif, ‘Âsım (12 gazelin sahibi belli değil), ‘Âtuf, Cânib, Câzim, Duhânî, Feyzî, Gafûrî, Hâdî, Hamdî, Hâşim, Hıfzî, Kelîm, Makâlî, Mucîb, Münşî, Nâkid, Nâmî, Nâşid, Nâtık, Nazmî, Nihâdî, Re’fet, Rahmî, Râmî, Râşid, Râsih, Râzî, Rûhî, Sabîh, Sâbit, Sabrî, Sâdik, Şâkir, Sâlim, Sebzî, Şefik, Şehrî, Şerîf, Tîgî, Vâsık, Vecdî, Vefâ, Vehbî, Vesîm, Vuslatî’dir.

Tablo 1: Mecmuada Yer Alan Şairler ile Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı*

Sıra Numarası	Şairin Mahlası	Nazım Şekilleri ve Sayısı
1	Âdem	1 gazel
2	‘Âlî	1 gazel
3	‘Ârif	2 gazel
4	‘Âsım ¹	29 gazel
5	‘Âtuf	1 gazel
6	Hudâyî (‘Azîz Mahmûd)	1 gazel
7	Cânib	1 müfred
8	Câzim	2 gazel
9	Duhânî	1 gazel
10	Es’ad Efendi	1 gazel
11	Fasîh	1 gazel
12	Fâyiz	1 gazel
13	Fehîm (Kadîm)	1 gazel
14	Feyzî	1 gazel
15	Gafûrî	2 gazel
16	Hâdî	1 gazel
17	Hamdî	1 gazel

* Tabloda kayıtlı olan ve aynı mahlası kullanan şairlerden kimlikleri tespit edilen ve edilemeyen şairler birlikte verilmiş; ancak kimliği belirlenen şairlerin şiirleri nazım şekilleri ve adetleriyle dipnotta belirtilmiştir.

¹ ‘Âsım mahlaslı gazellerin 17 tanesi ‘Ârif-zâde ‘Âsım’a aittir. Diğer gazellerin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

18	Hâşim	1 gazel
19	Hıfzî	1 gazel
20	Huldî	1 gazel
21	Kâmî	2 gazel
22	Kelîm	1 gazel
23	Leylâ Hanım	1 mısra'
24	Makâlî	1 gazel
25	Mucîb	2 gazel
26	Münşî	3 gazel
27	Nâbî	11 gazel, 1 tahmis, 1 mesnevi, 1 müfred
28	Nahîfî	1 gazel
29	Nâ'îlî	3 gazel
30	Nâkid	1 gazel
31	Nâmî	2 gazel
32	Nâşid	1 gazel
33	Nâtık	1 gazel
34	Nazmî	1 gazel
35	Nedîm	20 gazel, 1 müfred, 1 terbi'
36	Nef'î	5 kaside
37	Neylî	1 gazel
38	Nihâdî	1 gazel
39	Pertev Paşa	1 mısra'
40	Re'fet	1 gazel
41	Râgıb	2 gazel
42	Rahmî	4 gazel, 1 murabba'
43	Râmî	1 gazel
44	Râşid	1 gazel
45	Râsih	1 gazel
46	Râsim	1 gazel
47	Râzî	1 gazel
48	Rûhî	1 gazel

49	Sabîh	1 gazel
50	Sâbit	1 gazel
51	Sabrî	1 gazel
52	Sadîk	1 gazel
53	Şâkir	1 gazel
54	Sâlim	2 gazel
55	Sâmî	3 gazel
56	Sebzî	1 gazel
57	Sırrî	1 gazel
58	Şefîk	4 gazel
59	Şehrî	2 gazel
60	Şerîf	6 gazel
61	Taybî	1 gazel
62	Tîgî	1 gazel
63	Vâsık	2 gazel
64	Vecdî ²	4 gazel
65	Vefâ	1 gazel
66	Vehbî	3 gazel
67	Vesîm	2 gazel
68	Vuslatî	1 gazel
69	Yahyâ (Şeyhülislam)	1 gazel
70	Yüsrî	1 gazel
71	Lâ-edrî	5 gazel, 4 müfred, 3 mısra'
72	Farsça şiirler	12 gazel
	Toplam	194 (Türkçe şiirler: gazel 162, müfred 7, kaside 5, mısra' 5, tahmis 1, terbi' 1, murabba' 1, mesnevi 1, = 182), (Farsça şiirler: gazel 12).

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

² Vecdî mahlaslı gazellerin 3 tanesi Boğuk-zâde Vecdî'ye aittir. Diğer gazelin şairi tespit edilememiştir.

1.4. Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Sayısı

Mecmuada bulunan 194 manzumeden 182'si Türkçe 12'si de Farsçadır. Farsça olan şiirler bir incelemeye tabi tutulmayıp çalışma dışı tutuldukları için vezinleri tespit edilmemiştir. Türkçe şiirlerde yapılan incelemelerde ise remel, muzâri, müctes, serî ve hezec olmak üzere 5 bahirden vezinlerin yer aldığı tespit edilmiştir. 182 Türkçe şiirde 75 şiir ile en çok kullanılan bahir hezec, ardından 55 şiirle remel, 33 şiirle muzâri 18 şiirle müctes ve son olarak da 1 şiirle seridir. Mecmuada toplam 9 farklı aruz kalıbı kullanılmıştır.

Tablo 2: Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Sayısı

Sıra Numarası	Vezin	Sayı
1	mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün (Hezec)	55
2	mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün (Muzâri)	32
3	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün (Remel)	31
4	fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün (Remel)	24
5	mefâ'îlün fe'ilâtün mefâ'îlün fe'ilün (Müctes)	18
6	mef'ûlü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün (Hezec)	18
7	mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ülün (Hezec)	2
8	mef'ûlü fâ'ilâtün mef'ûlü fâ'ilâtün (Muzâri')	1
9	fe'ilâtün mefâ'îlün fe'ilün (Serî)	1
	Toplam	182

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

1.5. Mecmuada Yer Alan Şairlerin Biyografileri*

Âsım, Ârif-zâde Mehmed (?/1737): 18. asrın divan şairlerindendir. Babası Rumeli kadılarından Ârif Efendi'dir. Bu sebeple Ârif-zâde olarak tanınır. İlk kaynaklara göre adının Râmiz yahut Mehmed olduğuna rastlanmış olsa da sonradan yazılan biyografik

* Çalışmamızın bu bölümünde kimlikleri tarafımızca tespit edilen şairlerin biyografileri yer almaktadır. Mecmuada mahlasları kayıtlı olup ilgili kaynaklardan kimliği tespit edilemeyen şairler; Âdem, 'Âlî, 'Ârif, 'Âsım (Ârif-zâde Âsım'a ait olmayan 11 gazelin sahibi/sahipleri), 'Âtîf, Câzîm, Duhânî, Feyzî, Gafûrî, Hâdî, Hamdî, Hâşîm, Hıfzî, Kelîm, Makâlî, Mucîb, Münşî, Nâkid, Nâmî, Nâşîd, Nâtk, Nazmî, Nihâdî, Re'fet, Rahmî, Râmî, Râşîd, Râsîh, Râzî, Rûhî, Sabîh, Sâbit, Sabrî, Sâdik, Şâkir, Sâlim, Sebzî, Şefîk, Şehrî, Şerîf, Tîgî, Vâsık, Vecdî, Vefâ, Vehbî, Vesîm, Vuslatî'dir

eselerin bazılarında Mahmûn olarak da geçer. Râmiz adlı müellifin Âdâb-ı Zürefâ adlı eserinde Rumeli kadılarında Pîrî-zâde ve Karaferyalı Mahmud Efendi'yle erken dönemlerinde bağ kurarak onların bilgisinden ve edebi zevklerinden etkilenmiştir. Kaynaklara göre bu kültür ortamından memnun ilen mükeyyefâta düşkünlüğü sebebiyle bu ortamdan uzaklaşıp, devrin küberâsının nazarından düşmüş ve maddi-manevi sıkıntılar çektiği hâlde 1737 tarihinde vefât etmiştir (Çınar, 2013).

Es'ad, Ebû İshâk-zâde Mehmed Es'ad Efendi (1685/1753): 18. asır divan şairi ve devlet adamıdır. Asıl adı Mehmed Es'ad'dır. Ulema yetiştiren bir aileden gelmektedir. İstanbul doğumludur. İyi bir tahsil görmüş Es'ad Efendi genç yaşından itibaren mülazımlık, müderrislik, müfettişlik, Mekke kadılığı, kazaskerlik ve şeyhülislamlık gibi çeşitli kademlerdeki önemli memurluklarda bulunmuştur. Divan edebiyatının meşhur şairelerinden Zübeyde Fıtnat Hanım'ın babasıdır. Döneminin meşhur bestekârlarındandır. Botanik, musiki, tefsir, tezkire ve filoloji alanlarında ilmî eserler vermiştir. Divan sahibidir (Aksoyak, 2020).

Fasîh, Dukâkîn-zâde Fasîh Ahmed Dede (?/1699): 17. asır divan şairlerindedir. Asıl adı Ahmed'dir. Nasıl bir eğitim aldığı ile ilgili bilgi yoktur. Soyunun Fatih Sultan Mehmed devrinde Arnavutluk'un fethinden sonra Müslüman olan Dukâkîn-zâde ailesinden geldiği kabul edilmektedir. Tasavvuf ve musiki ile ilgilenmiş, mersiyeleri ve gazelleri bestelenmiştir. Mevlevî dergâhına intisap ettiği için "Dede" lakabıyla anılmaktadır. Şiirleri devrinde beğenilir; akıcı ve pürüzsüzdür. Bu nedenle "Fasîh" mahlasını almıştır. Rindâne ve âşıkâne gazel üsluplarında başarılı olup ileriki yıllarda yaşamış gelen Şeyh Galib, Nedîm, Esrar Dede gibi şairleri etkilemiştir. Bu nedenle çağdaşı büyük şairler arasında anılmaktadır. 1699 yılında vefat etmiştir (Ünal, 2014).

Fâyiz, Edirneli (?/1717): 18. asrın başında varlık göstermiş bir divan şairi ve müderristir. Asıl adı Mustafa'dır. Börekçi-zâde yahut Müderris Mustafa Efendi elkabıyla da anılır. İyi bir eğitim almış, medrese eğitimini tamamladıktan sonra mülâzım olmuş ve Edirne'de yapılan Abdülvasî Medresesinin ilk müderrisi olmuştur. Sonrasında birçok medresede müderrislik görevinde bulunmuştur. 1716'da görevlendirildiği Edirne İkinci Bayezid Medresesi'nde müderrislik yaptığı sırada 1717 yılında burada vefat etmiştir. Şiirleri nâzikâne ve zarifâne olarak anılır (Aksoyak, 2014).

Fehîm-i Kadîm (1627/1647): 17. asrın ortalarında yaşamış bir divan şairidir. Halep'ten gelmiş olan bir aileye mensup olduğu ve bu sebeple anadil olarak Arapça bildiği tahmin edilmektedir. Babasının Tahtakale yahut Parmakkapı'da kurabiyecilik veya unculuk yaptığı bilindiği için "Uncuzâde" olarak anılmaktadır. Kendisinden yaklaşık iki yüz yıl sonra yaşamış, kendisine hayran olan ve mahlasdaşı olan Süleyman Fehîm Efendi ile karıştırılmaması gayesiyle "Fehîm-i Kadîm" elkabıyla zikredilir. Kendine has bir üslup geliştirmiştir. Yakın dostu olan Evliyâ Çelebi onun henüz 17, 18 yaşlarındayken divan tertip ettiğini söylemektedir. Arapça ve Farçaya hâkim olduğu görülmektedir. Kısa bir ömür sürdüğü için kabiliyetini tam olarak geliştirmeye fırsat bulamamış olan şair yine de kendinden sonraki birçok şairi etkilemiştir. Birçok gazeline özellikle de meşhur olan "rûz u şeb" redifli gazeline Neşâtî, Nazîm, Şeyh Gâlib, İzzet Molla gibi kendi devirlerinin şairleri tarafından nazireler yazılmışsa da şairler onun hayal ve anlam zenginliğine yaklaşamamıştır. Erken yaşlarında Dakîkî mahlasıyla gazeller yazdığı ve bir divan tertip ettiğine dair sadece bir mecmuada bulunan bir yan kayıt ibaresi bulunsa da bu divana ulaşlamamıştır (Yıldız, 2014).

Huldî, Mustafa Efendi (1667-68/1725): 18. asır divan şairidir. Bursalı olup asıl adı Mustafa'dır. Hayatı hakkında geniş bir bilgi yoktur. Seyit Feyzullah Efendi'den ders almış olup Bursa, Sultan Orhan Türbesi imaret şeyhliği görevini yerine getirmiştir. Mezarı Bursada'dır (Güzel, 2014).

Hüdâyî, 'Azîz Mahmûd (1541/1628): 16. asrın son çeyreği ile 17. asrın ilk çeyreğinde yaşamış şair, mutasavvıf ve mütfekkirdir. Asıl adı Mahmud'dur. Celvetîliğin kurucusudur. Hüdâyî mahlası şeyhi Hz. Üftâde tarafından, 'Azîz lakabı ise halk tarafından kendisine duyulan saygı neticesinde verilmiştir. İyi bir eğitim alan Hüdâyî, tarikat dersleri de almıştır. Müderrislik ve kadılık gibi memuriyetlerde görev almıştır. Şahit olduğu çeşitli kerametler sebebiyle Mehmed Dede adlı bir dervişe intisap etmek istediği, Mehmed Dede'nin de onu Hz. Üftâde'ye yönlendirdiği rivayet edilir. Seyr-i sülûkunu tamamlayıp Anadolu'da çeşitli irşad vazifelerinde bulunduktan sonra Şeyhülislam Sa'adettin Efendi'nin isteğiyle İstanbul'a gelmiştir. Dönemindeki padişahlardan çokça hürmet görmüş, onlara halkın taleplerini ileten ve devlet idaresine dair tavsiye mahiyetinde mektuplar yazmıştır. Çeşitli fikhî ve tasavvufî konularda eserler vermiştir. Dîvân-ı İlâhiyat adında 255 kadar ilahî muhteva eden bir divanı vardır (Eren, 2020).

Kâmî, Edirneli (1649/1724): 17. asır divan şairlerindendir. İyi bir eğitim almış köklü bir tasavvuf ve edebiyat kültürü ile yetişmiştir. Neşâtî'den Farsça dersleri almıştır. Aldığı iyi eğitim sayesinde ilmiye kademesinde hızla yükselip müderrislik, kadılık gibi devlet memurluklarında görev almıştır (Yazıcı, 2001).

Leylâ Hanım (?/1848): 19. asır divan şairidir. İstanbul'da doğmuş olup babası Morali-zâde Hâmid Mehmed Efendi'dir. Dayısı Keçeci-zâde İzzet Molla'dır. İlime dair öğrenimini ve edebiyata dair görgüsünü ailesinin de dahil olduğu yüksek çevreden edinmiştir. Aile geleneği olarak Mevleviliğe intisab etmiştir. Şiirleri zarif, hazır-cevab ve latifelidir. Çektiği hayat sıkıntıları ve maddi zorluklar şiirlerine yansımıştır. Dili sade, akıcı ve açıktır. 19. asır şiirine yeni bir söyleyiş getirmiştir (Arslan, 2014).

Nâbî, Yûsuf Nâbî Efendi (1642/1712): 17. asır divan şairlerindendir. Adı Yusuf olup Nâbî mahlasıyla tanınmaktadır. Şanlıurfalı olup yüksek bir soydan geldiğini iddia etmektedir. Erken yaşlarını Urfa şehrinde yaşamıştır. Geniş bir tahsil görerek Arapça ve Farsça öğrenmiştir. Urfa'dayken Yakup Halife adlı bir şeyhe intisab edip onun telkiniyle ya da yine Urfa'da arzuhâlcilik yaptığı sırada mutsarrıfın telkiniyle İstanbul'a geldiği rivayet edilmektedir. İstanbul'a ilk geldiği zamanlarda aradığını bulamayıp hayal kırıklığına uğrasa da talihi IV. Mehmed'in musahibi Damad Mustafa Paşa ile tanıştığı zaman dönmüştür. Damad Mustafa Paşa ile ölümüne kadar süren bir dostluk yaşamış ve onun desteğini alıp paşanın divan kâtibi olmuştur. Bu olaydan sonra saraya yakın olan şair birçok sefere katılıp bu seferler için tarih düşürmüştür. Edirne Sarayı'nda yapılan şehzade sünnetini anlattığı Surnâme adlı eseri Osmanlı saray şenlikleri için belge niteliğindedir. 1089'da hac vazifesini yerine getirmek için Hicaz'a gitmiştir. Bu yolculuktan Tufetü'l-Harameyn adlı eser doğmuştur. Mustafa Paşa'nın ölümünden sonra Halep'e yerleşen şair burada devletin bağladığı maaş ile rahat bir hayat sürmüştür. Baltacı Mehmed Paşa, Halep valiliği esnasında sadrazam tayin edilince İstanbul'a giderken Nâbî'yi de yanında götürmüştür. Ölümüne kadar çeşitli memuriyetlerde görev almıştır. Devrin şairleri tarafından şairlerin şeyhi olarak adlandırılan şair, kendinden sonra gelen Nedim, Münif Paşa, Koca Ragıb Paşa, Seyyid Vehbi, Mustafa Sami Bey, Rami Mehmed Paşa gibi şairleri etkilemiştir. Anlamı ön planda tutan hikemi bir üsluba sahip olan şairin anlam dünyası, düşünmeye sevk eden bir derinlik içerir (Erkal, 2014).

Nahîfî, Süleyman (1665-66/1738): 18. asrın ikinci yarısı ve 18. asrın ilk yarısında etkili olmuş, uzun bir ömür yaşamıştır. Asıl adı Süleyman mahlası Nahîfî'dir. İstanbul'da dünyaya gelmiş, iyi bir eğitim alıp Hafız Osman'dan hat dersleri almıştır. Pek çok kaynakta hat sanatındaki ustalığından bahsedilmektedir. Hattatlıkla beraber çeşitli memuriyetlerde bulunan şair, devlet görevi için Mısır'a gittiği ya da diğer bir rivayete göre Mısır üzerinden hacdan döndüğü sırada Konya'da Mevleviliğe intisab etti. Pasarofça Antlaşması için Nemçe'ye giden maiyet arasında kendisi de bulunmaktaydı. Uzun yıllar çeşitli memuriyetleri yerine getirdikten sonra emekli oldu (Karavelioğlu, 2014).

Nâ'îlî-i Kadîm (?/1666): 17. asır divan şairlerindedir. Adı Mustafa, mahlası Nâ'îlîdir. Kendisinden iki yüz yıl sonra yaşamış olan Manastırlı Nâ'îlî mahlaslı divan şairi ile mahlasları karıştırılmasın diye Nâ'îlî-i Kadîm lakabıyla anılmaktadır. Eğitimi hakkında bir bilgi yoktur ancak eserleri sebebiyle zamanının ilimlerine sahip olduğu bilinmektedir. 1666'da vefat eden şair Kandilli'deki Sünbülî dergâhına defnedilmiş oradan da yakın zamanda Beyoğlu Kabristanı'na taşınmıştır. Sebki Hindî şairlerinin öncülerinden olan şair süslü ve Farsça ibarelerle yüklü gösterişli bir üsluba sahiptir. IV. Murad, Sultan İbrahim ve IV. Mehmed'e kasideler yazmıştır. Divanında yer alan "halvetîleriz" redifli gazeli sebebiyle Halvetî tarikatına intisap ettiği anlaşılmaktadır (Şenödeyici, 2015).

Nedîm, Ahmed (1681/1730): 18. asır divan şairidir. Asıl adı Ahmet olup İstanbul doğumlu olduğu düşünülmektedir. Soyu baba tarafından Sultan İbrahim dönemi kazaskerlerinden Merzifonlu Mustafa Muslihüddin Efendi'ye anne tarafından Karaçelebizâdeler ailesine dayanmaktadır. Dedesi, çirkin lakaplar takmakla ünlü olduğu için Mülakkab Mustafa Efendi olarak anıldığı için Mülakkab-z'âde olarak da anılmaktadır. Yüksek bir aile çevresinde yetiştiği için iyi bir eğitim almış, Arapça ve Farsça öğrenmiş, müderrislik yapmıştır. Şair olarak tanınırlığı ve devlet adamlarına yazdığı şiirler sayesinde korunup kollanmıştır. Müderrisliğin yanında çeşitli devlet memurluğu görevlerini yerine getirmiştir. Günümüzde panik atak da denen korku hastalığına sahip olan Nedim'in ölümü hakkında değişik rivayetler vardır. Bazı kaynaklar onun Patrona Halil İsyanı sebebiyle takip eden günlerde korku temelli bir titremeden öldüğünü, bazıları ise isyan sırasında korkudan dama çıkıp oradan düşerek öldüğünü rivayet etmektedir. Şiirde kendi üslubunu geliştiren Nedîm, devrinde kasidede Nef'î, gazelde Nâbî'nin etkisi sürerken "Nedîmâne" tarzı ortaya çıkarmıştır. Söyleyişte mükemmellik, yerellik ve şuh eda bir tarz olmayı amaçlayan bu şiir üslubu ile meşhur

olmuştur. Mahalilik akımının dönemindeki en güçlü temsilcisi olan Nedîm'in şiirlerinde gündelik hayat, temiz, akıcı ve günlük dile yakın bir üslupla şuhâne söylenmiştir. Nedîm'in şiirlerinin en önemli yanı ise bu yerel söyleşiyle beraber canlı İstanbul hayatı tasvirleri yapmış olmasıdır. Lale Devri ruhunu yansıtan eserleri dönemin havasını ve muhitlerin tasvirlerini canlı bir şekilde aksettirir. Divan'ı, Sahâifü'l-ahbâr ve Aynî Tarihi tercümeleri günümüze ulaşan eserleridir (Macit, 2016).

Nef'î (1527?/1635): 17. asır divan şairlerindedir. Erzurum' Pasinler'de doğmuştur. Adı Ömer olup Pasinler sancak beyi Miraz Ali'nin oğludur. İyi bir eğitim almış, Arapça ve Farsça öğrenmiştir. Babası onu çocuk yaşında bırakıp Kırım Hanı'na nedim olmaya gittiği için zor bir çocukluk geçirmiştir. İlk mahlasının zararlı anlamına "Darrî" olup bu mahlasın Gelibolulu Mustafa Ali tavsiyesiyle yararlı anlamına gelen "Nef'î" olarak değiştirmiştir. İlk gençlik yıllarından sonra İstanbul'a gelen şair devrin sadrazamı tarafından I. Ahmed'e tanıtılmış ve sultan ölene kadar İstanbul'da kalmıştır. İstanbul ve Edirne'de çeşitli devlet memurluklarında görev almıştır. IV. Murad devrinde sultanla iyice yakınlaşmış ancak bu dönemde birçok devlet adamı ve şairle arası açılmıştır. Sert üslubu ve hakarete giden hicivleri sebebiyle idam edilmiştir. Eserleri Divan, Farsça Divan, Tuhfetü'l-'uşşâk ve Sihâm-ı Kazâ'dır (Akkuş, 2006).

Neylî, Mîrzâ-zâde Ahmed Efendi (1673/1748): 17. asır divan şairlerindedir. Asıl adı Ahmed'dir. İstanbul doğumlu olup İstanbul kadılarından Mirza Mehmed Efendi'nin oğlu olduğu için Mirzazâde lakabıyla anılmaktadır. İyi bir eğitim almış ve âlim çocuğu olduğu için küçük yazında mülazım sayılmıştır. Müderrislik ve kadılık gibi çeşitli devlet memurlukları yapmıştır. Şiirleri halk söyleyişinden beslenen, günlük hayattan tablolar çizen açık ve sade üsluptadır (Erdem, 2007).

Pertev Paşa, Seyyid Mehmed Said (1785/1837): 19. asır divan şairi ve devlet adamıdır. İstanbul doğumludur. İlk olarak "Meşreb" mahlasını kullanmıştır. Vezirlik ve müşirlik yapmış halk arasında "tuğsuz padişah" olarak anılmıştır. Dönemin devlet adamları ve şairleri tarafından gözden düşmesi için eserler yazılmıştır. Başarılı olan bu gözden düşürülme çalışmaları nedeniyle azledilip önce Edirne'ye sürülmüş daha sonra da burada boğdurulmuştur. Mevleviliğe intisap ettiği bilinen Pertev Paşa, şiirinde bu tarikatın tasavvufi etkisini gösterir. Birçok esere tarih düşüren şair gazellerinde ve şarkılarında

mahalli unsurlara çokça yer verir. Günümüze ulaşan tek eseri Divan'ıdır. Sürgündeyken Kuru Kafa adı bir eser yazdığı söylene de ulaşamamıştır (Selçuk, 2013).

Râgıb Paşa (1698-99/1763): 18. asır divan şairi ve devlet adamıdır. Adı Mehmet, mahlası Râgıb olduğu için Mehmed Râgıb olarak anılsa da Koca Râgıb Paşa olarak meşhur oldu. Eğitimi hakkında kesin bir bilgi olmamakla beraber iyi bir eğitim aldığı, Farsça öğrendiği, sülüs ve nesih dersleri aldığı hesap, defter usulleri, düz yazı ve kitabet dersleri aldığı düşünülmektedir. Çeşitli devlet memurluklarının yanında vezirlik ve veziriazamlık görevlerini yerine getirmiştir. Şiirleri anlam bakımından güçlü, gözlemlere dayalı ve şuhane dir (Kesik, 2014).

Râsim (1688/1756): 18. asır divan şairlerindendir. İstanbul'un Eğrikapı semtinde doğduğu için "Eğrikapılı" lakabıyla anılmaktadır. Babası hattat Yûsuf Efendi'den sülüs ve nesih eğitimi aldıktan sonra hat eğitimine devam etmiş on sekiz yaşında icazetname almıştır. Galata Sarayı'nda muallimlik yapmış, hüsn-i hat dersleri vermiştir. Eserleri Dîvânçe ve Münşe'ât'dır (Ekinci, 2014).

Sâbit, Alâaddin/Ali (?/1712): 17-18. asır divan şairlerindendir. Adı Alâeddin Ali, mahlası "Sâbit"tir. Bosna doğumlu olduğu için Bosnalı Sâbit olarak da anılmaktadır. Çeşitli devlet memurlukları ve kadılık yapmıştır. Şiirlerinde kendi üslubunu oluşturmuştur. Kelime oyunları barındıran canlı ve renkli bir şiir dili vardır. Eserleri Divan, Zafername, Edhem ü Hümâ, Derenâme (Hâce Fesâd, Söz Ebesi) ve Berbernâme'dir. Bir kırk esir çevirisi ve şerhi yapıp II. Ahmed'e sunduğu bilinse de esere ulaşamamıştır (Karacan, 2008).

Sabrî, Mehmed Şerîf (?/1645): 17. asır divan şairlerindendir. Edirne doğumludur. Tezkirelerde birden çok isimle anılmıştır. Gerçek adı Mehmet Şerîf ve mahlasının Sabrî olduğu düşünülmektedir. Sonradan yayılan bazı eserlerde ise adı Sabrî-i Şâkir olarak geçmektedir. Bir kadı ailesinden gelen şair iyi bir eğitim almıştır. Eğitimi sayesinde çeşitli devlet memurluklarında görev alan şair devlet erkânına ve padişaha yakındır. Eserleri Divan ve Münşeât'tır (Çeçen, 2013).

Sâmî, Arpaemîni-zâde Mustafâ (?/1734): 18. asır divan şairlerindendir. Adının Mustafa ikinci adının da Mehmed olduğu bilinmektedir. Arpaemîni Osman Efendi'nin oğlu olduğu için Arpaemînzâde lakabıyla anılmıştır. Ailesiyle ilgili ayrıntılı bilgi bulunmayan şair kâtiplik eğitimi almış ve arpa eminliği görevi yapmıştır. Hüsn-i hatt eğitimi almıştır.

Hayatı boyunca pek çok azil ve tayin ile mücadele eden şair pek çok devlet memuriyetinde görev yapmıştır. Musiki konulu bir mesnevi yazmış olmasından dolayı musiki hakkında bilgisi olduğu bilinmektedir. Mevlevi redifli gazelinden hareketle de Mevleviliğe intisap ettiği düşünülmektedir (Oğuz, 2013).

Sırrî (Üsküdarlı), İbrâhim Sırrî (?/1699): Üsküdarlı Sırrî mahlası ile meşhurdur. Ailesi, doğum yeri ve tarihi hakkında bilgi bulunmamaktadır. Ömrü geçim sıkıntısı ile geçmiştir. Çeşitli devlet adamlarına sunduğu kasidelerinde sıklıkla geçim sıkıntılarından bahseder. Maliye kaleminde defterdar olarak görev yapmış, Girit kaleminde defterdar olduğu sırada vefat etmiştir. Şiirlerindeki ıstıraba nazaran şakacı bir kişiliğe sahip olan Sırrî tezkirelerde bu yönüyle yer almıştır. Bu durum onun iyi bir heccav olduğu yönünde yorumlanmaktadır. Kaynaklarda şairliği daima övülmüş, öldükten sonra da şiirleri okunmaya ve bestelenmeye devam etmiştir (Kazan, 2020).

Şeyhülislâm Yahyâ (1561/1644): 17. asır divan şairi, âlim ve devlet adamıdır. İstanbul'da doğmuş olup Şeyhülislâm Bayramzâde Zekeriyâ Efendi'nin oğludur. Bu sebeple Zekeriyâzâde olarak da anılmaktadır. Osmanlı'da çeşitli devlet görevlerinde müderrislik, kadılık, kazaskerlik ve sonunda şeyhülislamlık vazifelerini yerine getirmiştir. Genç yaşta nam salmış önemli bir şairdir. Şuh akıcı ve duygulara dokunan gazelleri beğenilir. Gazellerindeki rindâne hava, şarap, meyhane ve içki konularına yer vermesi hoş karşılanmamış ve ağır eleştirilere tabi tutulmuştur. Dilinin akıcılığıyla beraber tasvirleri canlı ve ifadeleri yereldir. Eserleri Divan, Ta'liku Şerhi Câmî'i'd-dürer, Tahmîsü Kasîdeti'l-bürde, Nigârîstân Tercümesi, Fetâvâ-yı Yahyâ Efendi ve Sâkînâme'dir (Kaya, 2013).

Taybî, Mehmed Çelebi (?/1679): 17. asır divan şairidir. İstanbul doğumlu olup adı Mehmed'dir. Kaynaklarda ailesi hakkında bir malumat yoktur. İyi bir tahsil görmüş ve Farsça öğrenmiştir. Dîvân-ı hümâyûndan çeşitli vilayetlerdeki mansıplara kadar katiplik yapmıştır. Şiirleri hoş tabiatlıdır, nazikâne bir üsluba sahiptir. Tezkirelerde düz yazıda da maharetli olduğu hakkında bilgi verilmektedir. Mürettib divanının yanında pek çok eseri günümüze ulaşmıştır (Çakır, 2020).

Vecdî (?/1661): 17. asır divan şairlerindedir. Babası Boğuk Mustafa adında bir şahıstır. Bu nedenle Boğuk-zâde lakabıyla da anılır. İyi bir eğitim aldığı bilinmektedir. Genç yaşından ömrünün sonuna kadar birçok memuriyette görev aldıktan sonra idam edilmiştir.

Rivayete göre ilm-i nücûm ile gelecekte haber vermek ile suçlanan üç kişi ile beraber Vecdî de IV. Mehmed'in huzurunda boyunları vurularak idam edilmiştir. Çağdaşı şairler tarafından övülen bir şiir üslubu vardır. Aşk, ıstırap, rindlik gibi duyguları ele almıştır. Geniş hayal gücüne sahip ince bir söyleyişe sahiptir (Yekbaş, 2014).

Yüsrî, Ahmed Nazif Dede (?/1726) Hayatı ve edebi kişiliği hakkında bilgi bulunmamakta olup günümüze ulaşan tek eseri divanıdır (Atak, 2016).

BÖLÜM 2: MECMÛ'A-İ GAZELİYYÂT VE EŞ'ÂR'IN KARŞILAŞTIRMALI METNİ

2.1. Metnin Kuruluşunda İzlenen Yol

Çalışmada metne konu olan mecmuanın, karşılaştırmalı metin incelemesi 1b-38a varakları arasında bulunan şiirler incelenerek bu şiirlerin transkripsiyonu yapılmıştır. Metin transkripsiyonu esnasında yapılan tenkitli metin incelemelerinde ise divanı yahut diğer çalışmalarda şiiri tespit edilmiş şairlerin şiirleri arasındaki fark belirlediğimiz künyeler vasıtasıyla dipnotta gösterilmiştir.

Metin kuruluşu esnasında şiirlerin tertibi mevzusunda mürettibin tertip ettiği düzeni esas alarak divanda bunun gayrı olan durumları dipnotta belirttik. Çalışmanın konusu olan el yazmasının varak numaralarını her bir sayfaya geçiş esnasında metinde sola dayalı ve köşeli parantez içinde belirttik. Beyitlerin her birini ayrı sıra numaraları ile belirttik ve beyit dışındaki nazım birimlerini (bent vb.) Romen rakamları ile numaralandırarak sıralanmıştır.

Mecmuada mevcut bulunan şiirleri yine mecmuada hazır bulunan sıralarına göre numaralandırarak tertip ettik. Şiirleri sıra numarasının yanında sırasıyla nazım şekli, varsa şairin mahlası yoksa yahut mahlas yok ve tespit de edilememişse [Lā-edrī] başlığıyla ve vezni ile kaydedilmiştir.

Mahlas ve nazım şekilleri yönünden yanlış kaydedilen ancak araştırma neticesinde doğru bilgiye erişilen şiirlerde doğru bilgiler köşeli parantez içinde vererek ve dipnotta açıklamasını yapılarak gösterilmiştir. Mecmuada geçen şiirlerin karşılaştırmalarını yapabilmek için yer alan şairlerin divanlarına ulaşmaya ve mevcut şiirler ile karşılaştırmaya çalışılmıştır. Aynı mahlasta birçok şairin divanını inceleyerek şiirin kime ait olduğunu tespit etmeye ve tenkitli metin incelemesi yapmaya gayret edilmiştir. Karşılaştırma ve tenkitli metin incelemesi için kullanılan kaynakları uygun künyelerle belirttik. (Rāğıb Dīvānı, G. vb.) Bu künyelere ait ayrıntılı bilgiyi "Kaynakça" bölümünde verilmiştir.

Karşılaştırmalı metinde şiirin numarasında verilen dipnotta, künyede şiirin bulunduğu eseri, kaçınıcı eser olduğunu, nazım şeklini, beyit sayısını ve bulunduğu sayfa numarasını belirtilmiştir:

*Nedīm Dīvānı, G. 163 (5 Beyit) s. 275.

Divan neşirleri dışında makale ve inceleme, tahlil tezleri gibi tezlerde tespit edilen şiirleri dipnotta, şiirin hangi çalışmada tespit edildiğine dair açıklamasıyla ve kaynakça bölümünde, çalışmanın tam künyesiyle verilmiştir.

Birden çok şairin aynı mahlası kullandığı durumlarda tespit ettiğimiz ve incelediğimiz divanlarda ve akademik makalelerde şiiri tespit edemediğimiz durumları dipnotta şu ifadeyle açıklanmıştır:

* ‘ Āşım mahlaslı şairlerin divanlarında bu şiire rastlanmamıştır (Bkz. Kaynakça). Çalışmaya konu olan metindeki şiirlerin mahlaslarındaki şiirin başına başka bir şairin adının yazılması, yanlış bir mahlas ile yazılmış olması vb. durumları dipnotta şu şekilde belirtilmiştir:

* Gazel "‘ Āşım" başlığı ile verilmiştir ancak gazelin "Nedīm"e ait olduğu tespit edilmiştir.

Şairi ve hangi divanda olduğu tespit edilen şiirlerin mecmuada yer almayan beyitlerine çalışmada yer verilmemiştir.

Şairi ve hangi divanda olduğu tespit edilen şiirlerin mecmuada yer alan ancak divan neşrinde bulunmayan beyitler dipnotta "Bu beyit divanda bulunmamaktadır. (Bkz. Kaynakça)" şeklinde gösterilmiştir.

Divanlarda veya diğer çalışmalarda tespit edilen şiirlerin karşılaştırmaları yapılırken farklılıkları dipnotta kelimelerin aralarına ":" işareti koyarak gösterilmiştir.

Mecmuada yapılan karşılaştırmalarda şiirlerin mecmuadaki hâlleri esas alınarak divan yahut diğer çalışmalardaki beyit, bent ve mısraların sıra farklılıkları şu şekilde gösterilmiştir:

* Bu beyit divanda 5. sıradadır.

* Bu beyit divanda 3. sıradadır.

Karşılaştırmalı metinde doğrudan farklı yazılmış olan mısralar şu şekilde gösterilmiştir:

*Bu mısra divanda "Cebīnūj üzre ‘ aceb ‘ anberīn hilāl midir" şeklindedir.

Şiirlerde vezin aksaklıkları sebepleriyle birlikte dipnotta şu şekilde verilmiştir:

*Vezin aksamaktadır.

Metinde vezni ve anlamı tamamlama noktasında ek olarak gelecek kelime, bağlaç veya edatları metin tamiri usullerince köşeli parantezle gösterip dipnotta belirtilmemiştir:

* ‘ Uşşâķ-ı pāy-māl [ü] perīşān idüp gelür

Farsça şiirleri mecmua çalışmasında çalışmaya dahil edilmemiştir ancak şiirlerin tıpkıbasımlarını şiirin mecmuadaki sırasına uygun olacak şekilde çalışmaya dâhil edilmiştir.

Mecmua çalışmasında teknik sebeplerle okumakta zorluk çekilen yahut okunamayan kelime ve kelime grupları [...] şeklinde gösterilmiştir.

2.2. Metnin Transkripsiyon ve İmlasında İzlenen Yol

Metin çeviri yazıya MEB İslam Ansiklopedisi transkripsiyon alfabesi ile aktarılmıştır. Çalışmanın konusu olan mecmua 15. ve 19. asırlar arasında yaşayan şairler ve onların şiirlerini barındırması nedeniyle metin kurulurken "Eski Anadolu Türkçesi" döneminin dil özellikleri korunmaya çalışılmıştır. Metinde dil içi bir birlik sağlamak ve bu istikrarı sürdürürebilmek amacıyla Prof. Dr. İsmail Ünver'in "Çeviriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler"³ adlı çalışması ve bu çalışmada belirtilen imla özellikleri dikkate alınmaya çalışılmıştır.

Özel isimler "mekân, şahıs, eser vb." birden fazla anlama gelebilecek bir şekilde kullanılmış olsa da büyük harfle başlayarak yazılmış ancak sözcüğe gelen ekler kesme işareti ile ayrılmamıştır.

Büzülme yahut hece kaynaşması olarak adlandırılan "n' için, n'ola, n'idem, n'eyler" gibi ifadelerdeki ses olayı kesme işareti ile gösterilmiştir.

Veznin sağlanabilmesi için zihaf yapılması lazım gelen "Nābīyā, sāķī-i" gibi sözcüklerde hecedeki hâl korunmuştur.

Aynı ifadenin birden çok kullanımlarında vezni bozmamak şartıyla mürettibin metindeki imlası esas alınmıştır: güzār-güzer, dehān-dehen vb.

Dolu, durdukça, durma, doğmadı, dokunsa, dolaşsın gibi kalın ünlüyle başlamakta olan birtakım sözcüklerin başındaki "d" sesinin "ṭ" sesi ile gösterildiği hallerde "ṭolu, ṭurdıķca, ṭurma, ṭoğmadı, ṭoķunsa, ṭolaşsun" şeklindeki metindeki hâlleri esas alınmıştır.

Metinde "hemze" yahut "ye" harfleri ile yazılmış olan "ḥā'il, nā'il, mā'il" gibi kelimelerin yazımında belli bir standart yakalamak amacıyla hemze aşareti olan "ʾ" işaretinin kullanımı tercih edilmiştir.

³ İsmail Ünver, "Çeviriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler", Türkoloji Dergisi, C. 11, S. 1, İstanbul, 1993, s. 51-89.

Birden fazla şekilde okunmaya müsait olan "‘ayş-‘ıyş, ‘aşk-‘ışk" gibi sözcüklerin imla birliği sağlanabilmesi amacıyla "‘aşk, ‘ayş" şekillerinin kullanımı tercih edilmiştir.

Sonu çift ünsüzle biten "hatt, dürr" gibi sözcükler vezin gereğince tek/çift ünsüzle yazılması tercih edilmiştir.

Metinde bulunan kapalı e’ler imla özellikleri korunarak i’li şekilde kullanılması tercih edilmiştir: itdi, idelüm, virsün, didi vb.

Arapça ve Farsça ön eklerin kullanımında, eklerin kelimelerden "-" ile ayrılarak kullanılması tercih edilmiştir: bī-hūde, bī-pāyān vb.

Farsça sözcüklerde bulunan vâv-ı madûle denen sesler "v" ile gösterilmiştir: ḥvāce, ḥvāb itdūj, ḥvār vb.

Yine Farsça sözcüklerde bulunan ve kısa ünlü olarak okunmakta olan vâv-ı mechûlelerin uzun ünlü olarak yazılması tercih edilmiştir: ḥd, ḥş vb.

Farsçadan gelen son eklerin kullanımı, kullanıldıkları kelimeye bitişik olacak şekilde tercih edilmiştir: mehveş, ḥurveş, āyīneveş, gülzār, āteşzār vb.

Farsça kelimelerin tekrarlarına dair imlalarda kelimelerin arasına "-" işareti konması tercih edilmiştir: Ser-te-ser, dem-be-dem, dem-ā-dem, tā-be-seher vb.

Yine Farsça birleşik kelimelerin imlaları hususunda sıfat ve isimlerin yazımında kelimelerin arasında "-" işaretinin konması tercih edilmiştir: gāliye-sāyān, dil-mürde, cihān-tāb, endiše-güdāz, şeref-baḥş, kışsa-perdāz, cevāhir-feşān vb.

Farsça asılların öyle olmadığı hâlde Türkçede ünlü türemesine uğrayan sözcüklerin Farsça asıllarının kullanılması tercih edilmiştir: Āftāb-āfitāb, rūzgār-rūzigār, vb.

Ünsüz benzeşmesi kuralına uyulmayarak metnin imlasındaki ifade doğrudan çeviri yazıya aktarılmıştır: itdi, tıtdı, koparmışdı, komamışdır vb.

Metinde yönelme hâl ekinin okunuşunda redif yahut uyak dışında a’lı okunuş tercih edilmiş, redif ve uyakta ise ahenk unsurlarına göre kullanımı tercih edilmiştir: sitemkāra, yāra, nigāra, gam-güsāra vb.

Birleşik zamanlı fiillerin "-i ek fiili" ile yapılan hâllerinde metinde yazılış şekilleri ele alınarak bitişik yahut ayrı olmaları tercih edilmiştir: dir imiş, dimiş, āteş imiş vb.

Metinde zarf fiil eki olan "-ıp, ip, up, üp"ün "b" harfi ile yazılması hususunda p’li kullanım tercih edilmiştir: döküp, alıp, açıp, yanıp, olup

2.3. Metnin İşaretler Sistemi

Tablo 3: Transkripsiyon Tablosu

Harf	Transkripsiyon	Harf	Transkripsiyon
آ, ا	ā, a, e	ص	ş
ء	ʾ	ض	ž
ب	b	ط	ţ
پ	p	ظ	ẓ
ت	t	ع	ʿ
ث	s	غ	ğ
ج	c	ف	f
چ	ç	ق	q
ح	h	ك, ك	k
خ	ħ	ك	ŋ
د	d	ل	l
ذ	z	م	m
ر	r	ن	n
ز	z	و	v, o, ö, u, ü, ū
س	s	ه	h, a, e
ش	ş	ى	y, ı, i, ī

Kaynak: Develi, Osmanlı Türkçesi Kılavuzu 1, s. 15.

2.4. Karşılaştırmalı Metin

[1a]

Dīvān-ı ʿĀşım⁴

İsteşhabü'l-fakīr Meḥmed Emīn Yümnī

Kātib-zāde ʿan-ḥācegān-ı

Dīvān-ı Hümāyūn

Meḥmed Emīn Yümnī⁵

[1b]

1⁶

NEF'İ

[Kāşīde]

[fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün]

- 1 Sühen oldur ki bilā-vāşıta-i ṭab' -ı selīm
Ola maḳbūl-ı dil-i nādire-sencān-ı fehīm
- 2 Ya' nī ya vaḥy ola maẓmūnu anuḡ ya ilhām
Bunı faşl itmede aḥbāb ideler baḥş-i ʿazīm
- 3 ʿAkd-i gevher gibi manẓūm ola ṭab' a vārid
Çekmeye nāzım olan zaḥmet-i ḳayd-ı tanẓīm

⁴ Üstü karalanmış haldedir. Mecmu'anın içeriğinde Âşım mahlaslı şairin şiirlerinin çokluğu sebebiyle Âşım Dīvānı olarak isimlendirilmiş, daha sonra mecmua olduğu fark edilerek bu kısmın üzeri karalanmış olduğu düşünülmektedir.

⁵ Açıklamanın altına basılmış olan mühürde yazan isim.

⁶ Nef'î Dīvānı, K. 7 (62 Beyit), s. 43.

- 4 Silk-i tesbīḥ-i dil-i ‘ārif-i billāh gibi
Ola pūr gevher-i esrār-ı ḥudāvend-i ‘alīm
- 5 Kim oḡursa ide feyż-i nefesi dūnyāda
Neşr-i āşār-ı dem-i nuṭḡ-ı Mesīḡā vü Kelīm
- 6 Āferīn ol süḡan-ārā-yı Nizāmī ṭab‘a
Ki ola fikri bu gūne dūr-i i‘cāzı nazīm
- 7 Böyle bir mu‘cīze-perdāz-ı maḡal-gūya sezā
Olsa ger meclis-i irfān-ı İlāhīde nedīm
- 8 Söz midūr ol ki ceb ü rāst dūşe ta‘biri⁷
Nice ma‘nā-yı dūrüstün boza bir lafz-ı saḡīm
- 9 Dūşe bir semt-i ġarībe reh-i fikr-i nazmı
Ne ṭarīḡ-ı reviş-i tāze ne vādī-i ḡadīm
- 10 Çeke mażmūnını fehm itmede bir nükte-şinās
Ne ḡadar dikkat iderse o ḡadar renc-i elīm
- 11 Kendi fehm itse de biḡ fikr ile bir nüktesini
Nuṭḡı ‘āciz ḡala yārāne idince tefhīm

⁷ ta‘biri: mażmūnı D.

- 12 Böyle shib shenn bundadur a llığı kim
Sözi pest iken olur kendsi mağrr u raęim⁸
- 13 zri mağble geçer yine ęarbet bunda
Gş-ı inşf ile ger dinlese bir fehm-i selm
- 14 Vkı  böyle kav zr ile haşm olsa cihn
Yine olmaz birinn reddi ęable tağdm
- 15 Bu ęadar nazma da mu ciz denilr böyle iken
Sınıf-ı ehl-i dil  tab a kerem ęarę-ı leim
- 16 Böyle ęalursa eger rh-ı telf mesdd
Bu huşşa felek itmezse mkft-ı  amm
- [2a]
- 17 Bıkr-i ma n dağı bir tab a grnmez ne ęadar
İtse eşķ  ruğ-ı endşesi  arz-ı zer  sm
- 18 Ttulum eylememiş ol dağı ddr  azz
Eylemiş seyr-i cemline şalyı ta mm
- 19 Meyl-i ebkr-ı ma n kim⁹ ider bu demde
Olsa ger her biri bir hr-ı melek hy-ı besm

⁸ rağim: zaim D.

⁹ kim: ki D.

- 20 Çehre-perdâz-ı ʿ arūsân-ı sühnen ola meger
Kalem-i mâşıta-i luṭf-ı Şehenşâh-ı kerîm
- 21 Ol ki kilik-i¹⁰ keḫ-i iḫsân-ı gedâ-perveridür¹¹
Eyleyen şâhlara mülk-i cihânı taḫsîm
- 22 Ol ki itmiş yed-i ikbâline te ʿyîd-i ezel
Ḳabza-i tîḡ-ı cihân-gîr-i ḳazâyı teslîm
- 23 O ḫüdâvend-i muʿ azzam ki yazar elḳâbın
Levh-i taʿ zîme bu taʿ bîr ile kilik-i tekrîm
- 24 Destgîr-i ʿ aẓamet dâver-i dîn ü devlet
Revnaḳ-ı salṭanat ârâyiş-i tâc u dîhîm
- 25 Şüret-i cevher-i âyîne-i şunʿ -ı takdîr
Maʿ nî-i raḫmet ü luṭf u kerem-i Rabb-i raḫîm
- 26 Şemʿ -i ḫürşîd eşer encümen-i çâr erkân
Serv-i ṭâvûs ḫırâm-ı çemen-i heft iḳlîm
- 27 Şâh-ı Cem câh u felek kevkeb-i¹² Şulṭân Aḫmed
Ki ider kevkebe-i câhına dünyâ taʿ zîm

¹⁰ Ol ki kilik-i: ol kilik-i D.

¹¹ Gedâ-perveridür: fedâ-perveridir D.

¹² kevkeb-i: mertebe D.

- 28 Kahramān-ı felek evreng-i ʿadālet ki olur
 Bīm-i kahrıyla vücūd-ı sitem ü fitne ʿadīm
- 29 Rūy-ı bahtıyla cihān manzara-i hūrnişīn
 Būy-ı hulķıyla felek micmere-i nāfe şemīm
- 30 Āftāb efser-i iķbāline yektā gevher
 Āsmān ablāķ-ı cāhına zerendūde kerīm¹³
- 31 Kaʿbe-i ʿişmetine nūr-ı Hudā şemʿ-i harem
 Harem-i devletine perr-i hümā ferş-i harīm
- 32 Rūzgār itse eger¹⁴ kişver-i cūdunda sefer
 Āftāb olsa eger sāye-i cāhında muķīm
- 33 Biri turduķca bulur kevkebe-i rüz-efzūn
 Biri gitdükce olur muğtenem-i nāz u naʿīm
- 34 Ebr-i kilki şadef-i keffini pür gevher ider
 Vaşf-ı baħr-ı keremin her kim iderse terķīm
- 35 Keştī-i ʿāleme endīşesi bir lenger olur
 İtse bir şāʿir eger medħ-i vaķārın taşmīm

¹³ Kerīm: geçim D.

¹⁴ İtse eger: eylese ger D.

- 36 Çeşm-i düşmeden eger geçse hayāl-i tîğı
Merdüm-i dīdesi cevzā gibi olurdı dü nīm
- [2b]
- 37 Luṭfi bir mertebe ki itse kefi desti eger
Resm-i cūd u keremi ebr-i bahāra ta^ç līm
- 38 Kīse-i ḡonca nice pür-zer ise feyzinden
Kāse-i lālede bī-şebnem olurdı pür-sīm
- 39 Ḳahrı bir mertebe kim¹⁵ olsa ger ednā şereri
Meş^ç al-efrüz-ı reh-i ḳāfile-i bād-ı nesīm
- 40 Ne gülistāne güzār eylese bir demde ider
Ḡonca vü lālesini aḥker-i sūzān-ı caḥīm
- 41 Āsmān dā'ire-i mülkini¹⁶ olurdı muḥīt
ç Ālemi itse ihāṭā girih-i ḥalka-i mīm
- 42 Ṭab^ç ı bir āyīne-i rāst-nümādur ki girer
Anda bir şūrete ç aks-i elif ü peyker-i cīm
- 43 Kevkeb-i ṭālī^ç i ol mertebeden ç ālīdür
Ki yazup bildüre aḥkāmını ehl-i tencīm

¹⁵ Kim: ki D.

¹⁶ Mülküni: cāhını D.

- 44 ‘Adli ki memleket-ārā-yı cihāndur itse
Emn ü āsāyiş için ‘āleme fermān-ı ‘amīm
- 45 Def^ç -i bīm-i dil-i ‘uşşāķ için eyler eşeri
Ķahramān-ı nigeħ-i ğamze-i ħūbānı ħalīm
- 46 Şāħ-ı encüm sipehā māħ-ı zemīn cilvegehā
Ey Şehenşāħ-ı Şüreyyā ‘alem-i heft iķlīm
- 47 Devletünđe benüm ol ħusrev-i ma^ç nā kim¹⁷ ider
Ķuvvet-i şab^ç uma Ĥallāk-ı Ma^ç ānī teslīm
- 48 Ķalemüm nāıķa-bend-i dehen-i siħr ü füsün
Sühenüm ‘uķde-ĝüşā-yı girih-i fikr-i ħakīm
- 49 Ķayd-ı taħrīrüm ile pā-yı süĥan der-zencīr
Dāĝ-ı fermānum ile cephe-i endīşe vesīm
- 50 Eşer-i luşf-ı kelāmumla aħibbā ħōş-dil
Yād-ı şemşīr-i zebānumla ‘adū pür-ĝam ü bīm
- 51 Feyz-i endīşe-i rengīnüm ile bād-ı şabā
İtse ger geşt ü ĝüzār çemen-i bāĝ-ı na^ç ĩm

¹⁷ Kim: ki D.

- 52 Hük-m-i feyzin ider ol mertebe cārī ki döner
Şīşe-i bāde-i gül-reng-e ḥabāb-ı tesnīm
- 53 Ṭab‘um ol baḥr-ı süḥendür ki kef-i mevci ṭutar
Penbeler içre nihān sübḥa-i lü‘lū‘-i nazīm
- 54 Hızr-ı ser-çeşme-i nazmum ki bulur tāze ḥayāt
Reşḥa-i feyz-i nem-i ḥāmem ile ‘azm-i remīm
- 56 Büt-i nigār-ı ḥarem-i deyr-i ḥayālüm ki ḳomıṣ
Bende bir sırr-ı eşer şun‘-ı ḥudāvend-i ḳadīm
- 57 Reşḳ-i kil-k-i kef-i mā‘nī olur alsam elüme
Deste çüb-ı teber-i büt-şiken-i İbrāhīm
- [3a]
- 58 Söz tamām oldı temeddüh nice bir ey **Nef‘ī**
Ḳadrün erbāb-ı dile sen mi idersin tefhīm
- 59 Ṭurma şimden gerü şıdḳ ile du‘āya el açup
Eyle deryūze-i dergāh-ı ḥudāvend-i kerīm
- 60 Feyz-i ilhām ile tā kim¹⁸ ola ehl-i nazmuṅ
Raḥm-i Meryem gibi ṭab‘ı şadef-i dūr-i yetīm

¹⁸ Kim: ki D.

61 Dür-i medhiyle müzeyyen ola silk-i eyyām
Gevher-i zātı ile faḥr ide tāc u dīhīm

62 Midḥat-i zātını fikr itmeyen ehl-i ṭab' uḡ
Ola endīṣesi nāhīd-i felek gibi ' aḡīm

2¹⁹

[NEF' İ]²⁰

[Kaşīde]

[mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilün]

- 1 Her ma' nā-i laṭīf ki cāndan niṣān virür
Ta' bīr idince ṭab' um anı nazma cān virür
- 2 Her nazm-ı dil-firīb ki benden şudūr ider
Lafzı cemāl-i şāhid-i ma' nāya ān virür
- 3 Her nükte-i ḥafī ki kelāmumda derc olur
Maẓmūnı dest-i ' āleme bir dāstān virür
- 4 Ol siḥr-sāz-ı mu' cize-gūyum ki nuṭkumuḡ
Feyzi devāt u kilke zebān u dehān virür
- 5 Ol nāzım-ı le'ālī-i nazmum ki şı' rimüḡ

¹⁹ Nef' ī Dīvānı, K. 4 (59 Beyit), s. 34.

²⁰ Kaşīde 59 beyit olmasına rağmen yalnızca ilk 27 beyiti mecmu' ada mevcuttur. Mahlasın olduğu beyit bulunmamasına rağmen kasīdenin Nef' iye ait olduğu tespit edilmiştir. (Bkz. Kaynakça)

- Reşk-i cemāda t̄ab-ı cevāhir-feşān virür
- 6 Pākīzegū-yı nādire-sencüm ki her sözü
Şeh-nāme-i belāgate h̄usn-i beyān virür
- 7 Vaşşāf-ı Muhteşem sühenüm ki kaşā'idüm
Şāhān-ı Cem şükūh-ı cihānbāna şān virür
- 8 Bir dānesini gevher-i silk-i kelāmumu
Maḥşūl-ı baḥr u kāna viren rāygān virür
- 9 Ṭab'um 'arūs-ı ma'nīye meşātalık ider
Endişem āyīne kalemüm sürmedān virür
- 10 Hāmem ki ider nazmumu²¹ iḥyā midād ile
Āb-ı ḥayāta²² reşhası rūḥ-ı revān virür
- 11 Bu iktidār-ı ṭab' ile ammā ne fā'ide
Sermāye-i taşavvūruma ğam ziyān virür
- 12 Bir dem murādum üstine devr eylemez felek
Āb istesem serāb-ı 'ademden nişān virür

²¹ ider nazmumu: nazmumu ider D.

²² Āb-ı ḥayāt-ı: Āb-ı ḥayāta D.

- 13 Destümde cām görse benüm ser-nigün olur²³
Nādāna sāgar istese rıtl-ı girān virür
- 14 İtdükce t̄ali‘ ümle recā-yı muvāfaqat
Her va‘ de-i dürügına biñ yıl zamān virür
- [3b]
- 15 Her zulmine taḥammül ider āşikāre dil
Ammā bu cevri cāna ‘ azāb-ı nihān virür
- 16 Bir şūḥ-ı şīve-kāra esīr itdi kim²⁴ beni
Ne öldürür cefāsı ne ğamdan amān virür
- 17 Bir bī-vefā ki her dem esīrān-ı ‘ aşqına
Dārū-yı şıḥḥati ecel-i mihribān virür
- 18 Hem uğramaz firāḫ ile ölsem de yanuma
Hem yolda rāst gelse kaçır baña yan virür
- 19 Baḫduḫca bir nigāh ile biñ cān alur gözi
Hem yine şöyle ḥasta görünür ki cān virür
- 20 Çekdükke çeşmi ḥışm ile şemşīr-i ğamzesün
‘ Uşşāḫa dehşet-i ğazāb-ı Ḳahramān virür

²³ Olur: eder D.

²⁴ Kim: ki D.

- 21 Geh ahramān-ı emine ebrū kemān unar
Geh Rūstem-i nigāhına mūjgān sinān virūr
- 22 Hattı ki zāhir olsa gerek daı āleme
Havf-i zuhūr-ı fitne-i āhir zamān virūr
- 23 La li ki rek-i hātem-i Cemdūr zamānede
Hūkm-i nigīn-i pādīseh-i ins ü cān virūr
- 24 Ol eh ki ferr-i bahtı ile taht-gāh-ı Rūm
Fer-i zemīne mertebe-i āsmān virūr
- 25 Ol eh ki em -i bār-gehi dūd u u leden
Leyl ü nehāra hil at-i nūr u zūcān²⁵ virūr
- 26 Ol eh ki seyre ısa yanınca gōtūrmege
ar āftāba tīg u hilāle kemān virūr
- 27 Hān Amed ol eheneh-i devrān ki rūzgār
Adliyle dehre mūjde-i emn ü emān virūr

²⁵ Zūcān: duhān D.

²⁶ Nef  Dīvānı, K. 53 (51 Beyit), s. 192.

NEF^ç 1²⁷

[Kaşide]

[fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün]

- 1 Girih-i gonca-i maşşūdumı çarç itmedi hall
Pence-i mihr-i cihān-tābı meger oldı eşell
- 2 Esmedi bād-ı himem toğmadı hūrşid-i kerem
Kaldı pejmürde vü efsürde gülistān-ı emel
- 3 Rūzgār itdi hebā berç-i hevā vü hevesi
Gülbün-i gülşen-i iqbāle dağı irmeden el
- 4 ĞAleme cām-ı şafā şundığı dem baña felek
Bir kadeh şunmadı kim²⁸ virmeye biğ dürlü kesel
- 5 El şafā cāmını aldıçca ele reşk ile ben
Hün-ı dil nüş iderüm bāde-i gül-gūna bedel
- 6 Dilde bünyād-ı serā-yı ğam u ğuşşa muhkem
Kalmadı kāh-ı şafādan meger āsar-ı talel
- [4a]
- 7 Benüm ol zār u perākende dil ü tab^ç u dimāğ
Ki felek eyledi aḥvālümü bir bir muhtell

²⁷ Kaşide 51 beyit olmasına rağmen yalnızca 36 beyiti mecmu'ada mevcuttur. Mahlasın olduğu beyit bulunmamasına rağmen kasidenin Ne^f iye ait olduğu tespit edilmiştir. (Bkz. Kaynakça)

²⁸ Kim: ki D.

- 8 Hâtırım şâhsüvârın ğama cevân-geh
Meşrebüm turfâ ğazâlân-ı belâya münhel
- 9 Kaatre-i eşküm ile rüy-ı zemîn tâze vü ter
Düde-i âhum ile çeşm-i kevâkib ekhel
- 10 İrmesün menzil-i maşşûda diye peyk-i heves
Ser-te-ser eşküm ider ' arşa-i dünyâyı dahal
- 11 Kevkeb-i tâli' ümün yok başa hüsn-i nazarı
Hışm ile şöyle bakar ki ider ızhâr-ı hıvel
- 12 Ka' r-ı târîk çeh-i ğamda beni yâ göremez
Dide-i baht-ı siyehkâruma ya indi sebel
- 13 Bilemem ben de sitâremde nedür bu kevkeb
Reşk iderler aña te'şîrde Mirrîh ü Zuhal
- 14 Nice yıl ' aksine dönse yine çarh-ı gerdân
Olmaya rişte-i dilden girih-i ğam münhall
- 15 Bu belâ ile ki tākāt kıomamışdur dilde
Bu felâketle ki ' âlemde benüm darb-ı meşel
- 16 Yine hâtırda tesellî bulunur bahtuğca

- Görünür dilde bu ma^ç nā-yı laṭīf ü mücmel
- 17 Nice bir kevkeb-i baht ile bu baḥş ü ğavġā
Nice bir ṭāli^ç -i bed^ç ahd ile bī-hūde cedel
- 18 Dāġ-ı ḥırmān ile sīnem pür olursa yeridür
Tīġ-ı bī-dād çeküp ġam beni öldürse maḥal
- 19 Niçün ol fāzıl-ı devrāna varup arz itmeme
Ki ide bir luṭf ile biḡ müşkülümü ol dem ḥall
- 20 Ol ki aḥkām-ı ḳaderden ne olursa zāhir
Naḳşı mir^ʾāt-ı zamīrinde görünür evvel
- 21 Ol ki eṭvār-ı felekden ne görürse münker
Döndürür^ç aksine ol an ḳomaz anı mühmel
- 22 Müftī-i maşrıḳ u maġrib ki ḳavī olmadadır
İctihādiyle anuḡ şer^ç -i nebiyy-i Mürsel
- 23 Muḳtedā-yı^ç ulemā²⁹ server-i ḥayl-i fuḍalā
Mültecā-yı vüzerā³⁰ dāver-i dīn faḥr-i milel

[4b]

²⁹ ^ç ulemā: vüzerā D.

³⁰ Vüzerā: ^ç ulemā D.

- 24 Hâkim-i maḥkeme-pîrâ-yı şerî' at ki bulur
Her dem emriyle meyân-ı ḥaḫ u bâtl fayşal
- 25 Nev-bahâr-ı çemen-i bâğ-ı 'adâlet ki olamaz
Devr-i 'adlinde güşâde gül-i bostân-ı ḥiyel
- 26 İ'tidâl istese ger 'adli umûr-ı dehre
Viremez bâd-ı ḥazân revnaḫ-ı gülzâra ḥalel
- 27 Hükmi bir mertebe cârî ki eger emr itse
Şöyle râm itmiş aḫa 'âlemi Ḥallâk-ı ezel
- 28 Çıḫa deryâ ser-i kuhsâra ḥılâf-ı mu'tâd
Ser-fürû eyleye ğavvâs gibi baḫre cebel
- 29 Serverâ nâm-verâ fâzıl-ı ferḫunde dilâ
Ey ḥudâvend-i fuḫûl-i 'ulemâ-yı kümmel
- 30 Sensün ol fâzıl-ı bî-mişl ü mu'âdil ki felek
Görmemişdür daḫı devr ideli senden efḫal
- 31 Mantıḫıḫ yine beyân itmege ḫâdirdür anı
Gitse maḫv olsa eger kâ'ide-i naḫv ü 'ilel
- 32 Ḳadrün ol mertebe ki maş'ad-ı i'lâ-yı melek

Ṭā'ir-i devletine mehbiṭ-i dūn u esfel

- 33 Luṭfuṅ ol mertebe ki kār-geh-i 'ālemde
Ḳomadı 'illet ü eşbāba yeriyle medḥal
- 34 Yitürürdi yolını şubḥa çıkınca ḥūrşīd
Yaḳmasa bedreḳa-i rey-i münīrūṅ meş'al
- 35 Dūd-ı āḥ eyler idi āyīne-i çarḥı siyāḥ
Pertev-i ma' deletūṅ vurmasa aṅa şayḳal
- 36 Ḥaşre dek ḥāmemi vaşfuṅda³¹ iderdüm cārī
Sedd-i reh olmasa ger nükte-i mā ḳall ü dell

4³²³³

NEF'Ī

[Ḳaşīde]

[fe' ilātūn fe' ilātūn fe' ilātūn fe' ilūn]

- 1 Benüm ol nādire-güyā³⁴ şā'ir-i ma' nā-perdāz
Reşḳ ider mertebe-i şī' rüme siḥr ü i' cāz
- 2 Feyz-baḥş olsa eger ṭab' -ı sūḥan-güyum olur

³¹ Vaşfuṅda: medhinde D.

³² Nef' ī Dīvānı, K. 57 (45 Beyit), s. 204.

³³ Kaşīde 45 beyit olmasına rağmen yalnızca ilk 40 beyiti mecmu'ada mevcuttur. (Bkz. Kaynakça)

³⁴ Güyā: gū D.

Kışsa-perdâz-ı ma'ânî şuver-i perde-i nâz³⁵

3 Şevk-i takrîrüm ile hâtır-ı mazmûn hurrem
Hüsn-i ta'birüm ile şahid-i ma' nâ şannâz

4 Şive-i nazmuma erbâb-ı fesâhat meftûn
Nağme-i kilküme kıânûn-ı belâgat dem-sâz

[5a]

5 Tab'-ı rüşen-güherüm âyîne-i şüret-i Çîn
Bikr-i fikr-i sühenüm reşk-i 'arūsân-ı tırâz

6 Buldı şöhret o kadar hüsn ile bikr-i fikrüm
Ki aña t̄alib olan istemez esbâb-ı cihâz

7 Oldı nâzik sühenüm Muhteşem ü 'Urfiden
N'ola reşk eyleseler Rûma 'Irâk u Şîrâz

8 'Ar ider almağa çengâline neşr-i felegi
Şayd için eylese şeh-bâz-ı hayâlüm pervâz

9 Nice şayyâd-ı sühen var ise devrümde n'ola
Bir midür hîç şikâr almada bâz u şahbâz³⁶

³⁵ Nâz: râz D.

³⁶ bâz u şahbaz: bâz şahbaz D.

- 10 Raḥş-ı endişem eger başlasa cevlāna çıkar
Evc-i eflāk-i ma' āniye ğubār-ı tek ü tāz
- 11 Beyt-i nazmumla şeref buldı zemīn-i eş' ār
Nitekim Ka' be-i hıttā-i iqlīm³⁷-i Hicāz
- 12 İderin³⁸ da' vā-yı tezvīrini hařmuñ ibtāl
Eylesem hücçet-i maźmūn-ı kelāmum ibrāz
- 13 Gelmedi dağı benüm gibi cihān-ı nazma
Devre āġāz ideli nüh felek-i dā'ire-sāz
- 14 Nükte-senc ü sühen-ārā vü ma' ānī-perver
Kıt' a-pīrāy u ğazel-ġū yu kařīde-perdāz
- 15 Ya niçün vaş idüp olmaya zebānum her dem
O řehenřāh-ı diyār-ı kereme vağy-tırāz
- 16 O hūner-mend-i hümā sāye ki isti' dādı
Eylemiş dāniř ü iz' ān u kemāli iħrāz
- 17 Māh-ı mihr-efser ü encüm haşem ü çarđ-ı serīr
şadr-ı dīn-perver ü haşm-efken ü aħbāb-nüvāz

³⁷ İqlīm: ekālīm D.

³⁸ İderin: ederüm D.

- 18 Ma' delectkîş ü kerem-pîşe Muḥammed Paşa
Revnaḳ-efrüz u şeref-baḫş-ı serîr-i i' zâz
- 19 Āsmân-pāye ḥudāvend-i cihân ki yaraşur
Eylese aḡa felek aḫlasını pāy-endâz
- 20 Sîreti şûret-i elṫâf-ı Ḥudāya ma' nâ
Ḥâḫır-ı ḥâzin-i esrâr-ı ḳazāya hem-râz
- 21 Evvel-i devleti eyyâm-ı zevāle encām
Ġāyet-i himmeti devrân-ı kemāle āġâz
- 22 Rîze çîn-i ni' amı şofra-güşâ-yı himmet
İmtilâ-yı keremi dîv-i şikem-perver-i âz
- [5b]
- 23 Nûkhet-i gülşen-i aḫlâḳı nesîm-i gülbîz
Berḳ-ı ebr-i ġazabı sâ' iḳa-i kûh-güdâz
- 24 Ḥıṫṫa-i cāhıdur ol kişver-i bî-pāyân ki
İtseler andan eger mülk-i cihânı ifrâz
- 25 Bir mühendis yine farḳ eylemez noḳşânın
Ne ḳadar fenn-i mesâḫatda olursa mümtâz
- 26 Ḥükmi bir mertebe ki istese devründe olur

Āşiyān tutmada şāhīn ü kebūter enbāz

- 27 İrse nehyinden eger ʿālem-i bālāya haber
Zühreye rişte-i tesbīḥ olur ebr-i³⁹ şiyem-sāz
- 28 ʿAdli ger muḥtesib-i kişver-i ḥüsn olsa daḥı
Çeşm-i maḥmūr-ı bütān çekmez idi sāğar-ı nāz
- 29 Şanmanuz şaʿ şaʿ asıdur görünen ḥürşīdün
Ki olur anuḡ ile her ṭarafa tāb-endāz
- 30 Her seḡer dehre ṭulūʿ itmege āb-ı zer ile
Destine rey-i münīrinden alur ḡaṭṭ-ı cevāz
- 31 Āşafā baḡr-ı kefā gevher-i gerdün şadefā
Ey nekūkār-ı melek-ḡulḡ u mekārīm-perdāz
- 32 Medḡūḡi böyle mi eylerdüm eger ḡāṭırda
Olmasa āteş-i sūzān-ı ḡam-ı endīşe-güdāz
- 33 Ah elinden felek süst-i ḡarār u ʿahdüḡ
İtmedi baḡtum ile itdüḡi vaʿ dī-i⁴⁰ incāz

³⁹ Ebr-i: ebr

⁴⁰ vaʿ dī-i: vaʿ dī D.

- 34 Beni bir yerde esir itdi ki feryād itsem
Kimseden hālūme şefkatle işitmem āvāz
- 35 Bir vilāyette ki böyle biline kadr-i sühen
Anda eşrāf u aḥālī ya çoğ olmuş yāḥut az
- 36 Kām-yāb olmaya bir şā' ir-i 'ālī-meşreb
Kām-baḥş ola nice sifle-nihād-ı kec-bāz
- 37 Şem' -i nazmumla felek fer bula eṭrāfında
Çarḫ urup itmeye pervāne-i himmet-pervāz
- 38 Dinlemez kimse niyāz eylemeyince tūtalum
Eylemiş nağmelerüñ muṭrib-ı hāmem şeh-nāz
- 39 Luṭfuñ olmasa taḥammül idemezdüm buña ben
İḥtiyār eyler idüm bir sefer-i dūr u dırāz
- 40 Hāl-i⁴¹ ma' lūm-ı şerīfūñ olıcaḫ şulṭānum
İtse Nef' ī n'ola 'özr ile kelāmun ī' cāz

[6a]

5⁴²

⁴¹ Hāl-i: hāl D.

⁴² Nef' ī Dīvānı, K. 50 (77 Beyit), s. 180.

NEF^c 74³

[Kaşide]

[fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün]

- 1 Meşreb-i ehl-i muḥabbetden alan lezzet-i kām
Ḥün-ı dil nūş ider olmazsa şarāb-ı gülfām
- 2 Gül gibi oldu ḥuṣūṣā ola cām-ı pür-mey
‘Aklı başında olan ‘ārif ider mi ārām
- 3 Başka bir ‘ālemi var bezm-i meyūñ ki anda
Görinür rind-i cihān dīde-i ḥōş-yāra müdām
- 4 Māye-i feyz-i ḥayāt-ı ebedī neşve-i mey
Menşe-i ḥikmet-i devr-i ezelī gerdiş-i cām
- 5 Bādedür zevḳini idrāk idene āb-ı ḥayāt
Mu‘ terifdür buña Ḥızr ile Sikender de tamām
- 6 Ola ben istedigüm bāde-i pür-feyz ammā
Ki neşātı getirür cāna cināndan peygām
- 7 Nice mey tāb-ı fūrūğ-ı ruḥ-ı māh-ı Naḥşeb
Nice mey pertev-i envār-ı dil-i ‘ārif-i cām

⁴³ Kasīde 77 beyit olmasına rağmen yalnızca ilk 34 beyiti mecmu‘ada mevcuttur. Mahlasın olduğu beyit bulunmamasına rağmen kasīdenin Neḥ‘iye ait olduğu tespit edilmiştir. (Bkz. Kaynakça)

- 8 Nice mey dest-i Mesihāda çeker sāğarını
Kalem alsa ele şüret-ger-i deyr-i ifhām
- 9 Nice mey rāyiha-i rūh-ı⁴⁴ fezāsından ider
Kudsiyān-ı felek-i ‘ālem-i cān ‘ıtr-ı meşām
- 10 O mey-i encümen-efrüz-ı celī şa‘ şa‘ a kim⁴⁵
Virse hürşid-i cihān-tāba eger tābını dām
- 11 Hiddet-i bāriqa-i pertev-i pür-nūrından
Düşe tā çāh-ı ‘amīk-ı ‘ademe zulmet-i şām
- 12 Çenber-i dā’ire-i meclisi çarh-ı ‘işret
Devr-i bezmi tarab āgāz u meserret encām
- 13 Keyfi bir mertebe cünbiş dih-i istiğnā ki
Meşelā itmek için def‘ -i gumūm u ālām
- 14 İçse bir kaçresini⁴⁶ Berhemen-i şad sāle
Bir olur seng-i mezār ile yanında aşnām
- 15 Çekse bir mest-i ser-endāz-ı mey-i nākāmı
Cür‘ a-i cāmını virmez Cem-i devrāna selām

⁴⁴ rūh-ı: rūh D.

⁴⁵ Kim: ki D.

⁴⁶ Kaçresini: cürasını D.

- 16 Getür ey sākī-i ferhunde-likā bu meyden
Cānı var ise disün şūfī-i dil-mürde hārām
- 17 Mest olup rāzumı keşf eyleyeyin⁴⁷ görsünler
Ne imiş nükte-i ser-beste-i sırr-ı ilhām
- 18 Dürc-i dilden çıkarup nice girān-māye güher
Vireyin silk-i dür-i baħr-ı ma‘ ānīye niżām
- [6b]
- 19 İdeyin medħine āğāz o kerīmü’ş-şānuğ
Ki ne gördi ne görür mişlini çeşm-i eyyām
- 20 O güzīde ħalef-i düde-i ādem ki ider
Cevher-i pākine ecrām u ‘ anāşır ikrām
- 21 O felek mesned-i meh-ṭālī‘ in⁴⁸ kudsī-fitrat
O cihān dāver-i deryā-kerem ü ebr-i in‘ ām
- 22 Baħşiş-āmüz-ı himem ħavşala-süz-ı ħıssat
Kīse-perdāz-ı kerem kāfile-sālār-ı kirām
- 23 Müşterī re’y ü ‘Uṭārid kalem ü mih-āsār
Arş temkīn ü kazā temşiyet ü çarħ-aħkām

⁴⁷ Eyleyeyin: eyleyeyim

⁴⁸ Ṭal‘at-ı: ṭal‘at u

- 24 Mültecā-yı vüzerā şadr-ı kibār-ı ‘ulemā
Kām-kār-ı fużalā faḥr-ı mevālī-i ‘izām
- 25 Hādī-i vādī-i dīn bedreḳa-i rāh-ı yaḳīn
Peyrev-i müctehidīn ḥazret-i Şeyḫü’l-islām
- 26 Şadr-ı Cem pāye ki cemmāze-keşān-ı eflāk
Eylemiş kā’id-i iḳbāline teslīm-i zimām
- 27 Āstīn-i keremi kīse-i erzāḳ-ı cihān
Āstān-ı ḥaremi ḳible-i ḥācāt-ı enām
- 28 Luṭf-ı ṭab‘ı şeref-i ‘aḳl-ı mücerred gibi ḥāşş
Feyz-i desti kerem-i ebr-i bahārī gibi ‘ām
- 29 Düşse ger ḥāke nem-i ebr-i bahār-ı luṭfi
Kesb-i rūḥ eyler idi zīr-i zemīnde ecsām
- 30 Ger toḳunsa felege şadme-i dest-i ḳahrı
Dökülürdi yere hep cevher-i tīḡ-ı Behrām
- 31 Nükhet-i nāfe-güşā-yı çemen-i ḥulḳını ger
İtseler ḡāliye-sāyān-ı bahār istişmām
- 32 ‘İṭrsuz olmaḡ için bezm-i güle daḡı nesīm

Hāven-i lālede saḥḳ itmez idi ʿanber-i ḥām

- 33 Ser-te-ser sāye-i ʿadlinde uyurdu ʿālem
Şıyt-ı iclāli ḳosa çeşm-i kevākibde menām
- 34 Re ʿyi bir mertebe rūşen ki yazarken vaşfın
Şem ʿa gālib görünür şu ʿle-i nevk-i aḳlām

6⁴⁹

TĀRĪḤ-İ CİSR-İ CEDİD

[mefāʿ ilün mefāʿ ilün mefāʿ ilün mefāʿ ilün]

- 1 Deñizden geçmeli köpri müceddid yapıdı Maḥmūd Ḥan

7⁵⁰

TĀRĪḤ

[fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilün]

- 1 Pādişāḥ Beglerbeğinde yapıdı bir sāḥil-serāy

[7a]

8⁵¹

SĀMĪ

[Ġazel]

[mefāʿ ilün feʿ ilātün mefāʿ ilün feʿ ilün]

- 1 Cebīnine o perī zülf-i müşksā aşmış

⁴⁹ Tarihın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁵⁰ Tarihın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁵¹ Sāmī Dīvānı, G. 58 (7 Beyit), s. 329.

Ser-i felâket-i ‘ uşşâka bir belâ aşmış

2 Degül surîn ü miyân şun‘ -ı çîre-dest-i ḥasen

O mû-yı nâzüke bir beyzâ-i hü mâ aşmış

3 Felekde şems ü kamer şanma âh-ı şu‘ le-ḥurûş⁵²

O köhne saḳfa dü-ḳandîl-i pür-ziyâ aşmış

4 Verâ-yı perdeden işbât-ı müdde‘ â müşkil

O da‘ vâ-i eceli⁵³ ḥâkim-i ḳazâ aşmış

5 Dimez k’ olur o ki her-heft-kerde-i idbâr

‘ Arûs-ı câhına mengûş-ı i‘ tibâr⁵⁴ aşmış

6 Şühüd-ı ‘ âlem-i vaḥdet ne mümkin ey **Sâmî**

Vücüd-ı çeşm-i dile perde-i ḥafâ aşmış

9⁵⁵

SÂMÎ

[Ġazel]

[mef‘ ülü fâ‘ ilâtü mefâ‘ ilü fâ‘ ilün]

1 Ḥaṭṭ-ı lebün ki mısrâ‘ -ı şîrîn⁵⁶ me’aldür

⁵² Furûş: ḥurûş D.

⁵³ Eceli: emeli D.

⁵⁴ i‘ tibâr: i‘ tinâ D.

⁵⁵ Sâmi Dîvânı, G. 25 (7 Beyit), s. 309.

⁵⁶ Şîrîn: zîb-i D.

İhām-ı büse itse anda dīvānda ne rengīn ḥayāldür

- 2 Dil ḳavs-ı ebruvānı elinden neler çeker
Seyr eyle ḳadd-i ḥam-şudemi aḡa dāldür
- 3 Eyler şikeste murğ-ı dilün perr ü bālını
Ol tıfl-ı nev-resīde dimez kim vebāldür
- 4 Ol naḥv-i ‘ işve her ne ḳadar ser-keş olsa da
Bār-ı niyāz ile egilür ihtimāldür
- 5 Zann itme jāledür görinen rüy-ı yārda
Güller çemende ġarḳ-ı ḥoy-ı infī‘ āldür
- 6 **Sāmī** ümīd-i cām-ı Cem itmez gedā-yı ‘ aşḳ
Memnūn-ı bāde-ḥvārī-i köhne-sifāldür

10⁵⁷

TĀRĪḤ

[fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün]

- 1 Muştafā mā’ il ola nā’ il-i feyz-i dārına

11⁵⁸

⁵⁷ Tarihın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁵⁸ Bu gazel Sebzī mahlaslı şairin divanında tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça)

SEBZĪ

[Ġazel]

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

- 1 O gül-ruḥsārūm eylerse n'ola ḥaẓẓ-ı çeşm-i pür-nemden
Belī taḥşīl-i ḥandānī kıılır gül feyz-i şeb-nemden
- 2 Getür ḥāk-i mezārın tütüyāyı çeşm-i mestān it
Şabā luḥf it yolun düşdükce gāhī merḩad-i Cemden
- 3 Getürdüñ büy-ı zülf-i ' anberīni cāna luḥf itdün
Şabā bu ḥidmeti itmiş degildün devr-i Ādemden
- 4 Bugün dūzaḩ ' azābın şöyle taḩḩıḩ itdi vā' iz kim
ḩıyās itdüm ki anı şimdi çıḩmışdur cehennemden

[7b]

- 5 Seg aḩyār ile nūş-ı cām-ı gül-reng itmede her dem
Dil-i **Sebzī** n'ola ḩurtulmasın āh-ı dem-ā-demden

12⁵⁹

VECDĪ

[Ġazel]

[fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün]

- 1 Çarḩa kim sāye-i mihr-i ruḩ-ı dilber düşdi
Şermle pertev-i meh ḩāke ber-ā-ber düşdi

⁵⁹ Vecdī Dīvānı, G. 67 (6 Beyit), s. 127.

- 2 Dem-i hayretde perīşān dile şeb rūz oldu
‘Akla kim hātırā-i zūlf-i mu‘ anber düşdi
- 3 Başdı gülzāra kadem nāz ile ol serv-i hūrām
Sīnede⁶⁰ cān u dili ferş idecek yer düşdi
- 4 Ruḥ-ı şerminde⁶¹ degildür ‘araḫ ol gonca-i nāz
Gül-i pür-şebnem-i rengīni görüp ter düşdi
- 5 Şeh-i nazmuḡ yine feyz-i nazārından **Vecdī**
Baḫr-ı endīşeme bī-ḫad dūr ü gevher düşdi

13⁶²

RĀMĪ

[Ġazel]

[mefā‘ īlün mefā‘ īlün mefā‘ īlün mefā‘ īlün]

- 1 Biz ol āşıqlaruz kim derdümüz merhem ḫabūl itmez
O gülzārūn ki āteşdür güli şebnem ḫabūl itmez
- 2 Sifāl-i köhneden nūş-ı meye mu‘ tād olan rinde
Mücevher cāmını biḡ kerre şunsa Cem ḫabūl itmez
- 3 Sirişk-i çeşm-i nīl-i Mısra mümkin mi ḫıyās itmek
Bu bir deryā-yı pür-ḫündur ki bīş ü kem ḫabūl itmez

⁶⁰ Sīnede: Sīne-i D.

⁶¹ Şerminde: pākine D.

⁶² Rāmī mahlaslı şairlerin divanında tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça)

4 N'ola ben çekdiğüm cevr ü cefâyı yâr bilmezmiş
Nihâl-i tâzedür bār-ı girân hem kabûl itmez

5 Gül-i rengîn-i ruhsârı o naḥl-i gülşen-i ḥüsnüñ
O deñlü tâze vü terdür ki **Râmî** şem kabûl itmez

14⁶³

[Müfred]

[fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün]

1 Rişte-i cân ile ol Yüsufa tâlib olanuñ
‘Âkıbet seyredesiz ipliği bāzāra çıkar

15⁶⁴

VESİM

[Ġazel]

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

1 Küşāde ebruvānuñda iki berceste mısrā' dur
Ser-i dīvān-ı ḥüsn ü behcete bir ḥüb maṭla' dur

2 Ḥaṭ-ı püşt-i lebün ya olmış aña mısrā' -ı diğeri
Rubā' iden ya beyt-i şānī yāḥūd ḥüsn-i maṭla' dur

3 Niğāh-ı āşinādur çeşmüne mā' nī bīğāneler

⁶³ Beyitin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁶⁴ Vesīm mahlaslı şairlerin divanında tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça)

Şāf-ı müjgānlaruñ mazmūnı dil-keş bir muraqqā' dur

4 Dehen [ü] la' lile gūyā nişān-ı intihābıdur

O leblerle dūr-i dendānları nazm-ı muraşsa' dur

[8a]

5 O gīsūlar tavīlü'z-zeyl bir şi' r-i müselseldür

Haṭ-ı nev-hīzūñ aña müstezād ammā muḫaṭṭa' dur

6 Beyāz-ı gerdenūñde ḫāl-i müşkīn noḫta-i müfred

Nihāl-i ḫāmetūñ şānīsı yoḫ āzāde mışrā' dur

7 Sezādur dinse mir'āt-ı cemāl ol sīne-i şāfa

O zerrīn dügmeler menşūr-ı fihristin mülemma' dur

8 Miyān-ı beyt kim tārīk-i ma' nī lafz-ı pīçide

Mu' aḫḫad ḫall-i müşkil bir mu' ammā-yı muşanna' dur

9 Ser-ā-pā şāhid-i nazmum gibi ol şūḫ mevzūndur

Vesīmā ma' nī-i rüşen ze-maṭla' tā-be maḫṭa' dur

16⁶⁵

VECDİ

[Ġazel]

[mef' ūlü mefā' ilü mefā' ilü fe' ūlün]

1 Tā kim ḫaṭuñ ey māh-ı cebīnüm yüze çıḫdı

⁶⁵ Vecdī Dīvānı, G. 70 (6 Beyit), s. 130.

Esrār-ı dil-i nār-ı hazīnüm yüze çıkdı

- 2 Ruhsāruña haṭ geldüğine ağlama ammā
Baḥt-ı siyeh-i sır-be-kemīnem yüze çıkdı
- 3 Ay ğamze şaķın fitne-i haṭṭunḍa⁶⁶ bulunma
Tīĝ-i ğađab ū hañçer-i kīnüm yüze çıkdı
- 4 ‘Aşķ⁶⁷ eyledi rüsvā beni⁶⁸ haṭṭunla beni ḥayf
Ebkār-ı⁶⁹ niḥān-hāne-nişīnüm yüze çıkdı
- 5 Cūş itdi hevā-yı haṭ ile baḥr-ı ṭabī^c at
Vecdī yine bir dūr-i şemīnüm yüze çıkdı

17⁷⁰

[Beyt]

[Müfred]

[fe^cilātün fe^cilātün fe^cilātün fe^cilün]

- 1 Haṭṭ-ı şeb-rengi gelince o mehūñ gül yüzine
Didi ‘uşşāķa güzellik geceñüz ḥayr olsun

⁶⁶ Haṭṭunḍa: haṭṭında D.

⁶⁷ ‘Aşķ: eşķ D.

⁶⁸ Beni: ğam-ı D.

⁶⁹ Ebkār-ı: İnkār-ı D.

⁷⁰ Beyitin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

18⁷¹

ŞEFİK

[Gazel]

[mef^ʿ ūlü mefā^ʿ ilü mefā^ʿ ilü fe^ʿ ūlün]

- 1 Göstermez iseñ sâhili fülk-i dile yâ Rab
Emvâc-ı yem-i hayrete ver fâşıla yâ Rab
- 2 Ser-menzil-i maşşudı görür dīde ‘ aṭā kıl
Pây-ı talebüm eyleme bī-ābīle yâ Rab
- 3 Tā çend hevâ-yı dem-i vaşliyle o servün
İklīm-i süveydāya düşe zelzele yâ Rab
- 4 Ārāyiş-i cismiyle velī itme muḳayyed
Pā-beste ḳoma raḫşumı bendün ile yâ Rab
- 5 Tevfiḳünjī fażluñla Şefikāya refik et
Bu vādī-i ğamda ḳoma bī-ḳāfile yâ Rab

19⁷²

[NĀBĪ]

Beyt

[Müfred]

⁷¹ Şefik mahlaslı şairlerin divanında rastlanmamıştır. Ancak mecmualarda tespit edilerek şairin kimliğine ulaşılmıştır. (Selçuk, 2015)

⁷² Nābī Dīvānı, Müf. 67, s. 1143.

[mef'ülü fâ'ilätü mefâ'ilü fâ'ilün]

- 1 Açdum metâ' -i rāzumı bir terzi şūhına
Çok ölçdi biçdi gördi ki çıkmaz teñükledi

20⁷³

ŞEFİK

[Gazel]

[mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün]

- 1 Ser-â-ser târ-ı gül-gün câmesi târ-ı reg-i güldür
Anuñçün ol gülün naqş-ı libâsı çeşm-i bülbüldür

- 2 Olaldan sîne sūzân âteş-i reng-i 'izârıyla
Çıkan hep şu'leâsâ dūd-ı dilden nūkhet-i güldür

[8b]

- 3 Hārīm-i bâğ-ı şīven-hīz-i 'aşkı görmedüm ancak
Hās ü hār-ı ser-i dīvārı hep müjgân-ı bülbüldür

- 4 Olup sevdâ-yı zülfi dīdeme h'vâb-ı perīşānī
Müjem gūyâ sifâl içre yeşermiş nāy-ı sūnbüldür

- 5 Şefikâ vaşf-ı la' l-i yâr ile ruhsâr-ı ma' nīye
Midād-ı âteşinüm gāze-i keyfiyyet-i müldür

⁷³ Şefik mahlaslı şairlerin divanında rastlanmamıştır. Ancak mecmualarda tespit edilerek şairin kimliğine ulaşılmıştır. (Selçuk, 2015)

21⁷⁴

ŞEFİK

[Gazel]

[mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün]

- 1 O şîr-h^vâreye eylerse intisâb şarâb
Olur piyâlesine şîr-i mâh-tâb şarâb
- 2 Olurdı şüşe-i tâki nihâl-i gülşen-i Tûr
Olaydı ol bütün 'aksiyle şu' le-tâb şarâb
- 3 Kâalurdı maşşere dek mest ü bî-'aql bi'z-zât
İçeydi bezm-i nigâhında ger şarâb şarâb
- 4 Hezâr-ı mestiyüm ol goncanuñ ki bezminde
Tutar piyâle-i şeb-nemle âftâb şarâb
- 5 Habâb şanmañ idüp vaz'-ı şîşe-i inbîk
İder terâviş-i verd-i ruḥun gül-âb şarâb
- 6 Nedîm-i gonca-lebândur 'aceb mi olsa Şefîk
Gül-i riyâz-ı temennâ-yı şeyḥ ü şâb şarâb

⁷⁴ Şefîk mahlaslı şairlerin divanında rastlanmamıştır. Ancak mecmualarda tespit edilerek şairin kimliğine ulaşılmıştır. (Selçuk, 2015)

22⁷⁵

ŞEFİK

[Gazel]

[mefâ' ilün fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün]

- 1 Bu nuş u pend ile zâhid riyâ degil mi murâd
Riyâdan 'âşık-ı zâra ezâ degil mi murâd
- 2 Koy a temeddüh-i ğilmân u hûrı ey vâ' iz
Haķıķate baķıcak dil-rubâ degil mi murâd
- 3 O ğonca la' li öpölmekden olmasın dil teng
Ki bir laķıfe-i şırın-edâ degil mi murâd
- 4 Esır-i keş-me-keş-i intizâruñ olsun dil
Zamân-ı vaşluñı va' d et cefâ degil mi murâd
- 5 Şafâ-yı vaşluñı ķurbâniyâna va' d itmiş
Şefik bu girye ne yoħsa saña degil mi murâd

23⁷⁶

Beyt

[Müfred]

[fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün]

⁷⁵ Şefik mahlaslı şairlerin divanında rastlanmamıştır. Ancak mecmualarda tespit edilerek şairin kimliğine ulaşılmıştır. (Selçuk, 2015)

⁷⁶ Beytin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

- 1 Ey ecel çün cān alursan al raqībūñ cānını
Hem senūñ işūñ biter hem haylī hīdmetdür saña

24⁷⁷

VECDĪ

[Ġazel]

[fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

- 1 Bāde kim dāğ-ı dil-i endīşedür her kaçresi
Āfet-i ' aql-ı Felātūn-pīşedür her kaçresi
- 2 Hūn-ı germ-i dil ki cām-ı dīdeden rīzān olur
Āteş-i reşk-i derūn-ı şīşedür her kaçresi
- 3 Bī-sütūnda āb-ı rū-yı himmet-i Ferhādı gör
Kim şonı pīşānī-i ser-tīşedür her kaçresi
- 4 Bülbül-i pür-sūzuñ ey gül dökme kanın kim anuñ
Dāğ-ı pāy-ı gülbün-i nev-rīşedür her kaçresi

[9a]

- 5 Vaşf-ı haññ-ı yārda **Vecdī** midādı kilkinūñ
Āfet-i ' aql-ı Felātūn-pīşedür her kaçresi

25⁷⁸

⁷⁷ Vecdī Dīvānı, G. 72 (6 Beyit), s. 132.

⁷⁸ Bu gazel Farsça olduğu için çalışma kapsamının dışında tutulmuştur.

ز کلکین امدی بنیسه که ملک چیه فروریزد
میانه بکشا که از ه سواکل و نسریه فروریزد
چه خوشتر زیه که عاشقه حسنه باشد از عفو قلد
ز کلزار ایدوکل بر سر عاشقه فروریزد
ز کرده جواقانده غلام شسته کاکل
هزاره نادر سربسته از ه چیه فروریزد

زبانده است ترک مده که هنگام سخته گفته عارضه
بصوفانی عجب بن کنه ز کیمه فروریزد
دکرا ز لب جو میخوامی **نغانی** زیه غزل گفته
ترا بسنه بنیسن ایسه در هاکه در کیمه فروریزد

2679

عارضه ایسه با فخر یا لاله خور ایسه این
خال یا تخم امید یا عاشقه میشد ایسه این
زلفی از صوره دلها بر اور کسه کرد
یا باری خاله یا محبت سارا ایسه این

⁷⁹ Bu gazel Farsça olduğu için çalışma kapsamının dışında tutulmuştur.

فتنه روز قیامت در رکابش می رود
همیشه حسد بند اقبال یا بالاسنه این
نیمه ممکنه فکر زلفش را بر او میزد
می شود هر روز از قوه ریشه نور است
گر هر خورشید را بنید نیز بای خویش
ابد چشمش نمک در وجه بی پروا گشته
از دید زهای خط **ص** از او می شود
جوهر چشم و یا شکر استغنا گشته

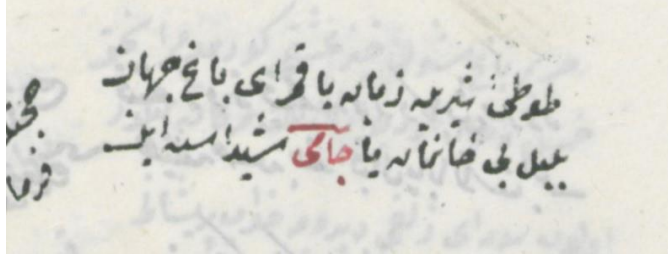
27⁸⁰

عاشقانه ای که با تو یا لاله خوانم این
یا شمع شمع یا اینه در لاله است این

قلمش ای که با الف یا سر و یا تخیل مراد
یا مکمل کلامه یا باغ جهان را رسیده این

روی تو خورشید تا با سینه یا ماه امید
یا فرشته یا پری یا تو خوبی بروا گشته این
چشم حاد و کسبه یا الهوسه یا صیقل خلق
یا در و بدام ترا سینه یا ز کس شهرت گشته این
زلف تو زنجیر یا قلوب یا مشک خفته
سنبلی تر یا سینه یا عنبر ما را رسیده این

⁸⁰ Bu gazel Farsça olduğu için çalışma kapsamının dışında tutulmuştur.

28⁸¹

Beyt

[Müfred]

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

- 1 Baña bir büse ahd itdün kefil oldı leb-i la' lüğ
Eger luḫ ile vermezsın olurum ben kefilümden

[9b]

29⁸²

NĀBĪ

[Ġazel]

[fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün]

- 1 Nedür ey şūḫ bu beyhūde ğāzab n'oldı saña
Meşrebūñ düşmen-i nāz idi 'aceb n'oldı saña
- 2 Virmemişsin ṭotalum ruḫṣat-ı āġūş-ı vişāl
Varmāġa meclis-i āġyāra sebeb n'oldı saña
- 3 Cāme-ḫ^vāb içre bıraḫduñ beni ey mihr-i münīr

⁸¹ Beyitin kime ait olduġu tespit edilememiştir.

⁸² Nābī Dīvānı, G. 5 (5 Beyit), s. 394.

urmadu k olıca perde-i Şeb n'oldı saa

4 Ne girersin araya yra niyz itdkde
anı ey girye mr't-ı edeb n'oldı saa

5 Oldu ey hme-i **Nb** katı odan hmŐ
Bilmem ey zemezeme pry-ı tarab n'oldı saa

30⁸³

NB

[azel]

[mef' l mef' l mef' l fe' ln]

1 Giryn ise ey dil n'ola cnne bizmdr
Bar-i gmuz ol gevher-i yek-dne bizmdr

2 Őf sen olsun yri var gerdiş-i tesbh
Biz rindlerz gerdiş-i peymne bizmdr

3 Hcettele sendr bilrz Őavma' a zhid
Fermn-ı Şeh-i 'aŐ-ile mey-hne bizmdr

4 Peymne Őmr olmain lzm olursa
Senden ekerz sba-i Şad-dne bizmdr

⁸³ Nb Dvn, G. 224 (7 Beyit), s. 557.

- 5 Kimdür bizi men' eyleyecek bāğ-ı cināndan
Mevrūş-ı pederdür girerüz hāne bizümdür
- 6 Deryā⁸⁴ ço tolaşsun serine mihr-i münīrūn
Biz şem' a-i bezmüz per-i pervāne bizümdür
- 7 'Aql olsa şaf-ārā-yı huşūmet bize Nābī
Ġam çekmezüz andan dil-i dīvāne bizümdür

31⁸⁵

CĀNĪB

TĀRĪĦ-İ MEVLEV-HĀNE-İ KŪTAHYA

[Müfred]

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

- 1 Hītām-ı müjdesi geldi başa Cānib⁸⁶ didüm tārīḥ
Binā-yı pür-şafā oldu bu Mevlev-hāne-i zībā

32⁸⁷

NĀBĪ

[Ġazel]

[mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilātün]

- 1 Dili ne nā'il-i zevk-i vişāl-i yār idebildük

⁸⁴ Deryā: Harba D.

⁸⁵ Cānib mahlaslı bir dīvān şairine ulaşılamamıştır.

⁸⁶ Anlam bakımından tarihin şairi olarak görünse de mecmuanın genel özelliklerine uygun olarak mahlas kırmızı mürekkeple yazılmamıştır.

⁸⁷ Nābī Dīvānı, G. 450 (5 Beyit), s. 855.

Ne k̄ā' il-i elem-i künc-i intizār idebildük

2 Recā-yı vaşl ile ol şāha ' arz-ı h̄āller itdük
Ne bir maḥalli didürdük ne der-kenār idebildük

3 Bizi miyāne-i ḥavf u recāya atdı muḥabbet
Ne saḫladuḫ ḡam-ı ' aşkı ne āşikār idebildük

4 Bir āfet ile ne ser-germ olup ne būsesin alduḫ
Ne bir nihāl bitürdük ne mīve-dār idebildük

[10a]

5 Geḥī vişālin aḫup ḡāh⁸⁸ bīm-i hicrini **Nābī**
Ne yārdan geçebildük ne iḫtiyār idebildük

33⁸⁹

NĀBĪ

[Ġazel]

[mef' ūlū mefā' ilū mefā' ilū fe' ūlūn]

1 Ey nāme sen ol māh-liḫādan mı gelürsin
Ey hüdhüd-i ümmīd Sebādan mı gelürsin

2 Ālūde-i ḥūndur yine dāmān u girībān
Ey ḡamze-i ḥūn-ḫvār ḡazādan mı gelürsin

⁸⁸ Üstü karalanmış halde “kāh bīm-i hicrini” yazmaktadır

⁸⁹ Nābī Dīvānı, G. 654 (10 Beyit), s. 557.

- 3 Teşrîfe bu şeb va' di var ol şem'-i ümîdün
Ey h'vâb-ı siyeh-baht ' işâdan mı gelürsin
- 4 Şevkuñ var alup şatmağa erbâb-ı niyâzı
Südâgeri-i sūķ-ı Minâdan mı gelürsin⁹⁰
- 5 Bu secde-i bî-hûde nedür her kademünde
Ey hâme-i bî-mağz-liķâdan mı gelürsin
- 6 Her bir bün-i müyuñdan aķar âb-ı leţâfet
Deryâ-yı melâķatde şinâdan mı gelürsin
- 7 İtmiş saña dil-ķastelerün ģâleti te'sîr
Ey çeşm-i siyeh dârü's-şifâdan mı gelürsin
- 8 Vâ' iz bizi taķvîf ile teşvîşe düşürme
Sen maķkeme-i rûz-ı cezâdan mı gelürsin
- 9 Bilsem ne içün varmış idün kūyına ey eşk
Taķrîk-i ģazabdan mı recâdan mı gelürsin
- 10 **Nâbî** ģazeli gibi ģoş-âyendeligün var
Ey bâd-ı revân-baķş Ruhâdan mı gelürsin

⁹⁰ Bu beyit sayfanın kenarına yan olarak yazılmış olup yine bu gazele ait olduğu tespit edilmiştir.

34⁹¹

[TĀRİḤ-İ PERTEV PAŞA]

PERTEV PAŞA

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

- 1 Kadem başdı zemīne pīr ola sulṭān Nizāme'd-dīn

35⁹²

[TĀRİḤ-İ LEYLĀ ḤĀNIM]

LEYLĀ ḤĀNIM

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

- 1 Bu gūne zīb virdi maḳdem-i sulṭān Nizāme'd-dīn

36⁹³

NĀBĪ

[Ġazel]

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

- 1 Güzergāh-i fenā oldığına āhir libās-ı ten
İder her bir güzerde bir işāret dīde-i süzen
- 2 Hemān sen müstaḳīm ol çarḥ-i kec-revden hirās itme
Maḳām-ı rāsta virmez ḥalel kec-bīnī-i ney-zen
- 3 Gör istiḥkāmını 'aczüñ ki yıḳsa zelzele dehri

⁹¹ Tāriḥ-i Pertev Paşa başlığı ile verilmiştir.

⁹² Tāriḥ-i Leylā Ḥānım başlığı ile verilmiştir.

⁹³ Nābī Dīvānı, G. 558 (10 Beyit), s. 791.

Yıkılmaz hurde gendümden yapılmış günbed-i hürmen

4 Olur taḥzīre bā^ç iş düşmen ammā dost ta^ç zīre
Baḡa nāfi^ç gelür tedkīḡ olunsa dost düşmenden

5 İdüp ol rūy-ı āteşnāk ile secde dimezsın kim
Yanar seccādenüḡ naḡşundaki ḡandīl-i bī-revgān

6 Görüp a^ç lāyı ednāya ḡaḡāretle nigāh itme
Ne ḡādir itmege zer mevḡi^ç inde itdügin āhen

[10b]

7 Biri āb u biri āteşle her nā-pāki pāk eyler
Ṭahāret virmede ednā degül germ-ābeden gülḡan

8 Meger imdād ide feyz-i İlähī ḡaybdan yoḡsa
Ṭayanmaz bir muḡālif rüzgāra şevket-i gülşen

9 Sevād-ı cürm ile feyz-i Ḥudādan nā-ümīd olma
Ziyā-yı āftāba māni^ç olmaz āhen-i revzen

10 N'olaydı olmayaydı perde-i ḡ^vāb-ı ^ç adem şanup
İdeydi Nābīyā tāze ma^ç ānī dīdesin rūşen

37⁹⁴

⁹⁴ Nābī Dīvānı, G. 621 (5 Beyit), s. 834.

NĀBĪ

[Ġazel]

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

- 1 Cefā gördük o naḥl-i nāz-perverden vefā dirken
Bizümle 'āķıbet bīgāne çıķdı āşınā dirken
- 2 Göñül bir cām-ı jeng-ālūde döndi köhne revzende
Zamān ile aḡa āyīne-i 'ālem-nümā dirken
- 3 Bizümle hep zebān-ı ḡançer ile söyleşür şimdi
Ser-i rehde düçār oldıķca evvel merḡabā dirken
- 4 Ne deñlü ıztırāb itdükse ol deñlü esīr oldıķ
Bulayduķ zülfi-ı çīni çīn-i dilberden rehā dirken
- 5 Ne lāzımdur düşürmek şı'ri Nābī kayd-ı iğlāķa
Bu deñlü bī-tekellüf sāde şı'ri dil-güşā dirken

38⁹⁵ 96

NĀBĪ

[Taḡmīs]

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

I

⁹⁵ Nābī Dīvānı, Th. 3 (5 Bend), s. 147.

⁹⁶ Bahāyī mahlaslı şairlerin “būlbül” redifli gazeline her beyitin iki mısrası arasına üçer mısra ekleyerek yapılmıştır.

Fiğān itmek midür āyīn-i māder-zāduḡ ey bülbül
Ki gitmez gülşene varsaḡ da feryāduḡ ey bülbül
Müdārādur gibi aḡyār ile mu‘ tāduḡ ey bülbül
Hirāsān olmasa gülden dil-i nā-şāduḡ ey bülbül
Neler eylerdi ḡāra āh-ı āteş-zāduḡ ey bülbül

II

Nevā-perdāzısun faşl-ı bahāruḡ⁹⁷ şaḡn-ı gülzāruḡ
‘ Aceb şūrīdedür inkār olunmaz ḡüsn-i eṡvāruḡ
Degül ḡālī eşerden āh-ı serdüḡ çeşm-i bī-dāruḡ
Dil-i dil-dārı nerm itmiş işitdüm nāle vü zāruḡ
‘ Aceb kim ṡaşa te ‘şīr eylemiş feryāduḡ ey bülbül

III

Fiğān-ı ehl-i ḡālet nerm iderken ḡāṡır-ı yarı
Niyāz erbābınuḡ te ‘şīr iderken nāle vü zārı
‘ Aceb bilsem neden sūz-ı derūnuḡ eylemez kārı
Ne teşḡīr itdi gülzārı ne urdı āteşe ḡārı
Yine ṡurmaz oḡursın rūz u şeb evrāduḡ ey bülbül

IV

Sirişk-i ḡasretüḡle itme ferş-i ‘ālem-i gülgün
Edā eyler murāduḡ çer ider bir gün seni memnūn
Cefā-yı ḡārdan ṡutma dil-i pūr-şevḡüḡi maḡzūn

⁹⁷ Bahāruḡ: bahār-ı D.

Güle olur n'olursa yoḥsa āḥir gerdiş-i gerdün
Gelür bir dem ki alur ḥār elinden dāduḡ ey bülbül

[11a]

V

‘ Aceb bir kerre maḥmūr olmaduḡ cām-ı nedāmetden
Güzere nā-mümķīn oldu saḡa kūy-ı istiķāmetden
Alınmaz dāmenüḡ **Nābī** gibi dest-i melāmetden
Çekil sen daḡı kūy-ı derde gülzār-ı selāmetden
Bahāyīveş çekildi ‘ aşḡ ile çün aduḡ ey bülbül

39⁹⁸

MAḲĀLĪ

[Ġazel]

[mef' ūlü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün]

- 1 Dil ḥānesin ḡam-ı ruḡ-ı cānān açar ḡapar
Ḥalvet-serāy-ı ḥāsını sultān açar ḡapar
- 2 Seyr itdürür iken⁹⁹ zeri¹⁰⁰ lü' lü' -i şāhvār
La' l-i lebün ki ḡoḡka-i mercān açar ḡapar
- 3 Şeh-perlerini nāz ile şāhīn-i zülf-i yār
Cān murḡınuḡ şikārını her dem¹⁰¹ açar ḡapar

⁹⁸ Maḡālī mahlaslı şairlerin divanına ulaşılammış ancak şiirin mecmualarda geöen Alaşehirli Makālī Mustafa Bey'e ait olduḡu tespit edilmiştir. (Bkz. Kaynakça)

⁹⁹ İken: iki M.

¹⁰⁰ Zeri: dizi M.

¹⁰¹ Dem: an M.

- 4 Derbānuñ olmış ey şanem ağıyār-ı bed-liķā
 Hayfā ki bāb-ı cenneti şeytān açar kıpar
- 5 Nazmuñ **Maķālī** kıomadı raġbet cevāhire¹⁰²
 Şarrāf-ı dehr bir kıuru dükkān açar kıpar

40¹⁰³

ĠAFÜRĪ

[Ġazel]

[fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

- 1 Serv-i gülşen kim kıad-i cānāne şeklin baġlamış
 Hūblar zencir ile dīvāne şeklin baġlamış
- 2 Āşinālık sırrını yād itmeyüp rüz-ı ezel
 Āh kim ol bī-vefā dīvāne şeklin baġlamış
- 3 Cismi mūsikāra dönmiş ' aşıkun ġasret ile
 Zülfüne şarılmaġiçün şāne şeklin baġlamış
- 4 Pertev-i peymāne-i la' lün tokunmuş çeşmine
 Bāġda nergis yine mestāne şeklin baġlamış
- 5 Ey **Ġafürī** gönlümüz naķş-ı ġayāl-i cān ile

¹⁰² Cevahire: cevhere M.

¹⁰³ Şairin divanına ulaşılammıştır.

Ka‘be-i cāndur velī büt-hāne şeklin bağlamış

41¹⁰⁴

ĠAFŪRĪ

[Ġazel]

[fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün]

- 1 Haddüñ al olmaz-ıdı meşşāta der-kār olmasa
Revnağ olmaz gülde vaşf-ı bülbül-i zār olmasa
- 2 Hāk-i rāhuñ kühl iderdi çeşm-i ‘uşşāka şabā
Beste-i zencīr-i cūy-ı şahn-ı gülzār olmasa
- 3 Reşkden peymānuña bī-tāb düşmişidi heb
Lāleler vādī-i dāmen-gīr-i kühsār olmasa
- 4 Rūy-ı dilde zīver-efzā mı olurdu zülf-i zerd
Şāne-i müjgān-ı hūn-hūvāruñla hem-vār olmasa
- 5 Ey Ġafūrī kanda görürdüñ o māh-ı hūsni sen
Veyle-i bahtuñ şeb-i firqatde bīdār olmasa

[11b]

42¹⁰⁵

LĀ-EDRĪ

¹⁰⁴ Şairin divanına ulaşılammıştır.

¹⁰⁵ Eksik bir gazeldir, makta beyiti bulunmamaktadır.

[Ġazel]

[mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün]

- 1 Ḳo bāġbān yeter lālezār-ı nu' mānı
Gören taşavvur ider mi ' izār-ı nu' mānı
- 2 O fikr-i bī-hūde çeşm-i laḫıfden gelmez
Getürme ḫāḫıra būs-ı kenār-ı nu' mānı
- 3 Ṭırāz-ı dāmen-i maḫşer degül mi seyr eyle
Zamān-ı cilve ḫad-i ' işve-bār-ı nu' mānı
- 4 Hezār lāle-i nu' mān açıldı sīnemde
Görünce ḫançer-i cevher-nişār-ı nu' mānı

43^{106 107}

[HUDĀYĪ]

[Ġazel]

[fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

- 1 Ġār-ı şadrumla¹⁰⁸ ḫabībüm olalı ' aşḫuñ nihān
Başum üstinde hümām-ı ġam yapupdur āşiyān
- 2 ' Ankebūt-ı dāġ-ı miḫnet perde çekmişdür aña

¹⁰⁶ Lâ-edrî başlığı ile kaydedilmiş olan şiirin Azîz Mahmûd Hüdâyî'ye ait olduğu tespit edilmiştir. (Bkz. Kaynakça)

¹⁰⁷ Hüdâyî Dîvân-ı İlähiyât, G. 45 (5 Beyit), s. 505.

¹⁰⁸ Şadrumla: şardırma D.

Mū¹⁰⁹ degildür gördigün ey yār-ı sādık her zamān

- 3 Āftābum bir hilāl-ebrū kuluḡdur māh-ı nev
Āsmān-ı ŧeh-niŧinüḡdür sipihr-i zer-niŧān
- 4 Ŧolanur her ŧeb çerāḡ-ı encüm ile gün gibi¹¹⁰
Bir ŧarık ile saḡa yol bulmak ister kehkeŧān
- 5 ŧāne ile āŧinā olup ŧabāya uymasa
Dostum çıkmazdı baŧtan kākül-i ʿ anber-feŧān

44¹¹¹

DUĖĖĖĖĖĖ

[Ėazel]

[mefʿ ũlü mefāʿ ĩlü mefāʿ ĩlü feʿ ũlün]

- 1 Tā bezm-i ezelden berī mestāne-i ʿ aŧkuz
Tā cām-ı elestden daḡı dīvāne-i ʿ aŧkuz
- 2 Zāhid bizi ŧanma mey-i engür-ı perīŧān
Biz derd-keŧ-i bāde-i peymāne-i ʿ aŧkuz
- 3 ʿ Ālemde henüz olmadan āteŧ daḡı peyda

¹⁰⁹ Mū: bu D.

¹¹⁰ Gün gibi: kevkebi

¹¹¹ ŧairin divanına ulaŧılamamıŧtır. Ancak ulaŧılabilen DuĖĖĖĖĖĖ mahlaslı tek ŧair 16. yy ŧairi olan DuĖĖĖĖĖĖ Ahmed'dir. (Bkz. Kaynakça)

Şem' -i ruḥ-ı cānāneye pervāne-i ' aşkuz

4 Ārām idemezsek n'ola bu deyr-i cihānda
Biz mu' tekif-i mu' bed-i put-ḥāhe-i ' aşkuz

5 Başmazuz ayaḳ mescid ü mihrāba **Duḥānī**
Biz sākin-i ḥāk-i der-i mey-ḥāne-i ' aşkuz

45¹¹²

ŞABRĪ

[Ġazel]

[mef' ūlü mefā' ilü mefā' ilü fe' ūlün]

1 Dem-beste-i keyfiyyet-i peymāne-i ' aşkuz
Cüş itmezüz eller gibi mestāne-i ' aşkuz

2 Geldükce dile şevḳ iderüz sīnemüzi çāk
Bir perde-küşāyende-i kāşāne-i ' aşkuz

3 Bend eyleme zülfünle bizi uşlana şanma¹¹³
Zencīr-i ḥaṭādur bize dīvāne-i ' aşkuz

4 Zāhid ne ' aceb şūret-i maḳşūdı görürseñ
Biz küşe-nişīnān-ı şanem-ḥāne-i ' aşkuz

¹¹² Sabrī-i Şākir Dīvānı, G. 61 (5 Beyit), s. 148.

¹¹³ Şanma: dīrsen D.

[12a]

5 Şabrī n'ola yanup yaqılursın gice gündüz
Biz bülbül-i bāğ-ı ğam-ı pervāne-i¹¹⁴ ʿaşquz

46¹¹⁵

VECDİ

[Ġazel]

[mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün]

- 1 O rāh-ı miḥnet-efzā kim dil-i nā-şād ayak başmış
Ne Mecnūn ugramış aña ne ḥod Ferḥād ayak başmış
- 2 Görünmez menzil-i şarı ser-ā-ser vādī-i miḥnet
Bu tīh-i miḥnete hep bende vü āzād ayak başmış
- 3 Beni ma' mūre-ı ḥāk-i fenāda kıлмаğa nā-būd
Ecel dirler görün bir zalim-i bī-dād ayak başmış
- 4 ʿArūs-ı dehr-i fānīden murādın almamış bir dem
Bu ṭāk-ı nüh-revāke gerçi çok dāmād ayak başmış
- 5 Ḥitāmı bulmamışdur kimse hīç bu ḥālete **Vecdī**
Bu vādīye egerçi şad-hezār üstād ayak başmış

¹¹⁴ Pervāne-i: vīrāne-i D.

¹¹⁵ Vecdī mahlaslı şairlerin divanında tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça)

47¹¹⁶

FEHİM

[Ġazel]

[mef' ũlũ fã' ilätũ mefã' ilũ fã' ilũn]

- 1 Zũlfũĝ o mest ħãk ile yeksãn idũp gelũr
‘Uşşãķ-ı pãy-mãl [ũ] perĩşãn idũp gelũr
- 2 Ĥançer-i be-dest ü zũlf-i siyeh mest-i ħũn-ı dil
Bĩ-dillere ‘itãb kılpur şan idũp gelũr
- 3 Feryãd o tũnd-kãfir-i bĩ-raĥm seng-dil¹¹⁷
Dĩninden ehl-i zũhdi peşĩmãn idũp gelũr
- 4 Her bũ'l-heves o gence¹¹⁸ ĝirĩzãn olup gider
Her sĩne-şãf pãyına efgãn idũp gelũr
- 5 Her ĝüşeden bir âfet-i cãn¹¹⁹ u belã-yı cãn
Cãnuĝ nigãh-ı şũĝına ķurbãn idũp gelũr
- 6 Bũyle gelũrse şarşusına kim şura anuĝ
Zĩrã semend-i nãzuna¹²⁰ meydãn idũp gelũr

¹¹⁶ Fehĩm-i Ķadĩm Dĩvãnı, G. 111 (5 Beyit), (Özgen, 2007)

¹¹⁷ Seng-dil: ĥod-perest D.

¹¹⁸ O gence: õnũĝde D.

¹¹⁹ Cãn: ĥalk D.

¹²⁰ Nãz ki: çeşmine D.

- 7 Ol ŧeh bu hāl ile gelür ammā¹²¹ **Fehīm** ise
Başun yoluŧda¹²² ŧevkle ğaltān idüp gelür

48¹²³

YAḤYĀ

[Ġazel]

[fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün]

- 1 Dil degüldür kafes-i cismüme bülbül qodılar
Dāğlar aŧlamanuz yer yer aḡa gül qodılar
- 2 Zülf kim başına sulṫān idi pā-mālüh olup
Saḡa qul eylediler adını sünbül qodılar
- 3 Gördiler zülf-i siyāhuŧ heves[in]¹²⁴ her yirde
Dil-rubālarda o sevdā ile kākül qodılar
- 4 Bir benefşe qoyalum ŧŧeye çünkim qomadık
Ne gül ü lāle ne sünbül ne qaranfil qodılar

[12b]

- 5 Şabruŧı ğāret idüp aldılar eşk-i çeşmüh
Sende **Yahyā** ne taḡammül¹²⁵ ne tecemmül¹²⁶ qodılar

¹²¹ bu hāl ile gelür ammā: saḡa bu hāl ile geldi D.

¹²² Yoluŧda: yolma D.

¹²³ Şeyhülislām Yahyā Dīvānı G. 98 (5 Beyit), s. 123.

¹²⁴ Heves: hevesüh D.

¹²⁵ taḡammül: tecemmül D.

¹²⁶ Tecemmül: taḡammül D.

49¹²⁷

TİĞİ

[Ġazel]

[fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün]

- 1 Hūblar kim ruḥ-ı gül-günına sünbül ḳodılar
Baş ḳoşanlar aña cān raḥşını öḡdül ḳodılar
- 2 Āşık-ı suḡtenüḡ tüde-i ḡākisterine
Nefḡ-i rūḡ eylediler adını bülbül ḳodılar
- 3 Ḥalka fāş itdüḡiḡün rāzını ḡāl-i lebiḡüḡ
Ġonca tıflınuḡ açup aḡzına fülful ḳodılar
- 4 Döndiler devr-i zamān ḡalkına ḡübān-ı cihān
Sitem ü cevrin adın şimdi tegāful ḳodılar
- 5 Dildeki āteşini **TİĞİ** nice örte ḳoya
Şanma gül-ruḡlar ocaḡında anuḡ gül ḳodılar

50¹²⁸

NİHADİ

[Ġazel]

[mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün]

¹²⁷ Şairin divanına ulaşılammıştır.

¹²⁸ Şairin divanına ulaşılammıştır.

- 1 Hemîşe def^ç -i ğama vaşl-ı yârdur bâ^ç iş
Neşâţuma yine bir şîve-kârdur bâ^ç iş
- 2 Nesîm-i bâde i er ğonca-i dili zîrâ
Şükefte-i ğüle bād-ı bahârdur bâ^ç iş
- 3  o yansun âteş-i   aşkıyle mâsivâ cümle
Vücûda gelmege iksîr-i nârdur bâ^ç iş
- 4 Ğülün yanun a nedür işi diyü ğülşende
Fiğân-ı bülbül-i nâ-şâd[a] ruhsârdur bâ^ç iş¹²⁹
- 5 **Nihâdî** ruğları al olduğına dil-dâr n
Cilâ-yı cām mey-i ğ ş-ğüvârdur bâ^ç iş

51¹³⁰

LĀ-EDRĪ

[Ğazel]

[mefâ^ç  l n mefâ^ç  l n mefâ^ç  l n mefâ^ç  l n]

- 1 Deh n-ı sırrını keşf it şab  c n sırrın idr k it
Über ver c nlarından ehl-i   aşkı gel fer h k it
- 2 Reh-i dil-d r  ğ n n itdi dirlermiş sa a    lem

¹²⁹ Mısranın vezni aksamaktadır.

¹³⁰ Bu gazel "L -edr " başlığı ile kaydedilmiştir.

Gel ey cārüb-ı müjgān-ı dem-ālüdem yoluñ pāk it

3 Mişāl-i kūze yārūñ la‘l-i nābuñ öpmek istersin

Yüri rāh-ı muḥabbetde ten-i ‘uryānuñı ḥāk it

4 Acıyup saña gör kim nice çāk eyler girībānuñ

Dilā mir’āta bağ da resm-i şevḳiyle yakan çāk it

5 Reh-i miḥnetde ḳalma āstānın gözle ol māhuñ

Ḥazīz-i ḥākden geç menzilüñ gel evc-i eflāk it

[13a]

52¹³¹

ṬAYBĪ

[Ġazel]

[mef‘ülü fā‘ilätü mefā‘ilü fā‘ilün]

1 Ġam nağme-i sürürda müdğam degül midür

Dehrüñ tamām-ı sūr-ile mātem degül midür

2 Şekl-i ğinā ğināda nedem demle āşinā

Lafz-ı elem mülāzım-ı ‘ālem degül midür

3 Pān-zehr-i¹³² zehr ile bile rāhim revā ile

¹³¹ Taybî Dîvânı, G. 59 (6 Beyit), s. 82.

¹³² Pān-zehr-i: yaz her D.

Cüz'-i āhīr-i merhemi gör¹³³ hem degül midür

- 4 Şīr olsa albi rīş mi olmaz zamānede
Mekr ü sitem ser-efken-i Rüstem degül midür
- 5 Māl u melāl-i mümtezic-i naş-ı ri [u] renc
Der hem baılsa şūretidür hem degül midür
- 6 **aybī** ümīd-i ramet-i Ramānadur hemān
Ol cümleden  ibādına eram degül midür

53¹³⁴

SIRRİ

[azel]

[fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün]

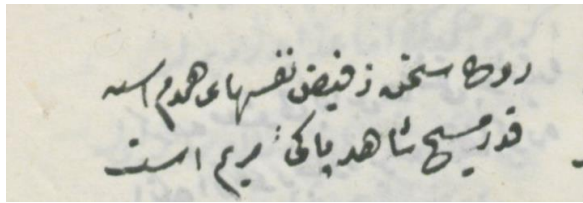
- 1 Hādişāt ehl-i dile mūcib-i tekdīr olmaz
 Aks-i zīşt ile ru-ı āyīne tayīr olmaz
- 2  Aşdan erb-i tenān ābil-i te'şīr olmaz
Revan-ālūde olan lev alem-gīr olmaz
- 3 Dilleri  aş maāmında rübūde eyler
Şīr-i dūnbāle-revān-ı pey-i naīr olmaz

¹³³ Gör: gūr D.

¹³⁴ Sırrī Dīvānı, Gazel 48, (10 Beyit), s. 299.

- 4 Zaḥmı olsun dir iseñ tır-i azādan mūhlik
Dūshmene hı mūdārā gibi ŐemŐir olmaz
- 5 CūnbiŐ-i amze-i ḥūn-ḥvāra ḥaṭ olmaz māni[]
Tıĝe hengām-ı veĝā cevher-i zencir olmaz
- 6 Dil ise itmede ūmmid-i peyām-ı vaŐluḡ
Ḥvāb-ı mestāne ise ābil-i ta[] bir olmaz
- 7 Āhumuz itmez eŐer kūre-i dilden ise de
ūb-ı ter terbiye-i āteŐ ile tır olmaz
- 8 Ŧaleb-i vaŐl ile zūnnār-ı gūzīnān-ı vedād
Mezheb-i []aŐḡda bir vechile tekfir olmaz
- 9 Lūle-i eŐme-i kevŐerde olursa **Sırrı**
alem-i cennet-i eş[] āruḡa tanzir olmaz

54¹³⁵

[13b]

¹³⁵ Bu gazel Farsa olduĝu iin alıŐma kapsamının dışında tutulmuştur.

صد از کمال عشقه طراوت پذیر شد
صعوری حرم زنگر بهانه محرم است
دل را صفادهدم شباه صبحگاه
بوی گل از نسیم لطافت زین است
سال تمام کشته باغم گذشته را
مقتضای زوفی غزه ماه محرم است
همصحنی فرود دلاله **سعدی** روزگشت
بزم باشه مجمع دلای صرم است

55136

صد خود از روی خوبان انگار کرده
پس چشم عاتقانه خود را تماشا کرده
زبان و کل کسک جمال خویشتم پیوده
شمع کله خسار وفاه سرو با لا کرده
جرعه از جام عشقه خود بخارج افکنده
زوفی غزه عقل را مجنون و بشیدا کرده
کرچه معشوقی بنا بر عاشقی پوشیده
انکه از خور جلوه بر خود تماشا کرده

بر زور از قلم سیه میگوید نقاب افکنده
عالمی را بسنه زنجیر بودا کرده
مویک جنت تکبیر در زبیر واسمان
درد و رونه سین خیمه ای که چو نه چاکر کرده
میکنی **جای** کم اندر عشقه اسم و رسم را
افزیده باد ابریه رسمی که پیدا کرده

¹³⁶ Bu gazel Farsça olduğu için çalışma kapsamının dışında tutulmuştur.

56¹³⁷

ḤAMDĪ

[Ġazel]

[mef' ūlū fā' ilātün mef' ūlū fā' ilātün]

**Li-Muḥarririhi Berāy Etmām-ı Taḥrīr-i Āyāt-ı Erba'ın Te'līf-i
Merhūm Oḳcı-zāde Meḥmed Efendi**

- 1 Müñşī-i pür-feşāḫat Saḫbān-ı şānī-i 'aşr
Deryā-yı nazm u neşrin yektā dūr-i şemīni
- 2 Kim Oḳcı-zāde Şāhī maḫlaş āḫa sezāvār
Ki oldur serīr-i fazluḡ şāh-i şeref-ḳarīni
- 3 Āyāt-ı beyyinātuḡ tefsīri gülşeninde
Taḫşīn ider görenler tarḫ itdügi zemīni
- 4 Taḫrīre çünki ḳıldı te'sīr-i sād-i şevḳ
Ḥamdī-i dil-şikeste ol nüşḫa-yi güzīni
- 5 Tārīḫ-i iḫtitāmın didi zebān-ı ḫāme
Luṭf-ı Ḥaḳ ile yazdum āyāt-ı erba'īni

[14a]

57¹³⁸

NĀBĪ

[Meşnevī]

¹³⁷ Şairin divanına ulaşılammıştır.

¹³⁸ Nābī Dīvānı, Lugaz 29, (6 Beyit)

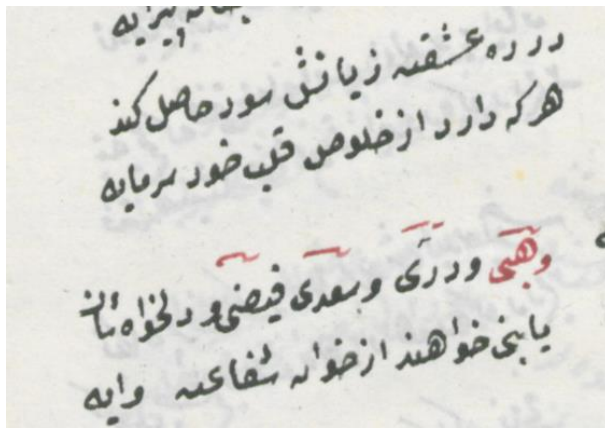
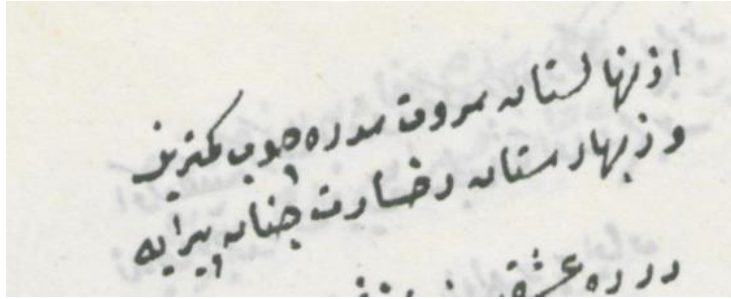
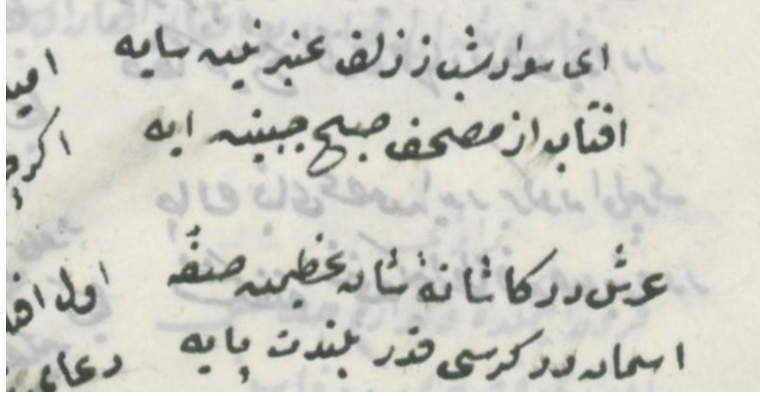
[mefā' ilün mefā' ilün fe' ülün]

- 1 Ne kevkeblerdür ol kim ola seyyār
Nice kevkebler olmuşlar afādār
- 2 İderler geh ırān u kāh ric' at
Olurlar māye-i hūzn ü meserret
- 3 Hāziz ü evce olurlar revāne
Gelürler dest-i gerdişden figāne
- 4 İderler geh teālūf geh tevāfu
Olurlar geh mufāri geh mu' āni¹³⁹
- 5 Bu veche eyledükde 'azm-i seyrān
Olurlar mihr ü meh ardınca pūyān
- 6 Bu sırrı Nābiyā kim eylese al
Çeker ser-leva-i 'irfāna cedvel

58¹⁴⁰

¹³⁹ Mu' āni: muvāfi D.

¹⁴⁰ Bu gazel Farsa olduğu için alışma kapsamının dışında tutulmuştur.

59¹⁴¹ 142

[NĀBĪ]

[Ġazel]

[mefā' ilün fe' ilätün mefā' ilün fe' ilün]

1 Hülüş 'ālemi naqş-ı pür-ābdur dirler

¹⁴¹ Ġazel Nābī başlığı ile verilmiştir ancak makta' beyti bulunmamaktadır.

¹⁴² Nābī mahlaslı şairlerin divanında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

Vefā zamānda ‘ ayn-ı serābdur dirler

2 Çıķınca nāmı mey-āşāmlıĝa bir rindüñ

Elinde āb görünse şarābdur dirler

3 Cihānda dirseñ odur ‘ aybuñı ide mestūr

Günāh iderse de farzā şevābdur dirler

4 Ümīd-i vaşlın iderken firāķ-ı cānāna

Egerçi çekmedük ammā ‘ azābdur dirler

5 Ol āfetüñ ĥam-ı zülfinde nāle-perdāz ol

Du‘ ā-yı nīm-i şebi müstecābdur dirler

[14b]

60¹⁴³

NĀĶİD

[Ĝazel]

[mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün]

1 O keyfiyyet ki geh bāzūda geh pehlūda gördüm ben

Ne cām-ı Cemde ne āyīne-i dil-cūda gördüm ben

2 Niye bilmem ki ķanĝı ĥıttā-i ümmīd olur ber-bād

Fiten cünbişlerini ĝüşe-i ebrūda gördüm ben

¹⁴³ Şairin divanına ulaşılammıştır.

- 3 Nigāh-ı pür-füsūnuḡdur dili mehveş iden yoḡsa
Mükeḡḡhel çeşm-i bî-‘ işve hezār āhūda gördüm ben
- 4 Küşāde sīne ḡoy-gerde nümāyān gül gibi nāfi
Bu āb u tāb ile yāri bu şeb uyḡuda gördüm ben
- 5 Ben inkār eylemem şāḡib-zemīnūḡ güftesin ammā
Mezāmīn-i nükātı ‘ Āşım-ı ḡoş-gūda gördüm ben
- 6 Cenāb-ı Nāḡid-i vālā-neseb güftār-ı feyz-āver
ḡamā’ il eylemiş bir kimseye yazuda gördüm ben

61¹⁴⁴

MÜNŞĪ

[Ġazel]

[fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilün]

- 1 Şayd içün bāl ü perüm olsa [da] pür-tīr baḡa
Bilürüm olmaz ol āhū-beçe naḡçīr baḡa
- 2 O ḡadar zaḡm-keş-i tīḡ-i ḡazāyum ki gelür
Felegüḡ şekli hemān gerdiş-i zih-gīr baḡa
- 3 Nice mümkin ki vire ‘ uḡde-i taḡdīre küşād
Olsa her mūyum eger nāḡun-ı tebdīr baḡa

¹⁴⁴ Şāirin divanına ulaşılamamıştır.

- 4 Derd-i şahbā-yı kederdür beni ālūde iden
Eylemez bezm-i şafānuḡ meyi te' s̄ir baḡa
- 5 Fikr-i gīsūsı bu şeb ḡāne-i dilde **Münşī**
Mihmān olmuş idi eyledi şeb-gīr baḡa

62¹⁴⁵

‘ ĀŞİM

[Ġazel]

[me' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilün]

- 1 Ḥaṭṭ-ı nev-i ' izārı melāḡat şoyındadır
Bir ṭop benefşedür ki leṭāfet şoyındadır
- 2 Bīgānelerle ' ālem-i āb eylemiş bu şeb
Deryā-dil oldı beldeḡ ol aḡan şoyındadır
- 3 Kıymet olur mı sen daḡı inşāfa gel göḡül
Yāḡūt lebleri ki ṭarāvet şoyındadır
- 4 Bizler ki çirk-i ma' şiyet-ālūdeyüz velī
Ḥaḡḡā ki şeyḡ efendi ṭahāret şoyındadır
- 5 Çāk-i kabā-yı ' işmet ider bir ḡün ol perī
Ne-ş'küfte ḡonca gibi leṭāfet şoyındadır

¹⁴⁵ ' Āşım mahlaşlı şairlerin divanlarında bu şiire rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

[15a]

- 6 ‘Āşım ṭabī‘ atümde benüm āb u tāb var
Kilk-i siyāh-cāme belāgat şoyındadır

63¹⁴⁶

‘ĀŞİM

[Ġazel]

[fā‘ilatün fā‘ilatün fā‘ilatün fā‘ilün]

- 1 Geldi kivrügin ile müjgān müjgān üstine
Geçti āmāc-ı dile peykān peykān üstine
- 2 Ebruvān-ı cünbiş eyler çeşm-i şūhı ‘işveler
İtmesün maḥcūbıyuz iḥsān iḥsān üstine
- 3 İ‘timād itmēm vişālün va‘d idüp engüşteḡe
Bend idersün rişte-i peymān peymān üstine
- 4 Bir nıgeh itdükde mir’āt-ı dile ol fitne-cū
Geldi şandum ḡāneye miḡmān miḡmān üstine
- 5 Ġamzesi ḡançer çeküp müjgānı peykān gösterür
Eylemişken bī-emān imān imān üstine
- 6 Rāsiḡüh eş‘ārına hengām-ı tanzīr ‘Āşımā

¹⁴⁶ ‘Āşım mahlaşlı şairlerin divanlarında bu şiire rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

Hāme şakḳ oldı idüp efgān efgān üstine

64¹⁴⁷

[RĀZĪ]¹⁴⁸

[Ġazel]

[mefā' ilün mefā' ilün fe' ülün]

- 1 Füzün itmekde dil-dārum cefāsın
Unutdı kışşa-i Mihr ü Vefāsın
- 2 Göñül seng-i cefādan yüz çevürme
Ne çāre şabr idersün mübtelāsın
- 3 Şarāb-ı la' l-i nāb-ı dil-rubādur
Şorarlarsa ğam-ı ' aşkuñ devāsın
- 4 Ne hācet ' arz-ı hāl-i pür-melāle
Bilür ol şāh **Rāzīnūñ** ricāsın

65¹⁴⁹

RAḤMĪ

[Ġazel]

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

- 1 Kadeḫ-gır-i mey-i behcet-fiğendür pençe-i cānān

¹⁴⁷ Rāzī mahlaslı şairlerin divanında bu şiire rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

¹⁴⁸ Gazel Rāzī başlığı ile verilmiştir.

¹⁴⁹ Raḥmī mahlaslı şairlerin divanlarında bu şiire rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

Gül-i güلزâr-ı bâğ-ı encümendür pençe-i cânân

2 Bün-i deryâda n'ola pençe-i mercâna benzerse
Ġarîķ-i ħûn-ı zaĥm-ı cân u tendür pençe-i cânân

3 Mişâl-i dest-i dâye bûs ider serdî-i âhumdan
Anuñ-çün dilde cây-gîr-i vaţandur pençe-i cânân

4 Perîşân eylemekden câş-ı ħarman-gâh-ı ârâmum
Mişâl-i [...] tûde-kendür pençe-i cânân

5 Berîd-i ' aĥlum eyler ne bir âh-ı ħayret ey **Raĥmî**
Ĥavâss-ı ħamseye kim râh-zendür pençe-i cânân

[15b]

66¹⁵⁰

ŞERİF

[Ġazel]

[meʿ ūlü fâ' ilätü mefâ' ilü fâ' ilün]

1 Ser-tâ-be-pây-ı maĥrem olur sîm-tenlere
Reşk-ile sîne-çâk olur pîrehenlere

2 İtmez o şûĥ la' l-i revân-baĥşımı dirîğ
Leb-rîz-i ' aşka kendüyi cândan sevenlere

¹⁵⁰ Şerîf mahlaslı şairlerin divanlarında bu şiire rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

- 3 Bāl-i ḥadeng-i āhların itseler hilāl
Şān-ı kemān-ı miḥnet-i ebrū çekenlere
- 4 Olsun çü kuṭb-ı dā'ire o şūḥ der-miyān
Pergārveş bu tekyede devrān idenlere
- 5 Şāyeste-i nazīr olur şāyed ey **Şerīf**
Göster bu nazmı tāze ğazel söyleyenlere

67¹⁵¹

NAZMĪ

[Ġazel]

[mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilün]

- 1 'Uryānca maḥrem olmada gül-pīrehenlere
Ḥammāmlarda reşk iderüm cāme-kenlere
- 2 Semm-i helāhil-i ecel itmez bile eşer
Āb-ı ḥayāt-ı çeşme-i la' lūḡ ićenlere
- 3 Tīr-i ümīdi hep irür āmāc-ı vaşlına
Söyle kemān-ı saḥt-ı firāķı çekenlere
- 4 Yokdur ḥumār-ālūd-ı dilber kadar müfīd

¹⁵¹ Nazmī mahlaslı şairlerin divanlarında bu şiire rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

Devrān belāsı tekyede başı dönenlere

5 Rūhı bu nazm-ı tāze-zemīn-i şerīfdür
İtmem de i' tibār nazīre diyenlere

6 Bu sebk-i kālīb-i dil olan naqd-i **Nazmīde**
‘Arz it ‘ayār-ı kadr-i kemāli bilenlere

68¹⁵²

NEDİM

[Ġazel]

[mef' ūlü mefā' ilü mefā' ilü fe' ūlün]

1 Çeşmüñ gibi bir sāhir-i pür-genc bulunmaz
Haṭṭuñ gibi bir nüṣṣa-i nīrenc bulunmaz

2 Hüdhdü gibi bīnā gerek anı arayanlar
Vīrāneye büm olmağ-ile genc bulunmaz

3 Eyyām-ı heremde ṭatalum genc bulunmuş
Ādem o zamān neyleyeyüm genc bulunmaz¹⁵³

4 On bir yaşına girmiş o meh-pāreyi gördüm
Kim didi ki 'ālemde şeş ü penc bulunmaz¹⁵⁴

¹⁵² Nedīm Dīvānı, G. 45 (7 Beyit), s. 228.

¹⁵³ Bu beyit divanda 5. sıradadır.

¹⁵⁴ Bu beyit divanda 3. sıradadır.

5 Līmonī hıṭāyīde o pistāna nigāh it
Hīç böyle celī şa' şa' a nārenc bulunmaz¹⁵⁵

6 Āsān degül ol şūhı ' azāyimle de teshīr
Te 'şīrli nīrenc de bī-renc bulunmaz

[16a]

7 'Arzet süḥanuḡ¹⁵⁶ āşaf-ı zī-şāna **Nedīmā**
Her demde¹⁵⁷ bu mesnedde süḥan-senc bulunmaz

69¹⁵⁸

ŞERİF

[Ġazel]

[mef' ūlü mefā' ilü mefā' ilü fe' ūlün]

1 Cānā nedür ol çāk-i girībān kalemde
'Āşık mı ne bu girye vü efgān kalemde

2 Hep teşne-i la' lünledür ey hoşka dehānum
Mestāne bu güftār-ı perīşān kalemde

3 Ağzı şulanur dadı damağındadır ey meh
Var būs-ı lebün ḡvāhişi el 'ān kalemde

¹⁵⁵ Bu beyit divanda sayfanın kenarına yan olarak yazılmıştır.

¹⁵⁶ Süḥenüḡ: güherüḡ D.

¹⁵⁷ demde: bār D.

¹⁵⁸ Şerīf mahlaslı şairlerin divanlarında bu şiire rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

- 4 Cün hāme bizi kesdi kitābetlere şimdi
Bir pādişeh-i kişver-i ʿirfān kalemde
- 5 Nāl eyledi derd ü ğam ile cism-i nizārum
Bir hattı güzel dilber-i fettān kalemde
- 6 Yaz nāmını ser-defter-i ʿuşşāka **Şerifün**
Yād eyle gehī ey şeh-i hūbān kalemde

70¹⁵⁹

ʿĀLĪ

[Ġazel]

[mefāʿ ilün mefāʿ ilün mefāʿ ilün mefāʿ ilün]

- 1 Ġubārın mū degül hod dest-i taraf-ı ebruvānından
O şūhuñ zūr-ı hūsni toz koparmışdı kemānından
- 2 Hayāl-i kāmēt-i bālāsına ser-tā-ka-dem yol yok
Geçilmez ol nihāl-i naḥvetün mū-yı miyānından
- 3 Şadākat aġniyāya öpdürür zeyl-i gedāyānı
ʿAyāndur zer gerek sīm-i miḥekk-i imtiḥānından
- 4 Libās u cūbbenün yoğdur medārı baht-ı ʿirfānda
Çerāġı meclisün rüşen-ter olmaz şemʿ dānından

¹⁵⁹ ʿĀlī mahlaslı şairlerin divanlarında bu şiire rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

- 5 Tekellüf ber-ṭaraf tūtī-i güftāra müreccaḥdur
Saḡa düşünām-ı telḥīn ol mehūḡ lisānından
- 6 Olur itmez ʿaṭāsın menbaʿ um ʿĀlī nazār tefṭīṣ
Ḥelāl olmaz perr-i hümānın üstühvānından¹⁶⁰

71¹⁶¹

[ESʿ AD]

[Ġazel]

[mefāʿ ilün mefāʿ ilün mefāʿ ilün mefāʿ ilün]

- 1 Degildür riṣte-i dil-geṣte ṭarf-ı ebruvānından
Çekilse çille-i serd-i elem biḡ kez kemānından
- 2 Ḥayāl-i gerd-i ḥaṭṭuḡ pür-nem itmiş çeṣm-i ʿuṣṣāḡı
ʿAceb kim ḡaṭreler rīzīde olmuş sürmedānından

[16b]

72¹⁶²

NEDİM

[Müfred]

[mefʿ ülü fāʿ ilātü mefāʿ ilü fāʿ ilün]

- 1 Nīreng-ḡurdedür o perīden **Nedīm**-i zār
Bī-çāre ḡamze anladı çeṣm-i perīdesin

¹⁶⁰ Vezin aksamaktadır.

¹⁶¹ Mecmuada şairinin mahlası belirtilmeyen ve yalnızca iki beyiti bulunan gazelin Şeyülişlâm Esʿad Efendiʼye ait olduğu tespit edilmiştir. (İnce, 2005)

¹⁶² Nedīm Dīvānı, G. 99 (6 Beyit) s. 249.

73¹⁶³

RĀĠĪB

[Ġazel]

[mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilün]

- 1 Seyr eyle gerd-i lebde ḥaṭ-ı nev-demīdesin
Naḳş itdi faşş-ı la' line ḥātem ḳaşīdesin
- 2 Ruḥsār-ı lālegūnuḡa nezzāre germ olup
Tāb-ı niġāhı 'āşıḳa dāġ itdi dīdesin
- 3 Yek-reng-i muḥabbet ile buldı āferīn¹⁶⁴
'Āşıḳ 'izār-ı yārda reng-i perīdesin
- 4 İster benümle ḥavşala hem-çeşm-i ḥūrveş
Ey baḫr sen ḥamūş ne dilsin ne dīdesin¹⁶⁵
- 5 Bulurdu ḥāme vaşf-ı ḥaṭ u ḥāl ile şuyın
Zabṭ eyledi ḳalem-rev-i ḥüsnüḡ güzīdesin
- 6 Girāyī-i kemend-i cünün süst ola meger
Rāġıb¹⁶⁶ ben āhuvānda bildüm¹⁶⁷ remīdesin

¹⁶³ Rāġıb Dīvānı, G. 132 (6 Beyit) s. 143.

¹⁶⁴ Āferīn: āḳıbet D.

¹⁶⁵ Bu beyit divanda bulunmamaktadır. (Bkz. Kaynakça)

¹⁶⁶ Rāġıb: bilmem D.

¹⁶⁷ Bildüm: Rāġıb D.

74¹⁶⁸

KELİM

[Gazel]

[fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

- 1 Tek harīm-i hüsñüñe ağıyārı reh-yāb itmede
Cevr-ile 'uşşāķı taķşır itme it' āb itmede
- 2 Vesm-i müşķin toz idüp gāhī kemān ebrūlaruñ
Sürme tūğ-i 'gamzesin gāhī siyeh-tāb itmede
- 3 Hāk-i ķabr-i küştegān-ı çeşm-i mestünñden senün
Tā dem-i maşşer çü nergis cām-ı şahbā itmede
- 4 Almağa tolandurup halkuñ metā' -ı 'ömrini
Hvāce-i dehr-i denī gerdün-ı dölāb itmede
- 5 İrtifā' -ı mihr-i hüsñüñ almağa ehl-i nazār
Didesin hayt-ı nigāhıyla suţurlāb itmede
- 6 Rūh-ı ma' nāyı sevād-ı nazma derc idüp **Kelīm**
Āb-ı hayvān olduğın zulmetde işrāb itmede

75¹⁶⁹

¹⁶⁸ Şairin divanına ulaşılammıştır.

¹⁶⁹ Rāğıb Dīvānı, G. 82 (7 Beyit) s. 249.

RĀĠĪB

[Ġazel]

[mefā^ˆ ilün mefā^ˆ ilün mefā^ˆ ilün mefā^ˆ ilün]

- 1 Nigāhum gül-be-çeşm-i ḥasret-i dīdārdür sensiz
Şaf-ı müjgānlarum ḥār-ı ser-i dīvārdur sensiz
- 2 Şerer şebnem gül āteş serv-i serkeş şu^ˆ le sünbül dūd
Ser-ā-pā gülsitān ^ˆayn-ı āteşzārdur sensiz¹⁷⁰

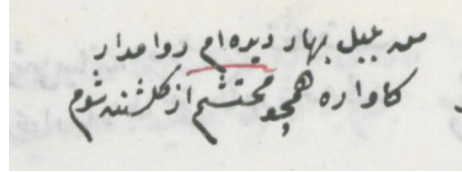
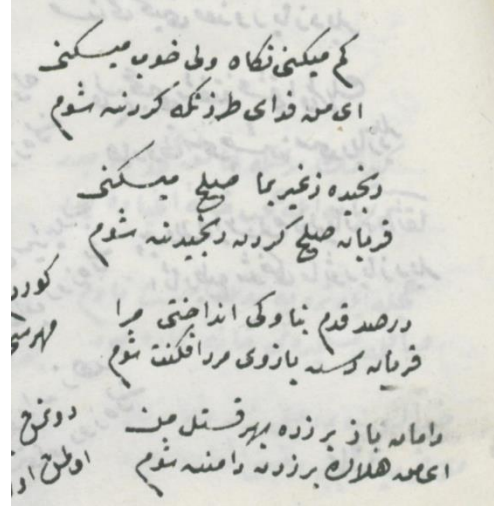
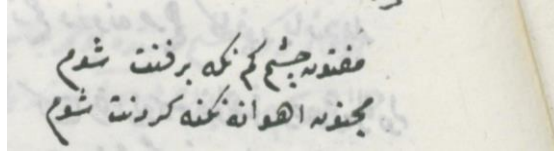
[17a]

- 3 İder ḥūn girye dāğ u cāme-i nīlī de mātem āh
^ˆAceb tāb-ı teb-i fūrkatle dil bīmārdur sensiz
- 4 Ser-ā-ser şöyle sīr-āheng-i feryād-ı nevā sāzum
Gelū üstüh^vān-ı sīne mūsīkārdur sensiz¹⁷¹
- 5 Şeb-i fūrkat tecellī-zār-ı ḥasretdür ḥayālünle
Nihāl-i medd-i āhum naḥl-i āteş-bārdur sensiz
- 6 Degül ārām u rāḥat zindegī düşvār olur cānā
Ten-i bī-tābuma rūḥ-ı revānum bārdur sensiz¹⁷²
- 7 Nigeh çeşmümde neşter her nefes sīnemde bir ḥançer
Muḥaşşal **Rāğībā** ^ˆömrüm ḥayāt-āzārdur sensiz

¹⁷⁰ Vezin aksamaktadır.

¹⁷¹ Bu beyitin ikinci mısrası divanda "Gelū ney üstühvān-ı sīne mūsīkārdır sensiz" şeklindedir.

¹⁷² Bu beyit sayfanın kenarında yan olarak yazılmıştır.

SĀLĪM

[Ġazel]

[mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilūn]

- 1 Çıktı 'uluvv-ı şān-ı qādūñ āsmāndan
Gitdi saçın hikāyeti zūlmetsitāndan
- 2 Qānūn-zen öyle olsa ki mızrābı urmadan

¹⁷³ Bu gazel Farsça olduğu için çalışma kapsamının dışında tutulmuştur.

¹⁷⁴ Sālīm mahlaslı şairlerin divanlarında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

Te 'şir itse zaḥmı mıḥ-ı üstüḥvāndan

3 Cānāneye o rütbe ki tūmār-ı iştıyāk
Baş eylesem çü çarı varur tā Revāndan

4 Dilber odur ki anı görünce fütādesi
Ḥayrān-ı ḥūr [...] ola vāfir zamāndan

5 Āh üzre mülk-i ṭab' um [...] şu rütbe kim
Sālim gelür ḳavāfil-i nazmum zebāndan

78¹⁷⁵

SĀLİM

[Ġazel]

[mef' ūlü fā' ilātü mefā' ilü fe' ūlün]

1 Gördüm fūrūġ-ı ḥüsnele bir aḳ sādeli
Mıhr-i seḥerveş eyledi işrāk sādeli

2 Dönmiş beyāz şışede bir kırmızı güle
Olmış o rüy-ı al bir aḳ sādeli¹⁷⁶

[17b]

3 Āġüşümü miyānına āh eylesem niṭāk
İtdi o māh ṭāḳatümi ṭāk sādeli

¹⁷⁵ Salim mahlaslı şairlerin divanlarında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

¹⁷⁶ Vezin aksamaktadır.

4 Nādidedür gönül bir açılmış gül-i sefid
Gül gül şikâf-ı sîne[ye] pek baq sâdeli

5 **Sâlim** beyâz safhada ol şûh-ı sîm-ten
İtdi zebân-ı kilkümi inâk sâdeli

79¹⁷⁷

RÂŞİD

[Ġazel]

[fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün]

1 Derd-i ser çeksün olan ser-mest-i h^vâb-ı rûzedden
Dâyesi ancak hımâr olsun şarâb-ı rûzedden

2 Olmasaydı harf-i hāmūş-ı müşîr-i hâl-i 'acz
Kalmış-idi halka inhâ-yı cevâb-ı rûzedden

3 Kâmet-i şabrı n'ola ham kılsa kim geldi dile
Za' f-ı pîri mevsim-i 'ahd-i şebâb-ı rûzedden

4 Bîmnâk-ı cürmle mağrûr-ı 'afvı seyr idüp
Dil günâhı dil-nişîn buldı şevâb-ı rûzedden

5 Def -i imsâkı niyâz eyler şikem-h^vârân-ı zühd
Bir eşer görse du' â-yı müstecâb-ı rûzedden

¹⁷⁷ Râşid mahlaslı şairlerin divanlarında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

- 6 Defter-i erkām-ı t̄ā' atte bakılsa **Rāşidā**
Şıfr-ı heycā hīç var ancak hisāb-ı rūzeden

80¹⁷⁸

VĀŞIK

[Ġazel]

[mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilün]

- 1 La' l-i nigāra kim ḥaṭ-ı pür-nūr yazdılar
Tevfīk-i vaşla nüşha-i sāmūr yazdılar
- 2 Māü'l-ḥayāt-ı vaşlına ol kevşerīn lebün
Ḥızr u Mesīhi teşne vü maḥrūr yazdılar
- 3 Ḥaṭ şanma levḥ-i sīne-i şāfında ol benün
Zaḥm-ı derūna merhem-i kāfūr yazdılar
- 4 Küstāḥ olursa ḥ'āhiş-i vuşlatda dil n'ola
Mest-i mey-i muḥabbeti ma' zūr yazdılar
- 5 Olsam 'aceb mi şifte-i 'aşkı ol mehün¹⁷⁹
Hārūt-ı siḥr-i çeşmine meşhūr yazdılar
- 6 Peyrevlik eyleseñ n'ola yārāna **Vāşıkā**

¹⁷⁸ Vāşık mahlaslı şairlerin divanlarında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

¹⁷⁹ Vezin aksamaktadır.

Āṣār-ı ṭab^ç -ı şūḥuḡı me 'sūr yazdılar

[18a]

81¹⁸⁰

ŞABĪH

[Ġazel]

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

- 1 Temāşādur hezār olmazsa zīb-i gülşen olmazmış
Güzel üftādesiz Yūsuf da olsa aḡsen olmazmış
- 2 Piyāle bādedür bāde piyāle şūretā baḡsaḡ
Kemāl-i ittiḡād olduḡda ḡaṭ^ç ā sen ben olmazmış
- 3 Dil-i pūr-zaḡma bir yerde ne mümkindür dikiş ṭutmaḡ
Hümā-yı lā-mekān-peymāda ḡayd-ı mesken olmazmış
- 4 Tekāpū-yı hevā itdükce ḡalmaz pertev-i hūşum
Meger kim şem^ç -i dūd iḡre medār-ı rūşen olmazmış
- 5 Bulunmaz degme çeşm-i mestde bu ḡamz ḡalınur
Her āhū-beḡçe de bildük Şabīḡā evzen olmazmış

82¹⁸¹

ĀŞİM

¹⁸⁰ Şabīḡ mahlaslı şairlerin divanlarında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

¹⁸¹ Āşım Dīvānı, G. 13 (5 Beyit) s. 150.

[Ġazel]

[fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün]

- 1 Gidişüñ sür' at ile ' aşık-ı ğam-ıvāra mıdur
Bir bahāneyle ' aceb hāne-i aġyāra mıdur
- 2 ' Aceyle nereye söyle a mest-i nāzum
Şaklama mescide mi hāne-i hammāra mıdur
- 3 Haber alsak neyedür meyli neden hazz eyler
Mūsikīye mi ' aceb raġbeti eş' āra mıdur
- 4 Tāze mi sāde mi ruhsārı haṭ-āver mi nedür
Bilmezem ben o şehi aġ mıdur ġara mıdur
- 5 Nesine söyle ġapıldıñ señ o şūḡ-ı şengün
Meylün ' **Āşım** ' acebā ṭarza¹⁸² mı eṭvāra mıdur

83¹⁸³

NEDİM

[Ġazel]

[fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

- 1 Sen gülersün ġül gibi ben bülbül-i nālānınam
Mest-i medhūş-ı temāşā-yı ġül-i handānınam

¹⁸² Ṭarza: tavra D.

¹⁸³ Nedīm Dīvānı, G. 88 (6 Beyit) s. 245.

- 2 Baña kıl olsun deyü hâcet ne fermân itmege
Ben senüñ çoğdan efendim bende-i fermānuşam
- 3 Hâr isem de gülşeninde hâr diyü zârum hele¹⁸⁴
Hâk isem de bārī hâk-i rāh-ı müşk-efşānuşam
- 4 Olsam üftāde ğubārāsā yine pest olmazam
Çünki ey serv-i bülend üftāde-i dāmānuşam
- 5 Läleler sāğarların pür kılmak ister sākiyā
Ben dağı muhtāc-ı luğ u t̄alib-i ihsānuşam
- 6 Seğ demişsin kim kimüñ hayrānıdur bilmem **Nedīm**
Nāzenīnüm pek bilürsin kim senüñ hayrānınam

[18b]

84¹⁸⁵

NEDİM

[Ġazel]

[fā^ˆ ilātün fā^ˆ ilātün fā^ˆ ilātün fā^ˆ ilün]

- 1 ˆAşka düşdüm cān u dil heft-i¹⁸⁶ cüvānān oldı hep
Şabr u t̄ākat maşraf-ı çāk-ı girībān oldı hep
- 2 Şive-i güftarı hemşireñ mi öğretti saña

¹⁸⁴ Bu mısra divanda " Hâr isem de gülşen-i hüsnünde hârım ben hele" şeklindedir.

¹⁸⁵ Nedīm Dīvānı, G. 9 (8 Beyit) s. 231.

¹⁸⁶ Heft-i: müft-i D.

Her sözüñ şīrīn-zebānum cānuma cān oldu hep

3 Hāl kāfir zūlf kāfir çeşm kāfir el-amān

Ser-be-ser iqlīm-i hüsünüñ kāfiristān oldu hep

4 Açmış oldum sīnesin bir kerre ārām u sūkūn

Sīneden bilmem ne hāletdür girīzān oldu hep¹⁸⁷

5 Gerdeninden sīnesinden būseler itmişdi va^c d

Cümlesinden n'eyleyüm kāfir peşīmān oldu hep¹⁸⁸

6 Olmadı tenhāca bir ^c işret çemende yār ile

Üstüme göz dikdi nergisler nigh-bān oldu hep

7 Bir nezāketle çeküp¹⁸⁹ fes gūşesinden perçemüñ

Şöyle göstermiş ki kim gördüyse hayrān oldu hep

8 Dir imişsin¹⁹⁰ kim kimüñ ^c aşkıyla¹⁹¹ giryāndur **Nedīm**

Hep mürüvvetsiz senüñ ^c aşk[un]la¹⁹² giryān oldu hep

85¹⁹³

¹⁸⁷ Bu beyit sayfanın kenarında yan olarak verilmiştir.

¹⁸⁸ Bu beyit sayfanın kenarında yan olarak verilmiştir.

¹⁸⁹ çeküp: açup D.

¹⁹⁰ Dir imişsin: Sen demişsin D.

¹⁹¹ ^c aşkıyla: derdiyle D.

¹⁹² ^c aşk ile: derdinle D.

¹⁹³ Nābī Dīvānı, G. 448 (7 Beyit) s. 717.

NĀBĪ

[Ġazel]

[mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün]

- 1 Sipihrūḡ gerdişin yād eyleyüp aḡterden el çekdük
Yemüḡ çīn-i cebīnin seyr idüp gevherden el çekdük
- 2 Bu bezmüḡ ṭālib olduḡ biz daḡı şaḡbāsına ammā
Görüp sākīde rüy-ı imtinān sāḡardan el çekdük
- 3 Ṭuyup meylin ḡazāna şāhid-i gülzārı terk itdük
Görüp destār-ı aḡyār üzre ver[d]-i terden el çekdük
- 4 Olup dil pūte gibi tāb-ı hicrān-ile germ-ülfet
Temennā-yı vişāl-i yār-ı sīmīn-berden el çekdük
- 5 Şafā-yı ḡāṭır üzre olmayan ecsāmı¹⁹⁴ neylerler
Görüp sūz-ı derūnın micmerüḡ anberden el çekdük
- 6 Virüp ser-rişte-i ḡavḡāya feyż-i¹⁹⁵ baḡt ü ṭāli' le
Ferāḡat eyledük şemşīrden ḡançerden el çekdük
- 7 Gelū-yı şīşe ile pāy-ı cümle eglenüp Nābī
Girībān-ı hevesden dāmen-i dilberden el çekdük

¹⁹⁴ Ecsāmı: iḡsānı D.

¹⁹⁵ Feyż-i: fayşal

86¹⁹⁶

‘ĀŞİM

[Ġazel]

[fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilün]

- 1 Gelmeyüp külbe-i aḫzānuma cānāne bu ŧeb
 Tābe-gerden¹⁹⁷ beni ğark eyledi hicrāna bu ŧeb
- 2 Eŧk-i ḫasret dökerek düŧdüm¹⁹⁸ efendim diyerek
 Gehī pāyına gehī ğüŧe-i dāmāna bu ŧeb
- 3 Kimlerün ḫanını nūŧ itmiş ‘aceb ol ḫünī
 Çeŧmi¹⁹⁹ ğök ḫurna nigāhı daḫı mestāne bu ŧeb
- 4 ‘İŧveden ḫaste midür yoḫsa teĝāfül mi ider
 Gitdi mi²⁰⁰ zālim ‘aceb²⁰¹ ḫāsıd-i nādāna bu ŧeb

[19a]

- 5 Meclisinden bizi ḫarḫ eyledi ol neyyir-i nāz
 Kimler oldı ‘acebā ŧem‘ ine pervāne bu ŧeb
- 6 Dün gice tā-be-seḫer nāz u niyāz itmiş iken
 Niye incindi ‘aceb ‘Āŧım-ı nālāna bu ŧeb

¹⁹⁶ ‘Āŧım Dīvānı, G. 4 (6 Beyit) s. 143.

¹⁹⁷ Gerden: gerdün D.

¹⁹⁸ Düŧtüm: düstüm D.

¹⁹⁹ Çeŧmi: Cismi D.

²⁰⁰ Gitti: Gitti mi D.

²⁰¹ ‘aceb: ‘acebā D.

87²⁰²

‘ĀŞİM

[Ġazel]

[mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün]

- 1 Senünle yād oldı āşinā bīgāne olduĝ biz
Müsellemken yanuĝda ‘aĝlumuz dīvāne olduĝ biz
- 2 Sen içdüĝ bādeyi aĝyār ile mestāne olduĝ biz
Yapıldıĝ ĝayrilerle sevdigüm vīrāne olduĝ biz
- 3 Senünle şöyle düşdüĝ dillere ‘aşĝ-ile söylendük
Gülünc eglence vāfir meclis-i yārāna olduĝ biz
- 4 ‘Alāĝa n’eydüĝin bilmez disem dir bilmege gelmez
Ķazā-y-ile fütāde böyle bir nādāne olduĝ biz
- 5 Gelür mi yādına bilmem yanup yaĝıldıĝum şeyler
O şūĝuĝ şem‘-i bezm-i ĝüsnine pervāne olduĝ biz
- 6 Belāsından emīn olmışken ‘aşĝuĝ ‘Āşımā şimdi
Fütāde bī-vefā nāmında bir cānāne olduĝ biz

88²⁰³

²⁰² ‘Āşım Dīvānı, G. 20 (6 Beyit) s. 154.

²⁰³ Şairin divanına ulaşılammıştır.

ḤİFZÎ

[Ġazel]

[fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün]

- 1 İtmiş iken tûġ-i hecr ile derūnum yaralı
Merhem-i kâfūr-ı derd ü ḥasret oldu yâr eli
- 2 Sevdigüm bir sâye-perver ġonca-i neş'küftedür
Degmemişdür dâmen-i pâkine aşlâ ḥâr eli
- 3 Fustuķî şâlı yeşilî tâzenüġ keşmîresi
Mor şâle kaplu kâķum ķürķli al ḥâreli
- 4 Şeh-süvârum şaġ u şoldan itmiş aġyâra kerem
Bir yanî zînüġ topuzdur bir yanî ġaddâreli
- 5 Şübhesiz Ḥıfzî anarlar ol nihâl-i nev-resi
Girmesün bâġ-ı cemâline ' adü ġaddâr eli

89²⁰⁴

‘ ĀŞİM

[Ġazel]

[fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün]

- 1 Tîr-i müġġân ile itdi cismümi biġ yaralı
Bir turuncî cübbeli lîmünî ķürķli ḥâreli

²⁰⁴ ‘ Āşım mahlaşlı şâirlerin divanlarında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

2 İnce belli bir kalem barmaklı sîmîn pençeli
Şûhsuñ senden kesilmez neyleyüm ağıyâr eli

3 Halka-i bâzîçeye girdi riyâ ile bu şeb
Oldı şûfî-i siyeh-ruhsâr iki qaralı

[19b]

4 Râst geldüm mekteb-i ʿirfândan çıkmış henüz
Bir tıfıl siyeh hınalı gerdeni sî-pâreli

5 İztirâb-ı ʿaşkı gitdükce terakķî bulmada
ʿÂşım[â] âşüfte dil küy-ı nigâra varalı

90²⁰⁵

ŞĀKİR

[Ġazel]

[fâʿ ilâtün fâʿ ilâtün fâʿ ilâtün fâʿ ilün]

1 Meyle gelmişken ʿaraķ yâruñ ruĥ-ı zîbâsına
Kıymet olmaz kân-ı ĥüsnüñ laʿ line elmâsına

2 Mû-miyân-ı nâzük ü endâm-ile ol âfetüñ
Câme-i bel-dârı ĥõşdur ķâmet-i bâlâsına

3 Sâʿ idinde tâze dâĥuñ seyr idüp oldum helâk
Ben bıraķdum dirliğüm şimdi gümüñ tamġâsına

²⁰⁵ Şâkir mahlaslı şairlerin divanlarında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

- 4 Zülf-i Leylî olmaz idi böyle ser-gerdân-ı ʿ aşk
Düşmese Mecnûn eger zen-pârelik sevdâsına
- 5 Hâme-i Şâkirden özge bulmadum endâze ben
Bender-i nazmuñ yine ölçüp biçüp kâlâsına

91²⁰⁶

ʿ ĀŞİM

[Ġazel]

[fâʿ ilâtün fâʿ ilâtün fâʿ ilâtün fâʿ ilün]

- 1 Didiler düşnâm idermiş ʿ âşık-ı şeydâsına
Bed-zebânlık hîç yakışmaz ol şehûñ sîmâsına
- 2 Ol haramî gamzeli yenîçerîye yakışur
Bir kapukulu Celâlî kâmet-i bâlâsına
- 3 Dökdi saçdı naqd-i eşküm eyledi halka sebîl
Çeşmüm ʿ aynıyla müşâbihdür gümüñ saqqâsına
- 4 Çerkes endâmiyla şîrîn[ce] göründi çeşmüme
Tîrveş anşız uruldum bir Tatar mirzâsına
- 5 Hayr olur encâm-ı kârı her işi âsân olur
Vaqt-i fırsatda nüvâziş eyleyen aʿ dâsına

²⁰⁶ ʿ Āşım mahlaslı şairlerin divanlarında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

- 6 ‘Āşımā mīr-i sühandur Şākīr-i şīrīn-edā
Reşk ider erbāb-ı dāniş şī‘ rine inşāsına

92²⁰⁷

‘ĀRİF

[Ġazel]

[mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün]

- 1 O şūḫ-ı ḫande-rū şehrūḡ melek-sīmālarındandır
Ki Cibrīl-i dil anuḡ ‘āşıḡ-ı şeydālarındandır
- 2 Göñül bir bezm-i ḫāşşü’l-ḫāşş-ı maḫremdür ki rūḫ-ı Cem
Anuḡ ḫasret-keş-i cām-ı neşāṭ-efzālarındandır

[20a]

- 3 Ümīd-i vaşl-ile ḡam-ḫ^vār-ı hicrān oldıḡum günler
O şīrīn mehcenüḡ hep va‘de-i ferdālarındandır
- 4 Ḥasedler Ḳaysa bed-nām-ı ‘aşḡdan kām-yāb olmuş
Bu erbāb-ı cününüḡ rütbe-i vālālarındandır
- 5 Zebān-ı ‘Ārif-i şāf-ı zemīn a‘lā ise cānā
Lisān-ı ‘Ārif-i dīḡer daḡı a‘lālarındandır

93²⁰⁸

²⁰⁷ Şairin divanına ulaşılammıştır.

²⁰⁸ Şairin divanına ulaşılammıştır.

‘ĀRİF

[Ġazel]

[mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün]

- 1 Dil-i güm-geşte-i sāmānla mehcūr bulmışlar
Ser-i kūy-ı dil-ārāda ararken dūr bulmışlar
- 2 Naḳāl-sāz olanlar maṭla‘ -i dīvān-ı ḥüsnüñde
Ne ṭālī‘ dūr bu kim vārün ile mezkūr bulmışlar
- 3 Zücāc-ı ḥāṭır-ı ‘uşşāḳı hīç elden düşürmezken
‘Aceb pā-māl-i aḡyār eli[n]den meksūr bulmışlar
- 4 Bulanlar rāh-ı genc-i vaşl-ı dil-dārı ḥaḳīḳatde
Ṭılısm-ı cevri ile der-beste vü mestūr bulmışlar
- 5 Ser-i bāzīçeden pinhān iderdi ḥātem-i la‘ lüñ
Dehānuñda [ki] sırdur noḳṭaveş manzūr bulmışlar
- 6 Tettebbu‘ eyleyenler nüşha-i ‘aşḳı kemāl üzre
Seni bir şaḫfasında ‘Ārifā mestūr bulmışlar

94²⁰⁹

MUCĪB

[Ġazel]

²⁰⁹ Şairin divanına ulaşılammıştır.

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

- 1 Ğarīķ-i lücce-i hicrānuñı farķ eyle sâ'irden
Çıķarma āşınāñı hâţır-ı deryâ maķâţirden
- 2 Kıyâmetler kıopardı başuma mağribli bir âfet
Doğup zerrīn fes ile âftâbâsâ Cezâ'irden
- 3 Cemâl-i yâr mihr ü mâhdan yanumda ercaħdur
Kitâb-ı hüsni zîbâ-terdür eşbâh-ı neżâ'irden
- 4 Dil oldu aţlas-ı hüsnine mâ'il bir firengüñ kim
Bulunmaz hõş kıumâş cismine uygun ħarâ'irden
- 5 Ser-i küyın yazık ey mâh dârü'l-ħarbe dönmişdür
Hücüm-ı leşker-i ümmîd şed-i ağıyar-ı kâfirde
- 6 Çü mîl-i sürme ħâmeme rüşen itdi 'âlemüñ çeşmin
Mucîbâ böyle feyzi görmedüm ben kilik-i sâ'irden

[20b]

95²¹⁰

HÂDÎ

[Ğazel]

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

- 1 Ğurüş-ı eşk-i firķat dîde-i deryâ maķâţirden

²¹⁰ Şairin dîvanına ulaşılammıştır.

- Hayāli nakş itmez şest-i yāruñ levḥ-i ḥātırdan
- 2 Şarāb-ı la' l-i dilber gibi baña çāre-sāz olmaz
Ṭabībün virdigi ma' cūn eger olsa cevāhirden
- 3 Yek-ā-yek luṭf-i endāmuñ o şūḥuñ vaż' a ḥācet yok
Ḳıyās it ḥüsn-i bālāyı o sāk-ı sīm-i fāḥirden
- 4 Ruḥuñ ḥurşīde ḳaddün serv-i gülzāra ider teşbīh
Dil-i dīvāne söyler şimdi geh gökden gehī yirden
- 5 Bu bāḡuñ olmamışdur naḥl-i bīdi ḥuşk-i bār-āver
Yeri yokdur kerem ümmīdinün dest-i ekābirden
- 6 Tettebbu' dan ġaraż meşḳ-i sūḥandur yoḥsa ey **Hādī**
Mucībün rütbe-i eş' ārı bālāter neẓā'irden

96²¹¹

RĀSİḤ

[Ġazel]

[meḶ ūlü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün]

- 1 Görsem o mihr-i ḥüsn-i ṭolar çeşm [āb] ile
Mümķīn midür muvācehe hīç āftāb ile

²¹¹ Rāsīḥ mahlaslı şairlerin divanlarında bu şiire rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

- 2 Yıllardur intizār ile geçdi ‘ömrümüz
‘Ömrüm tevaqquf it güzer itme şitāb ile
- 3 Tıfl-ı dili virelden o nev-ḥaṭ efendiye
Artardı fazlı söyleşür oldı kitāb ile
- 4 İtsem hezār nāle çü bülbül o ḡonca-fem
Şād eylemez teraḥḥüm idüp bir cevāb ile
- 5 Ümmīd odur ki bakmayalar **Rāsih** ‘aybına
Erbāb-ı ṭab‘a şı‘riṅi ‘arz it ḥicāb ile

97²¹²

VEHBĪ

[Ġazel]

[mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün]

- 1 Te‘şīr-i dem-i nāşihı gör terk-i ḡināda
Çıkmaz megesün dahı şadāsı bu kafāda
- 2 Ādem gezemez nīşteristān-ı ḥaṭardan
Biṅ lāne-i ‘aḳreb bulunur her tarabada
- 3 Feryād te‘accüb-i nişānından o şehriṅ
Gömgök kesilür āl-i şefiḳ görse semāda

²¹² Vehbī mahlaslı şairlerin divanlarında bu şiire rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

4 Destār ucın yerde sürür ehl-i riyādur
Kuyrıklı diyü bunda olan nām-ı nihāda

5 Rūyından aḡar zehr olur ḡalka hemīşe
Çün mār-ı siyeh nīş-i zebānıyla ezāda

[21a]

6 **Vehbī** aḡa vaḡf olsa eger penbe-i mīnā
Eylerdi ḡelāli yerine ḡāba şitāda

98²¹³

NEDİM

[Ġazel]

[fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

1 Cūy gösterdi yine āyīneveş rüy-ı ḡüli
Pençe-i mihr açdı hem-çün şāne zūlf-i sūnbūli

2 Şöyle ḡülşen pür-ḡarab kim ḡūşlar fark eylemez
Kahkahā-yı ḡande-i ḡülden nevā-yı būlbūli

3 Eylemiş ḡūyā ki Ḥaḡ īcād cism-i nāzūkūḡ
Eyleyüp āmīḡte būy-ı ḡüle reng-i mūli

4 ḡülşen-i ḡüsnūḡ ḡörün sūnbül-hevā-yı dil-keşin²¹⁴

²¹³ Nedīm Dīvānı, G. 163 (5 Beyit) s. 275.

²¹⁴ Dil-keşin: ḡülşenin D.

Ebr-i müşkīnveş dağıtduķca nesīm ol kākūli

- 5 Tāze ma' nā rū-nümā nazım-ı selīsinden **Nedīm**
Cūy gösterdi yine āyīneveş rüy-ı güli

99²¹⁵

VUŞLATĪ

[Ġazel]

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

- 1 Göñülde fikr-i tīg-i ebruvān-ı dil-rubā çıķmaz
Bün-i baħr-i Necefden Zūlfikār-ı Murtażā çıķmaz
- 2 Felekde ķanğı gündür eşk-i āhum izdihāmından
Yere seyl-i fenā inmez göge ebr-i cefā çıķmaz
- 3 Gehī dil seyr-i Hindūstān ider ki 'azm-i Rūmistān
Göñülde fikr-i ħaṭṭ-ı 'arızı şubḥ u mesā çıķmaz
- 4 Bize vaķt-i şitāda teşrīf-i rüz-ı 'id el v[irmez]
Şeh-i ceyb-i emelden dest-i luṭf-ı merḥabā çıķmaz
- 5 Dil-i aḥbābı gözler tiri varmaz ķalb-i āgyāra
Kec-endāz-ı kemān-ı şaşt-ı dilberden ḥaṭā çıķmaz

²¹⁵ Şairin divanına ulaşılammıştır.

- 6 Şakın aldanma zür bāzū-yı tab[‘] -ı kuvve-i şaşta
Dime ey **Vuşlatī** meydāna bir zür-āzmā çıkmaz

100²¹⁶

ŞERİF

[Ġazel]

[mefā[‘] ilün mefā[‘] ilün mefā[‘] ilün mefā[‘] ilün]

- 1 Dilümden fikr-i zülf-i tārūmār[un] dilberā çıkmaz
Velī vīrāne-i genc-i nihāndan ejdehā çıkmaz
- 2 Cihān feyz-i kefi cūduḡla ter-dāmān iken bilmem
Niçün ceyb-i mürüvvetden baḡa dest-i [‘] atā çıkmaz
- 3 [‘] Abeşdür lücce-i ḡamda rehā-cūyı ki ḡarḡ olsun
Bize bir mālīk-i deryā-yı himmet-āşinā çıkmaz
- [21b]
- 4 Ricā-yı va[‘] din itme yoḡ yere ol kāmēt-i servünḡ
Feminden biḡ kıyāmet ḡopsa bir ḡarf-i vefā çıkmaz
- 5 Ne deḡlü sūz-ı firḡatle çü mū-yı pīç ü tāb olsam
Derūnumdan yine endīşe-i zülf-i dü-tā çıkmaz
- 6 Ḳumāş-ı atılası bī-hūde [‘] arz eyler **Şerīfā** çarḡ
Benüm bālā-yı isti[‘] dāduma andan ḡabā çıkmaz

²¹⁶ Şerīf mahlaslı şairlerin divanında bu şiire rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

101²¹⁷

YÜSRİ

[Gazel]

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

- 1 Nigāh-ı gamze-dāruñ dāğ-ı dilde tīşe-zenlikde
Akıtdı cūy-ı eşküm²¹⁸ menzil aldı kūh-kenlikde
- 2 Dehānuñ seyrine itdüm²¹⁹ müjemden çeşümü taḥīr
Yazuğdur qalmasıñ ol gonca-i zībā dikenlikde²²⁰
- 3 Qo qalsun²²¹ sīnede yāqūt-ı qabza ḥaṇçerüñ ey meh²²²
Bilinsün taş dikenler²²³ menzil-i²²⁴ ḥāṭır-şikenlikde
- 4 Ğam-ı 'aşkuñla dil Mañşürveş²²⁵ ber-dār-ı zülfüñdür
Ne ḥikmetdür daḥı bī-çārenüñ da' vāsı benlikde
- 5 Yire geçdi sirişküm **Yüsri** āhum çıqdı eflāke
Cihān-ı fāñide nem qaldı sağılıqda esenlikde

102²²⁶

²¹⁷ Yüsri Divānı, G. 120 (5 Beyit) s.179.

²¹⁸ Eşküm: ḥūnum D.

²¹⁹ İtdüm: kıldum D.

²²⁰ Bu beyit divanda 4. Sıradadır.

²²¹ Qalsun: dursun

²²² Meh: mäh D.

²²³ Dikenler: diken D.

²²⁴ Menzil-i: menzil-geh-i D.

²²⁵ Ğam-ı 'aşkuñla dil Mañşürveş-i: Bu dil Mañşürveş cānā senüñ D.

²²⁶ Şairin divanına ulaşılammıştır.

CĀZİM

[Ġazel]

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

- 1 Sen ister dāmenün çek menden ey serv-i revān beççem
Tozun göstermesen de geçmem iksir-i cān beççem
- 2 Yıkılmam şadme-i cevruñden ağlatsan da çeşmānum
İki sāgarla sāķi böyle meclisden hemān beççem
- 3 Geçerse āh-ı eşk-ālūd ile aġyār kūyuñdan
Benüm de var gümişli elde bir çüb-ı duhān beççem
- 4 Geçer geçmez cefā tır-i nigāha sīneden çekdüm
Hedefdür işte ben senden ey kaşı kemān beççem²²⁷
- 5 İnanmam Cāzimā geçdüm diseñ de yārdan zāhir
O yollardan o gün yokdur ki birkaç yol [bulan] beççem

103²²⁸

KĀMĪ

[Ġazel]

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

- 1 Şabā şerh itmek ister zülfünji tül-i emel söyler

²²⁷ Mısranın vezni aksamaktadır.

²²⁸ Kāmī Dīvānı, G. 67 (5 Beyit) s.204.

Dehānuḡ vaşf iden yoḡdur dimezse muḡtemel söyler

2 G l n z r-i serinde g nca g y  girde-b lişd r
O ḡ b-ı n za varmış bülbül-i Őeyd  meşel söyler

3 Neler  ekd m elünden ey cef -c  söylemem amm 
Mufaşşal d sit num b -zeb n olsam da el söyler

[22a]

4 Nev -yı s z-ı n leyle²²⁹ m ş r n bi'l-ben n oldu
Ḥaḡıḡat sözlerin göz degmes n [ney] pek güzel söyler

5  İb retten   ib ret oldu Şimdi **K miy ** eş   r
M raşşah t ze mazm n-ile yoḡdur bir güzel söyler

104²³⁰

F YİZ

[Güzel]

[mef  l n mef  l n mef  l n mef  l n]

1   Aceb mümkin mi nerm itmek dil-i seng n-i dil-d r 
Biraz hem aḡlasam hem söylesem ḡ l-i dil-i z r 

2 Őaḡın enc z-ı va  d-i vaşla ibr m itme dil-d r 
Ola c  iz ki n z kd r g siste-t r-ı iḡr r 

²²⁹ N leyle: n kiyle D.

²³⁰ F yiz D v n , G. 49 (5 Beyit) s. 171.

- 3 Olursa her ne deñlü bañr-i dūr-ā-dūra rāziyum
Baña gösterme tek bir yerde yā Rab yār u ağıyārı
- 4 İřābet itmede ʿ uřřāka tır-i cevri pey-der-pey
İlāhī sen haṭādan řaqla o řūḥ-ı cefākārı
- 5 Senüñ gül-gonca-i tūmār-ı nazm-ı dil-keřüñ **Fāyız**
Sezādur ehl-i ʿ irfānuñ olursa zīb-i destārı

105²³¹

ʿ ĀřIM

[Ġazel]

[mefʿ ulü fāʿ ilātü mefāʿ ilü fāʿ ilün]

- 1 Çarḥuñ dil-i nizāruma vazʿ -ı girānı var
Peyğüle-i emelde anuñ-çün fiğānı var
- 2 Yāruñ cebīni üzre görüp şanma ebruvān
Sultān-ı ḥüsnüñ iki çekilmez kemānı var
- 3 Ol řāh-ı ḥüsne ʿ arz-ı merām eylemek muḥāl
şad pāsbān-ı māniʿ i şad dīde-bānı var
- 4 Ol ḥvāce-i kemāl nice itmesün ğurūr
Zirā metāʿ -ı nāz ile pür kār u ānı var

²³¹ Bu gazel ʿ Āřım mahlaslı şairlerin divanında tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça)

5 Bir şūha nā`il itmedin bizi lāyık mı ey felek²³²
Her `āşıkuñ yanında birer nev-cüvānı var

6 `Āşım `aceb mi āh u enīn itse sevdigüm
Dilde cigerde bir iki zaḥm-ı nihānı var

106²³³

`ĀŞİM

[Ġazel]

[mef`ülü fā`ilātü mefā`ilü fā`ilün]

1 Rūz-ı firāk zaḥmeti bir şey`e beñzemez
Her bir mūrūr-ı sâ`ati bir şey`e beñzemez

2 Bir neş`edür ki vaşfını ḥod eylemek muḥāl
Nāz u niyāz lezzeti bir şey`e beñzemez

[22b]

3 Va`z-ı girānı nīşter-i cān-güdāzdur
Yāruñ edāsı şıķleti bir şey`e beñzemez

4 Gāhī girişmelerle nihānıce `āşıķa
Yāruñ nigāhı şefķati bir şey`e beñzemez

5 Tavşīf olur mı ğamzla itdükleri edā

²³² Mısranın vezni aksamaktadır.

²³³ Bu gazel `Āşım mahlaslı şairlerinde divanında tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça)

Erbāb-ı cāh-ı naḥveti bir şey'e beñzemez

- 6 'Āşım nigāh-ı sāde ile [itmez] iktifā
Zirā vişāl-i şoḥbeti bir şey'e beñzemez

107²³⁴

ŞADĪĶ

[Ġazel]

[mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilün]

- 1 Dehrün ziyā vü zülmeti bir şey'e beñzemez
Kevnün dü kevn ḥāleti bir şey'e beñzemez
- 2 Ol tek ü tāz-ı 'arşa-i ḥüsn ü melāḥatün
Pā-māl-i 'aşka naḥveti bir şey'e beñzemez
- 3 Geh derd-i iştiyāk gehī renciş-i firāk
Bīmār-ı hecrün 'illeti bir şey'e beñzemez
- 4 Bir kaç mürīd-i ḥüb ile ḥalvetde ey Şadīķ
Şeyḥün bakılsa vaḥdeti bir şey'e beñzemez

108²³⁵

NĀBĪ

²³⁴ Şadīķ mahlaslı şairlerin divanlarında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

²³⁵ Nābī Dīvānı, G. 15 (7 Beyit) s. 401.

[Ġazel]

[fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

- 1 Va' de-i hāṭır-firībün düzd-i h'āb itdün bu şeb
Tār u pūd-ı cāme-h'ābum sūz u tāb itdün bu şeb
- 2 Oldı tārīkī-i şeb āhumla ḳat ḳat līk sen
Ṭal' atünle ḳaḅı bezmi māh-tāb itdün bu şeb
- 3 Belki eylerdüm saṅa şāyeste hıdmetde ḳuşūr
Ben günāh eylerdüm ammā sen şevāb itdün bu şeb
- 4 Ben esīr-i derd-i ser ammā ruḅuṅ 'aksiyle sen
Dīde-i aḅyārı mīnā-yı gül-āb itdün bu şeb
- 5 Nāz u istiḅnā degüldür māni' -i teşrīf-i bezm
Ġālibā ey māh-rū bizden ḅicāb itdün bu şeb
- 6 Tābe-gerden ḅarḅa-i eşk oldı tāb-ı hicrle
Nābīyi hem-hālet-i rüz-ı ḅisāb itdün bu şeb

[23a]

109²³⁶

VEFĀ

[Ġazel]

[fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün]

²³⁶ Şairin divanına ulaşılammıştır.

- 1 Saña ey nāz gülüm bāğ ile dağ ikisi bir
Nağme-i bülbül ile nevha-i zāğ ikisi bir
- 2 Tende cān olmayıcağ vaşlla hecri ne bilür
Sīne-i sūh̄teye murğ u rāğ ikisi bir
- 3 Şi‘ r-i rengīnüm ile bir mi siyeh-dil şi‘ ri
Kim degil bŷy-ı gül [ü] dŷd-ı çerāğ ikisi bir
- 4 Ehl-i derd ile ber-ā-ber mi olur her bī-derd
Ey ṭabībüm olamaz ḥasta vü şağ ikisi bir
- 5 Kağı demdür ki **Vefā** ma‘ nīyi iḥyā itsem
Kilk-i mu‘ ciz-demüme şuğl u ferāğ ikisi bir

110²³⁷

NAḤĪFĪ

[Ġazel]

[mefā‘ ilün fe‘ ilātün mefā‘ ilün fe‘ ilün]

- 1 Ġamuñla ḥasta yatur cān-ı müstemendüm gel
Esīr-i ‘ aşkıñı bīmār iden efendim gel
- 2 Dil-i fütādeyi derd-i firāk n’eyledi gör
Tenezzül eyle gel ey serv-i ser-bülendüm gel

²³⁷ Naḥīfī Dīvānı, G. 315 (5 Beyit) s. 318.

- 3 Görince hālūmi şāyed terahhüm eylesün
Gözünle gör beni ey şūh-ı şeh-levendüm gel
- 4 Devā-yı cān u dil olsun kudūm-ı cān-baḥşuḡ
Gel ey ṭabīb-i devā-sāz-ı dil-pesendüm gel
- 5 Kuluḡ Nahīf-i bīmāra bir devā eyle
Esīr-i aşkıḡı bīmār iden efendim gel

111²³⁸

ŞĀBĪT

[Ġazel]

[fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün]

- 1 Şıķleti āşıkārdur kemerüḡ
Çözelüm saḡa bārdur kemerüḡ
- 2 Kadeh-i şīr nāfuḡa teşne
Ser-fürü-bürde mārdur kemerüḡ
- 3 Halka-i çeşmümüzde zamm idelüm
Belüḡe belki dardur kemerüḡ
- 4 Bu şehirde Gümüş Suyı dirler
Şöhre-i rüzgārdur kemerüḡ

²³⁸ Gazelin Bosnalı Şābit'e ait olduḡu tespit edilmiş olup divanına ulaşılamamıştır. (Bkz. Kaynakça)

- 5 Sihr ile çıkdı küh-ı billūra
Cādū-yı ħum-süvārdur kemerün
- 6 **Şābitā** yoğ mişāl-i ħavs-ı ħuzah
Bize kaç rengi var durur kemerün

[23b]

112²³⁹

FAŞİH

[Ġazel]

[mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün]

- 1 Cebīn-i yārda gīsū-yı müşg-i nāb mıdur
‘İzār-ı māha çekilmiş siyeh ħicāb²⁴⁰ mıdur
- 2 Şarāb-ı nāb mıdur būs-ı la' l-i yār mıdur
Şafā viren baña²⁴¹ ey dil ney ü rebāb mıdur
- 3 Gehī tekellüm-i nāz itmeyüp de ‘uşşāħa
Meger ki teng-dehānum dimek cevāb mıdur
- 4 Bu vaż' -ı ħayr-ı mükerrer midür²⁴² bilinmedi hıç
Şitem mi ‘işve midür nāz mı ‘itāb mıdur

²³⁹ Faşih Dīvānı, G 56 (5 Beyit) s. 58.

²⁴⁰ ħicāb: sehāb D.

²⁴¹ baña: saña D.

²⁴² midür: nedür D.

- 5 **Faṣīḥ** bilmezin ey kāfir-i cefā-endīş
Vefā günāh ise cevr eylemek şevāb midur

113²⁴³

NEDİM

[Ġazel]

[fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

- 1 Biñ süḥan²⁴⁴söylersin ol çeşm-i süḥan-perdāz ile
Dāstānlar şerḥ idersin bir niġāh-ı nāz ile
- 2 Dün gece cūş-ı şafādan oldı bir deryā-yı nūr
Kūçe-i ney māh-tāb-ı şu' le-i āvāz ile
- 3 Dil-keş eyler çeşm-i güyāsın kemān-ı ebruvān
Şūḥ-terdür naġme-i muṭrib muvāfiķ sāz ile
- 4 Sen ' itāb-ı nāz kaşd itsen daḥı ol çeşm-i şūḥ
' Aşıkın memnūn ider bir şīve-i mümtāz ile
- 5 Ben ġam-ı imrūzı fikr itmekde ferdālar geđer
Señ şalınca va' deni ferdāya yüz biñ nāz ile
- 6 Kār-ı ' aşka şol göñül bel bağlasun kim geçmeye

²⁴³ Nedīm Dīvānı, G 139 (7 Beyit) s. 265.

²⁴⁴ Süḥān: zebān D.

Lezzet-i encām-ı meyden telhi-i āğāz ile

- 7 Çeşmini hābīde zann eyler gören ammā **Nedīm**
Keşf-i rāz itmekdedür her laḥza biḡ gammāz ile

114²⁴⁵

NĀ'İLĪ

[Ġazel]

[mef' ūlü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün]

- 1 Gözden ki dem-be-dem aḳıdur yaş gerdenün
Bilse 'ayār-ı sūz-ı dili kāş gerdenün
- 2 Ḳufl-ı²⁴⁶ kilīdi gūy-ı girībānuḡ olsa da
Genc-i tılısm-ı sīneḡ ider fāş gerdenün
- 3 Her²⁴⁷ kāse-nūş ide şanasun pür mey-i sefīd
Gāhī ki yād ider dil-i 'ayyāş gerdenün
- 4 Āb-ı ḡayāt menba' idur olsa da ba' id²⁴⁸
'Uşşāḳa andurur o siyeh ḳaş gerdenün
- 5 Cūş-ı 'arāḳ şikenlerin itdükce selsebīl

²⁴⁵ Nā'ili Dīvānı, G 212 (8 Beyit) s. 435.

²⁴⁶ Ḳufl-ı: ḳutl-ı D.

²⁴⁷ Her: bir D.

²⁴⁸ Beyitte takdim tehir yapılmıştır.

Kat kat degül mi lâyıķ-ı şābāş gerdenüñ

[24a]

6 Toğsa miyān-ı mağrib-i²⁴⁹ ceyb-i semürdan
[Olmaz mı mihr-i mağşere pā-dāş gerdenüñ]²⁵⁰

7 [Mir 'āt-ı āftāb gibi hem raķıķ ü sāf]²⁵¹
Hem çeşm-i Nā 'ilī gibi hūn-pāş gerdenüñ

115^{252 253}

[NĀ 'İLĪ]

[Ġazel]

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

- 1 Mesīhā-süz olan derdüñ eṭibbā rūḥ yazmışlar
Leb-i la' lüñ nemek-pāş-ı dil-i mecrūḥ yazmışlar
- 2 Vişālünle güzārān bir deme dīvān-ı kısmetde
Berāt-ı ' ayş-ı Cem menşūr-ı ' ömr-i Nūḥ yazmışlar
- 3 Degül mā 'ī kabāda ṭal' atıñ naķķāşlar güyā
Zemīn-i lāciverde bir dirāşşān būḥ yazmışlar
- 4 Yazanlar çeşm-i mestüñ Rüstem-i Şeh-nāme-i āşüb

²⁴⁹ mağrib-i: maşrıķ-ı D.

²⁵⁰ Eksik olan mısra yayınlanmış divandan tamamlanmıştır.

²⁵¹ Eksik olan mısra yayınlanmış divandan tamamlanmıştır.

²⁵² Nā 'ilī Dīvānı, G 87 (9 Beyit) s. 339.

²⁵³ Bu gazel "Nā 'ilī" başlığı ile verilmiştir.

Muhabbet ʿālemüñ bir tîğle meftūh yazmışlar

5 Kıomışlar nāmını teşrīh-i miḥnet²⁵⁴ tîğ-i ğamzeñle
Tenüm şad çāk idüp bir nüshā-i meşrūh yazmışlar

6 Olanlar ḥüccet-i imzā-nüvīs-i defter-i ḥübī²⁵⁵
Göñül mülkini istiğlāl idüp merbūh yazmışlar

116²⁵⁶

SĀMĪ

[Ġazel]

[mefāʿilün mefāʿilün mefāʿilün mefāʿilün]

- 1 Sirişk olmazsa levḥ-i dilde dāğ-ı āteşin olmaz
Muḳaddem şafḥa nemnāk olmasa naḳş-ı niğın olmaz
- 2 Zaḥm-ı nā-ḥorde-dil laʿl-i lebūñden büse-çin olmaz
Ten-i mūm olmasa²⁵⁷ dīvānda sūrāḥ sūrāḥ engübīn olmaz
- 3 Ḥalāvet der-ʿaḳabdur telḥī-i düşünām-ı laʿlünde
Merāret māniʿ-ı lezzāt-ı ṭaʿm-ı dār-ı Çin olmaz²⁵⁸
- 4 Olan āyīneveş vāreste gerd-i ḥod-perestīden

²⁵⁴ miḥnet: minnet D.

²⁵⁵ Bu mısra divanda "Olanlar Nāʿilī imzā-nüvis-i hüccet-i ḥübī" şeklindedir.

²⁵⁶ Sāmī Dīvānı, G 43 (8 Beyit) s. 319.

²⁵⁷ Olmasa: olmadın D.

²⁵⁸ Bu mısra divanda "Merāret māniʿ-ı ṭaʿm-ı lezzāt-ı dār-ı çin olmaz" şeklindedir.

Dilinde ‘ aks-i zışt-i kīneden çīn-i cebīn olmaz

- 5 Olur sūdāgerān-ı nazma nā-řāyeste-i rağbet
Metā‘ -ı ma‘ rifet kim zīb-i dūř-ı āferīn olmaz
- 6 Per-i pervāne-i tedbīr taħrīkinden ey **Sāmī**
Hūdānuř řem‘ -i taķdīrine bād-ı āstīn olmaz

117²⁵⁹

NĀBĪ

[Ġazel]

[mef‘ ūlū mefā‘ ilū mefā‘ ilū fe‘ ūlūn]

- 1 İřbāt-ı meh-i řavma olan hūcceti řaķlar
Kāğıt uğurur menzil-ile yolda ulaķlar
- 2 Erbāb-ı ħarābātı ķomaķ ħāline yegdūr
Taħrīře sebeddūr mey-i gūlfāma yasaķlar
- [24b]
- 3 Cisminde şamarlar şayılor ‘ āřıķ-ı zāruņ
Heş řayduņ iğündür bu ķadar dām u řuzaķlar
- 4 Teřrīfūņ ūmīdiyle senūņ ey meh-i řeb-gerd
Mānende-i ħalķa ķapuda ķaldı ķulaķlar

²⁵⁹ Nābī Dīvānı, G 193 (5 Beyit) s. 538.

- 5 Nābī kalem oluncaya dek vāşıl-ı menzil
Her haţvede tayy itmededür niçe bataklar

118²⁶⁰

NĀBĪ

[Ġazel]

[meʿ ũlü fāʿ ilātü mefāʿ ilü fāʿ ilün]

- 1 İtdüm egerçi ol gül ile aşınalıcuğ
Şemm eyledüm velik biraz bī-vefālıcuğ
- 2 İtmez zekāt-ı hüsnini ol māh-rū dirġ
Kūyında irtikāb olunursa gedālıcuğ
- 3 Eylerse heft cāmesini pāre pāre çarġ
Girmez gedā-yı ʿ aşğ eline bir kabālıcuğ^{261 262}
- 4 Esbāb-ı ʿ izz ü cāhla tebdil cehldür
Sermāye-i selāmet iken bī-nevālıcuğ²⁶³
- 5 Ol mū-miyān u serv-ğad u haţğ-ı rüsteye²⁶⁴
İnkār olunmaz ince uzun mübtelālıcuğ

²⁶⁰ Nābī Dīvānı, G 392 (11 Beyit) s. 674.

²⁶¹ kabālıcuğ: ʿ abālıcuğ D.

²⁶² Bu beyit sayfanın kenarında yan olarak verilmiştir.

²⁶³ Bu beyit sayfanın kenarında yan olarak verilmiştir.

²⁶⁴ haţğ-ı rüsteye: ne-rüsteye D.

- 6 Ol āftāb-ı hūsne hücūm-ı rakībden
Derd-i derūnı dökmege yok bir aralıcık
- 7 Rāhat murād iden kılına Hāq naşīb ider
Eblehlicük hakīmlicük²⁶⁵ bī-riyālıcık
- 8 Hāmyāze-rīz-i hasret iken hōş gelür baņa
Şatmak nevāl-i vaşlına²⁶⁶ bī-iştihālıcık
- 9 Esbāb-ı i‘tibāruñı āmāde bil hemān
Cā’iz olursa sāhtece pārsālıcık²⁶⁷
- 10 ‘Ālemde dil mi kordı kebāb-ı ğam itmedük
Girse eline ğayrınıñ ol dil-rübālıcık
- 11 **Nābī** ne deñlü māni‘ -i rızķ olsa da baņa
Müşkilter-i umūr gelür bī-ħayālıcık

119²⁶⁸

NEDİM

[Ġazel]

[fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilün]

²⁶⁵ hakīmlicük: halīmlicük D.

²⁶⁶ vaşlına: vuşlata D.

²⁶⁷ Bu beyit sayfanın kenarında yan olarak verilmiştir.

²⁶⁸ Nedīm Dīvānı, G. 55 (6 Beyit) s. 232.

- 1 Bezm-i taḥḳīḳde dil²⁶⁹ gūş u gönül dīde gerek
Görinen gūş u çeşm meclis-i taḳlīde gerek
- 2 Şöyle pinhān gidesin kūyına cānānuş kim
Rāh ola hem-demüñ ancaḳ²⁷⁰ o da ḥ^vābīde gerek
- 3 Der-kemīndür sipeh-i ḥaṭ şaḳın ey zūlf-i dırāz
Reh-zeni ḥār olanuş dāmeni ber-çīde gerek
- 4 Olsa bir bezmde nezzāreye şāyeste ḳalīl
Öyle bezme varanuş bir gözi pūşīde gerek
- 5 Sözi az söyle ağır söyle **Nedīmā** ki sūḥan
Zer gibi şayılı cevher²⁷¹ gibi sencīde gerek

120²⁷²

‘ĀŞİM

[Ġazel]

[mefā‘ ilün fe‘ ilātün mefā‘ ilün fe‘ ilün]

- 1 Dil-i ḥarāb u yebāba daḥı ḳazā ne yapar
Yaparsa nevm-i ğama anı āşiyāne yapar

²⁶⁹ dil: cān D.

²⁷⁰ Ancaḳ: ammā D.

²⁷¹ Cevher: gevher D.

²⁷² ‘Āşım Dīvānı, G. 9 (8 Beyit) s. 146.

- 2 Her ehl-i keyfe şaķın rūze eyleme isnād
Faṭūr ider de nihān vaż' ı şā'imāne yapar

[25a]

- 3 Raķīb-i dūna varur bī-tekellūf ' uşşāķa
O şūḥ bīm-i pederle niçe bahāne yapar
- 4 Nihān idüp ḥam-ı zūlfiyle ḥāl-i ruḥsāruḡ
Şikār-ı murġ-ı dil ü cāna dām u dāne yapar
- 5 Ne ' işveler ne revişler yapar baņa görseḡ
' Aceb ' aceb daḡı bilmem o bī-vefā ne yapar
- 6 Kelīm Efendiye ' Āşım nazīre itse n'ola
O ' ālimāne yaparsa bu şā' irāne yapar

121²⁷³

VĀŞIĶ

[Ġazel]

[mef' ūlü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün]

- 1 Āyīne-i cemālūḡi ḡayrān olur gören
Cām-ı vişālını Cem-i devrān olur gören
- 2 Nergis-mişāl her ne ķadar girye çeşm ise
Seyr-i ruḡuḡla gül gibi ḡandān olur gören

²⁷³ Vāşık mahlaslı şairlerin divanlarında bu gazele rastlanamamıştır. (Bkz. Kaynakça)

- 3 T̄arz-ı hırām-ı k̄add-i şanevber-misālünj
Mānend-i sāye hāk̄le yeksān şanur gören
- 4 H̄urşīd olursa t̄al' at-i zībāña gōncaveş
Şad-pāre sāz-ı ceyb ü girībān olur gören
- 5 Esrār-ı h̄at̄t u h̄ālünje vākıf degül ' uķūl
H̄ayret-güzīn-i k̄udret-i Yezdān olur gören
- 6 Eş'ār-ı nev-zemīnine **Vāşık** bu t̄arzla
T̄eslīm-sāz-ı māye-i ' irfān olur gören

122²⁷⁴

VEHBĪ

[Ġazel]

[mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilün]

- 1 Cām-ı şarāb-ı la' lünj h̄andān olur gören
Esrār-ı h̄at̄t-ı rūyuñı h̄ayrān olur gören
- 2 Giryeyle tev'em oldıguñ etfāl-i ' ālemünj
Dünyāya geldüğine peşīmān olur gören
- 3 Ey māh-ı h̄üsn māh-ı nev-i ebruvānuñı
Tercīh-sāz-ı gırre-i raşşān olur gören

²⁷⁴ Vehbī mahlaslı şairlerin divanında bu gazele rastlanamamıştır. (Bkz. Kaynakça)

- 4 İtmiş şırayla raḥleler eṭfāli der-kenār
Ḥayret-güzīn-i zevḳ-i debistān olur gören
- 5 Peygamber-i cemālinüñ i' cāz ḥüsnüni
Gök başlı kāfir olsa müselmān olur gören
- 6 **Vehbī** yetīm nazmını merhūm Vāsıḳuñ
Tercīḥ-sāz-ı gevher-i ğaltān olur gören
- [25b]

123²⁷⁵

VEHBİ

[Ġazel]

[fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün]

- 1 Eşerüñ āh-ı bülend eyleyüp izḥār bu şeb
Dīde-i ṭālī'üm oldu hele bīdār bu şeb
- 2 Yāra mihmān olup olduḳ ni' am-ı vaşlına sīr
Rūze-i hicre daḫı eyledük ifṭār bu şeb
- 3 Tercümān-ı niġeh-i nāz u niyāz oldu bī-kār
Naḳl olup ḥām diliyle niçe esrār bu şeb
- 4 Neş 'esi tā seḫer-i ḫaşre sürer bādemizüñ
Ġamze-i yād idi meclisde ḳadeḫ-kār bu şeb

²⁷⁵ Vehbī mahlaslı şairlerin divanında bu gazele rastlanamamıştır. (Bkz. Kaynakça)

5 Sükker-i luṭf u ʿ itāb idi tenāvül olınan
Girmedi araya hīç telḥī-i āzār bu şeb

6 Şemʿ -i sūzān idi ğayretle derūn-ı **Vehbī**
Gerçi pervāne idi ḥidmetine yār bu şeb

124²⁷⁶

NEDİM

[Ġazel]

[mefʿ ūlü mefāʿ ilü mefāʿ ilü feʿ ūlün]

1 Çeşmüñ gibi bir sâḥir-i pür-ġunc bulunmaz
Ḥatṭuñ gibi bir nüşḥa-yı nīrenc bulunmaz

2 Hüdhüd gibi bīnā gerek anı arayanlar
Vīrāneye büm olmağ-ıla genc bulunmaz

3 Āsān degül ol şūḥ-ı ʿ azāyimle de teşḥīr
Te ʿşīrli nīrencde bī-renc bulunmaz

4 Eyyām-ı heremde ṭatalum genc bulunmuş
Ādem o zamān nʿeyleyeyüm genc bulunmaz

5 On bir yaşına girmiş o meh-pāreyi gördüm
Kim dedi ki ʿ ālemde şeş ü penc bulunmaz

²⁷⁶ Nedīm Dīvānı, G. 45 (7 Beyit) s. 228.

- 6 Līmūnī ḥaṭāyīde o pistāna nigāh it
Hīç böyle celī şa‘ şa‘ a nārenc bulunmaz
- 7 ‘Arz it süḥanuḡ²⁷⁷ āşaf-ı zī-şāna **Nedīmā**
Her demde²⁷⁸ bu mesnedde süḥan-senc bulunmaz

125²⁷⁹

NEDİM

[Ġazel]

[mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün]

- 1 Riyāsı zāhidūḡ der-kārdur dilber ḥuşūşında
Velīkin zālīmūḡ ārāmı ḡalmaz zer ḥuşūşında
- 2 Ne deḡlü germ ise bāzāruḡ āḡir ḡāk-ber-sersin
Bunı ey ḡ^vāce gör āteşde²⁸⁰ ḡākister ḡuşūşında²⁸¹
- 3 Dirīḡā olmadıḡ bir dil-ḡüşā ma‘ şūkā dil-dāde
Hele āyīnemüz bī-baḡt rüşenger ḡuşūşında²⁸²
- 4 Varursaḡ ḡāne-i ḡammāra sākī luḡf it unutma
Dil-i zāruḡ recā-mend oldıḡı sāḡar ḡuşūşında

²⁷⁷ Süḡenūḡ: ḡüherūḡ D.

²⁷⁸ Demde: bār D.

²⁷⁹ Nedīm Dīvānı, G. 177 (8 Beyit) s. 256.

²⁸⁰ āteşde: āteşle D.

²⁸¹ Bu beyit divanda 6. sıradadır.

²⁸² Bu beyit divanda 7. sıradadır.

- 5 Bugün cānā mevā'īdin ḥesāb itdükde ' uşşāka
Yine vāfir nizā' oldı bizüm defter ḥuşūşında^{283 284}
- 6 Ne zībā ülfet itmiş duḥter-i rez beççe-i muḡla
Muvaffaḡ pīr-i mey ḥaḡḡā püser duḥter ḥuşūşında^{285 286}
- [26a]
- 7 Ḳuşaḡuḡ tüḡmesin çözmekde yoḡdur bīm²⁸⁷ ammā kim
Yürek ditrer kemer-bendindeki ḥançer ḥuşūşında²⁸⁸
- 8 **Nedīmā** sīne vü bāzūḡı nerm it yār geldükce
Müsāfir rāḡat ister bāliş ü bister ḥuşūşında

126²⁸⁹

KĀMĪ

[Ġazel]

[mef' ūlü mefā' ilü mefā' ilü fe' ūlün]

- 1 Bir dilde ki ' aşḡuḡ eḡeri renc bulunmaz
Vīrānesi ḡālīdür anuḡ genc bulunmaz
- 2 Lezzet-res olan gevheri sen ḡanda şorarsuḡ
La' l-i leb-i meygūnuḡa hem-senc bulunmaz

²⁸³ Bu beyit sayfanın kenarına yan olarak yazılmıştır.

²⁸⁴ Bu beyit divanda 2. sıradadır.

²⁸⁵ Bu beyit sayfanın kenarına yan olarak yazılmıştır.

²⁸⁶ Bu beyit divanda 5. sıradadır.

²⁸⁷ Bīm: ḡavfum D.

²⁸⁸ Bu beyit divanda 3. sıradadır.

²⁸⁹ Kāmī Dīvānı, G. 86 (7 Beyit) s. 214.

- 3 Ferzâne odur ki yoluña şarf ide varuñ
Şatranc-ı muhabbetde şeş ü penc bulunmaz
- 4 Ol çeşm-i mükeḥḥal bize bir şīve ider kim
Āhū-yı Ḥotende daḥı ol ğunc bulunmaz
- 5 Ol āfete kār eylemedi Tebbet-i vārūn
Teshīre anı mey gibi nīrenc bulunmaz
- 6 **Kāmī** olamaz lehce-i Bākī²⁹⁰ gibi hergiz
Yeddi felek altında nevā-senc bulunmaz

127²⁹¹

ŞERİF

[Ġazel]

[mef^ˆ ūlü mefā^ˆ ilü mefā^ˆ ilü fe^ˆ ūlün]

- 1 Cānā nedür ol çāk-i girībān ḳalemde
ˆĀşık mı ne bu girye vü efġān ḳalemde
- 2 Hep teşne-i la^ˆ lünledür ey ḥoḳḳa dehānum
Mestāne bu ğüftār-ı perīşān ḳalemde
- 3 Aġzı şulanur dadı damaġındadur ey meh

²⁹⁰ Bākī: Nāmī

²⁹¹ Şerīf mahlaslı şairlerin divanlarında bu şiire rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

Var būs-ı lebüñ ḥ^vāhişi el 'ān kalemde

4 Çün ḥāme bizi kesdi kitābetlere şimdi
Bir pādişeh-i kişver-i 'irfān kalemde

5 Nāl eyledi derd ü ğam ile cism-i nizārum
Bir ḥattı güzel dilber-i fettān kalemde

6 Yaz nāmını ser-defter-i 'uşşāka Şerīfūñ
Yād eyle gehī ey şeh-i ḥübān kalemde

128²⁹²

RAḤMĪ

[Ġazel]

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

1 Göñül cānāndan cānān dil-i bīmārdan geçmez
Ki bülbül ğoncadan ğonca hezār-ı zārdan geçmez

2 Dil-i derd-āşinā dilber degül aġyārdan geçmez
Hezār-ı bī-nevā gülşen ço dursun ḥārdan geçmez

[26b]

3 Budur kavlı-i müreccaḥ mezheb-i ehl-i ḥaḳīkatde
Geçer cānından erbāb-ı muḥabbet yārdan geçmez

²⁹² Raḥmī mahlaslı şairlerin divanlarında bu şiire rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

- 4 Be-keyf-i cām-ı naḥvet günde biḡ kan itse de ḡamzeḡ
Dil-i mecrūḥumuz ol ḡamze-i ḥūn-ḥvārdan geḡmez
- 5 Vücūduḡ ḡāk-ber-ḡāk itse de tūḡ-i ʿ itāb-ı yār
Miḡāl-i ḡāne dil ol ṡurra-i ṡarrārdan geḡmez
- 6 Budur bu muḡtezā-yı ʿ āḡıḡ-ı maʿ ḡūḡ ey **Raḡmī**
Ki bülbül ḡoncadan ḡonca hezār-ı zārdan geḡmez

129²⁹³

ĀDEM

[ḡazel]

[mefāʿ ilün mefāʿ ilün mefāʿ ilün mefāʿ ilün]

- 1 İderken ben saḡa teslīm-i cān u ser behey zālīm
Nedür sende bu bī-raḡmāne cünbiḡler behey zālīm
- 2 Revā mı ḡeḡme-sār-ı ḡeḡmümi mecrā-yı ḥūn itmek
Bir iḡim ḡu daḡı olsun behey kāfir behey zālīm
- 3 ḡafā ḡöstermeden bir laḡza ḥiḡ āyīne-i dilde
Perī-rūlarda ṡıynet böyle mi olur behey zālīm²⁹⁴
- 4 Olursun dest-bā-dest-i vifāḡ aḡyārıla dāʿim

²⁹³ Ādem mahlaslı ḡairlerin divanlarında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

²⁹⁴ Bu beyitte takdim tehir yapılmıştır.

Senün haqqında gūş it el neler söyler behey zālim

5 Ne feryāda baqarsuñ ne fiġānı gūşa alursuñ
Senün-çündür bu çāk-i sīneler bir bir behey zālim

6 N'ola bir kerre tevcīh-i nigāh-ı iltifāt itsen
Kulundur dergehünde Ādem-i çāker behey zālim

130²⁹⁵

ŞERİF

[Ġazel]

[mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün]

1 Cihān mecrūh-ı tīġ-i 'aşk iken yekser behey zālim
Niye düşmez elinden dem-be-dem hañcer behey zālim

2 [...] bāde bir ser-fitne dürlü ġamze pür-āşüb
Nedür bu sendeki mestāne cünbişler behey zālim

3 Dehānuñ öpdigüm hem-dest olup ġayra dimem dirsün
Senün aġzından ammā el neler söyler behey zālim

4 Serümde dāġ-ı 'aşkuñ dilde zaħm-ı neşter-i ġamzuñ
Gözüm çün şīşe-i hüccām kan aġlar behey zālim

²⁹⁵ Şerīf mahlaslı şairlerin divanlarında bu şiire rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

- 5 Mey-i h n-ı **Şerîfî** n ş idüp  anlar mı eylersin
Nedür dest ndeki ol h n-feş n ha er behey z lim

[27a]

131²⁹⁶

ŞERİF

[ zel]

[mef  ilün fe  il t n mef  ilün fe  ilün]

- 1   Aceb mi olsa f s n-s z ol siyeh gözler
Ki eyler   i veye  g z ol siyeh gözler
- 2 Nedür o  e m-i s zi  ol nig h-ı mest ne
Nedür o g mze-i g mm z ol siyeh gözler
- 3   Aceb mi r z-ı dili itse m -be-m  i   
Siy h-mest-i mey-i n z ol siyeh gözler
- 4 Degül [...] perv z açup s z ldi hem n
 ik r-ı c na Şu Őehb z ol siyeh gözler
- 5  ı ar bey za s veyd -yı dildeki r zum
Olursa p r-nigeh-end z ol siyeh gözler
- 6 Siy h-mest-i c n n itdi bir nig h ile
Şerîf ey b t-i  ann z ol siyeh gözler

²⁹⁶ Şerîf mahlaslı Şairlerin divanlarında bu Şiire rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

132²⁹⁷

RAḤMĪ

[Murabba‘]

[mef‘ ūlü mefā‘ ilü mefā‘ ilü fe‘ ūlün]

I

Cevrünle beni zār u ḥazīn itme efendim
Her demde işüm āh u enīn itme efendim
Luṭf eyle güzel başuñ için merḥamet eyle
Gösterme baña çīn-i cebīn itme efendim

II

Senden baña benden saña ‘ aşk itdi sirāyet
Dilden dile yol var dimiş erbāb-ı muḥabbet
Sevdüm seni ben sen de seversün beni elbet
Sevmem diyü beyhūde yemīn itme efendim

III

Raḥmī gibi üftāde olup ḥüsnüñe dünyā
Hep mā‘ ilüz ol cünbişe ey serv-i dil-ārā
İnkār idemem ben saña ‘ aşıklıgum ammā
‘ Afv eyle günāhum baña kīn itme efendim

133²⁹⁸

²⁹⁷ Raḥmī mahlaslı şairlerin divanlarında bu şiire rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

²⁹⁸ Raḥmī mahlaslı şairlerin divanlarında bu şiire rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

RAHMÎ

[Ġazel]

[mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün]

- 1 ' Aceb zâlimsün ey meh nâle-i cāngāhdan kōrkmaz
Resûlünden utanmaz hâzret-i Allāhdan kōrkmaz
- 2 Çekildi dün gice ' uşşāk içinde aduñ ey zâlim
Senüñ-çün didiler kim seng-dildür āhdan kōrkmaz
- 3 Emānsuz merhametsüz şūh u bî-pervādur ol hā'in
Ki feryād-ı gedāya gūş tutmaz şāhdan kōrkmaz
- 4 Bu şeb ' işretle varmış āh zâlim hāne-i ğayra
Niçün ol māh bilsek düşmen-i bed-h'āhdan kōrkmaz

[27b]

- 5 Nedür cürmi niçün cevr ü cefālar **Rahmî-i** zāra
Resûlünden utanmaz hâzret-i Allāhdan kōrkmaz

134²⁹⁹

HULDÎ

[Ġazel]

[mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün]

- 1 Çıkarduñ bu kadar gevher-şinās-ı ' aşkı hâtırdan

²⁹⁹ Huldî mahlaslı şairin bir divanı bulunamamıştır ancak 2020 yılında Arş. Gör. Bilal Güzel tarafından hazırlanan "Bursalı Şair Huldî ve Şiirleri" adlı makalede mecmualarda geçen şiirleri derlenmiştir. Bu şiir bu derlemede mevcuttur. (Bkz. Kaynakça)

Nice dil-süfteden kesdün ‘ alāka riştesin [birden]

- 2 Ne mümkün çāh-ı Naḥşebden çıkarmağ delv ile māhı
Ümīd itme şağın zer kīse-i ceyb-i ekābirden³⁰⁰
- 3 Leb-i nūşīnin emdürmez gider mi telḥ-i kāmāna
Alınmaz mı ḳalur mı dād-ı dil āyā³⁰¹ o kāfirden
- 4 Beni bir āteşīn iḥrāma şardı tāb-ı ruḥsārı
Güneş ḫal‘ atlı bir dāyī güzel geldi cezā’irden
- 5 Baḡa ta‘ zīr ider ḫadden ziyāde dilber ey **Huldī**
Hele bir cürmüm olsaydı şağā’irden kebā’irden

135³⁰²

HĀŞĪM

[Ġazel]

[mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün]

- 1 Kime şekvā idem āyā o rind-i şūḫ-meşrebden
Çıkardı bu revişle ‘ ālemi ol çār mezhebden
- 2 ‘ Aceb midür fūrūğ-endāz olursa saḫ-ı ḡabrāya
O bir māh-ı şeb-ārādur ki çıkmış çāh-ı Naḥşebden

³⁰⁰ Bu beyit a.g.e. 6. sıradadır.

³⁰¹ Alınmaz mı ḳalur mı dād-ı dil āyā: Ḳalur mı dād-i dil āyā alınmaz mı a.g.e.

³⁰² Hāşim mahlaşlı şairlerin divanlarında bu şiire rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

- 3 Rübūde itmede naqd-i dil-i ʿ uşşākı her laḥza
Anuḡ-çün ḥaṭṭ ider düzdīde ġamzuḡ perde-i ŧebden
- 4 Ṭabībā sāz-kār olmaz bize iskercübīn zīrā
Ziyāde oldu ŧofrā miʿ dede etrenc-i ġabġabdan
- 5 Hemān bir nüŧha-i eŧkāl-i [...] oldıġ ey **Hāŧim**
Niŧāndur ḳāmet-i ḥam-keŧtemüz ŧekl-i muḥaddebden

136³⁰³

RAḤMĪ

[Ġazel]

[feʿ ilātün feʿ ilātün feʿ ilātün feʿ ilün]

- 1 Bir çiçekci güzeli aldı beni ġāyetde
ŧöyle kim reng-i ruḥı lāleyi ḳor ḥayretde
- 2 Ḥāme-i sebz ile gördüm ol emīr-i ḥübān
Seyr-i izḥāra müŧābih çemen-i behcetde
- 3 Südümüzle ḳuzumuḡ luṭfinı meʾmül iderüz
Ḳoyuna almasun aġyārı ŧeb-i vuŧlatda
- 4 Olmasun çok da firībende piyāz-ı pāre
Rīŧ-i aġyāra ŧoġan doġrar o ŧūḥ elbetde

³⁰³ Raḥmī mahlaslı ŧairlerin divanlarında bu ŧiire rastlanmamıŧtır. (Bkz. Kaynakça)

[28a]

5 K oklayan   aŐıķınuŐ burnı düŐer ey **Rahm **

Ne  i ekd r ne   aceb h l var ol  fetde

137³⁰⁴

  AŐIM

[Gazel]

[f  il t n f  il t n f  il t n f  ilün]

- 1 T biŐ-i reng-i Őafaķ ruŐs r-ı al olmuş ŐaŐa
Merdüm-i çeşm-i dil-i ğam-d de h l olmuş ŐaŐa
- 2 N r-ı³⁰⁵ eşküm k rg h-ı d deden yek r zede
İŐlenilmiŐ bir seb ke dest-m l olmuş ŐaŐa
- 3 El-em n ey   işve pek b l da perv z eyled Ő
G yiy  Şeh-perr-i   Anķ  perr   b l olmuş ŐaŐa
- 4 D ğ-ı pür-s z ile h n-ı eŐkle tezy n olup
Çeşm-i   aŐıķ Şekl-i f n s-ı h y l olmuş ŐaŐa
- 5 Ey h t-ı nev-fitne peyd  eylemiŐs Ő duymaduķ
Şehr içinde g ft   g   oķ ķil   ķ l olmuş ŐaŐa
- 6  r -yı vuşlat eylerken demiŐ hem muŐliŐem

³⁰⁴   AŐım D v nı, G. 1 (9 Beyit) s. 140.

³⁰⁵ N r-ı: T r-ı

‘Āşımā bilmem neden kaçd-ı muhāl olmuş saña

138³⁰⁶

‘ĀŞİM

[Ġazel]

[mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün]

- 1 Hülüş üzre seni sevdüm inan vallāhi billāhi
Sözümde şadıķam şanma yalan vallāhi billāhi
- 2 Şerer-efşān olur çeşmüm hemān ey ğonca-leb sensiz
Baña aķkersitāndur gülsitān vallāhi billāhi³⁰⁷
- 3 Dirīgā dest-būs-ı yāra nā’ıl olmaduķ gitdük
Helāk olduķ demekden el-emān vallāhi billāhi
- 4 Kemān ebrūlaruñ eymān-ı vaşla eyler istiġnā
Çekilmez tā bu deġlü imtinān vallāhi billāhi
- 5 Müsāvīdür yanumda hecr ü vuşlat i‘ timād eyle
Degüldür hācetüm sūd u ziyān vallāhi billāhi
- 6 Bu vaż‘ -ı nā-berāberden olursun³⁰⁸ sevdigüm nādim
Ararsuñ ‘Āşımāyı bir zamān vallāhi billāhi

³⁰⁶ ‘Āşım Dīvānı, G. 42 (6 Beyit) s. 172

³⁰⁷ Bu beyit divanda bulunmamaktadır. (Bkz. Kaynakça)

³⁰⁸ Olursuñ: olursañ D.

139³⁰⁹

MÜNŞİ

[Gazel]

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

- 1 Hezār-ı nāle-kār-ı bāğzār-ı ḥasretüm şimdi
Esīr-i dām-ı miḥnet dāne-çin-i firqatüm şimdi
- 2 Beyābān gerd-i derdüm Kaysveş vādī-i ḥayretde
Fezā-yı ğamda me'nūs-ı ğazāl-i fikretüm şimdi

[28b]

- 3 Leb-i ārāmumı çāk eylemekde tābiş-i ḥasret
Bu vaḥşetġahda leb-teşne āb-ı şoḥbetüm şimdi
- 4 Sirişk-efşān ise dīdem sezādur devr-i fikretle
Mişāl-i dil ü ser-gerdān-ı çāh-ı ğurbetüm şimdi
- 5 N'ola pür-dāğ ise nālende cism-i zerd-i pür-derdüm
Ney-i āteş-ḥurūş-ı tekyegāh-ı miḥnetüm şimdi
- 6 N'ola ḥālī ise dīvānçe-i cem' iyyet-i ḥātır
Mişāl-i mışrā' -ı **Münşī**-i beyt-i ūlfetüm şimdi

140³¹⁰

LĀ-EDRĪ

³⁰⁹ Şāirin divanına ulaşılamamıştır.

³¹⁰ Bu gazel "Lā-edrī" başlığı ile kaydedilmiştir.

[Ġazel]

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

- 1 Ben ol zehr-ābe-nüş-ı bezm-i cām-ı firqatüm şimdi
Giriftār-ı humār-ı hār-hār-ı hasretüm şimdi
- 2 Halāş oldum şeb-i tārık-i gamdan rāhatum şimdi
Bir aydın dilber-i meh-rüy-ıla germ-ülfetüm şimdi
- 3 Görüp nev-devletānuş yok yere evzā' -ı nā-sāzın
Ferāgat-kerde-i peygüle-gır-i 'uzletüm şimdi
- 4 Kelāmuş ihtişār it el-emān bilmez misüñ zāhid
Senüñle yok mecālüm şohbete bī-tākatüm şimdi
- 5 'Aceb-mi olsa çeşmüm kaatre-pāş-ı eşk-i hūn-ālūd
Ġarīķ-i lücce-i tākat-rubā-yı kürbetüm şimdi
- 6 Gel ey bīgāne cünbiş bir nigāh-ı āşinā eyle
Vaţandan dūr olup mehcūr-ı dāğ-ı ğurbetüm şimdi

141³¹¹

'ĀŞİM

[Ġazel]

[fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün]

- 1 Geçdi çağuş çekemem vādī-i nā-sāzlaruş

³¹¹ 'Āşım Dīvānı, G. 28 (5 Beyit) s. 161.

Çocadı ğayrı senüñ fitnelerüñ³¹² nāzlaruñ

- 2 Yem döküp³¹³ gördügi āvāreye bir dām eyler
Tāze şayd eylemede yoğ eşi kuş-bāzlaruñ
- 3 Kişver-i dilde ne āşüb-ı fitenler kıparur
Bir nigāh itse eger ğamzesi ğammāzlaruñ
- 4 Muṭribā eyledi dem-beste bizi bilseñ eger
Ne düzenler neler itdi bu gice sāzlaruñ
- 5 Ğuşuma mevsim-i vuşlatda nedendür ‘Āşım
Pek muḡālif geliyor nağmesi şeh-nāzlaruñ

[29a]

142³¹⁴

‘ĀŞİM

[Ğazel]

[mef’ ūlü fā’ ilātü mefā’ ilü fā’ ilün]

- 1 Beyhüde serzenişlere yādı nedür ‘aceb
Rencīde eylemek mi murādı nedür ‘aceb
- 2 Çat’ itdi āşınālığı bilmem ne oldı yār
Bīğāne cünbiş ile bu dādı nedür ‘aceb

³¹² Fitnelerüñ: şīvelerüñ D.

³¹³ Döküp: döker D.

³¹⁴ ‘Āşım mahlaşlı şairlerin divanlarında bu şiire rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

- 3 Telh eylemekde lezzet-i ‘ ays-ı müdāmumı
Çarhuñ bu deñlü baña bu dadı nedür ‘ aceb
- 4 Bezmi müşerref itmedi teşrîf eyleyüp
Bu şeb o mäh-rünüñ ‘ inādı nedür ‘ aceb
- 5 Şöyle bilürseñ itme dirîğ el-amān amān
‘ Āşım cihānda mevsim-i şādī nedür ‘ aceb

143³¹⁵

RŪĤĪ

[Ġazel]

[mef‘ ūlü fā‘ ilātü mefā‘ ilü fā‘ ilün]

- 1 Ser-tābe-pāy maḥrem olup sīm-tenlere
Rīşünle sīne-çāk olurum pīrehenlere
- 2 İtmez o şūh la‘ l-i revān-baḥşını dirîğ
Leb-rīz-i ‘ aşka kendüyi cāndan sevenlere
- 3 Bāl-i ḥadeng-i āhlarını itseler hilāl
Şāyān kemān-ı miḥnete ebrū çekenlere
- 4 Olsun çü kuṭb-ı dā’ire o şūh-ı der-miyān
Pergārveş bu tekyede devrān idenlere

³¹⁵ Rūḥī mahlaslı şairlerin divanlarında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

- 5 **Rūhī** bu nazm-ı tāze zemīn-i şerīfdür
İtmem de i' tibār nazīre diyenlere

144³¹⁶

NEDİM

[Ġazel]

[fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

- 1 Eyledi bir iki peymāneyle ser-gerdān bizi
Āh o şahbā şatıcı ' aql alıcı kāfir kıızı
- 2 Elde şahbā hāne tenhā³¹⁷ kelle germ ü yār nerm
Āh ey şabr u taḥammül ba' d-ezīn yāhū sizi³¹⁸
- 3 Sīnesi destindeki peymānedden berrāk u şāf
Ruḥları destideki şahbā-yı terden kırmızı³¹⁹
- 4 Germ olup meclisde oğluḡ³²⁰ buse ikrār eylemiş
Dün kızuḡ da çiyne di ey pīr-i mey ol şaķızı³²¹
- 5 Var mıdur bilmem **Nedīmā** bir daḡı anuḡ gibi
Dīn ü dil ḡaşmı riyā cellādı taķvā ḡırsızı

[29b]

³¹⁶ Nedīm Dīvānı, G. 156 (5 Beyit) s. 273.

³¹⁷ Elde şahbā hāne tenhā: Hāne tenhā elde şahbā D.

³¹⁸ Bu beyit divanda 4. sıradadır.

³¹⁹ Bu beyit divanda 2. sıradadır.

³²⁰ Meclisde oğluḡ: bize bir D.

³²¹ Bu beyit divanda 3. sıradadır.

145³²²

RE'FET

[Ġazel]

[fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün]

- 1 Demidür çide-i vaşl-ı gül-i maḥlūb idelüm
Rüy-ı ümmīde merām-ı dili mergūb idelüm
- 2 Virmeyüp dāmenini destine murġ-ı çemenün
Pāy-ı gülde varalum nāle vü āşūb idelüm
- 3 Gele şāyed diyü şahn-ı ḥarem-i gülzāra
Cism-i zārı yine ḥāk-i reh-i maḥbūb idelüm
- 4 Şerḥaveş kāmēt-i dil-dārı çeküp sīnemüze
Ḳad-i yārı elif-i sīneye maḥlūb idelüm
- 5 **Re'fetā** tuḥfe idüp tāze ḳumāş-ı ḥāşı
O gül-i ma' rifeti da' vet-i Eyyūb idelüm

146³²³

‘ĀŞİM

[Ġazel]

[mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün]

³²² Re'fet mahlaslı şairlerin divanlarında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

³²³ ‘Āşım Dīvānı, G. 26 (5 Beyit) s. 159.

- 1 O ŧeh-süvār-ı hüsün bāde-ḥ^vār olur giderek
Kümeyt-i sāgar ile rāhvār olur giderek
- 2 Piyāde kıalsa da rindān ayaqlanur giderek³²⁴
Şikeste zevraķı Şāma³²⁵ süvār olur giderek
- 3 Müderris olsa da ŧaḥn-ı cihānda bed-ḥareket
Miyān-ı ḥalkda bī-i^ʿ tibār olur giderek
- 4 O yekke-tāz-ı tenük-ḥū düşüp reh-i ^ʿaşķa
Dil-i fütāde gibi bī-ķarār olur giderek
- 5 O naḥl-i ^ʿişve de ^ʿĀşım neşv ü nemā bulup
Zamān gelür yetişür mīve-dār olur giderek

147³²⁶

NĀŞİD

[Ġazel]

[fā^ʿ ilātün fā^ʿ ilātün fā^ʿ ilātün fā^ʿ ilün]

- 1 Fāriğ ol ey sīne-ķāk-ı ketm-i ^ʿaşķ-ı rāzdan
Çün rehā mümkin degül ol ğamzesi ğammāzdan
- 2 Evvel-i her kārda eyle tefekkür āḥiri
Şüret-i encāmı gör āyīne-i āğāzdan

³²⁴ Giderek: duraraķ D.

³²⁵ Şāma: cāma D.

³²⁶ Nāşid mahlaslı ŧairlerin divanında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

- 3 Nağsuñ aldurma nigāh-ı çeşm-i fırsat-bāzına
El-amān ey kebk-i dil ol bī-amān şehbāzdan
- 4 Sīnesin bir ʿāşıkuñ sūrāḫ sūrāḫ eylemen
Olmamış bī-çāre rū-gerdān o tīr-endāzdan
- 5 Siḫri Münşī çeşm-i dilberden mi taʿlīm eyledüñ
Bir midāduñ görmedük ḫālī ola iʿcāzdan
- 6 Farḫı yok ḫiç Nāşidüñ zıll-i ḫayāl enbāzdan
Gösterür biñ tāze şuret perde-i iʿcāzdan

[30a]

148³²⁷

ʿĀŞİM

[Ġazel]

[fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilün]

- 1 Ḥvāba varmış çeşm-i şūr-engīzi farḫ-ı nāzdan
Beste olmuş fitneler seyr eyledüm açmazdan
- 2 Şöyle āteş saçdı muḫrib teşneler cūş eyledi
Yandı sūzān oldu meclis şuʿle-i āvāzdan
- 3 Hep teğāfül gūne cünbiş nev-be-nev peydā olur

³²⁷ ʿĀşım Dīvānı, G. 33 (6 Beyit) s. 164

Ol tenüñ çeşm-i cefâ-cü dilber-i şannâz olur³²⁸

4 Kūçeden ‘ömr-i şitābānum gibi her gün geçer
Almadık ħarf-i selām ol ġamze-i ġammāzdan³²⁹

5 Ey gönül uşlan biraz az çekmedi renc ü elem
İtmedüñ gitdi ħazer ifşā-yı ‘aşķ-ı rāzdan

6 Kilk-i Münşī ‘Āşımā Hārūtı ġüm-nām eyledi
Bir sevādın görmedüm ħālī ola i‘cāzdan

149³³⁰

LĀ-EDRĪ

[Ġazel]

[mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün]

1 Ne bāzū-yı kavīmüz var ne tāb-ı zūrumuz vardur
Ġümān-ı ‘aşķa en çok tākāt-i manşūrumuz vardur

2 Elem çekme hemān çek tīġ-i āteş-tābuñı zālīm
Şafā-yı sīneāsā merhem-i kāfūrumuz vardur

3 Nemek-pāş-ı devā olma tábībüm sūdmend olmaz
‘İlāc-ı çāresizlik dilde bir nāsūrumuz vardur

³²⁸ Bu beyit divanda bulunmamaktadır. (Bkz. Kaynakça)

³²⁹ Bu beyit divanda bulunmamaktadır. (Bkz. Kaynakça).

³³⁰ Bu gazel "Lā-edrī" başlığı ile kaydedilmiştir.

4 Bilürsün sevdigüm zīrā [bu] şerhālar [ol] ʿ aşkuñdan
Göñülde dāğ-ı hasret nāmına memhūrumuz vardur

5 Bu hırmengehde hāk-ālūde ednā dayanur şimdi
Velikin berçe püşt-i pā urur bir mūrumuz vardur

150³³¹

ʿ ĀŞİM

[Ġazel]

[mefāʿ ilün mefāʿ ilün mefāʿ ilün mefāʿ ilün]

1 Bizüm bir şuʿ le-güster gerden-i billūrumuz vardur
Yanar güyā ki par par şemʿ ine kāfūrumuz vardur

2 O zer-düz-ı kabā ol serv-i sīm-endāmumı açmış
Ziyā-pāş-ı dil olmuş şanki şekl-i sūrumuz vardur

3 Güşāde olmadı gitdi o zerrīn tügmeler ıaldı
Kesāfet üzre bildik kevkeb-i maḥzūrumuz vardur

4 Zamānda mergī-i ğamdan ʿ ulūfe-ḥvār-ı hicrānuz
Dil-i zār adlı elde beşli bir memhūrumuz vardur

5 Behey her-cāy-meşreb bī-vefā-ülfet unutduñ mı
Dimezsün yād idüp bir ʿ aşık-ı mehcūrumuz vardur

³³¹ ʿ Āşım mahlashı şairlerin divanlarında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

[30b]

- 6 Süleymān-ṭab‘ imiş ‘**Āşım** meger Münşī-i bālā-rev
Dimiş kim berḳe pūşt-i pā urur bir mūrumuz vardur

151³³²

MÜNŞĪ

[Ġazel]

[mefā‘ ilün fe‘ ilātün mefā‘ ilün fe‘ ilün]

- 1 Cihānuḡ ehl-i kemāle girān ‘ aṭāsı daḡı
Mişāl-i seng bilā-sāye-i hümāsı daḡı
- 2 Ol āfetüḡ her işi ḡūbdur vefāsı daḡı
Velik ‘ āşıkına ḡōş gelür cefāsı daḡı
- 3 Bilür kāsede sākī mey-i sepīd midür
Ne ḡōş o sīm-tenüḡ lehcesi ḡabāsı daḡı
- 4 Ta‘ aşşub eyleme dil-keş degül midür zāhid
Şafā-yı mey gibi mey-ḡānenüḡ hevāsı daḡı
- 5 Firīb-i şeyḡ-i zamān olşa gāhī cezb idemez
Anuḡ elindeki tesbīḡ-i kehribāsı daḡı
- 6 Zemīn-i tāzeme im‘ ān-ı fikr iden **Münşī**
Ne mūmkīn itmeye peyrevlik iddi‘ āsı daḡı

³³² Şairin divanına ulaşılammıştır.

152³³³

‘ĀŞİM

[Ġazel]

[mef‘ ūlü fā‘ ilātü mefā‘ ilü fā‘ ilün]

- 1 Der-çenber itdi göñlümi gīsūlaruñ senüñ
Şīr-i jiyānı bağlar imiş mūlaruñ senüñ
- 2 Zālīm bu āşināyī edālar degül baña
Bīgāne cünbiş eyledi ebrūlaruñ senüñ
- 3 Ol mest-i hūsne itmez eşer āh ey göñül
Demler zamānlar oldı tekāpūlaruñ senüñ
- 4 Tāb-[ı] meşām kalmadı ber-çīdedür henüz
Zīr-i külehde zülf-i semen-būlaruñ senüñ
- 5 Çeşmānlaruñ meşķ-i fūsūn itmede yine
Bī-hüş kıldı ‘ālemi cādūlaruñ senüñ³³⁴
- 6 Teşmīr-i āstīn-i amān itme el-amān
Dīvāne eyler ‘Āşımı bāzūlaruñ senüñ

153³³⁵

‘ĀŞİM

³³³ ‘Āşım Dīvānı, G. 29 (5 Beyit) s. 162.

³³⁴ Bu beyit divanda bulunmamaktadır. (Bkz. Kaynakça)

³³⁵ ‘Āşım mahlaslı şairlerin divanlarında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

[Ġazel]

[mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün]

1 Kabā-yı cāha muḥabbet ḥatā degül de nedür
Tecerrüd ehli 'aceb pādişā degül de nedür

2 Keşān keşān niçe miḥnetler ile Ḥārūtı
Fütāde-i çeh iden māsivā degül de nedür

[31a]

3 Kibārın eyledügi imtinān ile germi
Ma' ārif ehline bār u belā degül de nedür

4 Yegān yegān müjeler ğamzeler bileklenmiş
Derūna her biri tīr-i қаzā degül de nedür

5 Yegāne pādişeh-i mülk-i ma' rifet 'Āşım
Cenāb-ı Rāşid-i şīrīn-edā degül de nedür

154³³⁶

'ĀŞİM

[Ġazel]

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

1 Olur mı büseye i[b]rām o la'l-i ter ḥuşuşında
Kalur mı şabrı 'ayyāşuḡ³³⁷ mey-i aḥmer ḥuşuşında

³³⁶ 'Āşım Dīvānı, G. 43 (5 Beyit) s. 172.

³³⁷ 'ayyāşuḡ: mey-ḫ'āruḡ D.

- 2 Bir iki mäh-rü sevdük niçe cevr ü sitem çekdük
Ne t̄ālī' dür muvaffak olmaduk dilber huşuşında
- 3 Gidüp hengām-ı t̄fliyyet irişdün³³⁸ şeh-levend oldu
Teḥāşī itme çaḳ böyle peder māder huşuşında
- 4 Ḳalem vaz' itmesünler defter-i hicrāna kātibler
Baḡa baḡş eyledi ḳāzī-i ḳısmet her huşuşında
- 5 Ser-i jülīdemi başdan şavarlar 'Āşımā elbet
Ser-i mū baḡtumuz yok aḡladuk³³⁹ berber huşuşında

155³⁴⁰

'ĀŞİM

[Ġazel]

[mef' ūlü mefā' ilü mefā' ilü fe' ūlün]

- 1 Ġamḡānemüze gelse daḡı yatmaḡa gelmez
Ġāyetde ḳuluḡdur o perī atmaḡa gelmez
- 2 Ḳaşduḡ 'acebā nāz mıdur 'işve mi her bār
Pür-kīn olup ebrūlaruḡı çatmaḡa gelmez
- 3 Ey ḡvāce-i 'işve ne bu pür-çīnle ḡazablar

³³⁸ İrişdün: yetişdün D.

³³⁹ aḡladuk: dünyāda D.

³⁴⁰ 'Āşım Dīvānı, G. 22 (6 Beyit) s. 156.

Bî-hûde bize çîn-i cebîn³⁴¹ şatmağa gelmez

4 Bintü'l-^çinebüñ bārını zāhid çekemezsün
Kestānesi terdür saña çatlatmağa gelmez

5 Ben bildigüm aġyār girān-cān ise kāfir
Bir yār başına gelse daġı atmağa gelmez

6 ‘Āşım ne temāşādur o nev-devlet-i ħüsnün
Ĥvān-ı ni‘ am-ı vuşlatı hîç tatmağa gelmez

156³⁴²

NĀTIK

[Ġazel]

[mef^ç ūlü mefā^ç ilü mefā^ç ilü fe^ç ūlün]

1 Keştî-i dile zevraġ-ı mey çatmağa gelmez
Tūfān-ı [...] baġr-i ġama batmağa gelmez

2 Reh-yāb-ı ‘ azīmet o perī semt-i mecāza
Ey zāhid-i ġar şüret-i ġaġ şatmağa gelmez

[31b]

3 Ķandīl-i felek bir leme^ç an mähīye beñzer
Fānūs-ı meh [ü] mihrine taş atmağa gelmez

³⁴¹ Çîn-i cebîn: tafra cebe D.

³⁴² Nātik mahlaslı şairlerin divanlarında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

4 Mecnūn-ı siyeh-mağz-ı şifāhāne-i gerdūn
Pīş-i hırede silsile oynatmağa gelmez

5 Ğayruñ hedef-i қа^ç rçe-i řab^ç -ı nigūnın
Nāṭıķ dilümüñ cevherine şatmağa gelmez

157³⁴³

‘ĀŞİM

[Ğazel]

[me^ç ūlü fā^ç ilātü mefā^ç ilü fā^ç ilün]

1 Şanmañ görüp o şehde řaṭ-ı nev-demīdesin
Şebt itdi levḥ-i rüyına şevket řaşīdesin

2 Ol ‘ işve-bāz-ı cāzibe-i hüsne bugün
Çekmiş çevirmiş ‘āşık-ı şasret-keşīdesin

3 Gülzāra maķdemüñ işidüp bāğbān-ı ‘aşķ
Nergis-mişāl şayret-ile açdı dīdesin

4 Şevķ-i muḥabbet içre metā^ç -ı visālinüñ
Almış o dūşa hōd-fürüş a^ç lā güzīdesin

5 Tanzīr idince ḥāmesi elden neler çeküp
Çoķ çizdi yazdı ‘Āşım-ı şeydā cerīdesin

³⁴³ ‘Āşım mahlashı şairlerin divanlarında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

158³⁴⁴

FEYZİ

[Gazel]

[mef' ulü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün]

- 1 'Anber bırağdı micmere-i hüs-n-bāra hāl
Āteş göründeri baņa n'ola tābiş-i cemāl
- 2 Hağğ-ıla vech-i hāline setr-i münāsebet
Yüzden ziyāde ben bulayum itme kıl ü kāl
- 3 Müşkil degül mi fark ser-i mū ebruvānını
Bir nev-nihāl-i yekşenbihden anı kıl hayāl³⁴⁵
- 4 Bir gün niyāzumuz gözine tütüyā olur
İtsün ço kühl-i nāzla çeşmüñ ol iktiğāl
- 5 Mir 'āt yoğ ki seyr idesin tāb-ı hüs-nüñi
Meh-pārelerde yoğ saņa zīrā ki bir mişāl
- 6 Müşkil-güşā-yı vuşlat iken yār Feyziyā
Çalsun mı dilde haşre degin 'uğde-i vişāl

159³⁴⁶

³⁴⁴ Feyzi mahlaslı şairlerin divanlarında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

³⁴⁵ Mısranın vezni aksamaktadır.

³⁴⁶ Vesim mahlaslı şairlerin divanlarında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

VESİM

[Ġazel]

[fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

1 İntizāruñla dili pür-pīç ü táb itdün bu şeb
Hvāba her müjgānı hār-ı cāme-hvāb itdün bu şeb

2 Eyledün şām-ı visāli çeşmüme rüz-ı firāk
Gerçi bezm-i tal' atüñle mäh-tāb itdün bu şeb

[32a]

3 Gösterür reng-i şafağ şubh-ı beyāz-ı gerdenün
Kağı bed-hvāhla ey meh-rū şarāb itdün bu şeb

4 Muṭribā giryān u bī-ārām-ı feyż-i şevk idüp
Şu' le-i āvāz-ıla cānı kebāb itdün bu şeb

5 Dūzağ oldı bezm-i ' ayşum ey behişt-i ārzū
Süz u táb-ı iştiyākuñla ' azāb itdün bu şeb

6 Pes **Vesīmā** cūş-ı seyl-i girye-i mestāne ki
Hānumān-ı zühd-i taqvāyı ḥarāb itdün bu şeb

160³⁴⁷

‘ĀŞİM

[Ġazel]

³⁴⁷ ‘Āşım Dīvānı, G. 3 (7 Beyit) s. 142.

[fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

- 1 Gelmedüñ zālīm dili pür-ıztırāb itdün bu şeb
İntizāruñla vücūdum şu' le-tāb itdün bu şeb
- 2 Sīh-i müjgān-ıla gāhī neyyir-i ruhsār ile
N'eyledünse eyledün bağrum³⁴⁸ kebāb itdün bu şeb
- 3 Bī-vefā bīgāne-meşreb bilmezem n'oldı saña
Ġayrılarla³⁴⁹ tarḥ-ı 'ülfet³⁵⁰ irtikāb itdün bu şeb
- 4 Sevdigüm reng-i ruḥuñdan aḥladum ketm eyleme
Söyle kimlerle amān nūş-ı şarāb itdün bu şeb
- 5 Tār [u] pūd-ı cāme-ḥ'ābum nişteristān eyledün
Şubḥ olunca intizāruñla³⁵¹ 'azāb itdün bu şeb
- 6 Sevdigüm kimdür sebep kimler 'aceb ġamz eyledi
'Āşımāya zehr-ḥand ile 'itāb itdün bu şeb

161³⁵²

'ĀŞİM

[Ġazel]

³⁴⁸ Bağrum: buzek D.

³⁴⁹ Ġayrılarla: Yādlarla D.

³⁵⁰ ülfet: 'işret D.

³⁵¹ İntizāruñla: dāğ dāğ oldum D.

³⁵² 'Āşım mahlaslı şairlerin divanlarında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

- 1 [...] veş ruḥuñ şermiyle tā ki der-niḳāb olsun
Meded ref' eyle ḥüsnüñ burḳa' ın bir fetḥ-i bāb olsun
- 2 Dil-i vīrānemi mi' mār-ı luṭfuñ eyledi ābād
Yapıldum kāmurān oldum dil-i düşmen ḥarāb olsun
- 3 Ben oldum yār-ıla sīne-be-sīne aḥker-i ḡamda
Vücūdı ḥāsīdānuñ sīḥ-i miḥnetle kebāb olsun
- 4 Biz oldıḳ ḡayrı dāmen-çīdesinden ey vefā düşmen
'Adūlar müsterīḥ olsun dem-ā-dem neş'e-yāb olsun
- 5 Nedür ey pādişāh-ı şehr-i nāz-ābād devründe
Kemīneḡ 'Āşımā nīm-i nigeḥle kām-yāb olsun

[32b]

162³⁵³

RĀSİM

[Ġazel]

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

- 1 Ne sāmān-ı taḥammül var ne şabr-ı bī-vefā ḳaldı
İşüm ey çāre-sāz-ı 'ācizān³⁵⁴ āḥir saḡa ḳaldı

³⁵³ Rāsım Dīvānı, G. 34 (5 Beyit) s. 112.

³⁵⁴ 'ācizān: 'āşıḳān D.

- 2 Henüz āşārı ile yād iderler şüretā baķsañ
Ne İskender ne ĥod āyīne-i gītī-nümā ķaldı³⁵⁵
- 3 Ne var gel maķdemünle ĥākden ref^c eyle teşrīf it
Gözüm yollarda ey nūr-ı başar çün naķş-ı pā ķaldı³⁵⁶
- 4 O şeh-nāzuñ gice āğāze-i taķsīm-i luţfuñdan
Semāĥ-ı cān u dilde bu silikli bir sadā ķaldı³⁵⁷
- 5 Şarāba naķd-i ^c aķlı almaz oldılar ĥarābātuñ
Ne bāzāruñda germiyyet ne bey^c u ne şirā ķaldı³⁵⁸
- 6 O deñlü³⁵⁹ ^c arş-a-i ma^c nīde irĥā-i ^c inān itdüm
Tekāpūdan kümeyt-i ĥāme āĥir **Rāsimā** ķaldı

163³⁶⁰

ŞEHRĪ

[Ġazel]

[mefā^c ilün mefā^c ilün mefā^c ilün mefā^c ilün]

- 1 Nigeĥi gülşen-i ĥüsnüñde bir ĥün-rīz yağıdur
Müje ālāt-ı ĥarbī çeşm-i fettānı yatağıdur

³⁵⁵ Bu beyit divanda 3. sıradadır.

³⁵⁶ Bu beyit divanda 4. sıradadır.

³⁵⁷ Bu beyit divanda bulunmamaktadır. (Bkz. Kaynakça)

³⁵⁸ Bu beyit divanda bulunmamaktadır. (Bkz. Kaynakça)

³⁵⁹ Deñli: rütbe D.

³⁶⁰ Şehrī mahlaslı şairlerin divanında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

- 2 Dem-i zīnetde isfidāca ol meşşāta-i ‘ işve
Ne deñlü iltifāt eylerse kendi yüzi ağıdur
- 3 Unutma mūm yapışdur didi ey dil ol edīb-i nāz
Didüm tıfl-ı nigāhuñ noқта-i hālünğ dudağıdur
- 4 Ayıķ seyr eyle var bir ‘ ālem-i āb eyle ey zāhid
Kadeh gör kim ne gūne çeşme-i pākünğ ayāğıdur
- 5 Müdām anşañ degül pīr-i muğānuñ bezm-i hāşındın
Şurāhī kāsēlīsi cām ise eski çırāğıdur
- 6 Güzer itdükce iķlīm-i dile uğrar geçer Şehrī
O şūhuñ ğamze-i Tatarınuñ sīne konağıdur

164³⁶¹

ŞEHRİ

[Ġazel]

[fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün]

- 1 Zülf-i ser-bāzı ruḥ-ı tāb-āver-i dil-dārda
Gūyiyā murg-ı semender der-miyān-ı nārda
- 2 Bir perīşān Kırṭubī şeklünğ hayāl eyler gören
Ol perī bir tarz-ı nev vaż‘ eylemiş destārda

³⁶¹ Şehrī mahlaslı şairlerin divanında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

- 3 Bir arāretle ıktardum erba‘īn-i hicr kim
Cemreler peydā olurdı āh o āteş-bārda
- 4 Biriyle almaz tamām olur du‘āsın eylerüz
Sūre-i Nemli bitürdük muşhaf-ı ruhsārda

[33a]

- 5 Şehriyā bir cān-ıla aldı hemān iklīm-i dil
Oldı yağma türktāz-ı gamze-i Tatarda

165³⁶²

NEDİM

[Gazel]

[mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün]

- 1 Güldür çemen-i sīnede dāğ-ı gam-ı asret
Şeb tā-be-seher eşk-i terüm şebnem-i asret
- 2 Şundan bir iki çekdürigörsün bize sākī
Bī-zevrağ-ı şahbā ge[çi]lür mi yem-i asret
- 3 Dīvāne-şifat asret olur h‘āb-ı uzūra
Dil olsa ayālünle eger hem-dem-i asret
- 4 ‘Uşşāk uşūliyle nühüft itdi nevāsın
Gördi ki çıkış virmedi zīr ü bem-i asret

³⁶² Nedīm Dīvānı, G. 12 (5 Beyit) s. 214.

- 5 Ğam nuqlı melāmet tarabı girye **Nedīmi**
Ĥūn-ābe-i dildür mey-i nāb-ı dem-i ĥasret

166³⁶³

NĀ'İLĪ

[Ğazel]

[mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün]

- 1 Yaķar mı nāme-berīn yoĥsa yāra degmez mi
Niyāz-nāmemüz ol ğam-gūsāra degmez mi
- 2 Bizi untdı mı yoĥsa peyām-ı şıĥat-i yār
Bu memleketde garībü' d-diyāra degmez mi
- 3 Bir āşinālıĝı ol māh-ı çār-ebrūnuĝ
İki cihānda bir³⁶⁴ 'ömr-i dü bāra degmez mi
- 4 Bahārı n'eylerüz ol gül-^c izār-ı ĝonca-femüĝ
Gülüp açılması biĝ nev-bahāra degmez mi
- 5 Ne deĝlü şaķlasan ey köhne pīr-i nā-bālīĝ
Tecemmülüĝ yine mīrāş-h^vāra degmez mi

³⁶³ Nā'ilī Dīvānı, G. 368 (6 Beyit) s. 554.

³⁶⁴ Bir: da D.

- 6 adem adem gece terifi Nā 'ilī o mehūn
Cihān cihān elem-i intizāra degmez mi

167³⁶⁵

‘ ĀŞİM

[Ġazel]

[mefā' ilūn fe' ilātūn mefā' ilūn fe' ilūn]

- 1 Fiġān u nālelerūm gūş-ı yāra degmez mi
Nüvīd-i asretūm ol şīve-kāra degmez mi

- 2 O şūh-ı ' işvegerūn zāhidā sen inşāf et
Selām-ı sādesi biñ intizāra degmez mi

- 3 O zūlf-i am-be-am o turreler o gīsūlar
İderse nāz ' aceb rūzgāra degmez mi

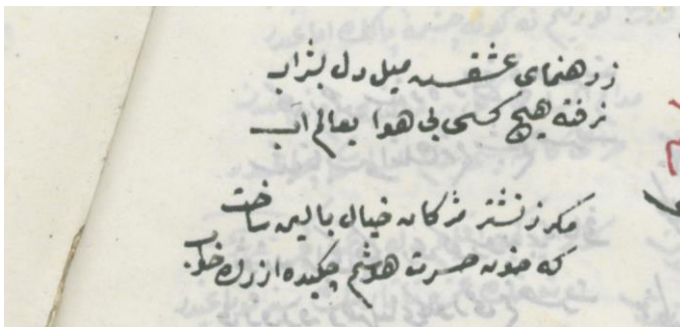
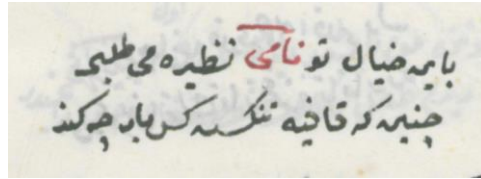
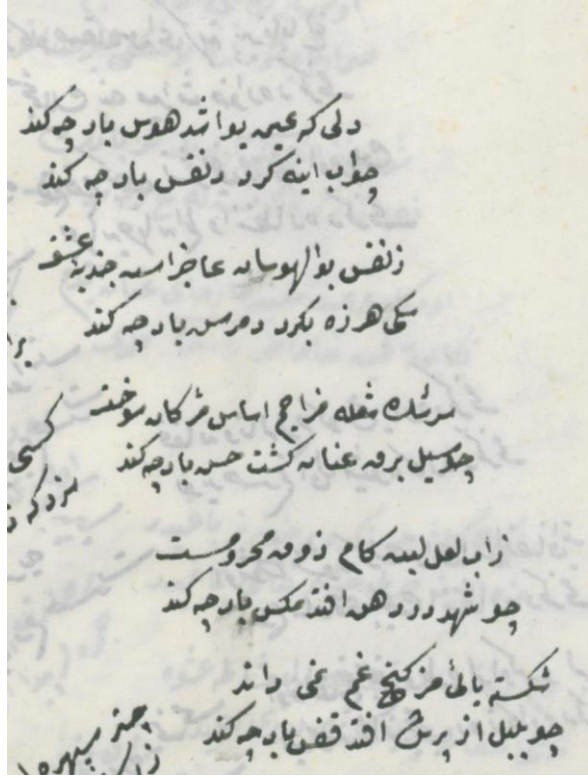
[33b]

- 4 Şikeste köhne-sifālūn amān amān sākī
Bu deñlü ye 'se bu deñlü umāra degmez mi

- 5 Gūşāde-āne bir olmaz mı dil düşeş diyerek
Bu ārgāh-ı şafāda dü-bāra degmez mi

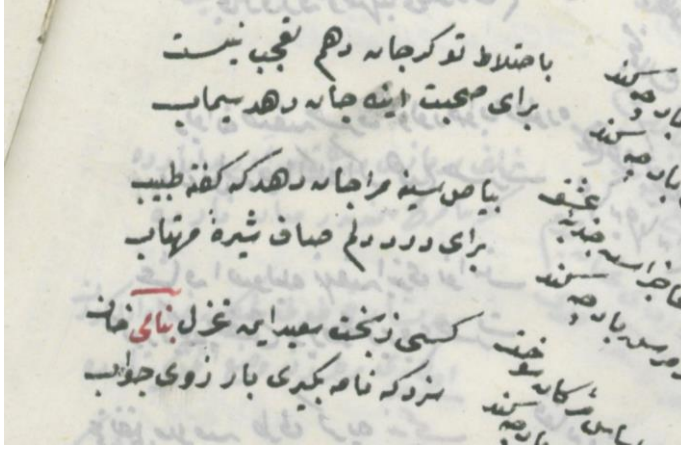
- 6 Raīb-i dūna keremler cihān cihān ' Āşım
Bir āşināyī revişle nezāre degmez mi

³⁶⁵ ' Āşım Dīvānı, G. 47 (6 Beyit) s. 175.

³⁶⁶ Bu gazel Farsça olduğu için çalışma kapsamının dışında tutulmuştur.

³⁶⁷ Bu gazel Farsça olduğu için çalışma kapsamının dışında tutulmuştur.

170³⁶⁸

‘ĀṬIF

[Ġazel]

[mef’ülü fā’ ilätü mefā’ ilü fā’ ilün]

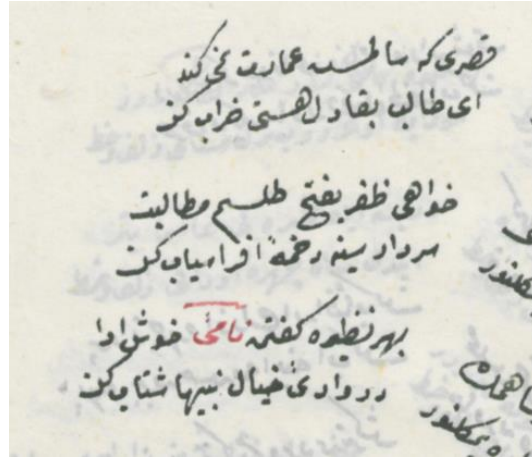
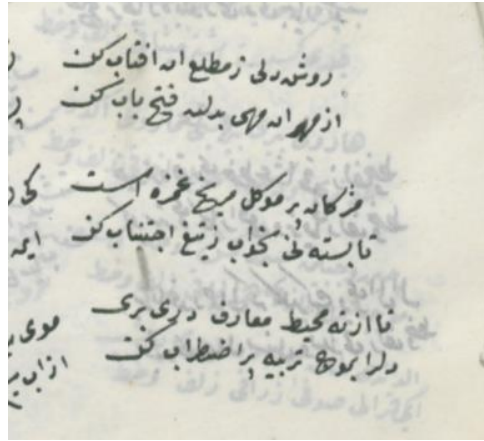
- 1 Çetr-i sipihre āh-ı derūnum direklenür
Zer-kārī-i şerāre-i dilden bezeklenür
[34a]
- 2 Atma yabana hem-dem olup ğayra bendeñi
Bir gün olur şehā saña ‘āşık gereklenür
- 3 Ebrūlar ile ğamze-i hūn-rīz-i dil-keşi
Bir tirdür ki şeh-per-i zāğdan yeleklenür
- 4 Peyk-i revān-ı tīr-i nigāhı o şāhumuñ
Uğrar şitāb ile dil-i zāra yemeklenür

³⁶⁸ Şairin divanına ulaşılammıştır.

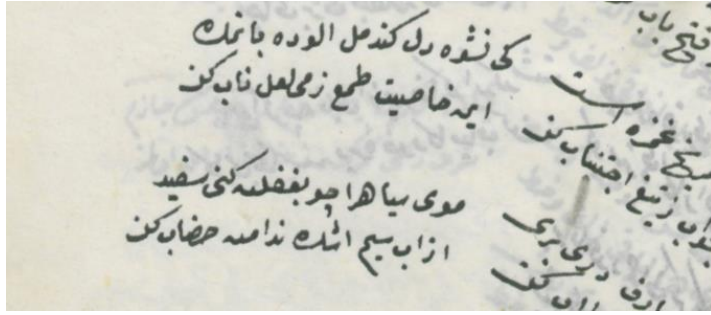
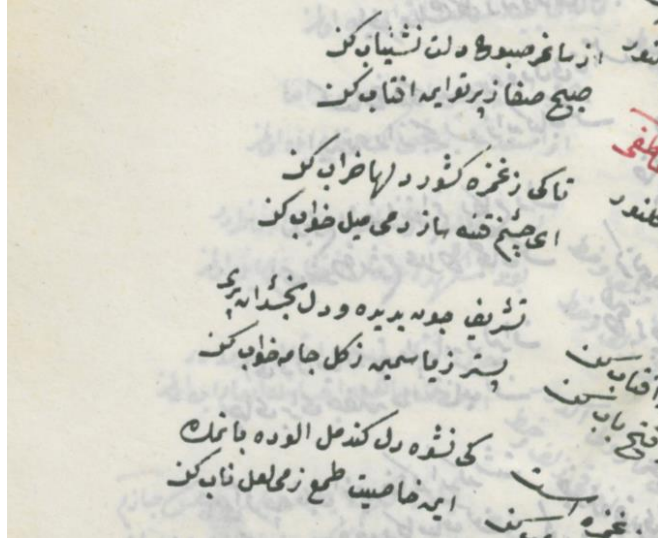
5 Ṭāḳat-rubā-yı ḥālet-i vaşlıyla ol mehün
 ‘Āşık çıkınca kūh-ı vişāle imeklenür

6 Ol tıfl-ı tāze nāz-ı ta‘alluḳla ‘Āṭıfı
 Mānende-i [...] dil-i zārūm yedeklenür

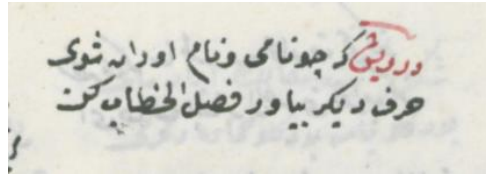
171³⁶⁹

³⁶⁹ Bu gazel Farsça olduğu için çalışma kapsamının dışında tutulmuştur.

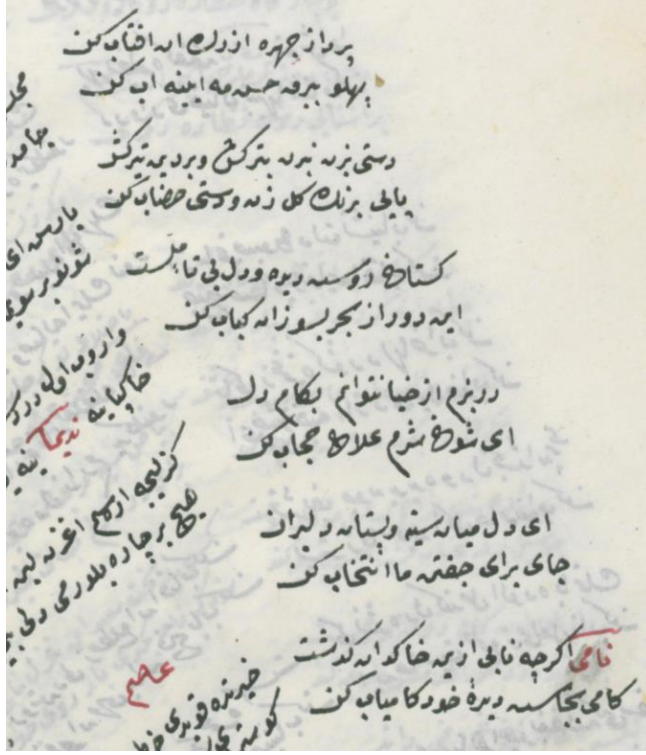

[34b]

³⁷⁰ Bu gazel Farsça olduğu için çalışma kapsamının dışında tutulmuştur.

³⁷¹ Bu gazel Farsça olduğu için çalışma kapsamının dışında tutulmuştur.

174³⁷²

[Terbi‘]

NEDİM

[fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

I

Kimlerün çeşmine ol sîne ‘aceb nūr oldı

Nereye gitdi o hercāyī o meh-pāre bu şeb³⁷³

Kimlerün yarasına merhem-i kāfūr oldı

Çandedür çande o zālīm o sitemkāra bu şeb³⁷⁴

II

³⁷² Nedīm D., Trb. 13 (5 Bent) s. 188.

³⁷³ bu şeb: ‘aceb D.

³⁷⁴ bu şeb: ‘aceb D.

Meclis-i hamr³⁷⁵ kurulaldan olagelmiş elbet
Cāmdan sonra birer buse verilmek ' adet
Bārī sen ey nigeḥ-i ḥasret idüp bir cür'et
Şunu bir söylemek³⁷⁶ olmaz mı ḳadeh-kāra bu şeb³⁷⁷

III

Varup ol derd-şinās-ı dil ü cānı görsem
Ḥāk-i pāyına **Nedīmā** yine yüzler sürsem
Gizlice arasam ağzın lebin emsem şorsam
Hiç bir çāre bilür mi dil-i bīmāra bu şeb³⁷⁸

175^{379 380}

[NEDĪM]

[Ġazel]

[mef' ulü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün]

- 1 Ḥayretde ḳoydı ḥātır-ı ' uşşāḳı zülf ü ḥaṭ
Gösterdi kār-ı ef' ī-i tiryāḳı zülf ü ḥaṭ
- 2 Bir bāğdur cemāli ki gül-berg-i rüy-ı al
Şebbūyı ḥāl sünbül ü leylāḳı zülf ü ḥaṭ

[35a]

- 3 Cān riştesi [biri] birisi māh hālesi

³⁷⁵ hamr: cem D.

³⁷⁶ Söylemek: söylesen

³⁷⁷ bu şeb: ' aceb D.

³⁷⁸ Şeb: aceb

³⁷⁹ Nedīm Dīvānı, G. 53 (21 Beyit) s. 231.

³⁸⁰ Gazel ' Āşım başlığı ile verilmiştir ancak gazelin Nedīm'e ait olduğu tespit edilmiştir.

Ṭutdı netīce enfüs ü āfākı zülf ü ḥaṭ

4 Gel cüft ü ṭāḳ oynayalum bezm-i vaşlda
Olsun velīk cüfti ile ṭāḳı zülf ü ḥaṭ

5 Cedvel-keşīde kıṭ^ç a-i yāḳūta döndürür
^ç Aks eyledükce cāmda ey sāḳī zülf ü ḥaṭ

6 Ṭakup kemendi boynına döndürdi Ka^ç beden
Çekdi çevürdi şūfi-i³⁸¹ zerrāḳı zülf ü ḥaṭ

176³⁸²

^ç ĀŞİM

[Ġazel]

[mef^ç ülü fā^ç ilātü mefā^ç ilü fā^ç ilün]

1 Pejmürde itdi ḥāṭır-ı ^ç uşşāḳı zülf ü ḥaṭ
Kıldı şikeste rişte-i mīşāḳı zülf ü ḥaṭ

2 Hārūtı birisi biri Mārūtı aḡdurur
Ṭutdı o deḡlü siḡr ile āfākı zülf ü ḥaṭ

3 Çīn-i cebīn şanma gümüş levḥa üstine
Müyīn ḳalemle yazdı hüve'l-Bāḳī zülf ü ḥaṭ

³⁸¹ Şūfi-i: zāhid-i D.

³⁸² ^ç Āşım Dīvānı, G. 24 (10 Beyit) s. 157.

- 4 Aldatdı tāk-ı³⁸³ mel' abede eyledi bu şeb
İki qaralı şūfi-i zerrākı zūlf ü haṭ
- 5 Geh Hinde gāhī kişver-i Sūdāna gönderür
Sevdāya uğradup dil-i müştākı zūlf ü haṭ
- 6 Der-beste eyle maḥbereñi 'Āşimā yeter
İtdi siyāh çehre-i evrākı zūlf ü haṭ

177³⁸⁴

CĀZİM

[Ġazel]

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

- 1 Süḥan-dān-ı Ḥudā bir feyzdür ibrām ile olmaz
Kemāle kabiliyyet şartdur ikdām ile olmaz
- 2 Hüner vābeste-i tevfiḳ-i isti' dāddur ammā
O isti' dād bir şey'i ki sa'y-ı tām ile olmaz
- 3 Neseb 'ālī de olsa i' tibārı zāta nāzırdur
Bu dānişgehde 'irfān iftiḥār-ı nām ile olmaz
- 4 Mekādir-āşinālık ādeme iḳbāl-i sermeddür

³⁸³ tāk-ı: tavḳ-ı D.

³⁸⁴ Şairin divanına ulaşılammıştır.

O devlet cāhile iḥsān-ıla in'ām ile olmaz

- 5 Kıyāfet fikrin itmez merdüm-i dānā-meniş **Cāzim**
Şeref zātī gerekdür ziyinet-i endām ile olmaz

[35b]

178³⁸⁵

LĀ-EDRĪ

[Ġazel]

[mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün]

- 1 Kadeḥ be-kef görelüm sākiyā zamān geçiyor
Teğāfül itme meded vaqt-i gülsitān geçiyor
- 2 Haṭ-āver olmadın ey dil vişāle ibrām it
Ser-āmed oldu yetişdi o nev-cüvān geçiyor
- 3 Başuñ tedārikin it ey dil-i ğam-ülfete kim
Seni o şāha raḳībān-ı bed-zebān geçiyor
- 4 Hazer hazer şavuluñ reh-güzār-ı dilberden
Elinde ḥançer-i ḥün-rīz o bī-amān geçiyor
- 5 Göñül ne günlere ḳalduḳ ki deşt-i himmetde
Semend-i tīz-revi her ḥar-ı revān geçiyor

³⁸⁵ Bu gazel "Lā-edrī" başlığı ile kaydedilmiştir.

- 6 Açarsa revzen-i hayret fezā-yı merdüm-i çeşm
‘ Aceb degül yine ālāy-ı dilberān geçiyor

179³⁸⁶

MUCĪB

[Ġazel]

[mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün]

- 1 Ġam-ı taḥrīr iḥün ol ḳaşı ya bir kez ḳalem kesmez
Niḥün üftādesine ḥün-bahā ol ‘ İsi-dem kesmez
- 2 Ḳalur mıydı tamāmen böyle el-ḥāşıl cüvān baḥtum
Semend-i çarḥ-ı kec-rev zāhirā pīr oldı tām kesmez
- 3 Bu ḥayretten ğılāf-ı sīnede oldı nefes şemşīr
Raḳībün meclisinden tābını ol ḥōş-ḳadem kesmez
- 4 Niḥün ey bī-vefā bir āsmānī cāme giymeysin
Bahāsından ne ğam yıldız ḳadar ey meh direm kesmez
- 5 Raḳībün rüy-ı turşı çerb-i şīrīninden ol māhuḅ
Derün-ı dilde bir şūr-ābe var kim cām-ı Cem kesmez
- 6 **Mucībā** āh kim ‘ uşşāḳına eyler teġāfüller
Muḥabbet riştesini hem keser o şūḥ hem kesmez

³⁸⁶ Şairin divanına ulaşılammıştır.

180³⁸⁷

NĀMĪ

[Ġazel]

[mef' ūlü mefā' ilü mefā' ilü fe' ūlün]

- 1 Her çend ki Rūm içre ğam u renc bulunmaz
Amān ki bir mūnis-i pūr-ġunc bulunmaz
- 2 Hīç vechle dīvāne göñül bulmadı hem-dem
Vīrāne olup n'oldı ki bir genc bulunmaz
- 3 Yüz nükte ile kıldı göñül tã'ir-i ħāmūş
Feryād ki bir murġ-ı nevā-senc bulunmaz
- 4 Beş gün ki bu Rūm içre isenġ göñlünġ otuz meh
Yedi felek altında şeş ü penc bulunmaz

[36a]

- 5 Şofra-i heves kāmumı telġ eyledi Nāmī
Ey vāy ki bir ġabġab-ı nārenc bulunmaz

181^{388 389}

[NĀMĪ]

[Ġazel]

[mef' ūlü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün]

³⁸⁷ Nāmī mahlaslı şairlerin divanlarında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

³⁸⁸ Nāmī mahlaslı şairlerin divanlarında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

³⁸⁹ Gazel Nāmī başlığı ile verilmiştir.

- 1 Ey haṭ riyāz-ı çehrede sünbül misin nesin
Reyhān mısın benefşe misin gül misin nesin
- 2 Ser-germ-i ʿaşkı [üsküf] iden başda gezdüren
Ṭül-i emel neticesi kākül misin nesin
- 3 Koymaz gözüm sipāhī tuta hüsn kişverin
Ey zülf seņ arada qaravul misin nesin
- 4 Mest-i şarāb-ı lezzet iden ʿaqlı maḥv iden
Gül şuyı leb çekīdesi mey mül misin nesin
- 5 Ey şabr kişverini tutan ʿālemi yıḡan
Ṭāb [u] tüvān belāsı teġāfül misin nesin
- 6 Medd-i başar [...] ile qarşuda duran
Ey ḡasretüm liķāsı yasavul misin nesin

182³⁹⁰

NEDİM

[Ġazel]

[fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilün]

- 1 Eylemiş pīçīde gūy-ı³⁹¹ kākülin ġīsūlara

³⁹⁰ Nedīm Dīvānı, G. 128 (7 Beyit) s. 261.

³⁹¹ gūy-ı: tār-ı D.

Bir siyeh³⁹² gül şanki berhem-bestedür şebbülara

- 2 Kārzār-ı fitnede ol āfet-i tersā yine
Virdi çün tīg-i Firengi pīç ü tīb ebrūlara
- 3 Ārzū-yı zaḥm-ı nevk-i tīg-i ğamzeṅle senüḡ
Teng olur ey şūḡ vādī-i ḡarem āhūlara
- 4 Bī-ġüman eyler temeşşül şūret-i ‘ ayba hüner
Fırşat-ı ġüftār yā Rab degmesün bed-ġūlara
- 5 Ye ‘sle pür-jengdür āyīne-i tütī-i dil
Kān oturdı sille-i efsūsdan zānūlara
- 7 Bizde eyler imtiḡān çeşmānı hep siḡrin³⁹³ Nedīm
Taḡta-i meşḡ-i fūsūnuz şimdi biz cādūlara

183³⁹⁴

NEDİM

[Ġazel]

[mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün]

- 1 Yine bālīn-i ḡvāb-ı ‘ işve zīr-i ser midür bilmem
Henüz ol tıfl-ı nāzım naḡş-ı gül-bister midür bilmem

³⁹² siyeh: sepet D.

³⁹³ Hep siḡrin: siḡrin hep D.

³⁹⁴ Nedīm Dīvānı, G. 85 (7 Beyit) s. 244.

- 2 Perīşān oldı gitdi nağmeler gördükce gīsusuñ
Meger muṭrib de ol zencīre der-çenber midür bilmem
- 3 Bilinmez ölmedükce kıadri işbāt-ı vüçüd itmez
Mihekk-i nağd-i ‘ aşık āhenīn hañcer midür bilmem
- [36b]
- 4 Müdāvā-yı dil-i maḥrūra³⁹⁵ bür’ü’s-sā‘ adur el-ḥağ
Zülāl-i ḥağğ-ı la‘ l-āver mi³⁹⁶ nīlüfer midür bilmem
- 5 Hemān ben meclis-i meyde senüñ ḥayrānuñum sāķī
Ḥazef mi gördüğüm āyīne mi sāğar midur bilmem
- 6 Dimāğ-ı cānı reşk-i bender-i Çīn eyledi cānā
Şemīm-i gīsuvānuñ genc-i bād-āver midür bilmem
- 7 **Nedīm** el-ḥağ ‘ aceb şīrīn-edāsın vaşf-ı la‘ lüñde
Elüñde ḥāme-i ma‘ nī [mi] ney-şekker³⁹⁷ midür bilmem

184³⁹⁸

NEDİM

[Ġazel]

[fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün]

³⁹⁵ maḥrūra: mecrūha D.

³⁹⁶ ḥağğ-ı la‘ l-āver mi: la‘ l-i ḥağğ-āverdi D.

³⁹⁷ ney-şekker: ney-sükker D.

³⁹⁸ Nedīm Dīvānı, G. 2 (8 Beyit) s. 210.

- 1 Haddeden geçmiş nezâket yâl ü bâl olmuş saña
Mey süzilmiş şîşeden ruhsâr-ı al olmuş saña
- 2 Bûy-ı gül taqîr olunmış nâzın işlenmiş ucu
Biri olmuş hoy birisi dest-mâl olmuş saña
- 3 Şöyle gird olmuş Firengistân birikmiş bir yere
Şonra gelmiş gûşe-i ebrûda hâl olmuş saña
- 4 Sihr ü efsûn-ıla dolmuşdur derûnuş ey kalem
Zülfî Hârûtuş dimek mümkün ki nâl olmuş saña
- 5 Leblerün mecrûh olur dendân-ı sîn-i büsedden
La' lün öpdürmek bu hâletle muhâl olmuş saña
- 6 Sen ne cāmın mestisin billâh kimün hayrânısın
Kendün aldurdun göñül n'oldun ne hâl olmuş saña
- 7 Ol büt-i tersâ saña mey nüş ider misin dimiş
El-amân ey dil ne müşkilter su'âl olmuş saña
- 8 Yoğ bu şehri içre senün medh³⁹⁹ itdüğün dilber **Nedîm**
Bir perî-şüret görünmiş bir hayâl olmuş saña

³⁹⁹ Medh: vaşf D.

185⁴⁰⁰

‘ĀŞİM

[Ġazel]

[fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün]

- 1 Gülden uçmış renk gelmiş rûy-i al olmuş saña
Misk-i āhū nāfeden çıkmış da hāl olmuş saña
- 2 Bir yere gelmiş şabāh-ı ‘ıydla bād-ı bahār
Biri sīne biri[si] nuṭḡ-ı bī-hāl olmuş saña
- 3 Hısta mı ‘āşık mısın bir yerde yok āsāyişün
Ey dil-i şūrīde bilmem hīç ne hāl olmuş saña
- 4 Ey kalem gūyā yine mū-yı miyān fikrindesin
Rište-i endīşe-i tārīk-i nāl olmuş saña
- 5 Nūr-ı zātuḡdur Hūdāyā naḡş-ı kevnı gösteren
Āsmān gūyā ki fānūs-ı ḡayāl olmuş saña
- 6 Bu zemīnde olımaz kimse Nedīmün peyrevi
‘Āşımā bilmem neden ḡaşd-ı muḡāl olmuş saña

[37a]

⁴⁰⁰ ‘Āşım mahlaşlı şairlerin divanlarında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

186⁴⁰¹

NEYLİ

[Ġazel]

[fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

- 1 Merdüm-i çeşm-i ğazāl-i ÇİN hāl olmuş saña
‘Aks-i gül mir’āta düşmiş rüy-ı al olmuş saña
- 2 Āb [u] tāb-ı nāz-ıla taḥmīr olunmuş āftāb
Nāzenīnüm māye-i zīb-i⁴⁰² cemāl olmuş saña
- 3 Vechi var cānā sipihr-i ḥüsn dirsem rüyına
Cebhe meh ruḥsār mihr ebrū hilāl olmuş saña
- 4 Nağş çıkmış ser-nüvişti eylemiş şimdi zuhūr
Ḥüsni Leylānuḡ siyeh bir dest-māl olmuş saña
- 5 Neyliyā çıkmaz ḡayālinden miyān-ı dil-rubā
Ma' nī-yi nāzūk ḡayāl-ender-ḡayāl olmuş saña

187⁴⁰³

NEDİM

[Ġazel]

[mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün]

⁴⁰¹ Neylī Dīvānı, G. 1 (5 Beyit) s. 268.

⁴⁰² Nāzenīnüm māye-i zīb-i: āb u tāb-ı gevher-i ḡüsn ü D.

⁴⁰³ Nedīm Dīvānı, G. 34 (10 Beyit) s. 223.

1. Kad-i bülend mi ‘ömr-i hezâr-sâl midür
O la‘l-i nâb mı ser-çeşme-i zülâl midür
2. Şafağ mı şebde ya haţtında rüy-ı al midür
Şubuğ sitâresi mi gerdeninde hâl midür
3. Dehen mi nüşha-i hüsnündeki me’âl midür
Miyân mı mışrâ‘-ı kıddündeki hayâl midür
4. ‘İzâr u çeşmine şorsağ henüz bilmezler
Ki reng-i vesme siyeh-rüy gâze al midür
5. Tamâm hüsnine söz yoğ o âfetüğ ammâ
‘Aceb serîre-şinâs-ı lisân-ı hâl midür
6. Ya bir nigâha dağı tâb yoğ mı çeşmünde
O nâz hastası tâ böyle bî-mecâl midür
7. Hemân murâdı tegâfüldür ol bütün yoğsa
Zebânı beste-i nâz ise çeşmi lâl midür
8. Kemâl-i hüsnini derk eyledükde dil-dârığ
Öğinde mağv-ı vücüd itmemek muğâl⁴⁰⁴ midür⁴⁰⁵

⁴⁰⁴ muğâl: kemâl D.

⁴⁰⁵ Bu beyit sayfanın kenarına yan olarak yazılmıştır.

9. Fūrūġ-ı ġāze mi billāh söyle rūyuŋda
Bu reng ü tāb Ḥudā verdiği cemāl midür ⁴⁰⁶
10. Leb ü miyāndan idi baḡsinüz Nedīm ile hep
Daḡı miyānede ey dil o ḡīl ü ḡāl midür

188⁴⁰⁷

‘ĀŞİM

[Ġazel]

[mefā‘ ilün fe‘ ilātün mefā‘ ilün fe‘ ilün]

- 1 Beyāż-ı gerden-i şāfuŋda söyle ḡāl midür
‘ Aceb ki merdümek-i dīde-i ġazāl midür
- 2 Fūrūġ-ı ḡüsn mi yoḡsa şerār-ı āh mıdur
Güneş mi düşuŋa doġmış turuncī şāl midür
- 3 Amān amān nedür ol ebruvān-keşīdeleri
Benek benek ṭolu ‘ anberle dest-māl midür ⁴⁰⁸
- 4 Ruḡuŋda ṭurre midür ḡā’ il-i leb-ā-leb olan
Cebīnünġ üzre iki⁴⁰⁹ ‘ anberīn hilāl midür ⁴¹⁰

⁴⁰⁶ Bu beyit sayfanın kenarına yan olarak yazılmıştır.

⁴⁰⁷ ‘Āşım Dīvānı, G. 10 (5 Beyit) s. 147.

⁴⁰⁸ Bu mısra divanda "Cebīnünġ üzre ‘ aceb ‘ anberīn hilāl midir" şeklindedir.

⁴⁰⁹ İki: ‘ aceb D.

⁴¹⁰ Bu mısra divanda "Benek benek dolu ‘ anberle dest-māl midir" şeklindedir.

- 5 O çeşm-i şūhı ‘aceb cünbiş eylemez bilmem
Mişāl-i ‘Āşım-ı bī-çāre bī-mecāl midür

[37b]

189⁴¹¹

NEDİM

[Ġazel]

[fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilün]

- 1 Sākıyā hūşum alan zemzeme-i çeng midür
Yoğsa destündeki peymāne-i gül-reng midür
- 2 Lezzetinden nice nāb olmadın ol la‘ l-i terün
Meded ey sāğar-ı yāķūt dilün seng midür
- 3 Bir nihānıce tebessüm de mi şığmaz cānā
Söyle billāh dehenin tā bu⁴¹² kadar teng midür
- 4 Perde-i şermi giderdün ruğ-ı pür-tābuñdan
Kaşd o gül-çehreye ey duğt-ı ‘ineb reng midür
- 5 Nağmeñe⁴¹³ tır-i nıgeh pīş-rev olmağda meger
Muğrib ebrū da kemānuñla hem-āheng midür⁴¹⁴

⁴¹¹ Nedīm Dīvānı, G. 28 (7 Beyit) s. 221.

⁴¹² Bu: o

⁴¹³ Bir nağme: nağmene

⁴¹⁴ Bu beyit sayfanın kenarına yan olarak yazılmıştır.

- 6 La^c l-i ḥandān mı yā⁴¹⁵ kūçe-i verd-i terde
Dest-i tārac-ı şabādan çözülen neng⁴¹⁶ midür ⁴¹⁷
- 7 Ne bu nev-naqş-ı tırāzende Nedīmā yoḥsa
Ūstād-ı qalemüñ ḥāme-i Erjeng midür

190⁴¹⁸

‘ĀŞİM

[Ġazel]

[fe^c ilātün fe^c ilātün fe^c ilātün fe^c ilün]

- 1 Ruḥ-ı pākinde⁴¹⁹ o şūḥuñ ḥaṭ-ı şeb-reng midür
Bilmezem yoḥsa qalem-kārī-i Erjeng midür
- 2 Darılup çatladı gül-bāng-i hezāra bilmem
Ġoncanuñ tā o qadar ḥavşalası teng midür
- 3 Bir⁴²⁰ miyānında nedür bilmezem ol abdālun
Dil-i sengīni midür yoḥsa ki pālheng midür
- 4 Muṭribünñ fark idemem mest ü ḥarābum o qadar
Çaldığı çeng midür itdigi āheng midür

⁴¹⁵ Yā: yāhud D.

⁴¹⁶ neng: deng D.

⁴¹⁷ Bu beyit sayfanın kenarına yan olarak yazılmıştır

⁴¹⁸ ‘Āşım Dīvānı, G. 15 (5 Beyit) s. 164.

⁴¹⁹ Pākinde: şāfında D.

⁴²⁰ Bir: Āh D.

- 5 Āferīn ṭab‘uṅa teṣḥīṣ idemem eṣ‘āruṅ
‘Āṣımā nazm-ı Nedīmā ile hem-reng⁴²¹ midür

191⁴²²

NEDİM

[Ġazel]

[mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün]

- 1 Ey kaşı ya yüzün beri dönmez misün daḥı
Ey ğurre-i ümīd görünmez misün daḥı
- 2 Billāh ne saḥt āteṣ imiṣṣün ğöñül meger
Ġarḳ olduḡ eṣk-i ḥūna söğünmez misün daḥı
- 3 Ḳanı o geceler o ṭarablar terāneler
Ey def aṅup o zevki döğünmez misün daḥı
- 4 Kāfir kıızı dükenmedi [mi] mātem-i peder
Sāğar çeküp kıızılca sürünmez misün daḥı
- 5 Dilberle mā-cerānı yeter ṣaḳladuḡ **Nedīm**
Naḳl eyleyüp biraz da öğünmez misün daḥı

[38a]

⁴²¹ Hem-reng: yek-reng D.

⁴²² Nedīm Dīvānı, G. 154 (5 Beyit) s. 272.

192⁴²³

NEDİM

[Ġazel]

[mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün]

- 1 Revāc-ı mihri Őikest itdi sīne-i Őāfuŋ
‘ Amūd-ı Őubĥa ĥalel virdi sāk-ı Őeffāfuŋ
- 2 utur gōbek burusı ĝoncayı aıldıca
Őikāf-ı pīreheninden o gūl gibi nāfuŋ
- 3 opukların ĝoricek mest olup Őafāsından
Pabuc gibi aılup aldı aĝzı ĥaffāfuŋ
- 4 Meger lebūŋ sūĥan-ı tāze meŐk ider ki yine
Őeker tırāŐelerinden pūr oldı⁴²⁴ eṯrāfuŋ
- 5 İçinde bir gūmiŐ āyīne cilve itmeyicek
Nedūr Őafāsı Nedīmā abā-yı zer-bāfuŋ

193⁴²⁵

NEDİM

[Ġazel]

[fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

⁴²³ Nedīm Dīvānı, G. 63 (5 Beyit) s. 236.

⁴²⁴ oldı: olmiŐ D.

⁴²⁵ Nedīm Dīvānı, G. 31 (6 Beyit) s. 222.

- 1 Ğamzeler iķbāl ü Őevķe günde biņ efsün oķur
Nikbet-i endāha ĥaţtuņ tebbet-i vārūn oķur
- 2 Ķāmetūņ kūteh Őanur[lar   ayb]-bīnān-ı heves
Nā-sūĥanver mıŐrā  -ı mevzūnı nā-mevzūn oķur
- 3 PīŐ-i ebrūsında gūyā kim o gūyā çeŐm-i Őūĥ
Bir Hicāzī  ıfl ki dil-keŐ-edādur nūn oķur
- 4 Bilmez āyīn-i Őifā-yı derd-i   aŐıķ n'eydūgin
Bī-ĥaber durmıŐ  abīb Enmūzec ü Ķānūn oķur
- 5 Vā  iz-i çeŐm-i gūrisne pī  ü tāb-ı cū  la
Mevsim-i if arda ve't-Tīni ve'z-zeytūn oķur
- 6 İki üç ĥarf ile peydādur Nedīmā rāz-ı   aŐķ
Kim anı nāķıŐ nazarlar geh  irā geh  ūn oķur

194⁴²⁶

NEDİM

[Ğazel]

[fe' ilātūn fe' ilātūn fe' ilātūn fe' ilūn]

- 1 Ğasteliklerden amān görmeye çeŐm-i siyehūņ
Mūmiyā bulmaya   ālemde Őikest-i kūlehūņ

⁴²⁶ Nedīm Dīvānı, G. 64 (5 Beyit) s. 236.

- 2 Sen ki āgāz idesin gerdişe çün nūr-ı nigāh
Perde-i çeşm-i perī-zāda döne⁴²⁷ cilvegehüñ
- 3 Hıaçer-istān-ı müjeñden güzer eyler bī-bāk
Bü'l-ı^ı aceb düzd-i cigerdārdur el-ıağ nıgehüñ
- 4 Āh ile def^ı ider erbāb-ı derün sūz-ı dilin
Serd olur germ hevālarda balı ıağ^ı rçehüñ⁴²⁸
- 5 Sende ey kilik-i Nedīmā ne bu sūz-ı taqrır
Kūçe-i hāne-i āyīne midür şāh-rehüñ

⁴²⁷ Döne: döner D.

⁴²⁸ balı ıağ^ı rçehüñ: şuyı çehüñ D.

SONUÇ

Çalışmada, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03296 numarada “Mecmû’a-i Gazeliyyât ve Eş’âr” ismiyle kayıtlı şiir mecmuasının “1b-38a” arası varakları incelenmiştir. Çalışmaya konu olan mecmuanın "1b-38a" numaralı varakları arasında bulunan şiirlerde 16-19. yüzyıllar aralığında yaşamış ve eser telif etmiş şairlerden mahlasını tespit edebilen 70 şairin manzumeleri bulunmaktadır. Mecmua 12’si Farsça, 182’si Türkçe olmak üzere toplam 194 şiir barındırmaktadır. Gazel, kaside, tahmis, terbi’, murabba’, müfred ve mesnevi olmak üzere yedi farklı nazım şekli kullanılmıştır. Bahsedilen bu nazım şekillerinden yapılan karşılaştırmada görüldüğü üzere tamamının verilmeyip sadece bir beyitin verildiği yahut 5 bentten yalnızca 3’ünün verildiği eserler mevcuttur. En az şairin ve şiirin bulunduğu yüzyıl 16. yüzyıl, en çok şairin ve şiirin bulunduğu yüzyıl ise 17. yüzyıldır.

Çalışmanın amacına uygun bir şekilde divanlarına ulaşılabilen gazellerinde şairlerin divan neşirlerinde bulunmayan parçaları tespit edilmiştir. 16b’de Ragıp’ın 73 numaralı gazelinin 4. beyiti, 28a’da ‘Ârif-zâde ‘Âsım’ın 138 numaralı gazelinin 2. beyiti, 30a’da ‘Ârif-zâde ‘Âsım’ın 148 numaralı gazelinin 3. v 4. beyiti, 30b’de ‘Ârif-zâde ‘Âsım’ın 152 numaralı gazelinin 5. beyiti ve 32b’de Râsim’in 162 numaralı gazelinin 2. ve 3. beyitleri divan neşirlerinde bulunmamaktadır. Bu vesileyle çalışmamız bu çalışmaların olgunlaşmasına katkıda bulunmaktadır.

Çalışmanın konusu olan mecmuada kayıtlı olan ve mahlası tespit edilen 70 şairden 26’sının kimliği divan ve diğer akademik çalışmalarda tespit edilmiş 44’ünün kimliği tespit edilememiştir. İncelemeler neticesinde tespit edilen şiir sayısı 85 iken 97 şiir tespit edilememiştir. Mecmuada en çok şiiri bulunan şair 23 şiirle Nedîm iken sayı ve hacim bakımından kimliği tespit edilen şairler arasında en az şiiri bulunan şairler; 1 gazelle Fasîh, Fâyiz, Fehîm-i Kadîm, Huldî, Nahîfi, Neylî, Râsim, Sâbit, Sabrî, Şeyhülislâm Yahyâ, Yüsrî ve 1 mısra ile Leylâ Hanım ve Pertev Paşa’dır. Mecmuadaki en hacimli şiir Nef’î’ye ait 60 beyitlik bir kasidedir.

Mecmuada bulunan şiirler tasnif edildiği zaman en çok kullanılan nazım şeklinin gazel olduğu görülmektedir. Bu şiirlerin çoğu nazire olmakla beraber neredeyse verilen tüm nazirelerin zemin şiirleri de hemen öncesinde verilmiştir. Sıralama karışık olmakla

birlikte özellikle sayfa altlarına yazılmış beyitler ve tek mısra ve beyit hâlinde tarihler de mevcuttur.

Şiirler teknik açıdan ele alındığında kullanılan vezinlerin hezec, remel, muzâri, müctes ve serî olmak üzere beş farklı bahire ait oldukları görülmektedir. En çok kullanılan bahir 71 şiirle hezec ve onun ardında sırasıyla 55 şiirle remel, 32 şiirle muzâri, 21 şiirle müctres ve 1 şiirle serî bahridir. Mecmuada toplam 9 farklı aruz kalıbı kullanılmıştır.

Mürettib şiirleri mecmuaya kaydederken herhangi bir tasnif ve tertib gözetmeksizin kaydetmiştir. Şiirler rastgele olarak sıralanmıştır. Başlangıçta kasideler ile başlayıp ardından gazellere geçerek bir divan tertibi gayesi gütmüş olsa da bu hususta başarılı olamamış, terbi, tahmis, müfred, murabba', mesnevi gibi şiirleri gazellerin arasına serpiştirerek belli bir düzen sağlanmasına engel olmuştur. Bu sebeple mecmuanın tertipli bir mecmua olduğunu söylemek mümkün değildir.

Mürettip, belli bir sayfa düzeni ile kaleme alınmış olan mecmuada tüm sayfalarda ortalama aynı satır sayıları ve iki sütun ile belli bir sayfa düzeni standardı yakalamaya çalışmıştır. Bu durum yer yer sayfa altlarına yazılan beyit, mısra ve sayfa kenarlarına yazılan mevcut gazellerin eksik beyitlerinin tamamlandığı yan kayıtlarla bir nebze de olsa bozulmuştur. Ancak bu tamamlamalar ve sayfa altı yazıları mecmuanın farklı tarihlerde farklı kişiler tarafından eklemelerle bugünkü hâline gelmiş olabileceği ihtimalini de artırmaktadır. Mürettip kendine özgü bir üslup ile anonim şiirlerin başına kırmızı mürekkep ile lâ-edrî yazmıştır.

Mürettibin mecmuayı kaleme alırken yapmış olduğu mahlas, nazım şekli, kafiye ve imla hususunda yapılan çeşitli hatalar/uyumsuzluklar mecmuaya yaklaşırken daha ihtiyatlı olmayı gerektirmiştir. Bu hatalardan tespit edilenler tenkitli metinde dipnot vererek belirtilmiştir.

Çalışmada ele alınan mecmuanın incelenmesinin amacı; derlendiği dönemde revaçta olan ve ilgi gören şairlerin şiirlerini tespit etmek, eserlerinin karşılaştırmasını yaparak akademik çalışmalarla mevcut şartlarını ortaya koymaktır

Elimizde eseri bulunmayıp tezkirelerde rastladığımız şairlerin şiirlerini gün yüzüne çıkarmak ve neşredilmiş divanlarda bulunamayan yahut eksik olan şiirlerin tamamlanmasını sağlayarak mürettibin/müstensihin şahsi tercihleri yanında dönemin ortak edebiyat anlayışını ve edebi zevklerini, yönelimlerini ortaya çıkarmak ve edebiyat

tarihine katkı sağlamaktır. Bu sebeple çalışmamızın klasik Türk edebiyatı sahasında bulunan ve gelecekte yapılması planlanan tüm çalışmalara katkıda bulunması düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Kitaplar

- Akbulut, Saliha, Nâtikî Divanı İnceleme Metin, Fatih Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2004.
- Akkuş, Metin, Nefi Divanı, Ankara, 2018. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/57741,nefi-divanipdf.pdf?0> (E.T. 20.05.2021)
- Aksoyak, İ. Hakkı-Arslan, Mehmet, Haşmet Dîvân, Ankara, 2018. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/57256,hasmet-divanipdf.pdf?0> (ET. 18.05.2021)
- Aksoyak, İ. Hakkı, Gelibolulu Mustafa Âlî Divanlar, Ankara, 2018. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/58695,gelibolulu-mustafa-ali-divanipdf.pdf?0> (ET. 21.04.2021)
- Alıcı, Lütfi, Dîvân-ı Nâşid İnceleme – Tenkitli Metin, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Malatya, 1998.
- Arslan, Fatma Şennur, Âsım Ârif-zâde Divançesi (İnceleme-Metin-Dizin-Sözlük), Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2010.
- Atak, Mustafa, Yüsrî Ahmed Nazif Dede ve Dîvânı, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2016.
- Aypay, A. İrfan, Nahîfî Süleyman Efendi (Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Divanı'nın Tenkitli Metni), Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya, 1992.
- Barlak, Eyüp, Harputlu Rahmî Dîvânı'ndaki Din, Cemiyet ve Tabiatla İlgili Unsurların Tahlîli, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Elazığ, 2000.
- Bektaş, Halime, Şeyh Mehmed Nazmî Dîvânı (Edisyon Kritik, İnceleme), Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sivas, 2005.
- Bilkan, Ali Fuat, Nâbî Dîvânı, C. I-II, MEB. Yay., Ankara 1997.
- Bulan, Halil İbrahim, Taybî Mehmed Çelebi Hayatı- Eserleri- Edebî Kişiliği, Dîvânı'nın Tenkidli Metni, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya, 1995.
- Coşkun, Nebi, 18. Yüzyıla Ait Divan Tertibinde Bir Nazire Mecmûası (İnceleme-Metin), Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2019.

- Çetin, Kamile, Râşid (?-1310/?-1892) ve Dîvânı İnceleme-Tenkidli Metin, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta, 2006.
- Çıpan, Mustafa, Fasîh Ahmed Dede Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Dîvânı'nın Tenkidli Metni (Cilt:1), Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya, 1991.
- Demir, Tarık, Edirneli Fâiz Divanı İnceleme-Metin-Dizin, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2006.
- Demirel, Şener, Şehrî (Malatyalı Alî Çelebi) Divan, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 2017.
- Doğan, Sevilay, Ahmed Vesîm Divanı Tahlili, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Elazığ, 2019.
- Ece, Selami, Bursalı İbrahim Râzî Divanı (İnceleme-Transkripsiyonlu Metin), Atatürk Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Erzurum, 2017.
- Erişen Yazıcı, Gülgün, Edirneli Kâmî ve Dîvânı, Ankara 2017. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55977,kami-divani-pdf.pdf?0> (ET: 25.05.2021).
- Felek, Özgen, Fehîm-i Kadîm Dîvânı'nın Tahlîli, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Elazığ, 2007.
- İnce, Adnan, Tezkiretü'ş-Şu'arâ Sâlim Efendi, AKM Yay, Ankara, 2005.
- İpekten, Haluk, Na'ilî-i Kadîm, Dîvân, Ankara 2019. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/67155,naili-i-kadim-divanipdf.pdf?0> (ET: 05.03.2021).
- Kaplan, Yunus, Fevzî Dîvân, Ankara, 2019. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/67209,fevzi-divanipdf.pdf?0> (ET: 05.04.2021).
- Kara, Hamza, 15. Yüzyıl Memluk Sahası Şairlerinden Rûhî'nin Divânı (İnceleme-Metin), Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2014.
- Karabey, Turgut, Vecdî (Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divânı'nın Karşılaştırmalı Metni), Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum, 1995.
- Kardaş, Mehmet Nuri, Re'fet Mehmed 'Aziz'in Hayatı Edebi Kişiliği, eserleri ve Dîvânının Tenkitli Metni, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya, 2008.

- Karagöz, Sevinç, Feyzi Efendi Divanı İnceleme, Transkripsiyonlu Metin, Sözlük, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya, 2004.
- Karakaş, Figen Özlem, 18. Yüzyıl Şairi Âdem Çelebi ve Dîvânı (İnceleme-Transkripsiyonlu Metin), Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2010.
- Kavruk, Hasan, Şeyhülislam Yahya Dîvânı, Ankara 2017. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10655,seyhulislamyahyadivanihasankavrukpdf.pdf?0> (ET: 26: 09.2021).
- Kavukçu, Fatma Zehra, Râmî Dîvânı, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Bursa, 2000.
- Kaya, İlkay, Subhîzâde Feyzî Dîvânı'nın Bağlamlı Dizini ve İşlevsel Sözlüğü, Düzce Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Düzce, 2020.
- Kazan, Şevkiye, Üsküdarlı Sırrî Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği Divan'ı (Tenkitli Metin - İnceleme) ve Şerhu Medh'in-Nebî, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2003, Ankara.
- Kılıç, Atabey, Mecmua Tasnifine Dair, Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, Turkuaz Yayınları, İstanbul 2012.
- Kılıç, Atabey, Ahmed Neylî Divanı, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir, 1994.
- Kınay, Nilay, Sadık Kemalî Divanı (Durretülüşşak), Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum, 2011.
- Koşar, Burcu, Mahmûd Fâ'iz Dîvânı (İnceleme-Metin-Tıpkıbasım), Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2019.
- Kurtoğlu, Orhan, Bosnalı Âsım Dîvânı (İnceleme-Tenkitli Metin), Ankara, 2018. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/58698,bosnali-asim-divanipdf.pdf?0> (ET: 04.05.2021)
- Kutlar Oğuz, Fatma Sabiha, Arpaemîni-zâde Mustafâ Sâmi Dîvân, Ankara 2017. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56084,arpaeminizade-mustafasamidivanipdf.pdf?0> (ET: 28.05.2021)
- Kutlu, Şafak, Rasim Divânı I., Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1997.
- Macit, Muhsin, Nedîm Dîvânı, Ankara 2017. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56214,nedim-divanipdf.pdf?0> (ET: 25.05.2021).

- Oener, Lejla, Bosnalı Aleaddin Sâbit Dîvânı'nın Tahlili, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sakarya, 2019.
- Oğuz, Yunus, Kelîm-i Eyyûb (Batburunzâde) 'nin Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği, Divan'ı (Tenkidli Metin – İnceleme), Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Antalya, 2021.
- Özdingiş, Vicdan, Sabîh Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Divanının Tenkidli Metni, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya, 1998.
- Özer, Sait, Nâtîkî Dîvânı (Karşılaştırmalı Metin – İnceleme), Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sivas, 2006.
- Sarıkaya, Erdem, Kayseri Raşit Efendi Eski Eserler Kütüphanesi'ndeki Bağdatlı Rûhî Dîvânı Nüshası (Metin-İnceleme), Yozgat Bozok Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yozgat, 2018.
- Selçuk, Bahir-Kavruk, Hasan, Filibeli Vecdî ve Dîvânı, Ankara, 2017. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55912,filibeli-vecdi-divanipdf.pdf?0> (ET. 27.03.2021)
- Sunal, Arif, Sâdık Dîvânı (İnceleme-Metin), Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Bursa, 2014.
- Tatcı, Mustafa-Yıldız, Musa, Azîz Mahmûd Hüdâyî Dîvân-ı İlâhiyât Tıpkıbasım ve Çeviriyazı, Üsküdar Araştırmaları Merkezi, İstanbul, 2005.
- Tekin, Gökçen Yunus, Hanyalı Mehmet Şefik Efendi ve Divânçesi (Metin-İnceleme), Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır, 2016.
- Tıgılı, Fatih, Bursalı Rahmî Çelebi ve Divânı, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2006.
- Tuğluk, İbrahim Halil, Abbas Vesîm Efendi; Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği, Divan'ının Tenkitli Metni ve İncelemesi, Ankara, 2007.
- Uz, Özkan, Sabri Dîvânı, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Van, 2009.
- Üzgör, Tahir, Fehîm-i Kadîm Hayatı, Sanatı, Divan'ı ve Metnin Bugünkü Türkçesi, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara, 1991.
- Yağcı, Ömer Gökhan, Mehmed Şerif Efendi Divanı (İnceleme-Metin), Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale, 2006.

- Yalçınkaya, Akif Mehmet, Bandırmalızâde Hâşim Baba Dîvânı (Metin-İnceleme), Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bursa, 2008.
- Yanbal, Semra, Şâkir Mehmed Efendi Dîvânı (Metin-İnceleme), Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sivas, 2009.
- Yekbaş, Hakan, Sebzî Divanı (İnceleme-Tenkitli Metin), Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sivas, 2011
- Yenikale, Ahmet, Ahmed Nâmî Dîvanı, Ankara, 2017.
<https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56192,ahmed-nami-divanipdf.pdf?0> (ET. 25.05.2021)
- Yenikale, Ahmet, Sünbülzâde Vehbî Dîvânı, Ankara, 2017.
<https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56212,sunbulzade-vehbi-divanipdf.pdf?0> (ET. 27.05.2021)
- Yıldız, Alim, Ahmed Hamdi Divânı, Buruciye Yayınları, Sivas, 2011.
- Yıldız, Selami, Siverekli İbrahim Re'fet Dîvânı, Şanlıurfa Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, 2012, Ankara.
- Yılmaz, Kadri Hüsnü, Diyarbakırlı Hâmî Ahmed Divanı, Gazi Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2017.
- Yılmaz, Müslim Cahid, Sabrî-i Şâkir Dîvânı, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kütahya, 2010.
- Yorulmaz, Hüseyin, Koca Râğıp Paşa, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1989.
- Zilif, Tuğba, Dursun Ahmed Nâtıkî Divanı: İnceleme, Metin, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bilecik, 2019.

Sürelî Yayın

- Aydemir, Yaşar, Metin Neşrinde Mecmuaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler, Turkish Studies, Volume 2/3, Ankara 2007, s. 122-137.
- Güzel, Bilal, Bursalı Şair Huldî ve Şiirleri, Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi, Sayı 24, İstanbul, 2020, s. 257-284.
- Gürbüz, Mehmet, Şiir Mecmualarının Kaynakları Üzerine, Turkish Studies, Volume 8/1, Ankara 2013, s. 315-322.

Koyuncu, Fatih, Alaşehirli Makâlî Mustafa Bey ve Mecmualardaki Bazı Şiirleri, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 9, Sayı: 2, Ekim 2011. s. 303-324.

Selçuk, Bahir-Algül, Mesut, Şefik Mehmed'in Gazelleri, International Journal of Language Academy, Volume 3/2, Summer 2015, s. 1-13.

Diğer

Akkuş, Metin, "Nef'î", DİA, c. 32, Ankara 2006, s. 523-525.

Aksoyak, İsmail Hakkı, "Es'ad, Ebû İshâk-zâde Mehmed Es'ad Efendi" TEİS. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/esad-ebu-ishakzade-mehmed-esad> (ET. 10.04.2023)

Aksoyak, İsmail Hakkı, "Fâiz Mustafâ, Börekçi-zâde", TEİS. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/faiz-mustafa-borekcizade> (ET. 29.12.2022)

Arslan, Mehmet, "Leylâ Hanım", TEİS. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/leylahanim> (ET. 29.12.2022)

Çakır, Müjgan, "Tayyibî, Mehmed Çelebi" TEİS. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/tayyibi-mehmed-celebi> (ET. 25.12.2022)

Çeçen, Mehmet Orkut, "Sabrî, Mehmed Şerîf", TEİS. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sabri-mehmed-serif> (ET. 06.12.2022)

Çınar, Bekir, "Âsım Ârifzâde Mehmed", TEİS. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/asim-arifzade-mehmed> (ET. 15.11.2022)

Çıpan, Mustafa, "Fasîh, Ahmed Dede", DİA, c. 12, Ankara 1995, s. 213-214.

Ekinci, Ramazan, "Râsim, Eğrikapılı Mehmed", TEİS. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rasim-egrikapili-mehmed> (ET. 17.11.2022)

Erdem, Sâdık, "Neylî", DİA, c. 33, İstanbul 2007, s. 69-71.

Eren, Hulusi, "Hüdâyî, Aziz Mahmûd", TEİS. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hudayi-aziz-mahmud> (ET. 20.12.2022)

Güzel, Bilal, "Huldî, Mustafa Efendi", TEİS. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/huldi-mustafa-efendi> (ET.27.12.2022)

Karacan, Turgut, "Sâbit", DİA, c. 35, İstanbul 2008, s. 349-350.

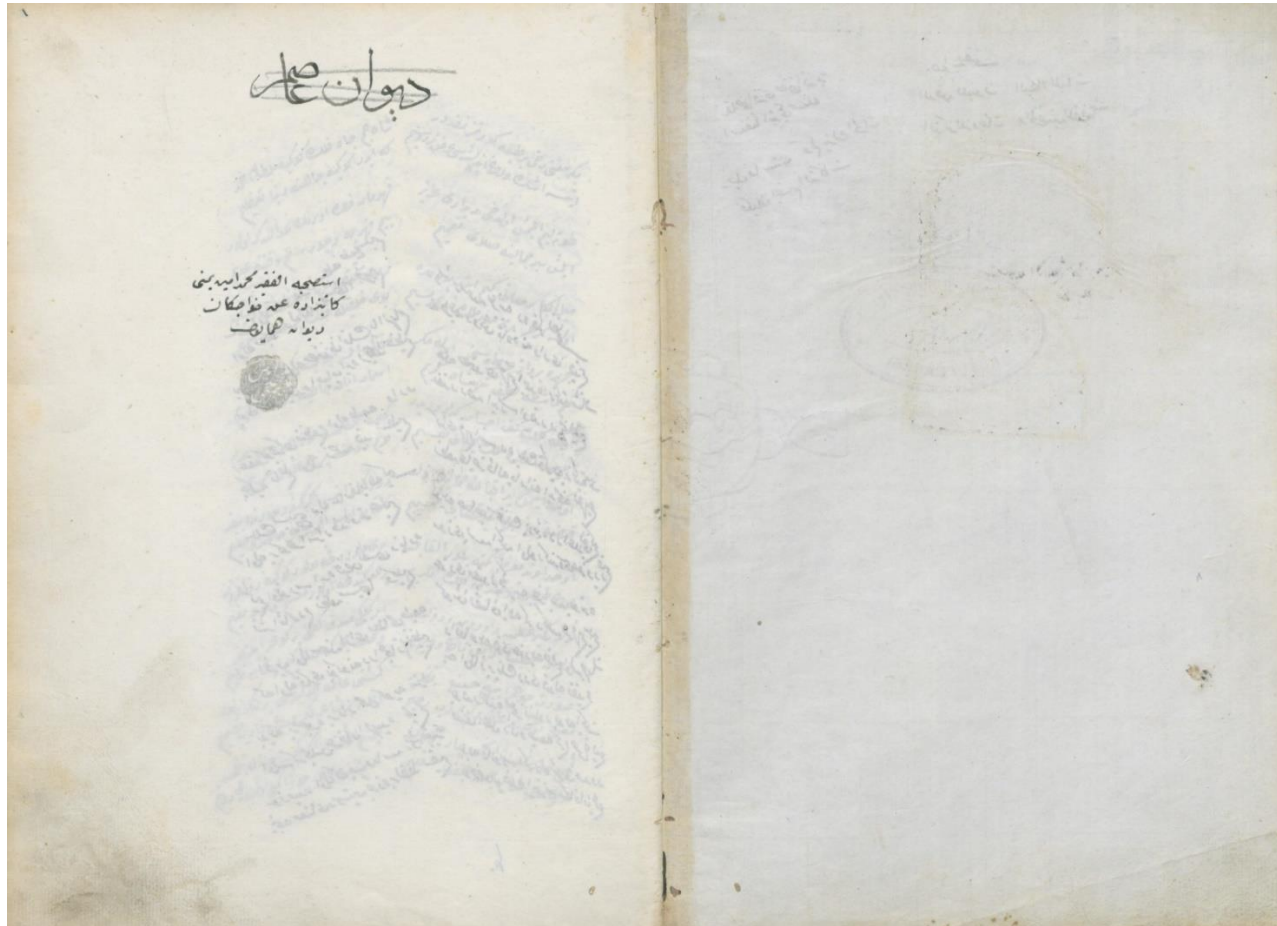
Karahan, Abdülkadir, "Nâbî", DİA, c. 32, İstanbul 2006, s. 258-260.

Karavelioğlu, Murat Ali, "Nahîfî, Süleyman", TEİS. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nahifi-suleyman> (29.11.2022)

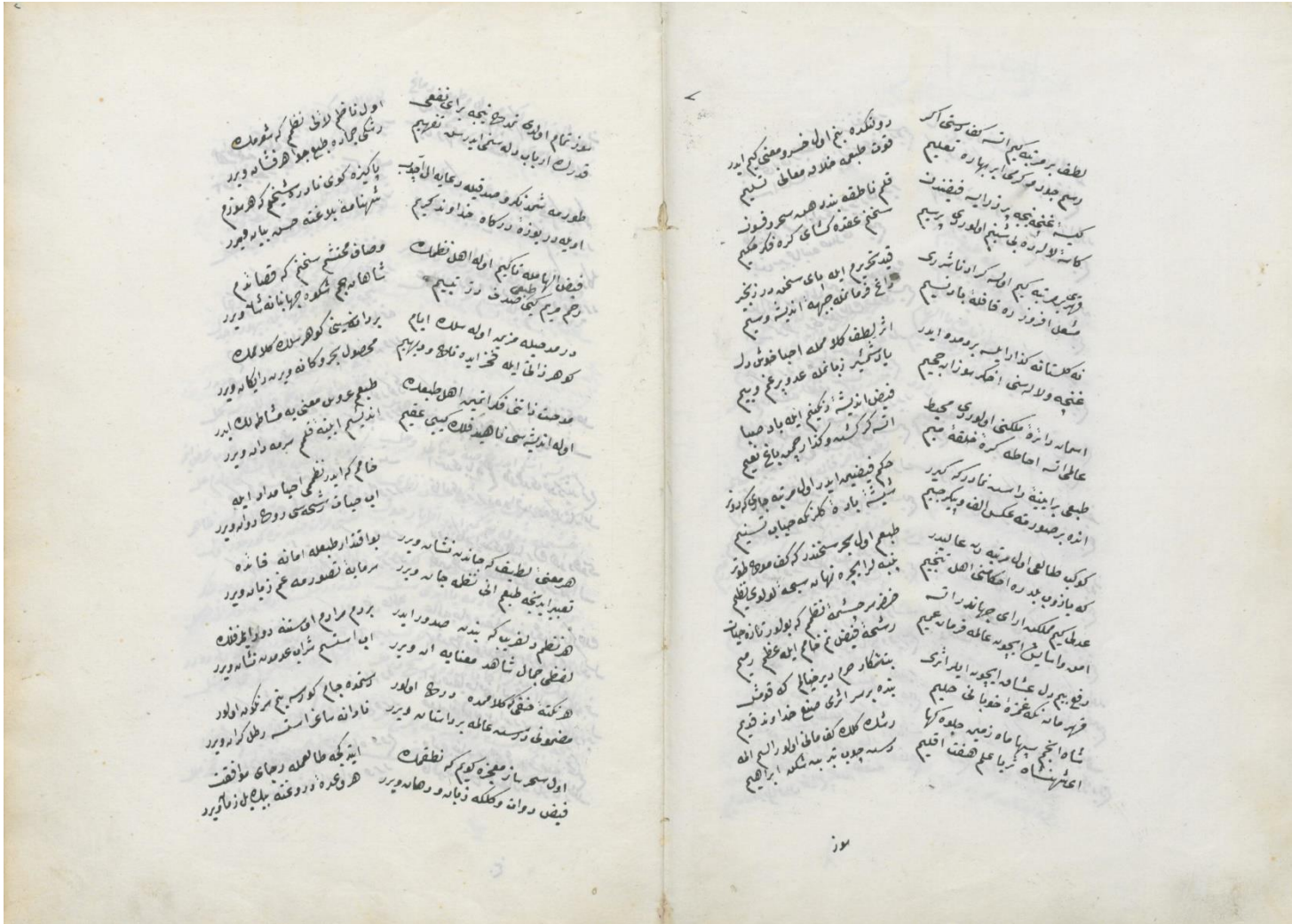
- Kaya, Bayram Ali, “Yahyâ Efendi, Zekeriyâyâde”, DİA, c. 43, Ankara 2013, s. 245-246.
- Kazan, Şevkiye, "Sırrî, İbrâhim Sırrî Efendi" TEİS. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sirri-ibrahim-sirri-efendi> (ET. 23.12.2022)
- Kesik, Beyhan, “Koca Râgıb Paşa”, TEİS. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/koca-ragib-pasa> (ET. 07.11.22)
- Mâcit, Muhsin, “Nedîm”, DİA, c. 32, İstanbul 2006, s. 510-513.
- Oğuz, Fatma Sabiha Kutlar, “Sâmî, Arpaemîni-zâde Mustafâ”, TEİS. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sami-arpaeminizade-mustafa> (ET. 15.12.2022)
- Selçuk, Bahir, “Pertev Paşa, Seyyid Mehmed Said”, TEİS. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/pertev-pasa-seyyid-mehmed-said> (ET. 17.11.2022)
- Uzun, Mustafa, “Mecmua”, DİA, C.28, Ankara 2003, s. 265-268.
- Üzgör, Tahir, “Fehîm-i Kadîm”, DİA, c. 12, İstanbul 1995, s. 295-296.
- Yazıcı, Gülgün, “Kâmî”, DİA, c. 24, s. 279-28
- Yekbaş, Hakan, “Vecdî, Abdülbâkî”, TEİS. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/vecdi-abdulgazi> (ET. 13.11.2022)
- Yeşiloğlu, Ayşegül Mine, “Nâilî”, DİA, c. 32, İstanbul 2006, s. 315

EK

Ek 1: 1a

اول تا آخر اولی نظم که شومست
 در کجایم که طبع جلا هوشانه و بر
 پاکیزه کوی ناورده سخن که هر موزع
 شرفنامه بلاغته حسنه بیاد همور
 و صفا غنچه سخن که قصاصم
 شاهان در کجایم شکوه بر پایانه شور
 بر آفتاب کوه سلاک کلامت
 محصول کجایم که ویرانه ویر
 طبع عویس معنی به مشاط ملک ابر
 اندر کجایم اینده سخن سرمدانه و بر
 خام کجایم نظمی اجیاد اینه
 اب حیات شکره سی روح و نور و بر
 بواقدا طبعه امانه خاند
 بر مایه تصور معنی زمانه و بر
 بر دم مراع ایستند دور از غفلت
 اب استم شربان کوه شاد و بر
 کشفه جام کورس بنج بر کوه اولاد
 نادانده مایه است رطل کوه و بر
 اینده طالعوله ریحای ملائقت
 هر و کجایم دروغه بیاد زمانه و بر
 فیض روان و کلمه زمانه و کلام و بر

رونگه بنج اوله ضرور معنی اید
 فوف طبعه غلام معانی نسیم
 فم ناطقه بند همد سوزون
 سخن غفده کسای کرده فکر حکیم
 قند سوزم اینه های سخنده در زبیر
 فراغ زمانه جبهه اندیشه و رسم
 اثر لطف کلامه اجیاد خون در
 با شکر زمانه عدو بر رخ و رسم
 فرض اندیشه ز کجایم اینه باد صبا
 آنکه کز کشته و کز آری کجایم باغ
 حکم قضیه اید اوله مرتبه چاک کرد
 بیست یاده کلر که جیاد نسیم
 طبع اول کجایم سخند که کف مودع طوره
 بنه لرا بجه زهاد سجه اولی نظم
 خضر جسته نظم که بولور نازه جیاد
 رسیده فین غم خام ایله غم رسم
 بنظر صحر در خیمه که کوش
 بیره بر سر اثری صنع خداوند فیم
 رشک کله کف مایه اولور اسم الله
 رسیده چوب بتر بنه شکر ابراهیم

لطف بر مرتبه کیم است کف سخی اک
 رسم جود کجایم بهاره تعجب
 کسب غنچه جبهه بر زاریه فینند
 کاسه اولورده جیاد اولور کجایم
 بر بیره کیم اوله کادنا شکر
 سخن افزوده قافله بار نسیم
 نه کسانه کز اریس بر موده اید
 غنچه و لایحه حکم مودع جیم
 اسرار زانده ملک اولور کجایم
 عالمی نه احاطه کرده غنچه جیم
 طبعی با مینه راسته مودع کبیر
 انزه بر صورت عکس الف و کجایم
 کوه طالع اوله مرتبه به عالیدر
 که بازوب بدره احکامی اوله نسیم
 عدل کیم کلمه ارای جیاد رات
 آمد و اسایش کجایم عاقه قرانیم
 رفیع ببول عشا کجایم اید انری
 قره مانه عکس زه خویای جیم
 شاه انجی سبها ماه زمیده جیاد کرا
 ای شیشه شربانیم هفت اقدیم

اولی که سینه بار کوی دور کوهی
 لیل و نهاره ضلعه نوز و زجانه و بر
 اولی که سینه جقه یا نجه کوهی
 جرجا اقبابه شیخ و هلاله کمانه و بر
 خانه احمد اول شهنشاه دور که روزگاری
 عدلیه رهوه زنده آمده و اما و بر
 دردی صحتی اجل بر باد و بر
 هم او زمانه فراقه ان سوره یا نه
 هم یولده را سوره که کجا با باد و بر
 با قیقه بر کاهله باج جان الورد کوی
 هم بنده شوی غصه که زنده که با باد و بر
 جلد کوی جسته شسته غمزه بند
 عشاقه دهشت غصه که زنده و بر
 که زنده ماه چشتمه ابرو کمانه صوز
 که زنده نگاهنه زکانه سانه و بر
 خطی که ظاهر است که زنده عالمه
 خود ظهور قضا اخر زمانه و بر
 لعلی که زنده خاتم صدر زمانه و
 حکم کجایی بار زنده انور عیانه و بر
 اولی که زنده قریبیتی ایله تختگاه و
 قریب زنده رینه اسما و بر

بویله ایله که طافت قوما زنده و
 بوفلانته که عاظمه بیخ فزین منزل
 خطره و نسلی بولور بقدر قچه
 کور بولور و لده بوغضای لطیفه و
 چشم شاه سوارانه جقه جویانه
 ششم طفه غزاله بلایه منزل
 قطره اشک ایله روی زنده تازه و
 روده اشک ایله چشم کواکب اکمل
 راجه حرمانه سینه بر اولور و بر
 شیخ بیداد کلون شیخ ایله رسد و بر
 ابروسه منزل مقصوده و بویله حق
 سر زنده اشک ایله عصبه دنیای و حل
 کوی طالع بود کجا صدف نظر
 خشمه بویله بقدریم ایدر اخطار و حل
 قوتنا ریک چه غمزه جی با کوره و
 دیره جقه سینه کارنه با ایندی سبیل
 به کج بده ستاره سوره ند بو کوی
 زنده ایدر اخطار کجا تا زنده و بر
 نجه بی کجسته روانه بنه چرخ کران
 اولی که زنده که زنده غم منزل

اولی که سینه بار کوی دور کوهی
 لیل و نهاره ضلعه نوز و زجانه و بر
 اولی که سینه جقه یا نجه کوهی
 جرجا اقبابه شیخ و هلاله کمانه و بر
 خانه احمد اول شهنشاه دور که روزگاری
 عدلیه رهوه زنده آمده و اما و بر
 دردی صحتی اجل بر باد و بر
 هم او زمانه فراقه ان سوره یا نه
 هم یولده را سوره که کجا با باد و بر
 با قیقه بر کاهله باج جان الورد کوی
 هم بنده شوی غصه که زنده که با باد و بر
 جلد کوی جسته شسته غمزه بند
 عشاقه دهشت غصه که زنده و بر
 که زنده ماه چشتمه ابرو کمانه صوز
 که زنده نگاهنه زکانه سانه و بر
 خطی که ظاهر است که زنده عالمه
 خود ظهور قضا اخر زمانه و بر
 لعلی که زنده خاتم صدر زمانه و
 حکم کجایی بار زنده انور عیانه و بر
 اولی که زنده قریبیتی ایله تختگاه و
 قریب زنده رینه اسما و بر

طبع در شمس که در این صوره چیه
 بک فکر سخن در وقت عروسان طراز
 بودی شریک او در صحنه بکر کلام
 که اکا طایبه املا استرا سیاه چنار
 اولدی نازک سخن خشم و عذرت
 نوله رسک ایسه لر رومه عاقبت
 عاریدر الهه چکانه ز خلک
 صید بچیده ایسه شرباز خیالم پرواز
 نیجه صیار سخنه وار یسه دورمه نوله
 برسد ره هیچ شکار الهه ده باز شرباز
 ریش اندیشیم اگر باشکس جویانه صدف
 ادنی افلاک معانی به غبار ناز و ناز
 بنت نظیره شرف بودی ز سیه اشعار
 نه نیم کعبه ایله خطه اقیم حجاز
 ایبرسه دعوی زور برنی خصمک ابطال
 ایلم حجت مضموده کلام ایاز
 دیزه چیده نئی سفره کسای عفت
 اولدی کرمی دیوشم پرواز
 طغلق اوله مرتبه کیم کار که عالمه
 تو مدی عنق و آسینه برینه در خط
 بنور روی یونقی صبحه چقیقه خورند
 باقی بر قفه زای میزک مشغ
 دوداه ایبردی ایینه صرخه بنیاه
 بر تو معدنک اولمب اگر صیقل
 حشره رش خامی و مقلده ایبرم
 سدره اولمب کرنگه خاقی و دلک
 سیر و با سر کساره خلوق معنار
 سر تراویجه غلوه کیمی سجده جیل
 سرودانامور افاضل و خنده دل
 ای خداوند خدک عملای قلم
 سنه اوله فاضل جینک معادله فک
 کور زردی دور ایده فی سینه فک
 منطلق بینه یایه ایلمک قادر درانی
 کتبه کولسه اگر فاعده شو عمل
 قورک اوله مرتبه کیم مصلع اولدی
 طراز و ننگه مریط دود و استغسل
 طبع

مشرب الهل جسدیه اوله لذت کام
 صونه دل لغت ایدار اوله شربه کفلام
 اولی بچند افزود چلی شفته کیم
 ویرس خورک نیدیم با نمانه اگر نمانی ویم
 حدت بارقه برنو بر نو نرست
 درشته تا جاهه عمیده عدمه ظلمه شام
 چینه دانه چندی هر جوف عشرت
 دور بزمی طرب آغاز و سر تا انجام
 کیمی بر مرته جنبش ده استغنا کیم
 مند ابتلاک ایچمه دفع عقوم والام
 ایچمه بر قطره سی بر کلمه صد ساله
 بر اولور سنگ مزایه یا تیره اصنام
 چک برسد بر اندازی تا کاکام
 جوعه چینی و بر مزج دوران سلام
 کند ای ساقی فرضنده لقا بوسند
 جان واریسه دیو در صوفی دل مرده
 مسه اولوی دازی کشف ایچمه بره کو کوی
 نه ایچمه نرسته ستر الهام
 روح دلده چقاوی چته کز نمانه کبر
 ویره بر سلاک در کج معانی به نظام
 کل کیمی اوله فضا اوله جام برک
 عقلی باشنده اوله عارف اوله آرام
 باشقه بر عالمی وار نیم ملک کیم انده
 کورینور زند چیرانه دیره هلیاره سلام
 مایه فطین حیوان ایدی نشوه مح
 منشا حکمه دورانی کورینور جام
 باره در زوق اوله ایدونه ایصیات
 معتقد کوریکه خیزدیه سکندر ده تمام
 اوله بره استنک باده بر فطین اما
 که نشای کور جهانته جنانده بیغام
 نیجه می تاب فروغ رخ ماه شخب
 نیجه می برنو انوار دل عارف جام
 نیجه می رسه سجاده چک ساغرف
 قباله صور کور دیر از فرام
 نیجه می رایحه روح فرامنده ایدر
 قدسیانه خلک عالم جامه خط شام

مدحی بونه می ایدوم اگر خطا ده
 اوله اشق موزانم انورین کوراز
 اه الله خلک سسه خوار و کولک
 ایچوری بخت ایله ایشدی و غری انجاز
 بی برده امیر ایدیک فریاد ایسم
 سیمه نه حاله مشغله ایسم اواز
 برولایده که بویه بنه قدر خف
 انره اشراق واهالی جوج ایچم کوراز
 کایه اوله رشاق عالی شرب
 کایه شمش اوله نیجه سفله نازیک باز
 شیخ نظمه خلک فریوله اطرافنده
 جوج اوروب ایچیم بر لانه کوراز
 دل کورک نیاز ایچیمه طوقه
 ایچیم نقشه لریه و طرب خاتم کوراز
 لفظک اوله سخن ایدره فریم کور
 اختیار ایلیریم بر سفر دور و دور
 حال معلوم بر ایلک ایچمه سلطانم
 ایسم نقشه نوله غذیه کلور انجاز
 نکریت کیمه اخلاق سیم کعبه
 برده بر خصی صاعقه کوه کداز
 خطه جا هیدر اول کوریل یا با کیم
 ایسم نرانه اگر مدح جوی اواز
 بر بریدنه فرقه ایلیر نقصان
 نقد رفعت حسنه اولور ستمناز
 حکمی بر رویه کیم ایسم دورنده اولور
 ایشانه طوقه شاهیده کور انجاز
 ایسم نرینه اگر عالم باله فیه
 زوره به رسته سیم اولور بر نراز
 عدلی کور کیم نوز جسد لسه رگی
 چشم کور نیانه چکر ایچ ماغ نراز
 صمنه کور شفته سید کور بنه خور کور
 کیم اولور انکه هر طوقه نایب انداز
 هر سحر دهره طلوع ایچمه اب ز رایحه
 ماسته زای منیر ننده الور قط جبار
 اصفا کج کف کور کور کورده صدقا
 ای کور کار صلاک خلوه کلام بر نراز

مرب

ابره به مدینه آغاز او کرم ایشان
 که نه کوری نه کور رفتی چشم ابرام
 او ز به خلف دوده ابرم که اید
 جوهه بافته اجرام و خناس اکرام
 او فلک مستند طلعه قوسی غایت
 او جهان داور دریا کرم و ابراهام
 بخشش امروزم حدیثه نورست
 کینه بر لاکرم فافنه سالار کرام
 شتری زای و عطار رشم و مر اثار
 عیش تکلیف و قضا تشبیه و عجز احکام
 ملتجای وز را صدر کبار علمای
 کامکار فضل خرمولای عظام
 هادی وادی بره بر رفته راه یقیمه
 بی روحی بره بره حریفه شیخ الاسلام
 صدر جم باب که جهازه کنه اخلاق
 ایمنی فاند اقباله نسیم زمام
 استیقه کردی کینه از راه جهان
 استاد همی قبله حاجات انجام
 بابی که صدید
 دکنه کجلی که بجدد با بری محوخته

لطف بلقی شرف عقل مجرب بی خاوند
 فیض کوی کرم ابر بهاری کجی عالم
 دوشنبه که خاکه جم ابر بهار لطف
 کسب روح ایداری زیر زنده جم
 کوفتند فکله خدمه کسه کور
 دو کلاوری بره هب جوهه شیخ ابرام
 نیکه ناخته کنای جمله خفقی که
 اینسیر غایبه سایا به ابرام استقام
 علمه زان یعنی جوده بز کله و خلیع
 هادمه لاده سیمه اینسیر کجی خلیع
 سر زنده عید کله اولوری عالم
 صیبه اجلاوی قوس چرخ کوبه عالم
 رأی بر برینه دوشنبه که بار کوه و صدف
 شمه غایب کوبد بنور شعله نوبه افلاک

جنبه اوری زلف شکا اصم
 سر فکله عشاقه بره هلاک اصم
 دکل سیریه و سار صنع جید حس
 اوسوی ناز که بر بیضه هرا اصم
 فکله نسیم فرصته اه شعله فرزند
 او آینه سقده رو قند بر ضیا اصم
 وزای برده آینه مدعی شگل
 او دعوای جلی حکم قضا اصم
 درم کلا و لورا که هر وقت کرده ارباب
 عروس جاهنه شکوشت اعتبار اصم
 سر بود عالم و عدنه نه مکده اعصابی
 حضور جم دله برده قضا اصم
 خط لیک که صریح شبریه معادل
 ابرام بودسه نه زخمیه خیالور
 دل قوس ابروانی اندنه ندر جید
 سیرانه خشمه می که دالور

ایدر شکسته صرخ دلم بر و مالخ
 اوله طغی نو در سیده و برلم و بلاد
 اوله تخم عشو هفتقد ر مرکب لدره
 بار نیاز به اکیلا ر احتیالور
 نظیه آینه زانو کورینه روی باره
 کلام کلمه خود خوی انفعالور
 نامی امید جام جم ایتم کوی عشق
 موند به باد خدای آینه مقالور
 انگلی رخسار ایدر نوله فلاجم بر کوه
 بی تحصیل جنای قیلور کجی عشق شبنور
 کور خاک زار به دنیا جم مسالیت
 حساب لطف این بولک روزی کجی ورتگله
 کوه دورک بودی زلف غیری جهان لطف ابرام
 حساب بود خدی امش رکذک دور اودت
 بودک دور زلف غایب بودی خدی ابرام
 تیا سیریکه ای نسیمی جوفندر ابرام

مصلحتی مانع اوله نامل فیضی داریمه
 بابیخ

بوضوح و بند له زاهد در یادگی مراد
 در یادگی عاقله زاده از یادگی مراد
 قویه تدویر عظام و جودری ای و حفظ
 حقیقته بجز در یادگی مراد
 او غنچه اعلی او تکلم او رسد و تکلم
 بر اطمینان نریزه ادا در کلمه مراد
 امیرکن مکتب انشا و تکلم اولی و اول
 زمانه و وصلی و عبادت جفا و کلمه مراد
 صفای و صفتی قربانیه و جودری
شخص بود که نه بویس مکارگی مراد
 او شیر خواره به ابرو استانبه شراب
 اولی و پاله سه شیر ما هجاب شراب
 اولی و کوشه تا کی نزل کشته طور
 اولی و اولی تکلمه شعله تا شراب
 قالدوری محشره در صبه و بقیل بالکتاب
 ایچیکه بزم کاهنده که شراب شراب
 هزار مستم اول غنچه تکلم که بر صفت
 طوره پاله شنبه اقبال شراب
 صان صفتی ابرو و صفتی شنبه ایچیکه
 ایدر تراوش و در رصه کلایه شراب
 نیم صبحه با ندر صبحی ابرو شنبه
 کل ریاض تنای شیخ و شراب شراب
 اعیان صوبه جبهه المومنه ال رقیبک حتی
 هم سئک ایسک برهم صلی هند مندر سکا

قسه و ز قیامه در و کاین می بود
 همیشه صبه خند اقبال با بالکتاب
 نیده کلمه فکر زلفی زایر او در مژول
 میشود هر روز از قود و ریش بود استینه
 ز کلمت ایدی بنسبه کرمک جبر و زین
 صیاب کیم که از هر سوی و سر بر فرو زین
 چه خوشتر ز کرمک عاقله مانند از صفت
 در کزار ابرو کل بر سر عاقله فرو زین
 فکر در چه جفا تا غم شسته کما کل
 هزاره ناز سر از هر صبه فرو زین
 زبانیه است نزل مود که حکام سخن گفته
 بعضی عجب لب کلمه ز کلمه فرو زین
 در کازین صفتی ابرو تا زین غم گفته
 ترا بسته است ایدر در حکام در صبه فرو زین
 روی تو خوشتر نید تا نایسه و ماه ایدر
 یا فرشته یا پری یا نود و بی برو کسانیز
 چشم جاد کسید با الهوس با حصار و صفت
 یاد و برام ترا سید با زکین نهنگ سیران
 زلف تو ز تجیه با قلوب با ماسک خفته
 مسئول تر با صومعه با کلمه ما را سید این
 عاقله صبه ابرو با قمر بالله عظمه است
 خال یا محمد با عاقله شیدا سید است
 زلفی از صعوره دلا بر او رسد کسید
 یا بار بی حجاب یا عنبه ساراسه این
 و کار بوسه عبادت کفیل المومنه ال عاقل
 اگر لطیفه و بر سره الموم به کفیل است

طوطی نرینه زمانه با قریب باغ جویان
 بیل بی خانانه با قریب سید سید
 چنگله مشکدر بلور ز صومعه زاهد
 فرمانه شه عسقله میخانه برمدور
 بیانه شمار بی طوطی لازم انوار
 رسد نه چکر ز سبجه ضد و نام برمدور
 کید زری منع ایچیلک باغ چنان
 مور و نه پرو در کید ز خان برمدور
 در با قود و لا مشو نه هر مشو
 بر شغفه شو فر پر و نه برمدور
 نداری شویج بو برود غصه نوری سکا
 مشربک و سینه ناز ایچجه نوری سکا
 در برنج سو طوطی رشحه خوش وصال
 وار مغه جلدی اختیاره سید نوری سکا
 جامه خوب ایچره بر قود بی عاگر سید
 طور مدک چاک اوچجه بره نشه نوری سکا
 نه کید رسد اره به یار و یار ایندیکه
 فتی ای کریمه و اجاف ارب نوری سکا
 اولدک اعشامه نای قتی مودنه چاکوز
 بلم ای نوزمه برای طرب نوری سکا
 کرباره ایلک ایل نوب جانان برمدور
 بگو خرا اول کوه کیدانه برمدور
 صوفی نیک اول بود لوی و کرکرت
 بز دندر ز کردش بیانه برمدور
 تاریخ موله خانه کوه
 ختم زده کی کلاه بکا جان نه دریم تاریخ
 بنای بر صفا اولد بو موله خانه زبا
 ای

سر زده آتقی
 کوی وصال کوی کلاه بیجی نای
 نه بار ز کچه بوز نه اختیاره باره بوز
 نای
 ای بار ز و اینجی رها می کلورن
 ای نامه سر اول ماه انقار می کلورن
 ای هدهد امید صاری کلورن
 کدرگاه قنار و غنه اخرباسن
 اورد هر کدر گزده بر اشاد زیره موزن
 هار سر سنیق اول جرجی کورده هار این
 مقام راسته و بر ز خلال سیخ بیخیزن
 کور ایتمکامین عراج کلفه زلزله وری
 بیققر خرده کندمدنه با این کند فرزند
 اولور خنده بای قشمدن امدکسه نقره
 یکانای کلور بر قشود املسه کوندنه زین
 ایروب اول روی اشک ایله کجه ایزن
 یاز سجاره نه نقشه ک قدیل بی و خن
 کوروب کلای اونا به حشاره نکا و این
 نه قادر اتمک زرموقنده ایندیکه الهف
 سده کجه روز بزار می کلورن
 تاریخ برنوبان
 قدم با صدی زمینه بر اوله سطره نظام الیه
 بد کونه زین و در کجای عظیم سطره نظام الدین
 مودا اولوب صامتا این تاریخ
 مودا اولوب صامتا این تاریخ

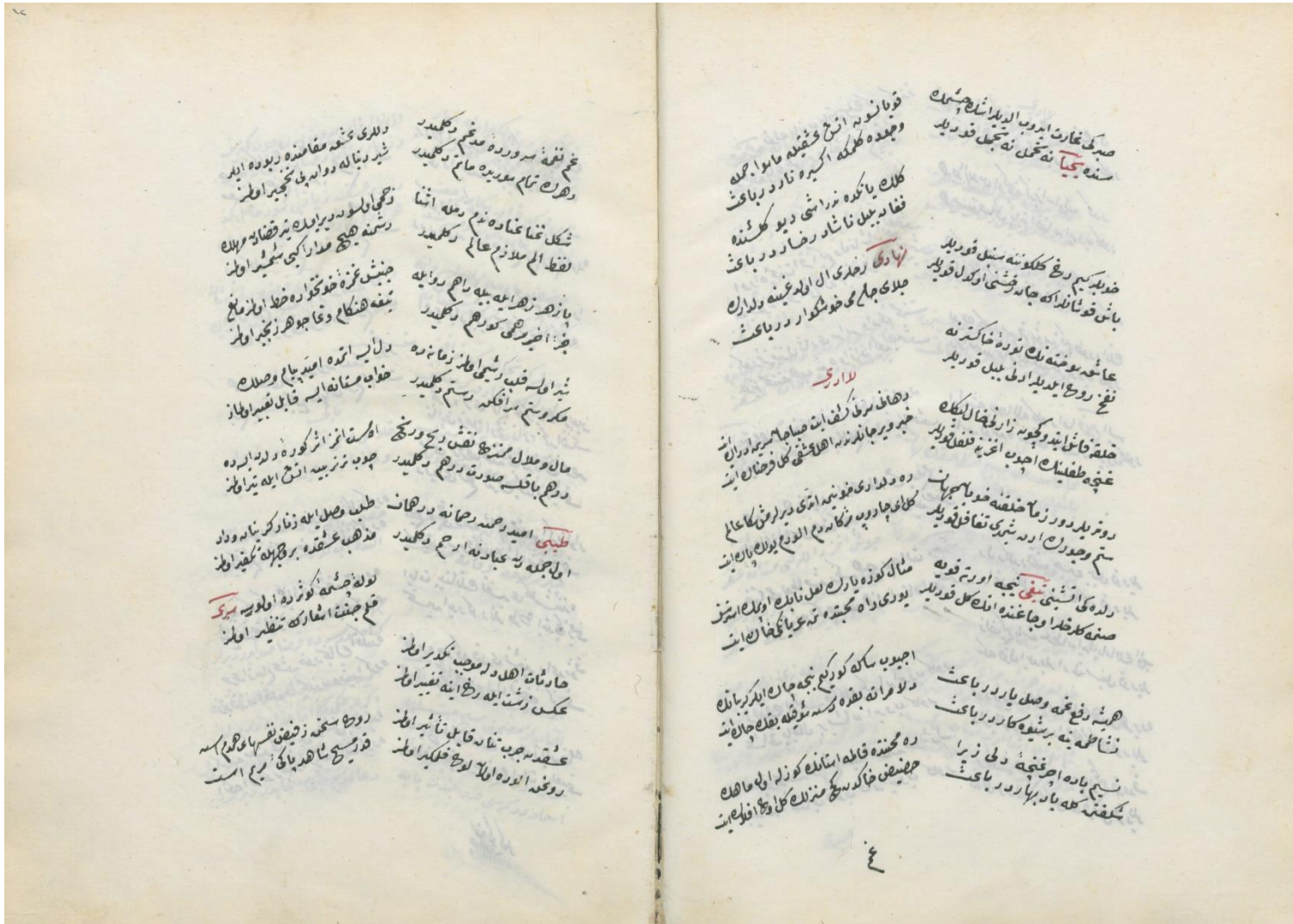

نه لازم در دو روز اول شوقی **عجب** جزا
 بود کلوبی کلف ساده شوقی در روز
 بری اب وری آتشه هفتایک پاک اب
 طراوت و برنده او نادر کل کرمان به
 مکر انداز اید فیض الهی غیبی بوسه
 طبا تر بر مخالف روزگار نه کشف
 سواد جرم اینه فیض خداست با امید امله
 ضیای آفتابه مانع اطلاله روزه روز
 نوری اولیسی پرده خود بجم صیبا
 ایدری **باب** تازه معانی در کعبه کون
 جصفا کورج ابر کل ناز و روزه زوار کون
 زنده عاقبتی کانه جصفا ایشا در کون
 کول رجام زندک الوده دوزخ که بود زنده
 زمانه آکایینه عالم نادر کون
 زنده هب زبانه خنجره بود شور شریک
 سر زنده دوجار اول جبه اول در جبار کون
 نکلوا اضطراب اندکجه لکلوا برالکون
 بودید عطفه صبه جیبسته رها در کون
 سر شله حسرت کله آتمه قرش عالمی کلکون
 او اید مارم هر جوا اید بر کون کون
 جصفا خوار نه طوفیه دل بر شوقی کون
 کله ایدر نولوسه بوسه ابر کون کون
 کلو ورم کوا لور خوار اندم دارک ای **عجب**

عجب کر که محمود اولم جانم زار صدف
 کونر نا کله ای که کوی استقامت
 انتر زانک **باب** کوی بر سه خلافت
 جصل سند کوی روزه کوز رسلا صدف
برای و شوق کله بود اید ای **عجب**
 انساله سرش باد ایتون دو زار
 اه کیم اول بود ایدونه شکر بخت
 جسی موسیقاره دوزخ عاقبت هر امله
 زلفه صا در با جوبه شانه شکر بخت
 بر تو بمانه نعلک بلوقش چشمنه
 باغده ترکمن نه مسانه شکر بخت
 ای **عقبه** کون تقاضا ل باره
 کعبه جامد معنی بخانه شکر بخت
 خنده ال اول زنده مشاطه دکار اول
 رونه اول کله و صدف جیل زار اول
 خاک راهک کل اید ری جسم عا و صفا
 بسته ز جهر جوی صفا کوز اول
 رشکده برمانه بل قلب دوشیر هب
 لاله لرو ایدیه دامه کیر کسار اول
 روی دلره زبور آفرای اولور ک زلفه در
 شانه زکاره خود کون کله سور اول
 ای **عقبه** خنده کور ک او ماه حسرت
 بر کون کیم قد جانانه کعبه صدف
 جوبه زنده کله بخت

لا رکی
 قویا بخانه بتر لاله زار نغالی
 کورد تصور ایبر میخیز نغالی
 اونگه بر بوده چشم لطفه کلین
 کتورمه خط بوس و ناز نغالی
 طراز دامد کشد کلین سیر ایله
 زماره جلوه قو عشوه بار نغالی
 هزار لاله نغالی اجدی سینه
 کورنجه خیمه چکر ناز نغالی
لا رکی
 قمار صدره چشم اولی عشق زلف
 باشم اول سنده محبت با بود ارباب
 عشقوت راغ کنت پشم برده کورکا
 موکلدر کور کلک ای بار صارد هر زمان
 اقبام بر هلال ابرو کلدر ماه نو
 اسمانه شه سیکدر سپهر زلفان
 طوفانور هر شب چراغ انجیله کورک
 بر طبع ایله سکا یون بولود ستر کورک
 لاله ایله انما اول صبا به اوکسه
 در چشم حقیقی با ننده کاکل غنچه کورک
لا رکی
 تا بیخ از لاله ترو مستانه عشق
 تا جام السنه دخی دیوانه عشق
 زاهدی صفتی می انگور بر سینه
 بزور دکل یاره بیمانه عشق
 عالمده هذرا اولدیله اشق دخی پیرا
 سیم در خجانیانیه پروانه عشق
 ارام اوده مزک نوله بود بر پاره
 بزمتکف معبد سخانه عشق
 با صهار از اید مسجد و مجرای **دخان**
 بز سانه خاک در سخانه عشق
 در سینه کفیم بیمانه عشق
 جوی از لایکی مستانه عشق
 کلدیله دله سوده اید ز سینه فرمایله
 بز پرده کسانده کاشانه عشق
 بنیایله ز فکله نری ایل من صینه
 ز میخیز خطا در بزه دیوانه عشق
 زاهد نجف صورت مفلوک کورک
 بز کورک زینانه صحنه عشق

صیغی
 نوله بانوب با کورک بیکه کوند
 بز بیل باغ غم پروانه عشق
 اورده کنت افرایم دل ناز را بینه
 نه بگونه اورغان که نغوشه را بینه
 کور ز غمزل تازی سراسر واری محنت
 بویه کخته هب بیده وازار ایله محنت
 بخیمه دره خاک خنده قلفه نابود
 ایدل در کورک بز عالم بیدار ایله محنت
 عروس و هر فانیله مرایک الماش بر دم
 بو طاقده روانه کرم جوده ز ما دایله محنت
 خنای بو طاقدر کسم هیچ بوجان **صیغی**
 بو واری بیکرم صده هارا اسار ایله محنت
 دلدکلدر تقصیر حیمه جیل قوریل
 داخل اکثر بر اکاکل قوریل
 زلف کیم باشه نوطانه ابرک یا مالک ایله
 سله قول اید بیل اده سنبل قوریل
 کور در بیل زلفه سیاهلک هوس هر بده
 در بار زده ایدورا ایله کاکل قوریل
 بز غنچه قوه لایسینه چو کیم قوریل
 نه ای ولاله نه نیشل نه قرانل قوریل

صد در کمال غبطه و تندرست
 معهودی هم ز نگر باده محرم است
 در را صفا دهند بنیاه صبحگاه
 بوی گل از نسیم لطافت نسیم است
 سال تمام کشته با هم گذشته را
 مقنطاط زونی غم ماه محرم است
 هم صحبتی کرده دلداد **سنگ** دورست
 بنیم این شمع و دایه هم است

نموده برای انبار بخور ایات اربعین
نایب وضع او چی زاده محمد هفت
 سنی بر فرض صحت عباد شافی غصه
 در بای نقل نزل بکتاد رکنی

صد خود از روی خوابد انکار کرده
 پیش چشم عاقلان خود را تماشا کرده
 زاده و کل کس که از خود شسته پیچوده
 نسیم کله رخسار و ماه سرو با لاکرده
 چرا از صاف غنچه خود تماشا گرفته
 زودند عقل را بچند و شنید کرده
 کرمه معوقی با باد عاقلی پوشیده
 آنکه از خود جلوه بر خود تماشا کرده

نه گوید در کلمه اوله بسیار
 آنچه گوید اوله قفا را
 ای در که قزاقه و گاه رجعت
 اوله در مایه غم و حسرت
 حقیقت و اوجه اوله روانه
 کلور که رسد که زنده قفانه
 ای در که تخالف که نواقف
 اوله در که مفار که معاف

نایب
 خلوص عالمی نقش بر ابر در بر
 و قازمانه ده عینه بر ابر در بر

سیر ای در
 بوسری نایب
 جگر بر لوحه عفا نه جدول

از ناله سانه سرو نه چون کزین
 و ز ناله سانه و سار نه چنانه بر اینه
 در ره عشق زینان بود حاصل کند
 هر که دارد از خلوص قی خود بر میان

بهری دوری و معوقی قضیه دلخواه
 بای خواهد از خوله شفا کند و این

ای سوزش زلف غنچه سیه سیه
 افتاد از مصحف صبح جنبه ایه
 اول اقل غم زلفنده ناله بر از اول
 دعای غنچه سیه سجا بود در بر

ای معاد در کرسی خدر بندت بایه
 عشق در کاشانه شاد غنچه صفت
 دعای غنچه سیه سجا بود در بر

نه گوید

اگر گفته که که باز دود که بلورده کورم بن
 نه صام چکره نه اینده د لودنه کورم بن
 بنه کیم که خفی خطه امید اولور بر یوان
 فته جنبشدری کوشه ابروره کورم بن
 نکاه بر شوکدردی موش ایدر یوش
 مکل چشم بی عتوه هژا راهورده کورم بن
 کساره سینه خود کرده نامانه کلای نانی
 پوای و نایله یاری بوشن انکودنه کورم بن
 مدانکار ایل صاحب ز سیدک کفنه اما
 مضامیده نکای حکام خود شکوده کورم بن
 حساب نانه و اولان کفاری فیض اور
 حمانی ایش بر کسک یازوده کورم بن
 قیسه اولور می سندی انصاف کل کولک
 یا فته بلدیکه طراوت صوبنده در
 بزرگم چول موصیه اولوره زول
 حقا که بیخ اتری لایان صوبنده در
 چای نای خصمه ایدر بر کولد اولور
 شکفته خفته کجاطافه صوبنده در
 صید ایسجه بال و بری اولسه بر نیرنگا
 بلورم اول اول الووی خجیر نیکا
 اولور ز کسک بیخ قضایم که کلور
 فلک کسکی همان کسک ز زهنگر نیکا

عام
 خجی مکنه کوره عتوه تقدیر کاد
 انسه هر یوم اگر ناضه تبریز نیکا
 در دهم های کور دیتی اولوره ایز
 ایز نیرم صفاندی بی نایر نیکا
 خور کسکای بلرین خانه دلره
 میهمانه اولن ایدی ایدی نیکر نیکا
 خطه نو خذاری ملاحظه صوبنده در
 بر طوب بقتی در که لطفه صوبنده در
 بیگانه لوله عالم ای ایش بوشن
 در مار دل ایلدی بزدک اوله انصوبنده در
 قیسه اولور می سندی انصاف کل کولک
 یا فته بلدیکه طراوت صوبنده در
 بزرگم چول موصیه اولوره زول
 حقا که بیخ اتری لایان صوبنده در
 چای نای خصمه ایدر بر کولد اولور
 شکفته خفته کجاطافه صوبنده در

عام
 کولک سنج جفا دره یوز چوبره
 نه چاره صبر ایدر سگ سیدلر
 شراب لعل ناب و لبر بار
 صور لرر غم شکوه دوا سگ
 نه حاجت عوض حال بر لاله
 بلور اول لاله راز نیک رجاسف
 کلای کبر و کله ایدر کاد و کاد ایشنه
 کلای اراجی دله بیکانه بیکانه ایشنه
 ابروانی جنبش ایدر کسک نوقی عتور
 ایشنه محمد بوز احسانه ایشنه
 اعتماد اتم و صالح وعد ایدر ایشنه
 بناید ایشنه رشنه بیامه بیامه ایشنه
 بزنگاه ایدر کسک رات دله اوله قنه جو
 کلای صانع خانه مرمی ایشنه ایشنه
 غریزی خجی کلوب فرکانی بیامه کولستر
 ایشنه کسک بی امانه امانه ایشنه
 راستی ایشانه هنکام خطه عام
 خاصه کله ایدی ایدر افغانه انصاف ایشنه
 مثال رسنه دایه یوس ایدر سردی ایشنه
 ایشنه دله جایگیر و طندر چجه جانانه
 بری ایدر ایدر کسک جاش فرنگاه ایشنه
 مثال ناک کیده نوده کسک رنجه جانانه
 برید عظم ایدر نوبره خیره ای ایشنه
 حواس کسک راهز ندر چجه جانانه
 راز کسک
 فرود ایدر دلدایم جفا سنف
 اولندی قصه هر دو تاسنف

بود در شمار انوی دلبه قریب
 دورا به بوی نیکه ده زکی دونه
 روح بود نظر نازده زمیمه منظر
 انگره اختیار نظیره دیده
 بوسبک قابل دل ایلا نقد **شرفی** ده
 عرض اینه عیار در کالی بندره
 چشمه کمی رسا بر رخ یوناز
 خطه کمی بر شخه نیز یوناز
 هدهد کمی بنا کرد ای اره بند
 و بر اینه بوم اولغله کتخ یوناز
 ایام هرده طلوع کتخ یوناز
 ارم اوزمانه یینیم کتخ یوناز
 انجریاشنه کیمش اور پاره ای کویم
 کیم دیریکه عالمه تیش وچ یوناز
 اسانه دکل اولوشی غایمه ده شخه
 فایرلی بترجده بی رتخ یوناز
 عرض

بر نیای محم اولور سینه
 رشک سینه جان اولور برهنه
 اینز اولوش لعل روانی خوشی دروغ
 لبریز عتقه کندوی جانده سوند
 بال خندک اهدیه اینه رهلال
 شانه کانه کمنه ابرو چکنده
 افسوسه هو قطنه نازده اولوش درین
 بر کاروش یونکیمه به دورا به دیده
 شایسته نظر اولور شایده **شرفی**
 کوسر بود نظر نازده غزل سونیلره
 عیانچه محم اولده کلبه هنده
 صامدده رشک ابرم جا کونده
 سم هلاهل اجل انز به اشرف
 اب حیات چشمه اعلال ایچکده
 تیر ایدی هب ابر اماحی صلیته
 سوبه کانه سخن قراقی چکنده

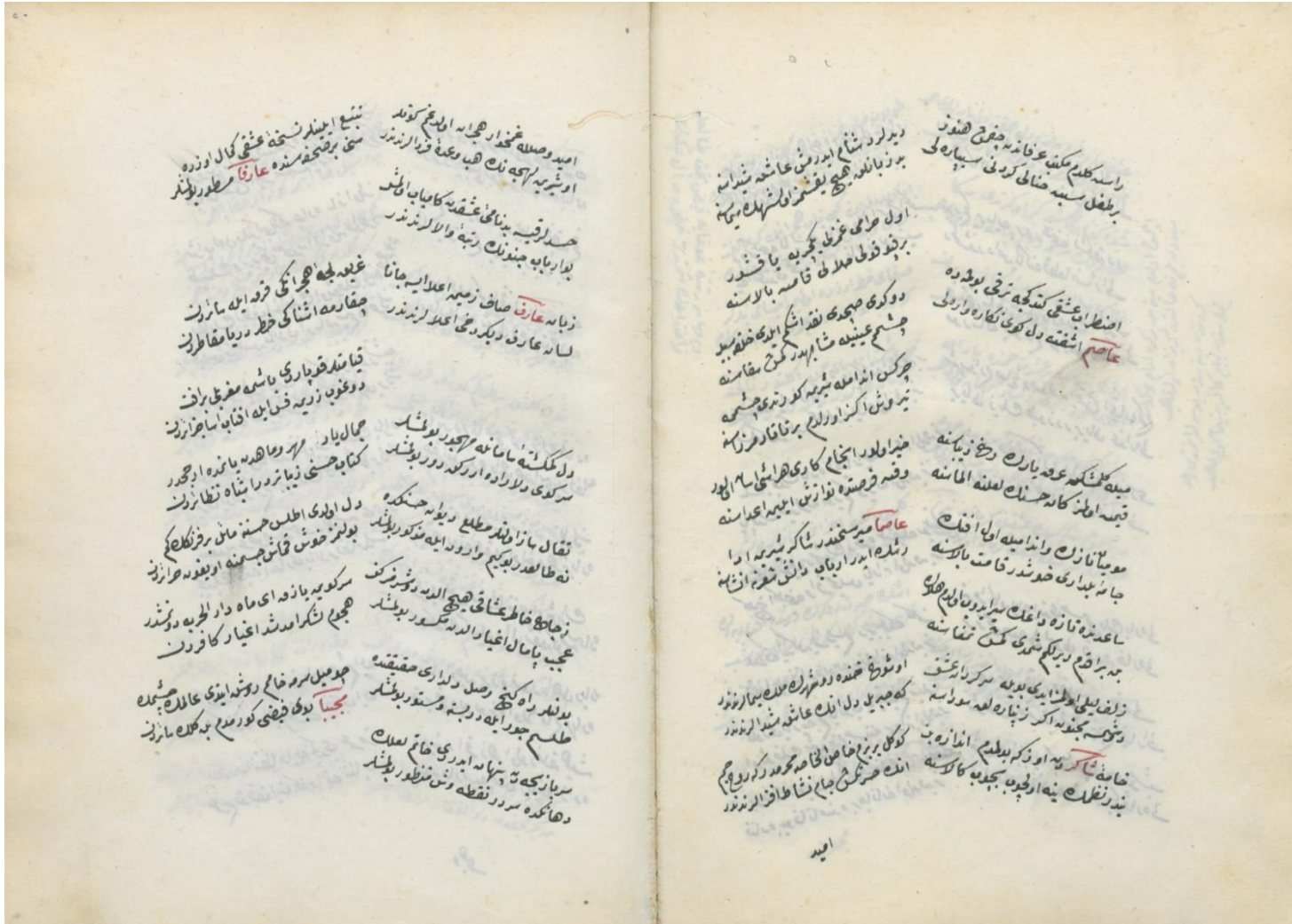
عشق این استقامت اصفا زینانه **شرفی**
 هر دنده بوسند سخته یوناز
 خیال فاسد نالاشنه مرناقع بول بود
 چکنده اول نزال کونک موی میانوش
 صدقده اغنایه او بر در زیل کدا باغ
 عیاندر زکرک سم محال اصحا نوز
 با این صفتک بود در ماری بخت عرفانه
 هر غمی بکشد روشنه اولار نفعده اند
 اغزی صونور دای و ماغنده در غمه
 وار بوس لب موی لاله خنده
 چونه خنده زکی که کانه بندره تبرک
 بر بار شنه کور عرفانه خنده
 نال ایدی در دروغ اید صم نازم
 بر شعی کوزک دلبه قنانه خنده
 دکلدر بر شنه دل کته طرف ابرو انداز
 چکله چله مردانگی بیک کز کانه ناز
 خیال که در قطنه برغ امنی صم عشاق
 عجبکم قظه لر دیرمه اولش مردانده

تیز تر خورد در او بریدند **ششم** زار
 بجا بر خورن کلوی چشم بریده سن
 جمع خشکه انجیری رها بانه ده
 جو دره خشکی تقیراته انجان اتمه ده
 وسه شکر نوز ایرون کاهی گاه ابروزک
 سر به بیخ غزه که کاهی سینه تاب اتمه ده
 خاخ فز کشتکاد چشم خشکده سنک
 تمام خوش چون کنگ جام صربا اتمه ده
 الفه طولند در خفله شاع عرفی
 خواجه دهد در کوردی رو بانه ده
 ارتقاغ مهر حسنک الفه اهل نظر
 دیره سد ضبط نگاهیه سطر لایه نظر
 روظ صفیانی سواد نظر در ده ایرون **هفتم**
 اب جیلوه اوله غزه قلنده اشرا بانه ده
 سیرا بله کردیده خط نور مدیه سن
 نقن ابتری خص لعنه خاتم خصیسن
 رضاد لاله کوفه نظاره کرم اولد
 تاب نگاه عاتقه راج اینده درین
 یکدیگر کیمت اینه بودی افسرین
 عاتق غار باره رنگ بره سن
 استریمه حوصله م چشمه خوش
 ای جرس گوش نه رس نه درین
 بوددی خامه و صف خط خاله صیون
 ضبط ایوی قور و صلیک کز بره سن
 کیرانی کند جنونه سسه اوله مک
راغب بر اهوانه ده بدیم مدیه سن
 کلام کلک چشم صورت دیوار در سن
 صفت وز کلام خاد سرد دیوار در سن
 بر ششم کل اینج هر دو کرم سین دور
 سربای کلستانه عیمه انشرا در سن
 ایرون
 ایرون خوردن کره داغ و جان بنیده مایه
 عجب تاب بن فزله دل بیمار در سن
 سراسر بنده سیرا هلیک زیاد و فایز
 کلوی آفتاب سینه مویضی در سن
 فیه فیه تجلی زار حسرت در شاکله
 نهال مذاهم خجل اشبار در سن
 که چشمه نشه هفت صیبه بر خنج
 محصل **راغب** عجم حیات از در سن
 حقیق علوشانه قور ایسمه زک
 کندی صمد حکایتی ظلمت ستارک
 قانده زنه ایله اوله که مظلومی بود
 تاثیرات زخمی بخ استخوان زک
 جانانه او بر نه که طومار اشتیاق
 برطایم جو جاده وارر ناروا زک
 دلبر او در که انی کور کجه خاد کس
 خیرا ده خود نمان اوله وافر زمانه زک
 اهد او زره ملک طبع ایستایونم
سالم کلور قوافل نظم زبان زک
 مکتوبم کیم که بر رفت ششم
 مجذبه اهوانه کجه کردنت ششم
 کیم مکتبی نگاه اول خود میکتی
 ای سد خدای طردنگه کردنته ششم
 رنجده زغیه با صلیک میکتی
 قربانه صلیک کردنته رنجیدنه ششم
 در صد قدم بنا وکی انداختی مرا
 قربان کسب یازوی را آنکنت ششم
 دامان با ز بر زده بر بر قند من
 احمد هلاک بر زده را مننه ششم
 سه بیل بهار دیره ای رو امدار
 کاواره همچو کسب از کشتن شرم
 حقیق علوشانه قور ایسمه زک
 کندی صمد حکایتی ظلمت ستارک
 قانده زنه ایله اوله که مظلومی بود
 تاثیرات زخمی بخ استخوان زک
 جانانه او بر نه که طومار اشتیاق
 برطایم جو جاده وارر ناروا زک
 دلبر او در که انی کور کجه خاد کس
 خیرا ده خود نمان اوله وافر زمانه زک
 اهد او زره ملک طبع ایستایونم
سالم کلور قوافل نظم زبان زک
 مکتوبم کیم که بر رفت ششم
 مجذبه اهوانه کجه کردنته ششم
 کیم مکتبی نگاه اول خود میکتی
 ای سد خدای طردنگه کردنته ششم
 رنجده زغیه با صلیک میکتی
 قربانه صلیک کردنته رنجیدنه ششم
 در صد قدم بنا وکی انداختی مرا
 قربان کسب یازوی را آنکنت ششم
 دامان با ز بر زده بر بر قند من
 احمد هلاک بر زده را مننه ششم

در فترت قلم طاعتی با قلم **راشدا**
 صفی و بیجا هیچ وارا بخوبی حساب روزه
 از غمی بیانه او ایسم نطق
 ایتری ادعا و طاعتی طاهر ساری
 نامدیره در کول بر اجلی کل سفید
 کل کل تکا فسیه پک باو ساری
تلم با صفت صفی دره او شرف سینه
 ایتری زیاده کنگی از طاهر ساری
 در در حکم اوله برست خول روزه
 و ایتری بخند خول اوله شای روزه
 اوله صفت خالص سحر حال
 قاله ایتری صفته ایلی جوب روزه
 قامت صبر نوله ختم قلم کل کل له
 ضعف برتی معین عید شای روزه
 بینای جرمه مفرو و عفتی سیر بدوب
 دل نمانی نشیبه بولری توان روزه
 دفع مساک نیاز ایدر کوز راه زهد
 برار کوسه دکای مستجاب روزه
 تمام

تمام در هزار اوله زبیه کنگه اوله
 کوزل افتاد سینه بوضه اوله اصله
 بانه باده در باده بار صوزنا بلیک
 کمال افتاد اوله قده قطعا سینه بلیک
 دل بر زخمه بر برده نه مکندر دگر طوق
 هرای اوله کنگه بر باره قند مکنه اوله
 سده کلور دگر کل کبی بد بلیک نا لاغ
 مسه مد هوش نمانی کل خند
 باکر قول اوله سوره دبو حاجه نه فرما
 بر سنگ جوفه اقم بینه فرما
 خارا سیده کزنده خار دبو زارم هله
 خاله ایسده بار خاک راه مشک افشام
 اوله سقم افتاده غبار سینه بسد اوله
 چونکه ای سرو بند افتاده دامان
 لاله ر سا فوری بر قلمه استه سابقا
 بندگی محتاج لطف طایب احسان
 سده دگر کل کنگه بلیک جوبیند بر
 نازنین بلیک بلور سنگ هیزان
 کید لیس بکنله عامه شکره صبر
 بر بارانه ایله عجب خانه انجباره صبر
 عجب ایله تره به سینه استه نازم
 صافله مسجدی خانه شماره صبر
 خدای سینه در بلیک نده خط ایدر
 موشی به بی عجب رغبی انجباره صبر

تازه می ساری ساری خیرا اوله
 بزم بود شری ادم صبر خانه صبر
 نه سینه بویله خای بلیک ارونه شکست
 بلیک **عالم** عجب طرز می طواره صبر
 سده کلور دگر کل کبی بد بلیک نا لاغ
 مسه مد هوش نمانی کل خند
 باکر قول اوله سوره دبو حاجه نه فرما
 بر سنگ جوفه اقم بینه فرما
 خارا سیده کزنده خار دبو زارم هله
 خاله ایسده بار خاک راه مشک افشام
 اوله سقم افتاده غبار سینه بسد اوله
 چونکه ای سرو بند افتاده دامان
 لاله ر سا فوری بر قلمه استه سابقا
 بندگی محتاج لطف طایب احسان
 سده دگر کل کنگه بلیک جوبیند بر
 نازنین بلیک بلور سنگ هیزان

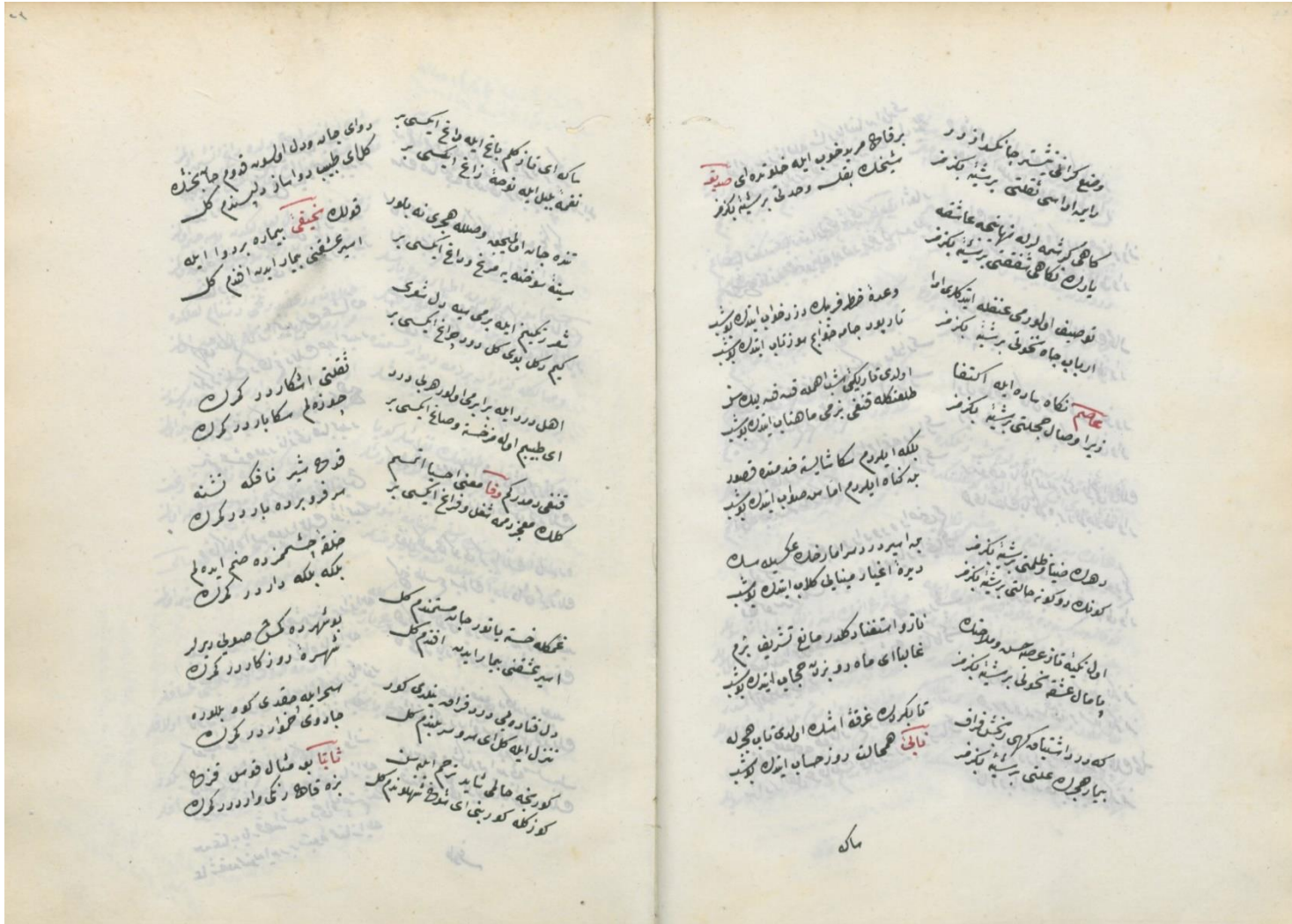
طغی دلی و بر لده اولو خط افندیه
 از ترکی فضلی بر لده اولو خط افندیه
 انتم هزار ناله چو میل او خفته
 شادان از نغمه ایوبی بر جوابه
 امید او در کم با قیام **مستحق** عینه
 ارباب طبعه شغلی حوایان بجایه
 تا بزرگ فاضلی کورنگ بنیاده
 جعفر ملک دانی حداسی بوقفه
 ارم کزه منیر شمشاد خظرونه
 بیلک لانه خفیه بولون و هله بناره
 فریاد نغمی مشا ننده او اثر برک
 کومکول کسیلورال شفق کوی کماز
 دستار او جبه برده مسور اهل دیار
 قوی بر قی دیو بدنه اولان نام زنده
 دیننده افر زله اولو خطه کفیه
 چوده مار سیه برش زبانه ازاده

خوش باشک فرقه دیره دریا معطرین
 خیالی نفس اینر شسته یارک لطف خیزان
 شادان عمل دلبر کجا که چاره ساز اول
 طبعیت و بر بچی معویه اگر لوله جلوه زنده
 یکبارک لطف اناملک او موندک فیه چیده
 قیاس بن حسد مالای او ساد سیم خافون
 رشک خوشیده قدک سرو کطاره ایدر شیه
 دل دیوانه بویله شمدی که کوه کده کوی برتیه
 بودی جملک اولما شریخی بیکی خضاک با او
 بری بود در کرم امید ناک سوسه اکابرین
 تنعمده غرضه شقه خند ریوسه ای **هاک**
 جیبک رتبه انعامی بالانظر نظرین

کوسیم او هر حسنی طویر چشم ایبه
 مکنندر موج بر هیچ افتاب ایبه
 بلدر در انتظار ایله کوی عومر
 عرم نطق این کدر اتمه شتابه

فکلهه ضعیف کوندر ایدک از دهانده
 بره میل قنایتم کویک ابر صفا جعفر
 کوی دل بره نهد بنیاد ایدر کرم روستانه
 کوه کده نه خد خط عاوی صبح و صبا جعفر
 بزه وقته شماره تشریف روز عید الو
 بز صبحیه امدنه کسه لطف و صبا جعفر
 دل اجهایک کوز لری زار و فقیل ایچاره
 کجی انداز کماه شصه دلبره خط جعفر
 صغیره لرنه زور بازوی طبع قوی ظلم
 دیمه ای **وصلی** میداننه بزوز از ما جعفر
 کشته جنک کورنه نبل هوی دکن
 ابر شکبه وش با خند خیم ایل کاکلی
 تازه معنارونما نظم سلیس کده **نیم**
 جوی کونتر کینه اینه وش روی کلم
 دلمده کور زلف تار و سار دلبر اچقر
 وطی ویرانه کجی نهانده ازوها جعفر
 بر باد زمین کن چو دنگله ز دما ایدر نیم
 پنجه جیب فرو توده یگانگه خط جعفر
 عبندر خطه غمده ده اچوی کور غم اولد
 بزه بر مالک دریای غمده اسنا جعفر
 کوه کده نغمه تیغ ارواره در لیا جعفر
 بهر جی جعفر نه ذوالفقار رضا جعفر

رجاى و خردى آفته بود بره اول خاصه سرت
 فتنه بيت قيامت فوسه بر حرف و قاف
 نكلمه سوز فتنه جو بود به پنج نواب اى
 درون نه نه ايش زلف و تاج فتنه
 قماش طلعه سر بوده عيش باير **شفا** عرض
 پنج بالوى استوار روانه قبا جعفر
 سده سز اولك جلت سنده اى هر روز
 نوزك كونه سكره كنج كبر جابه
 بقللم حده فتنه جور كونه اغلكه چشماغ
 اى ساغله ساقى بويه بجله سده
 كجوسه اه اسلك العدايه ايتار كوكبه
 بنده وار كنى الله بر جوبه و خبايلى
 كجوخه صفائير نگاهه سینه در حكيم
 هدر فدا شده بر سینه اى فاشى كمال
 ايتام **جانما** كجوم بگونه يار تظاهر
 او بولتره او كونه بود كبر فتنه بول
 جهان شرف اولك سینه زلفى طول امير سوز
 دهانك و صف ايدنه بود ديزر كجول
 كلت زير سنده غنچه كو با كبر يا شدر
 او خلاب ناده وار من ميل سينا مثل بول
 نكلمه دل منصورون بر دار زانكدر
 نه كندر دشمه جباره نك و كسى نكده
 بزه كبرى سرتك **سرى** اجم حقه اولك
 جهان فائده نم قولى صاعقه استكده
 نواى سوز ناله شارب با نسا نه اولك
 حقيقه سوز ربه كوز رسونه بلك كولى بول
 عبارت سده عبارت اولك سرتك **كاسا** اخبار
 سرخ تازه غمونه بود بر بخل سوبد
 اول شاه حسنه عوض مرام ايلك كمال
 صد با سياه مالى صله ديره بانى وار
 اول خواجه گمان سخته اتمونه غور
 زير صقاع ناز ايله بر كارولى وار
 بر شوشه نامله تند بزي لوفى اى فلك
 هر كاشك با نكده بر لوفى وار
 اول سهره نك كجوبه در دوره راضى بم
 بجا كونه نك بر بروه باره بار وايتا
 اصابه انده عشاقه سرتى جوبه پيدرب
 ايتامه خطا نه صغه اول شوع جفا كاك
 روز فراه زحمى بر شنه كزوف
 هر برور ستمى بر شنه بگوز
 بر شنه درك و صفى خود ايلك كمال
 ناز و بناز لطفى بر شنه بگوز

به رخ آرد زی فکر آنکه در خردار بگر
 مدح صالحی و عدلی فریاد بلایک نازاید
 کما عتقه نوله کوکن بل بفسوخ کجیه
 لذت انجام عیده نغلی اغاز ایله
 چشمی چو بیده طله ایله کورده اما نایم
 کشف راز آنکه در هر خطه بیگ نمازاید
 کوزنگه در عیدم ایله در باش کوزنگ
 بس عیار بوزدی کاش کوزنگ
 نقل کله ی کوی کرماندک اولسده
 کینج طلسم سینه ایدر فاش کوزنگ
 هکاسه نوش ایدر ضاسه بری بقید
 کاشی کرماد ایدر اول عیاش کوزنگ
 اولسای حیاف صغی دکله در بقید
 عاتقه اکر در اوسیه فاش کوزنگ
 جوش غریب کوزنگه اندکی سوسله
 شه شه وکی لایق ماباش کوزنگ
 بلع سخنه بولرسیم العجم سخنه بر ازانیه
 دانشاندر شرح ایدر سیمه زکاه نازایه
 دور سیمه جوش صفات اولدی بر ریگه نوز
 کوجه فی عاتق نغله اوز ایله
 دکنل ایدر چشم کوزنگه کما بر اول
 نوز نوز در نغله اوز ایله مازایه
 سد عتاب یار قصه آنسه دکنل ایدر چشم نوز
 عاتقه نغله ایدر بر سیمه مازایه
 طوغس
 طوغس سینه مقرب جیب سوره
 هم چشم نای بی خوبانی کوزنگ
 مرشد اولسده لوط دله دایغ ایسه اول
 مقدم صغله نمنان اولسده نغلی کجه اول
 نوزخ ناصوره دل لعل بکده بوم جیه اول
 تم موم ایله بوزلغ مورخ انجیم اول
 حلاوت در عتقد نغلی دشتام لعلکده
 مرارت مانع لذات طلع دار صیه اول
 اولسده ایسه ووش وارسته کوز خود کوزنگ
 دلنده عکس زمشه کینه صیه جیه اول
 اولسده موراکره نغله ناسایه نغمت
 مناع عوشه کیم زیب دوش اوزم اول
 بر روانه تدبیر کوزنگه ای **سای**
 حدانک سیمه نقد برینه بار ایسه اول
 انبات مه صوم اولسده جیتی صافند
 کاعده اوچور در منزله بولده اولسده
 ارباب خرابانی قومو حالنه بکوز
 سخرا صیه سیدری کفایا اولسده

عالمه و فی قوه کباب غم اتمد
 کیم به ایند خیر نیک اوله در باج
نالی نیکو مانغ زوزه اوله ده نیک
 مستطرد اولور کلاو بیجا لطف

جستنده طرز صابلو رعاشه زاروت
 هب صیدک ایچیندر بو قدر نام طوز قدر
 زین لطف بیجه نیک ای مه شکر
 مانده خلفه نوره قدری قول قدر

نالی حکم او بیجی لطف واصل خزل
 هر خطره ره طی اتمه در بیجا نال قدر

ایتم کرم اول کل ایله اشنا لطف
 شکر بوم و نیک برار بیوقا لطف

ایتر زکات حسنی اول ماه و دریغ
 کونیه از نکاب اولور کم لطف

اول موصیانه سرورند و خطا کسینه
 انکارا اتمه ایجه اوز و در ضعیف

دل خراب و بیایه دخی نقصانه یار
 بیارسه نفع عجمه ای ایشانه یار

ها اهل کشفه صفت روزه ای ایشانه
 قطور آیدره زها نه وضع سنا یار

دول خراب و بیایه دخی نقصانه یار
 بیارسه نفع عجمه ای ایشانه یار

ها اهل کشفه صفت روزه ای ایشانه
 قطور آیدره زها نه وضع سنا یار

صدا بام ساز جیب و کربانیه اولور کوز
 رقیب

امرار خط و خاکله و انق دکله
 خیرت کزیمه قدرت بزوانه اولور کوز
 ایشاد نوزینه **واش** بو طر زله
 سیم ماز مایه خوفانه اولور کوز

جام شراب لعلی خندان اولور کوز
 اسرار خط روکی صبرانه اولور کوز

کویه اجه نوازم اولور نیک اطفال اجمالت
 دنیا بیه گد و کنه بسامه اولور کوز

ای ماه حصد ماه نو ابر و انک
 ترجیح ساز غره رخشان اولور کوز

انتم چه ایله رهله لر اطفائی و کنار
 خیرت کزیمه زود درستانه اولور کوز

بفرجه ایلدک ایجاز صفتی حسینی
 کون باغی کافرا لوسه سنا اولور کوز

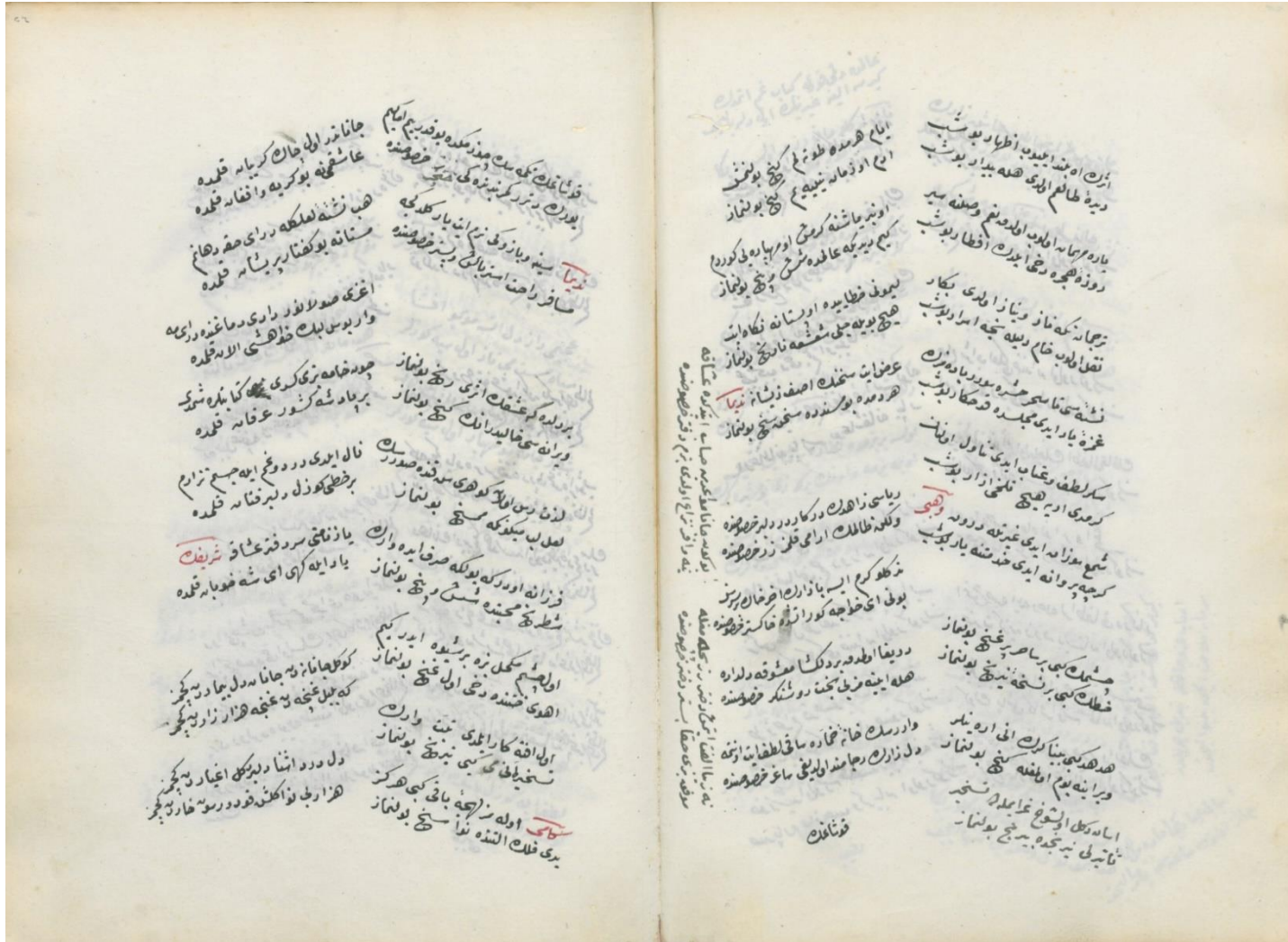
خود سید اولور طلعه زیا که غنچه تر
 ترجیح ساز کوه غطانه اولور کوز

ای ماه حصد ماه نو ابر و انک
 ترجیح ساز غره رخشان اولور کوز

انتم چه ایله رهله لر اطفائی و کنار
 خیرت کزیمه زود درستانه اولور کوز

بفرجه ایلدک ایجاز صفتی حسینی
 کون باغی کافرا لوسه سنا اولور کوز

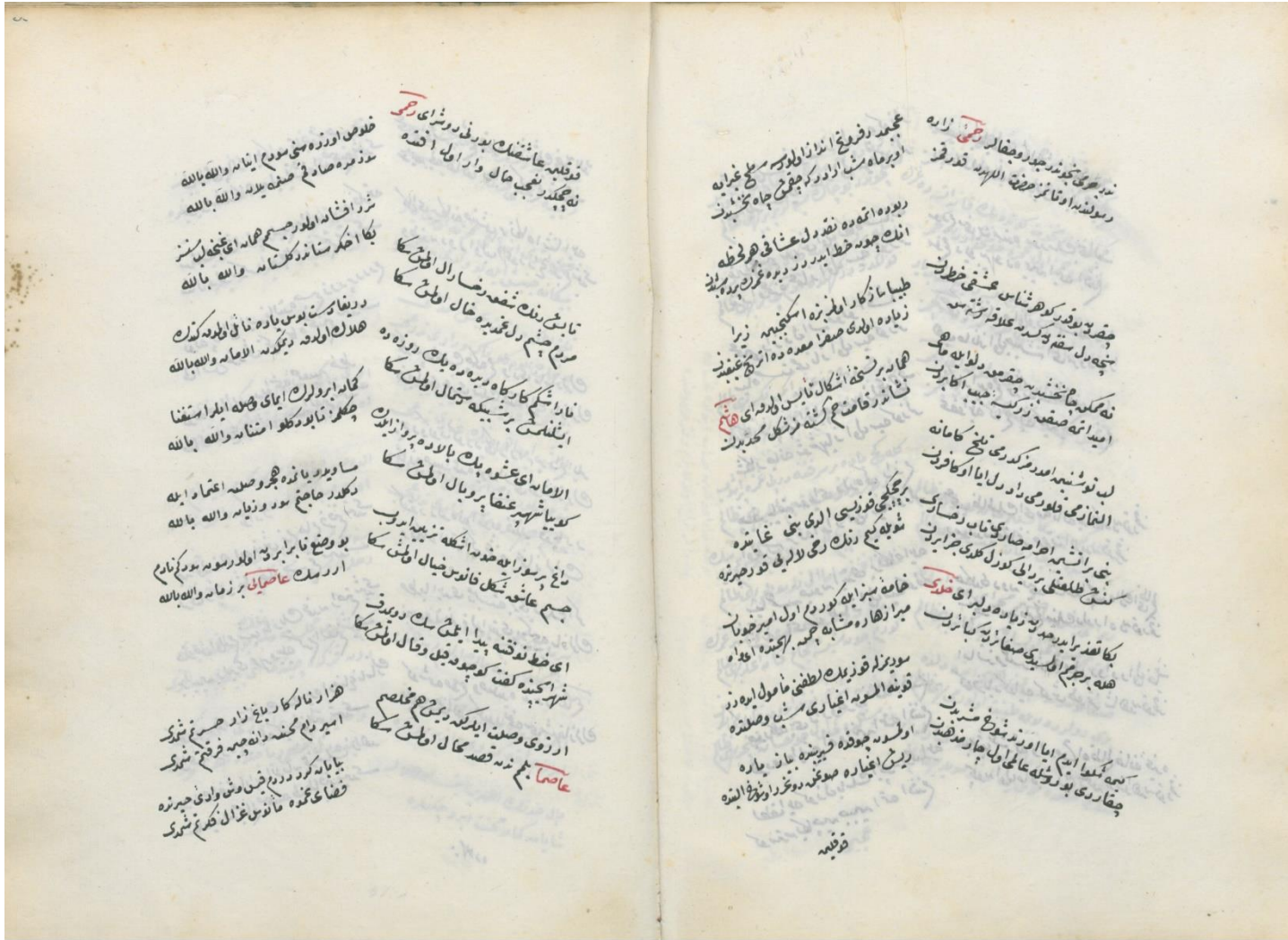
خود سید اولور طلعه زیا که غنچه تر
 ترجیح ساز کوه غطانه اولور کوز

بود قول مرغ از اهل حقیقت
 کجاست نده ارباب کجاست یار نه بجز
 کبکف جام بخورده کوزه بلک قاندره
 دل بجز اول غزه خورده ارباب بجز
 و دولت حال بجان اینه ده بیغ غایب
 مثال شاه در این طره طرادید بجز
 بود در وقتضای عاتقش و ای
 که ببل غنچه نه غنچه هزار زار نه بجز
 کله کج یاده بر سر خفته درین تره بار
 ندید بوزنده ای ستان جیشد بی ظالم
 دهانک او بر کج گدسه اولوی بجز در
 سلف افزونه اعمال ندید بجز
 سرمه داغ عطفک دله زغ نتر غزل
 کوزم جوده بزش جمجم قاندره
 می جلونه **شرقی** نونی بر وجه قاندری
 نوز بر سکره کمال خولقانه بجز
 ای در کده نه سکانیم جامه و سر بی ظالم
 جیشد بی ظالم
 روی چشمه سار بی مجرای خود با تملک
 برای صودتی اولسک برای کافر بی ظالم
 صفا کوتر مدینه بر فوطه کج اینه دله
 بری دولرده بویه طینت اولوی بی ظالم
 اولوسد کسه دارست وفاده آقا در دام
 سلف حقه کون این ال ندر سید بی ظالم
 عجبی

عجبی اولی قوناز اولی سه کوزل
 که اید عثوه به آغاز اولی سه کوزل
 ندر ایشیم بوزش اولی نگاه ستانه
 ندر ایشیم شمار اولی سه کوزل
 عجبی راز اولی سه کوزل
 سیاه مست می ناز اولی سه کوزل
 دکل فر بر روزا چون بوزی عیان
 شکار جانته شوهر باز اولی سه کوزل
 عجبی ظالمک ای مه ناله جانکاه به قورق
 رسولند او تانز حضرت الیاده قورق
 جلکله دونه کجه عثاه بکجه الی ظالم
 بکجه به دیدیم سلف دلد راه به قورق
 اما نتر گستر نوز و بی پروا در الی خانه
 که فریاد کدایه کوش طوز شاه به قورق
 جودکله بی زار و خیزد اتمه اتمه
 هر دهره ایتمه اه و انیمه اتمه اتمه
 لطفایه کوزل با سلف بکجه به اتمه
 کومدمه بکجه به جیبیه اتمه اتمه

سنوبه بکایند سکا عثا بتری بربیت
 دلده دله بول وار و بچی اید بلیه بکجه
 بومع سخن منده مورسک بخالت
 بومع دیوبه بوده بیه اتمه اتمه
دک ایما خنده اولوب حسکه دنیا
 هب ماز اولی جیشته ای برود لارا
 انکار ایدم بکجه عثاه اتمه
 عثوا بلیه کجام بکجه اتمه اتمه
 انکار ایدم بکجه عثاه اتمه
 عثوا بلیه کجام بکجه اتمه اتمه

مجموعه ذوق از ناز اولیوس علی غایبه
 از بر ماه شب از دور که چو چاه چو ناز
 رفته آمده نه نقد دل عشاقی هر خطه
 آنک چو خطه ای در ز در بره غمک پرده
 طبعی ناز کار اولیوسه اسکینه زیرا
 زیاده اهدی صفا معده ده اثره شغفیه
 همد بر شمع اشکال نایس اولیوسه **هفتم**
 نشان از قاصد هم گشته فرشته کعبه
 لب نوشیده امد در کدی نایخ کامانه
 التمازی قلوبی داد لایا او کافور
 بنی را شکره اصرار صاب ز صاب
 سنج طلعنی برانی کوز کوی جزایر
 خامه بیزایه کورم اول امیر خود ما
 میرا ز هاره مشابه جسمه ایکنده اعداء
 سوید کوز قوزیل لطفی مامول اوره در
 قوبه الموده اختیار کسب وصلته
 اولیوسه چو قوه فیرینه باز باره
 ریش اختیاره صوغه در خرد خوش اینه
 فرقه

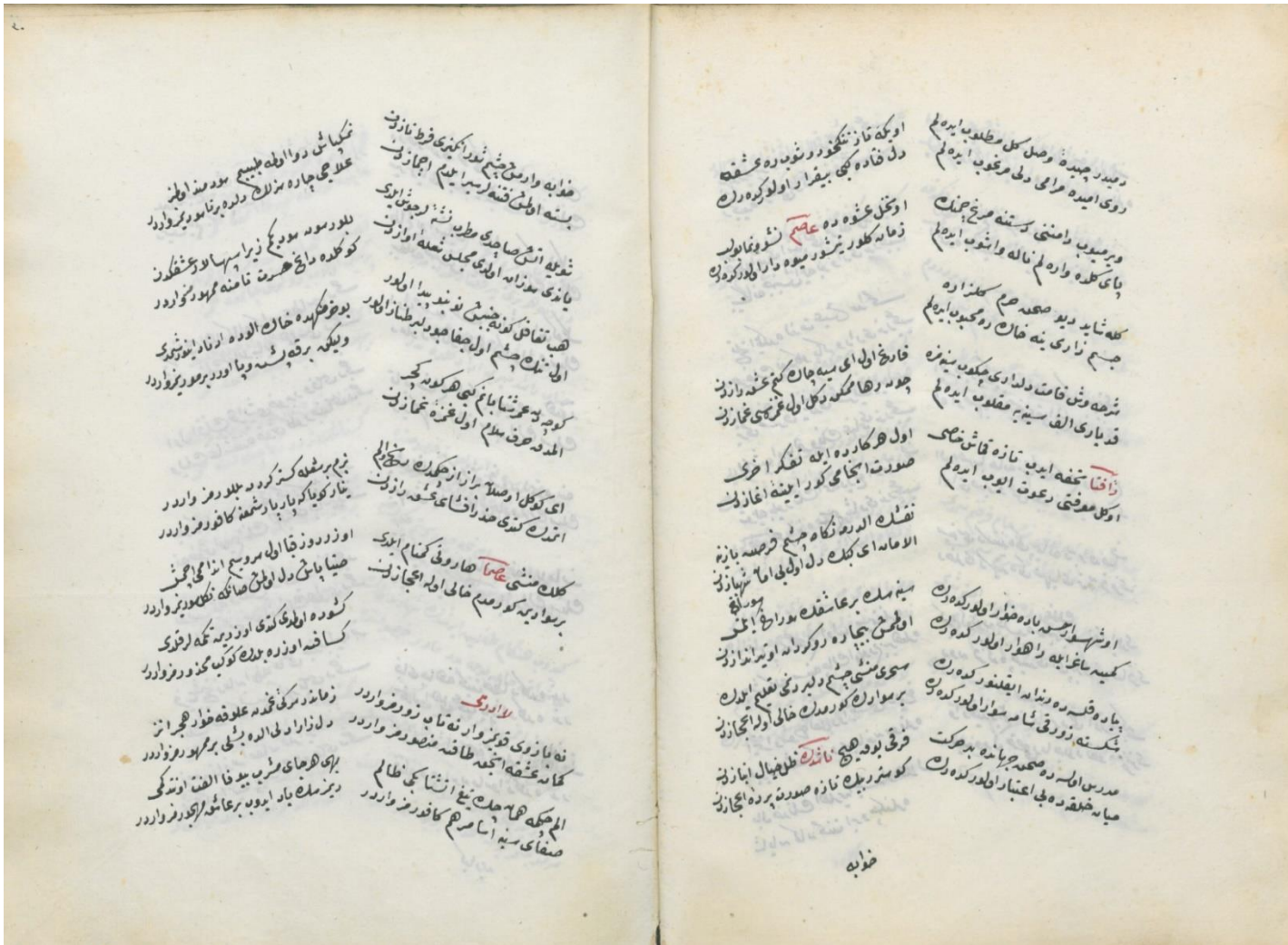
مجموعه عارفانه بود در روشی **هفتم**
 نه مجلد رنج حال دار اولیوسه
 خلوص اوردی سنی موم اینامه والله بالله
 سوزمه صاف صفتی بله والله بالله
 شد افشاده اولیوسه هم امامه اعجازی است
 بکا اکل سانه در کفستانه والله بالله
 در بیاض است بوس باره نانی اولیوسه کوز
 هلاک اولیوسه دیکونه الاعاوه والله بالله
 کمانه اولیوسه ایامی قلمه ایله استغنا
 چکلر نابود کلو امتنا والله بالله
 ساویدو یانده هم وصلته اعتماد اینه
 دکلر حاجت بود وزیاده والله بالله
 بد وضع نابرابر اولیوسه بود کونام
 ارسک **عاشقانی** بر زمانه والله بالله
 ای خط نوقته پیدا ایلیک سک دورت
 شکر ایکنده کف که چو دق و قال اولیوسه
 ار زوی وصلته ایکنده کوز هم غصم
عاشقانی هم نده قصد کمال اولیوسه
 هزار ناز کار باغ زار حسیه شکر
 امیر دام کفنه دانه صبه فرخیم شکر
 بیابانه کوز درم قرین و شش وادی حیره
 قضای غمده فاندن غزال کفر شکر

لبا را می جانان بکند و تا بر حیرت
 بود و صفتش کاهه لب نشسته به صفت شکر
 سزناش افتاد به دیم نزار در در کفره
 مثال دلو سکر را به چاه غنیمت شکر
 نوله پراخ این نالنده جسم زرد بر درم
 فی آخر خورش بیکه کاه خشم شکر
 نوله حالی به دل بسته جسمه خط
 مثال مرغ **منشی** میده لقم شکر
 کجی اول جسم فطره با شکر و اول
 غنیمت طاق را می کویم شکر
 کلای یکانه جنبش بر نگاه آشنا ایله
 وطنده دور اول مجور را غنیمت شکر
 کجی جانان چکه مادی ناما زلزل
 فوجاری عیوی سنگ خسته لک ناما زلزل
 م دو کوب کور در کجا دارم بر داغ ایله
 تازه صیبا نمده بود ای شی خوشنا زلزل
 کسور دله نه انون خند فوجا در
 بر نگاه انرا اگر غره غما زلزل
 عطبا ایله پیسته بزی لک اگر
 نه دو زنده لرا ایله بویجه ما زلزل
 که شمه موم وصلده نذر **عالم**
 بلک مخالف کلید و نغمه سی شکر زلزل

۲۹

برده سز زنده بادی ندر عجیب
 زنده ایلمی برای ندر عجیب
 قطع ایله اشالی هم نمه ایله بار
 یکانه جنبش ایله بواری ندر عجیب
 نایم جلده لذت عیش در عالم
 جرحه بود کله باکر واری ندر عجیب
 بزی مشرف ایله شرف ایوب
 بو زین او ماه و نیک غنا ندر عجیب
 شویله بلور مین انمه دروغ الاما ان
عالم جبار نه موم شادی ندر عجیب
 کرم اولون مجلده جگر بوسه آزار ایله
 دونه فز که چندی ای بی بی بو صاف
 وارید در غم **ندیم** بر دخی اندک کج
 دیمه دول خضی و با جلا نطق نوزی
 سزنا بای محرم اول سینه
 پنشکله سینه جان اولدم به نهد
 انما و نوز فعل رو خشی دروغ
 لری ز غصه کنوی جانده سونده
 مال خذلک اهل به ایله ر هلال
 شایانه کانه خست ابرو چکنده

در جزای تو کوکلی بسوزد سندان
 شیر زبانی بغلایم سوزد سندان
 ظالم پویشانی اول در دکن بیک
 بیکانه جنبش ایدی اول در سندان
 اول مست حسنه انما از راه ای کوکلی
 دملر زمانه اولی تکاب اول سندان
 تا د شام فکری بر چیده در هفت
 زیر کلمه زلف سینه اول سندان
 چشم انداز که مشرف بود آمده نه
 بیوش فکری عالمی جاده اول سندان
 ز شیدا شیدا امانه ایته الامان
 دیوانه ای که عالمی باز اول سندان
 قیای جاهه محبت خطا و کلمه ندر
 بخود اهل عجب پایش و کلمه ندر
 کسانه کشانده بجه کسند ایته هاروف
 قاده چه اید ماسوا و کلمه ندر

کبار به ای یکی انسانه ایته کرک
 معارف اهلنه بار و بلا و کلمه ندر
 بیکانه بیکانه شوه و غمزه اول بیکانه ندر
 در زنده هر بری نیز قضا و کلمه ندر
 بیکانه بار بینه ملک معرفت عالم
 جناب زانند شیر بره ادا و کلمه ندر
 اول در یوسه از اهل اول خصوصه
 قلاوی صبری عیانک می امر خصوصه
 بر ای کما هر سوزد بجه جور و کلمه
 نه طالع در مودق اول در و بجه خصوصه
 کسودن کنگام طفلیه بر سندان نه پلور اول
 شجاعتی ایته چه بویته در مادر خصوصه
 قیای وضع استوندر دند هر کانه
 بیکانه ایدی قیای قسمه هر خصوصه
 سر زویده می نازند سوزد اول عیسا البت
 سر سوزیده اول کلمه بر بر خصوصه

مخانه فرزه کلمه دخی یا تفته کل
 غایبده نوکلدر اویری اتمفه کل
 فصلک می نازید در عتوه ای او بار
 بر بیه اول بار اویری اتمفه کل
 ای ضواجه عتوه نه بو بار جبهه خنید
 بر بوده زه جبهه جبهه صافه کل
 بنت العینک بار بی زاهد جبهه سندان
 کسانتی ترور بیکانه جله کل
 بر بید که اخبار کرامه جاده ایته کل
 بر بار باشته کلمه دخی اتمفه کل
 عالم نه تمانه در اول دول سندان
 خود تم وصلتی بجه طاقفه کل
 کونی دله زورده می جاتفه کل
 طوفانه مندر بجه عتوه با تفته کل
 دهباید عتوبه اویری سنده بکاره
 ای زاهد ضرورت حد صافه کل

سید عالم طبع ایتمه عالم کلوشی با او
 درین کیم برقه پشت با او بر مویر او در
 جهانک اهل کاله کرامه عطاسی دنگ
 شال سندان بالاسایه هراسی دنگ
 اول اقلع هراتی خود بر و قیای دنگ
 ولیک عاشقنه خوش کلور رضای دنگ
 بلور کاسه دره ماتی می سید صید
 نه خوش او سندان ایجه قیای دنگ
 تو صبا ایله دکنی و کلدر زاهد
 صفای می کیمی جخانه زلف هراسی دنگ
 فریب شیخ زمانه اوله کالی جنبه ایته فر
 امان الله کی بیج کله ای دخی
 زنده نازم اعصاب فکر اید
 نه کلمه ایته بر سندان اوقای دخی

کبار به

قد بر فلک بر لغام ماهیه کین در
 فانوس مه بر نه طوائف افتخه کن
 کند بیه مغزقا خانه کز روش
 پستی خرد سله اوینا تمه کلن
 غریب خدق قوجه طبع کوفت
ما علمه دلاک جوهیه قاتمه کلن

غنیر راقی مجره حسنه باره خار
 انق گوردی باک لوله تابن جمال
 خطبه وجهه حالته سترضا سبت
 یوزمه زیاده چه بولم انم قیل وقا
 مشکل دکلی خرد بر مو ابرو انق
 بر نونهای یکسبه رنه انی قیل خیال
 بر کده نیازم کوزینه نوتیا اولدو
 اسود فوکل نازله ضلوه الی انق

صناع کوردی او شهره خط نود مین
 ثبت اندی لوح رونیه نونک قصیدت
 اول غشوه باز جازیه حسنه بولوب
 چو کل جوی صق عاشق هم کزنده
 کلزاره مقدمه ایدوب باغیا عشق
 بر کمال حیدته اجدی دیده سن
 سوره کسلیجه سناج وصالک
 المی اوردون خورقوش اعلاکر برهن
 نظیر ایتمه خاتمی اوردن دل کویوب
 جوهه جزئی بوردی **کام** شیدا جریه سن

کوستر

کد ستر زنگ شفق صبح باض کوزنگ
 قنقی بد خواهلله اکلر و نواب ایزک کویوب
 موطا کریانه و لای ارام فیض شوق ایزک
 شعله اوازیه جانی کباب ایزک کویوب
 دوزخ ایلدی بزم عشق ایزک کویوب
 سوز و تاجب اشیا کله خدای ایزک کویوب
 پس **سینا** جوی سبیل کریفه تانه ک
 خاتمانه زهد تقوی خراب ایزک کویوب

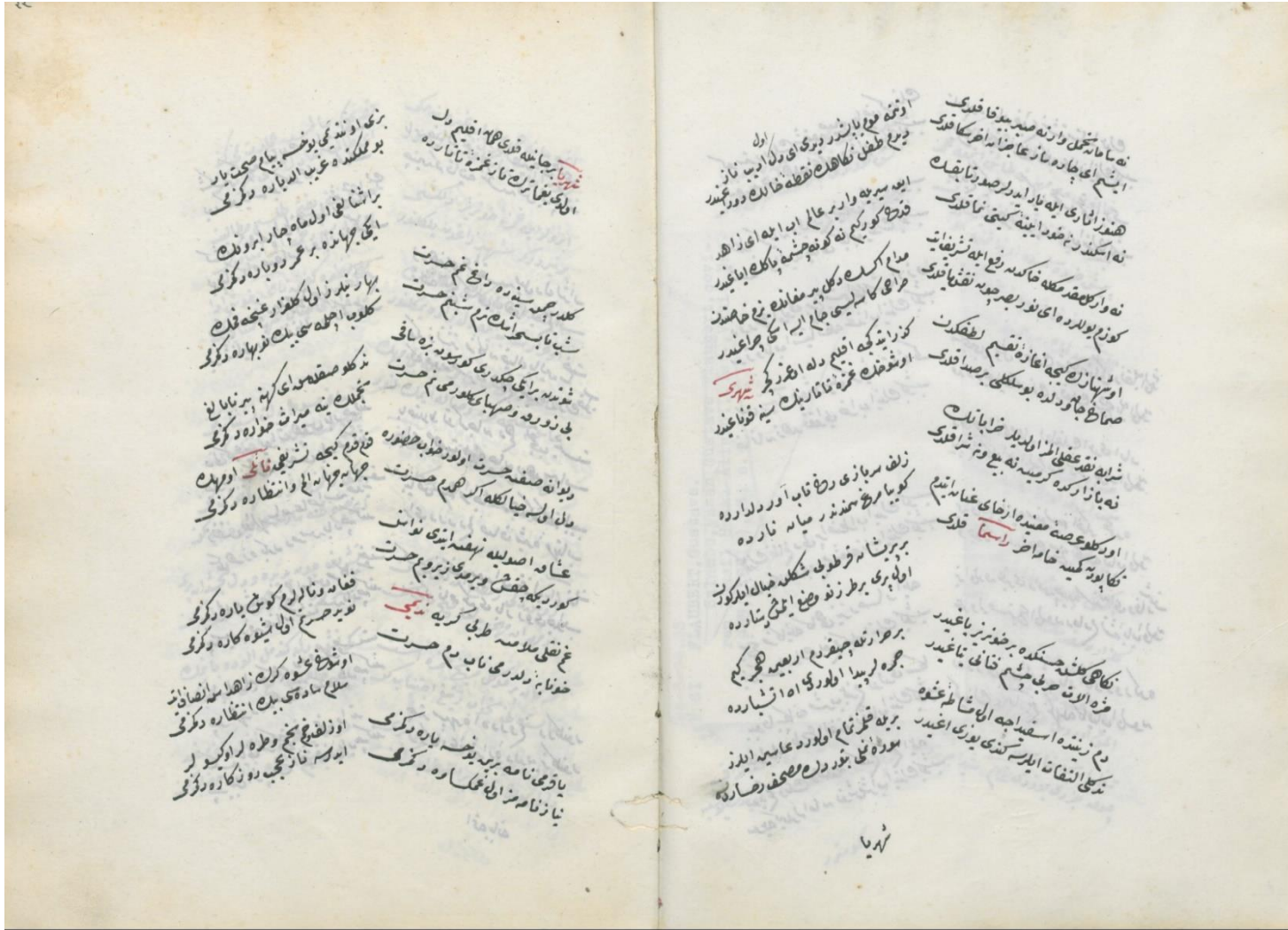
کلک طایم دلی براضراب ایزک کویوب
 انظار کله وجودم نعله تاج ایزک کویوب
 بیخ فز کاینه کاهی نیز خسار ایزه
 بندک ایزک بغم کباب ایزک کویوب
 بیونایکانه مشرب بزم نوردی سکا
 غیر لره طوط الفتنه اربکان ایزک کویوب
 سوز ک زنگ رکله اکلیم کیم ایزه
 سوله بهدره امامه نوسن تاج ایزک کویوب

تار بود جام طویم نیشتر تار ایزک
 صبح ایاغجه انظار کله خدای ایزک کویوب
 سوز ک کویوب کیم کویوب
عاصم زهد خدایه خدای ایزک کویوب

سنجی و ش رخصت نریله نایک در نقا ایزک
 مدد رفق ایله سنک بر فعلک بر رفیق با ایزک
 دلی و بران محهار لطفک ایزک ایزک
 یا بوم کارانه ایزک دل شمس خراب ایزک

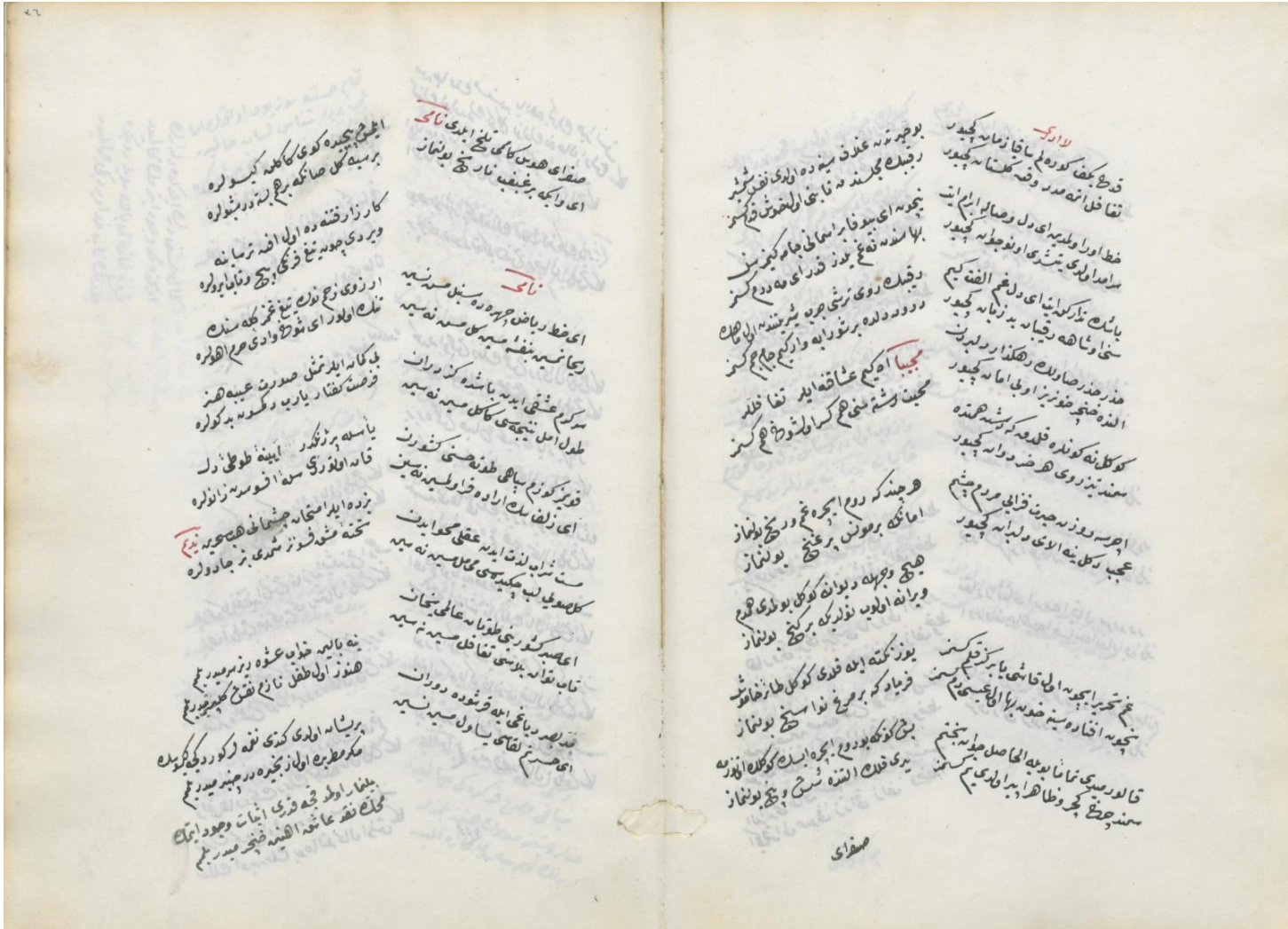
بد اولم یاریه سینه سینه ایزک غمده
 و هووی حاسد کله صبح مخنه کباب ایزک
 بز اولدو غیری دامن حمیده سندی وفادری
 عدو لر صبر ک اولدو دعایم زنده یا ایزک

نه درای پادشاه شهر ناز اباد دو دکده
 کینه ک **عاصم** بیخ کله کباب ایزک
 سوله بهدره امامه نوسن تاج ایزک کویوب

با مده خيال تو نای نظيره في طيب
 جنبه كه خايه ننگه كس با چه كند
 شكسته كشته مغالطه امانه بافت
 بود كلو تاب بود كلو خاره دگر كند
 كشاره خطه بر اولي دل شمشير بود
 بوجار كاه صفاره و دوباره دگر كند
 رجب دوره كرمه بر آبراهه **عاشق**
 بر آشنائي رسته نظاره دگر كند
 ز دره ناي عشقه ميل دل بزرب
 ز فقه هج كسي بدها بعالم آب
 مگر زنده ز كانه خيال با مده خست
 كه حوده حمره هلاخ چكده از رخ حركه
 با حنلا نو كجهه دغ بغي نیست
 برای محبت ايشه جانه دهد سبب
 بيا من سينه را جانه دهد كه كفته طيب
 برای دود و غصه شيره فرهاد
 كسي ز بخته ميديا به خول نای خند
 نزد كه نام بگوي بار زوي جلوب
 دريك نعله شام اسن ز كاه خست
 چكيدل برده عنانه شست حسد با مده كند
 زار اول ليه كاه زود و گروست
 چو شپور در هدا فقه كس با مده كند
 كسته با لي كس غم نهي ماند
 چو ميل از برش افتد قضا با مده كند
 چند سپهره اده دروغ در كلو در
 زركاري كشاره دلور در كلو در
 انچه يانه

انچه يانه هم اوله غيره نيمه ك
 بكونه اولور شرا كاهانده كركلو در
 از اول راه غمزه شوزيز دكشي
 بر نيز در كه شير به زاغده بلكندر
 پايه رواه نيز كاهي او شاعره
 او خا ر شتابه يانه دل زاره بلكندر
 طاقته راي حالت وصليه الاميرك
 عاشقه مقيحه بود وصاله اميرك نود
 اول طفل نازده تا ز فقهه **عاشق**
 مانده بره دل زارم بركندر
 از مافه مصوله دن نشيان كند
 صبح صفا زير نوينه اقباب كند
 ناي ز غمزه كزور و اها طراب كند
 اي صبح فقه باز دمي ميل طواب كند
 نشريف جوده بديره دل بخنده برك
 بستر زيا سيمه زكل جامه خواب كند
 كي نژده دل كنده مل الوده با نرك
 از مده خاصيت طبع ز جملعي ناب كند
 موي سياهه چو بفضله كسي خند
 از با سيم اندك نادمه حضان كند
 در ا بونج تيره را اضطرار كند

ای واکبه بر غیب نارنج یونماز
 صفای هوس کانی تیر ابدی نامی
 ای طبع چرخه کوی کاکله کسولره
 بر سینه کی صانکه برع اینه در بنولره
 کارزار خفته ده ایل افه ترسانه
 ویردی چویر تیغ زنگی بچ و تابا بودره
 از روی زنج نیک تیغ خرقه سنج
 نیک اولور ای نوزاد دی صبح اولوره
 بی کانه ابدش صدف عیبه هنر
 فرصت تقار یارب و کسولره بد کوره
 یاسه بر زنگر ایینه طولی دل
 قانه اولور کسه افسوسه ز اولوره
 بزده ابد استانه چشما طه عیبه نر
 سخته مشه شوتر سدی بز جادولره
 کل صوفی لب چکیدی عیال سینه نه سینه
 ای صبر کور بی یونماز عالمی بخات
 تاب نمانه بلاسی تقاضی سینه نه سینه
 قد صبر دیاغی اینه قشوده دوران
 ای صبر تقاضی یاول سینه سینه
 نه باینه خدی عشو در بریدیم
 هفت اول طفل نازم تقاضی کچویریم
 بریش اولدی کوی نقه لکورد کچویریم
 مکر و طری اول زنجیره در چینه میدیم
 بنفار اولر چقه قوی ایات وجود ایتک
 نیک نقه عاشقه الهیه خدی صبریم

بو چویر نه غلاف سینه ده اولدی تقاضی
 رفیکه بگرند نه نایغی اول خوش نر
 بچویر ای سوغا بر اعلی جهان کچویر
 با سینه نغمه نغ اولوز قدرای مه در کسولره
 رفیکه روی نرشی چون شیرنده اولور
 دو دو دله بر نوبایه وار کیم جیم کسولره
چینا ادر کیم عاشقه اید تقاضی
 صحبت رشته نخی کس اولوز نر کسولره
 هر چند که دور اچره نغ و در کچویر
 اما نکه بر مونس بر غنچ یونماز
 هیچ وجهه دیوانه کوی اولدی قور
 ویرانه اولوب نولر کیم بر کچ یونماز
 یوز نکتته اینه قوی کوی طار خاق
 فریاد که بر هر نوا سنج یونماز
 بی کونکه بودیم اچره ابرک کولره اقد
 یری خدی الهیه شس و بچ یونماز
لازیک
 قدح کف کوره ماقا زمانه کچویر
 تقاضی آینه مدر وضع کلسا کچویر
 غط اولور ولیدری دل وصال ابرم
 بر امد اولدی نرشی اولوز چویر کچویر
 با نیک نر کله نای دل نغم الفیه کیم
 سخی و شاهه ریجاب بد زمانه کچویر
 مذر خدر صا دلک ره کله اولور
 الهیه صخره خوز اولر اما کچویر
 کولکله کولره قله که شسته هنده
 سمند تیز روی هر خدر وانه کچویر
 اچره روز نه صبر قزلی مرد صبر
 عجب دلینه اولی ولیدیه کچویر
 نغ خدی اچره اولی قاشی با بر کسولره
 بچویر افتاره سینه خدی بر اولر اچره
 قانور سدی نمانا بویه الحی صله سینه
 سمند صخره چویر و طار اولدی کسولره

سید جانان مستقیم یا الله که چون از سر
 کدک اولدورک کولک اولدورک نه حال اولدورک
 اولدورک زما سکاکی نوشا بر سینه دیکر
 الاعانه ای دل نه مشغول سوال اولدورک سکا
 یوم بوشهر ایچمه منک مریه اندک دین
 بری صورت کورنخ برضال اولدورک سکا
 کلد اوچمن زند کون روئال اولدورک سکا
 شکه اولدورک نه چو منده خال اولدورک سکا
 برره کون صبار عیدله یاد ابرار
 بری سینه بری لطفه بحال اولدورک سکا
 خسته می عاقلی سیک بروره بود امانده
 ای دل نوبیره نغمه سخال اولدورک سکا
 ای غم کویا نیه موی میانه قدره من
 سرشته اندیش تاریک نال اولدورک سکا
 نوز زاندر خدایا نفع کونی کومرز
 اسمانه کویا که فاندس خیال اولدورک سکا
 بو زنده اولم کیمه نیرک پروک
عاصم نغمه زنده بحال اولدورک سکا
 مدد

مدد ای دل محوره برالساعه در الخ
 زلال خولعل اوردی نیلوز صیدر نغم
 هماره بر کیمین صیده منک صیدرک مانی
 خدی کورنک ایینه ساق صیدر نغم
 در مانج جانی نیش بد چه اوردی جانان
 بیهم کیدوزک نغمه یاد اورد صیدر نغم
 نغمه ایچمه سینه بر اولدک وصف لعلده
 اکده حانه معنی نغمه صیدر نغم
 حده دیکر کون ترا کیدال وبال اولدورک سکا
 محوز نغمه سینه بر رضال اولدورک سکا
 بوی کل نقطه ایچ نازیم یا نیش اوج
 بری اولدورک خدی بری رستمال اولدورک سکا
 نوبله کرد اولدورک نغمه کون برره
 صکره کلک کوشه ابروده خال اولدورک سکا
 سحر فونیه دولدر درونک ای قی
 زلفی ها رونک درونک سکنکه نال اولدورک سکا
 لدرک بچو اولدورک نه سینه بوسه
 نعلک اورد ملک بو حانه بحال اولدورک سکا

تمام هسته سوز بود اولدورک اما
 عجب برره شناس لسانه حالیدر
 یا بر لکله دهی نان یونی چشمکده
 اونا زخسه سی نابویه بحالیدر
 همانه مرادی نفا قدر اولدورک نغم
 زبانی زنه ناز ابر چشمی لاییدر
 لبو میاندن ایدی میخند نغمه ایچمه
 در غمی میانه ده ای دل اوقل خالیدر
 بیاض کردی صافکده بویه خالیدر
 عجبیکه مرد ملک دیده غم خالیدر
 قریه صحنی بوسه نرا اولدورک
 کشمی دولنگه دولنگ بر بختالیدر
 اما امانه ندر اول ابرو کیده لری
 بزند به نیک طلوعه خند لر رستمالیدر
 زنده طره صیدر خالیدر لبان اولدورک
 جینک اوزره کنی قنبره هولیدر
 اوچشم بویچه جینت ایچ نغم
عاصم مثال عاصم بختالیدر
 هفتی نغمه خطکده کی خالیدر
 میانی صریح ذکره کی خالیدر
 غدار چشمه صیدر هفتی لیدر
 کورنک کیم سینه ری خانه الیدر

ورد جمیع غزال جبه حال اولدورک سکا
 عکس کل روانه زوشی روئال اولدورک سکا
 ابد نان نازیمه خند نغمه ایچمه
 ناز نغمه عایه زب جمال اولدورک سکا
 و جری وار جانا سپهر صد و سیم رونه
 جبه همه رضار بر ابر هول اولدورک سکا
 نغمه صحنی سر نونخ ایچ نغمه بری طلور
 صد دیلانک سیه برستمال اولدورک سکا
ندیا جعفر خیالنده میانه درما
 معنی نازت خیال ندر خیال اولدورک سکا
 قریبندی عمر هزار سالیدر
 اول نعل ناجی بر چشمه زلا لیدر
 نغمه شیده با خطکده روی الیدر
 صبیح شاره سیمی سر زنده خالیدر
 هفتی نغمه خطکده کی خالیدر
 میانی صریح ذکره کی خالیدر
 غدار چشمه صیدر هفتی لیدر
 کورنک کیم سینه ری خانه الیدر

روایح بری نیکه استی که صفات
 نمود صیغه خلک و بری که ساد صفات
 طور کوبک بری غنچه بی احدی
 شگاف بر فتنه اولی بی صفات
 طبع قدری کور یک من اولی صفات
 با بود بی اهل بود قدری صفات
 مکر یک سخندانه شوق بود کینه
 نیک ترانه لرزه بر اولی اطرافات
 آنچه بر کتی انه جلوه انجلیات
 ندر صفاسی **نیما** قای زبانات
 غمزه را قال شوقه کوز به یک از بود
 کعبه اندوه خلط تب و وار و افور
 قاسم کوه صنوبر کوناه بنیاد هور
 ناسخند ر صبح موزونی ناموزون افور
 بری اگر کوشه کویا کیم او کویا کیم شوق
 بجزازی طفل کویا کیم او کویا کیم افور
 بلا اینده شقای در عا شقه ندر کوشه
 بچید در و من طیب انوزج و قانوده افور

و انظر من کوه سینه و تاب جو کله
 صبح افشاره و البته و الزینور افور
 ای کوه حریفه بیاد **نیما** را ز شوق
 بی لای ناخن نظر که چو که چو بود

مصلک فرد ایام همه و فرغ افور
 جان بی چنگید اندکی اهنکید
 از به طبعک نشخص ایه افشارک
نیما نغمه زبانه لرزید

ای قاشیها بوزک ری دو تو میزدی
 ای غمزه اینه کوز تو میزدی
 بالله نه سخنه انج ایمن یک کولی
 غمزه اولک استک خونه کوز میزدی
 قالی او کچه لر او طبل ترانه لر
 ای دف آنوب او دقتی گو تو میزدی
 کافز قری دو کندی مانع بدر
 ساقی چکوب قزلی سوز تو میزدی
 در لیه ماجرا کی بر صفدل **نیما**
 نقل ایوبی بازده او کوز میزدی

سابقا هوشم الابد ز من چنگید
 بوجه دستکده کی سمانه کوز میزدی
 لذت بر نیجه نام اولی اهل لر
 مدای ساقی قاقوف ولک سکنید
 بر زبانه بسدی صغیر جانما
 سوله بالله رهفک با بود کوز میزدی
 پرده شری کوز دلک دفع بر تا کوز
 قصدا و کوز بره به ای دمه غمزه کوز میزدی
 نه بیونقص طرا زنده **نیما** بیض
 اوستاد خلک خان از کوز میزدی

دفع پاکنده او شوخل خط شکر کوز میزدی
 بزم یوضه قلمکاری از کوز میزدی
 دار بلوب جانری کلانک فراره تم
 غمزه ناک تا او قدر خوضه کی کوز میزدی
 بر ساقده نغمه هم اول ابدالک
 دل سکنید بوضه کربال کوز میزدی

مصلک فرد ایام همه و فرغ افور
 جان بی چنگید اندکی اهنکید
 از به طبعک نشخص ایه افشارک
نیما نغمه زبانه لرزید

ای قاشیها بوزک ری دو تو میزدی
 ای غمزه اینه کوز تو میزدی
 بالله نه سخنه انج ایمن یک کولی
 غمزه اولک استک خونه کوز میزدی
 قالی او کچه لر او طبل ترانه لر
 ای دف آنوب او دقتی گو تو میزدی
 کافز قری دو کندی مانع بدر
 ساقی چکوب قزلی سوز تو میزدی
 در لیه ماجرا کی بر صفدل **نیما**
 نقل ایوبی بازده او کوز میزدی

ÖZGEÇMİŞ

Ad Soyad: Ömer Faruk YAZICI	
Eğitim Bilgileri	
Lisans	
Üniversite	Marmara Üniversitesi
Fakülte	Fen-Edebiyat Fakültesi
Bölümü	Türk Dili ve Edebiyatı
Makale ve Bildiriler	
1. Rümeyşa ÜNAL-Ömer Faruk YAZICI, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03296 Numarada Kayıtlı Mecmûa-i Gazeliyyât ve Eşâr'ın MESTAP'a Göre Tasnifi, TÜRK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halk Bilimi Araştırmaları Dergisi, Yıl: 2022, Sayı: 28.	
2. Dr. Seçkin Sarpkaya-Mehmet Berk Yalıtırık-Ömer Faruk Yazıcı, Türk Kültüründe Gulyabani, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2022. (Kitap Bölümü: Klasik Türk Edebiyatında Gulyabani, s. 75-99)	